

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
2025-2029

1Η ΦΑΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ
ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Περιεχόμενα

Λίστα Πινάκων.....	5
Λίστα Γραφημάτων.....	7
Λίστα Εικόνων.....	8
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ.....	10
2.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	10
2.2 Ορισμός, στόχοι, διάρθρωση του ΕΠ.....	11
2.2.1 Σκοπός και στόχοι του ΕΠ.....	11
2.3 Χαρακτηριστικά ενός ΕΠ.....	12
2.4 Μεθοδολογική προσέγγιση του ΕΠ.....	13
2.4.1 Διαδικασία κατάρτισης.....	13
2.4.2 Τεχνική έρευνας.....	14
2.4.3 Δεδομένα και πηγές.....	15
3 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ.....	18
3.1 Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΠ.....	18
3.1.1 Στρατηγικός σχεδιασμός.....	18
3.1.2 Επιχειρησιακός σχεδιασμός.....	18
3.2 Διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ του Δήμου.....	19
3.2.1 ΕΠ Δήμου Πρέβεζας 2025-2029.....	19
3.3 Η Ομάδα Εργασίας.....	20
4 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΥ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ.....	21
4.1 Χωροταξική ένταξη.....	21
4.2 Διοικητική οργάνωση.....	22
4.2.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας.....	23
4.2.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου.....	23
4.2.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου.....	24
4.3 Οικιστική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας.....	25
4.4 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πρέβεζας.....	25
4.4.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη.....	25
4.4.2 Λοιπά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά.....	28
5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ.....	30
5.1 Φυσικό Περιβάλλον.....	30
5.1.1 Γεωμορφολογία - Φυσική Γεωγραφία.....	30
5.1.2 Φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα.....	32
5.1.3 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού.....	35
5.1.4 Οικότοποι (Ενδιαιτήματα-Habitat).....	36
5.1.5 Κλιματολογικά - Μετεωρολογικά χαρακτηριστικά.....	39
5.1.6 Κατάσταση του περιβάλλοντος.....	41
5.2 Αστικό περιβάλλον - Ποιότητα ζωής.....	42
5.2.1 Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός.....	42
5.2.2 Βασικές υποδομές - Δίκτυα.....	51
5.2.3 Λοιπές υποδομές μεταφορών.....	59
5.2.4 Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων.....	61
5.2.5 Ενεργειακές υποδομές – Οδοφωτισμός & ΑΠΕ.....	63
5.2.6 Πυροπροστασία.....	64
5.2.7 Λοιπές υποδομές.....	66
5.2.8 Διαχείριση στερεών αποβλήτων.....	67
5.2.9 Κοινόχρηστοι χώροι αστικού πρασίνου.....	70
5.2.10 Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς.....	72

6	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ	73
6.1	Πολιτισμός	73
6.1.1	Πολιτιστικό και φυσικό απόθεμα – Υφιστάμενη κατάσταση, πόροι και προοπτικές αξιοποίησης	73
6.1.2	Πολιτιστικοί φορείς	79
6.1.3	Πολιτιστικές εκδηλώσεις	80
6.2	Αθλητισμός	83
6.3	Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση	86
6.3.1	Σχολική στέγη – Υποδομές εκπαίδευσης	86
6.3.2	Τομέας δια βίου μάθησης	86
6.4	Κοινωνική πολιτική και δημόσια υγεία	87
6.4.1	Κοινωνική πολιτική	87
6.4.2	Δημόσια υγεία	91
6.5	Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης	94
7	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	99
7.1	Ανεργία και απασχόληση	99
7.2	Τοπική οικονομία	101
7.2.1	Πρωτογενής τομέας	102
7.2.2	Δευτερογενής τομέας	103
7.2.3	Τριτογενής τομέας	106
7.3	Υφιστάμενη κατάσταση και δραστηριότητες	118
8	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	125
8.1	Διοικητική διάρθρωση Δήμου Πρέβεζας	125
8.2	Διοίκηση - Εποπτεία - Συντονισμός	126
8.3	Στελέχωση – Προσωπικό – Εξοπλισμός	126
8.4	Ηλεκτρονική διακυβέρνηση	128
8.4.1	Υφιστάμενες και εν εξελίξει υποδομές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	130
8.4.2	Σύστημα τηλεδιαχείρισης οδοφωτισμού (Smart Lighting)	131
8.5	Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης	131
8.6	Ο Δήμος Πρέβεζας ως Smart City	134
8.7	Ψηφιακός μετασχηματισμός και ψηφιακές υπηρεσίες	136
9	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	138
9.1	Ισολογιστικά και απολογιστικά στοιχεία 2021–2024	138
9.1.1	Έσοδα (Απολογιστικά – Εισπραχθέντα)	138
9.1.2	Ανάλυση τακτικών εσόδων (2022–2024 – σύγκριση)	138
9.1.3	Έξοδα (Απολογιστικά – Πληρωθέντα)	138
9.2	Προϋπολογισμός 2025	139
10	ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	138
10.1	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	138
10.2	Δημοτική Ραδιοφωνία	138
10.3	Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πρέβεζας	139
10.4	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρέβεζας (Δ.Ε.Υ.Α.)	139
11	ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	141
11.1	Σχέση με άλλους ΟΤΑ	141
11.1.1	Δωδεκάδα- Ντουζελάζ (Douzelage)	141
11.1.2	Δίκτυο Πάφου - Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδος	142
11.1.3	Άλλες Πόλεις	142
11.1.4	Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου	142
11.1.5	Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ)	143
11.1.6	Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων	144
11.1.7	Διαδημοτικό Δίκτυο Πόλεων «Διαδρομή του Αποστόλου Παύλου»	144
11.2	Διαδημοτικά έργα	145
11.3	Έργα διασυνοριακής συνεργασίας	145

12 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	148
12.1 Στρατηγικός σχεδιασμός και υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού.....	148
12.2 Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης	150
12.3 Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2021-2027	154
12.4 Ευρώπη 2030	158
12.5 Συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου	159
12.6 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης - SWOT Ανάλυση.....	160
13 ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ	138
13.1 Στρατηγική του Δήμου Πρέβεζας.....	138
13.1.1 Καθορισμός των γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης και των προτεραιοτήτων του Δήμου Πρέβεζας	138
14 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ	144
14.1 Καθορισμός στόχων ανά άξονα προτεραιότητας & μέτρων.....	144
14.1.1 ΑΞΟΝΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	144
14.1.2 ΑΞΟΝΑΣ 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός	146
14.1.3 ΑΞΟΝΑΣ 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	148
14.1.4 ΑΞΟΝΑΣ 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου	149
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	151

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1 Αδυναμίες δευτερογενών δεδομένων	16
Πίνακας 2 Πηγές και είδη δεδομένων Ε.Π.	17
Πίνακας 3 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	23
Πίνακας 4 Δημοτική Ενότητα Λούρου	24
Πίνακας 5 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου	24
Πίνακας 6 Οικιστική διάρθρωση	25
Πίνακας 7 Δημογραφική κατανομή ανά περιοχή	27
Πίνακας 8 Φυσικοί πόροι	32
Πίνακας 9 Οδικός άξονας Ιόνια Οδός – Πρέβεζα: στρατηγικός ρόλος και αναμενόμενες επιδράσεις	54
Πίνακας 10 Συγκριτική εξέλιξη επιβατικής και πτητικής κίνησης Αεροδρομίου Ακτίου (Ιαν.-Σεπτ. 2025 / 2024)	57
Πίνακας 11 Μηνιαία κίνηση επιβατών και αεροσκαφών Αεροδρομίου Ακτίου, 2025 (Ιαν.-Σεπτ.)	57
Πίνακας 12 Ενεργειακές Υποδομές & ΑΠΕ Δήμου Πρέβεζας (σύνοψη)	64
Πίνακας 13 Ποσότητες Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας (2020–2024)	67
Πίνακας 14 Διαθέσιμος Εξοπλισμός Αποκομιδής Δήμου Πρέβεζας	67
Πίνακας 15 Προσωπικό Υπηρεσίας Καθαριότητας	68
Πίνακας 16 Στόχοι συλλογής και χωριστής συλλογής (ΟΣΧΣ) – Ορίζοντας 2035 (t/έτος)	69
Πίνακας 17 Βασικός εξοπλισμός και υποδομές εφαρμογής ΟΣΧΣ – Εκτιμώμενο κόστος επένδυσης	69
Πίνακας 18 Υποδομές, Χώροι και Αξιοθέατα Δήμου Πρέβεζας	73
Πίνακας 19 Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων και Αρχαιολογικού Μουσείου Νικόπολης (2020–2024)	78
Πίνακας 20 Κατάλογος Πολιτιστικών Συλλόγων Δήμου Πρέβεζας	79
Πίνακας 21 Πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις	82
Πίνακας 22 Αθλητικές Υποδομές	83
Πίνακας 23 Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία	84
Πίνακας 24 Υποδομές Εκπαίδευσης	86
Πίνακας 25 Υποδομές Δια Βίου Μάθησης	86
Πίνακας 26 Δομές Κοινωνικής Πολιτικής	90
Πίνακας 27 Συνοπτικός Πίνακας Κοινωνικών Δομών	91
Πίνακας 28 Δυναμικότητα και νοσηλευόμενοι Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας (2021–2024)	94
Πίνακας 29 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	95
Πίνακας 30 Καταγραφή πόρων πρωτογενή τομέα	103
Πίνακας 31 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας	104
Πίνακας 32 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας	107
Πίνακας 33 Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας (2023)	113
Πίνακας 34 Ενοικιαζόμενα δωμάτια Π.Ε. Πρέβεζας ανά κατηγορία (2019)	114
Πίνακας 35 Δυναμικό κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2023)	114
Πίνακας 36 Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Ηπείρου (2019–2023)	116
Πίνακας 37 Επισκέπτες σε Μουσεία της Περιφέρειας Ηπείρου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019-2023	116
Πίνακας 38 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Ηπείρου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019-2023	116

Πίνακας 39 Κυρίες δραστηριότητες Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης	118
Πίνακας 40 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης	120
Πίνακας 41 Βασικά επίπεδα διοικητικής διάρθρωσης	125
Πίνακας 42 Υπηρεσίες Διοίκησης ανά τομέα Ανάπτυξης	126
Πίνακας 43 Ανθρώπινο Δυναμικό	127
Πίνακας 44 Τεχνικός Εξοπλισμός	127
Πίνακας 45 Σύστημα και εργαλεία Δήμου Πρέβεζας	129
Πίνακας 46 Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση πολίτη	130
Πίνακας 47 Αξιολόγηση Υφιστάμενης κατάστασης	132
Πίνακας 48 Σύνολο εισπραχθέντων εσόδων & βασικές κατηγορίες (2021–2024)	138
Πίνακας 49 Τακτικά έσοδα – βασικές υποκατηγορίες (2022–2024, εισπραχθέντα €)	138
Πίνακας 50 Σύνολο πληρωθέντων εξόδων & ταμειακό υπόλοιπο (2021–2024)	139
Πίνακας 51 Προϋπολογισμός 2025 – συνολικά μεγέθη (διαθέσιμα στοιχεία)	139
Πίνακας 52 Πίνακας σχεδίων & προγραμμάτων αναπτυξιακού σχεδιασμού	148
Πίνακας 53 Στόχοι πολιτικής και ειδικοί στόχοι ανά Ταμείο (όπως προς το παρόν έχουν προταθεί από την Επιτροπή)	156
Πίνακας 54 Δημοτική περιουσία προς αξιοποίηση	151

Λίστα Γραφημάτων

Γράφημα 1 Κατανομή πληθυσμού σύμφωνα με την ηλικία των κατοίκων στην Περιφέρεια Ηπείρου	26
Γράφημα 2 Μέση ηλικία του μονίμου πληθυσμού της Ελλάδας	26
Γράφημα 3 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	27
Γράφημα 4 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, ανά Δήμο	28
Γράφημα 5 Δημογραφικοί Δείκτες	29
Γράφημα 6 Μέσος όρος θερμοκρασιών και βροχοπτώσεων	40
Γράφημα 7 Νεφελώδης, αίθριος και ημέρες βροχόπτωσης (μέρες)	41
Γράφημα 8 Συνολική Κίνηση Αεροδρομίου Ακτίου (2020–2024)	56
Γράφημα 9 Εξέλιξη ελλιμενισμών στο Λιμάνι Πρέβεζας (2018–2024)	60
Γράφημα 10 ΑΕΠ ανά Περιφερειακή Ενότητα Ηπείρου, 2000–2022* (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)	101
Γράφημα 11 Εξέλιξη των Μονάδων Εκτροφής ανά Δημοτική Ενότητα (2015–2020)	103
Γράφημα 12 Εξέλιξη ζωικού πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα (2015–2020)	103
Γράφημα 13 Εξέλιξη κύκλου εργασιών επιχειρήσεων παροχής καταλυμάτων στην Π.Ε. Πρέβεζας (2019–2024)	112
Γράφημα 14 Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων του κλάδου Παροχής Καταλυμάτων (NACE 55) στην Π.Ε. Πρέβεζας ανά τρίμηνο, 2019–2025	112
Γράφημα 15 Διαχρονική εξέλιξη ξενοδοχειακού δυναμικού (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) στην Ήπειρο ανά κατηγορία (2019–2024)	113
Γράφημα 16 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2024)	115
Γράφημα 17 Αφίξεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2024)	115
Γράφημα 18 Ποσοστό πολιτών που κάνουν χρήση του ιντερνέτ για επικοινωνία με τις δημόσιες αρχές, 2019, EU-28	129

Λίστα Εικόνων

Εικόνα 1 Διοικητική διαίρεση Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας	21
Εικόνα 2 Πύλες Πρέβεζας	22
Εικόνα 3 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Πρέβεζας-Παντοκράτορα	45

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το παρόν έγγραφο συνιστά την 1^η Φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πρέβεζας για την περίοδο 2025-2029, το οποίο έρχεται να επικαιροποιήσει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της περιόδου 2020-2024 και διαρθρώνεται σε 14 κεφάλαια συμπεριλαμβανομένου του παρόντος.

Στο Κεφάλαιο 2 αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων γενικά, ενώ έμφαση δίδεται στον σκοπό, τους στόχους και τα χαρακτηριστικά ενός επιχειρησιακού σχεδίου, καθώς και στη μεθοδολογία εκπόνησής του. Στη συνέχεια δε, στο Κεφάλαιο 3 παρουσιάζεται η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Πρέβεζας και η διαδικασία κατάρτισής του.

Στα επόμενα κεφάλαια (Κεφάλαια 4, 5, 6 και 7) επιχειρείται η αποτύπωση των βασικών χαρακτηριστικών και πόρων, καθώς και της υφιστάμενης κατάστασης στον Δήμο Πρέβεζας. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στη διοικητική οργάνωση, την οικιστική διάρθρωση και τα βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου, καθώς και στο φυσικό και αστικό περιβάλλον, τους πολιτιστικούς και τουριστικούς πόρους, τις υποδομές και τις υπηρεσίες του Δήμου που συνδέονται με την ποιότητα ζωής, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την παιδεία, την κοινωνική πολιτική και την υγεία. Επιπλέον, παρουσιάζονται δεδομένα και πληροφορίες για την ανεργία, την απασχόληση και την τοπική οικονομία.

Εν συνεχεία, τα Κεφάλαια 8, 9 και 10 παρουσιάζουν και αξιολογούν το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου (διοικητική διάρθρωση, διοίκηση, στελέχωση, ηλεκτρονική διακυβέρνηση), τα ισολογιστικά και απολογιστικά στοιχεία για την περίοδο 2020-2024, καθώς και τους προϋπολογισμούς των ετών 2020-2024 και τα νομικά πρόσωπα που διαθέτει.

Το Κεφάλαιο 11 αναφέρεται στις διαδημοτικές συνεργασίες του Δήμου Πρέβεζας, καθώς και σε σημαντικά διαδημοτικά έργα. Ενώ, η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης ολοκληρώνεται με το Κεφάλαιο 12 όπου αναλύονται κρίσιμα αναπτυξιακά ζητήματα σε συνδυασμό με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική 2021-2027. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου, καθώς και η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης τομεακά - (1) περιβάλλον και ποιότητα ζωής, (2) κοινωνική πολιτική, υγεία, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός, (3) τοπική οικονομία και απασχόλησης και (4) βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Τέλος, η πρώτη φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ολοκληρώνεται με τα Κεφάλαια 12 και 13 όπου παρουσιάζεται το Όραμα, η Στόχευση και οι Προτεραιότητες του Δήμου Πρέβεζας, καθώς και τα Μέτρα και οι Άξονες Προτεραιότητας.

Προσέγγιση Επικαιροποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Πρέβεζας

Το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συνιστά επικαιροποιημένη έκδοση του συνόλου του αρχικού κειμένου: καλύπτει όλες τις ενότητες, υποενότητες, πίνακες, διαγράμματα και παραρτήματα και αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες συνθήκες της διοικητικής, οργανωτικής και αναπτυξιακής λειτουργίας του Δήμου. Η επικαιροποίηση εκπονήθηκε σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ Β' 3115/10.05.2023) και τις κατευθύνσεις της ισχύουσας νομοθεσίας (άρθρο 266 του Ν. 3852/2010, όπως ισχύει).

Η αναθεώρηση διατρέχει οριζόντια όλο το περιεχόμενο: από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον, την οργανωτική δομή και το ανθρώπινο δυναμικό, έως τις υποδομές, τα συστήματα, τους θεματικούς τομείς, τους στρατηγικούς άξονες, τους δείκτες και τον προγραμματισμό δράσεων/χρηματοδοτήσεων. Όπου κρίθηκε αναγκαίο, επικαιροποιήθηκαν ορολογίες, αριθμητικά στοιχεία και θεσμικές παραπομπές, ώστε να ευθυγραμμιστούν με τη σημερινή πραγματικότητα και τα επίσημα στοιχεία των υπηρεσιών.

Με την παρούσα έκδοση επιτυγχάνεται θεσμική και λειτουργική εναρμόνιση του Επιχειρησιακού με τη νέα οργανωτική διάρθρωση, ενώ παράλληλα ενισχύεται η στρατηγική συνοχή και η ρεαλιστικότητα του σχεδιασμού, βάσει των σύγχρονων αναγκών της τοπικής κοινωνίας, των διαθέσιμων πόρων και των προοπτικών βιώσιμης ανάπτυξης. Η έκδοση αυτή αντικαθιστά στο σύνολό τους τις προηγούμενες εκδόσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) από τους πρωτοβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

Με το άρθρο 266 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης) επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α' βαθμού.

Το Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠΕΣΔΔΑ) με σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις (ΥΑ) και εγκυκλίους που εξέδωσε έδωσε κατευθύνσεις στους ΟΤΑ α' βαθμού για την κατάρτιση των ΕΠ, όπως με:

1. την ΥΑ 18183/02-04-2007 (ΦΕΚ 534/Β/2007) στην οποία καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των ΟΤΑ, η οποία τροποποιήθηκε με την ΥΑ 5694/03-02-2011
2. την αρ. 45/58939/25-10-2006 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών για το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των ΕΠ
3. την αρ. 66/50837/14-09-2007 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Εσωτερικών, σχετικά με τις διαδικασίες κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ α' βαθμού
4. το Προεδρικό Διάταγμα (ΠΔ) 185/2007 (ΦΕΚ 221/Α/2007) «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού» με το οποίο καθορίστηκε η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων, το οποίο τροποποιήθηκε με το ΠΔ 89/2011 (ΦΕΚ 213/Α/2011).

Σε μεταγενέστερο στάδιο, με την ΥΑ 41179/2014 (ΦΕΚ 2970/Β/2014) εξειδικεύθηκαν περαιτέρω το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ α' βαθμού και των αντίστοιχων Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου. Η απόφαση αυτή, σε συνδυασμό με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, αποτελεί σήμερα τη βασική αναφορά για την κατάρτιση, υλοποίηση και παρακολούθηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων.

Οι ανωτέρω θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των ΟΤΑ να αποτελεί σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία συμμετέχει, σε όλες τις φάσεις και με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους (ΕΕΤΑΑ ΑΕ – Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, 2007, καθώς και μεταγενέστερες κατευθυντήριες οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών).

2.2 Ορισμός, στόχοι, διάρθρωση του ΕΠ

2.2.1 Σκοπός και στόχοι του ΕΠ

Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα τετραετή ΕΠ, σκοπός τους είναι «η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης των ΟΤΑ, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο» (ΕΕΤΑΑ ΑΕ - Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ, 2007 σελ. 9). Συγκεκριμένα, προβλέπονται τα εξής:

Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το ΕΠ προσδιορίζει κυρίως τις νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελέσει ο Δήμος στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, με απώτερους σκοπούς α) την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του και β) τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του. Ειδικότερα, η προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος συνεπάγεται την ενεργοποίηση του Δήμου στους τομείς:

- της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος,
- της βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος και
- των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης.

Οι **αποδέκτες** των σχετικών δράσεων είναι οι διάφορες γεωγραφικές ενότητες του ΟΤΑ (Δημοτικά ή Τοπικά διαμερίσματα, συνοικίες), καθώς και οι κοινωνικοοικονομικές ομάδες της περιοχής. Η βελτίωση της ευημερίας των κατοίκων συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στους τομείς Κοινωνικής Πολιτικής, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Οικονομικής Ανάπτυξης και Απασχόλησης.

Εσωτερική ανάπτυξη του ΟΤΑ ως οργανισμού

Το ΕΠ περιλαμβάνει υποπρογράμματα για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ ως δημόσιου οργανισμού, με γνώμονα την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του, καθώς και τη νομιμοποίηση της λειτουργίας του. Οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν στη βελτίωση:

- της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της εξυπηρέτησης του πολίτη,
- της παραγωγικής ικανότητας του ΟΤΑ μέσω του μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού προσλήψεων, της ανάπτυξης του προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων και
- της οικονομικής κατάστασης των ΟΤΑ, μέσω του οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

Ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ και της επιρροής άλλων φορέων

Ο ρόλος ενός ΟΤΑ θεωρείται ότι δεν πρέπει να περιορίζεται στις οριοθετημένες από το θεσμικό πλαίσιο αρμοδιότητές του και ότι οι ΟΤΑ πρέπει να μεριμνούν για τη συνολική ευημερία της περιοχής τους. Επομένως το ΕΠ οφείλει να επισημαίνει τη συμβολή που μπορούν να έχουν στην ανάπτυξη της περιοχής του ΟΤΑ:

- Οι τοπικοί κοινωνικοί και οικονομικοί φορείς (ιδιωτικές επιχειρήσεις, σύλλογοι, ΜΚΟ).

- Οι γειτονικοί ΟΤΑ
- Οι λοιποί φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας (κεντρικοί φορείς, Περιφέρεια).

Το ΕΠ οφείλει να προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας και επιρροής των φορέων αυτών από τον ΟΤΑ και να στοχεύει στην αναβάθμιση του επιπέδου συνεργασίας του με τους παραπάνω φορείς, για τη συντονισμένη προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την από κοινού παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

2.3 Χαρακτηριστικά ενός ΕΠ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού του ρόλου, με τα εξής χαρακτηριστικά:

Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ

Αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Είναι πρόγραμμα πολυτομεακού χαρακτήρα με εύρος θεματικών αντικειμένων που καλύπτει όλο το φάσμα των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ, όλα τα πεδία αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων.

Αποτελεί το πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του

Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα της δημοτικής αρχής, καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Το όραμα της εκάστοτε δημοτικής αρχής αποτυπώνεται στη στρατηγική και αναλύεται σε πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των νομικών προσώπων του και τέλος σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης της κάθε υπηρεσίας του δήμου και των νομικών προσώπων του.

Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του.

Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων του

Σκοπός της σύνταξης του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι η εξειδίκευση του συνολικού πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος σε ετήσιο πρόγραμμα των υπηρεσιών. Ο ετήσιος προγραμματισμός στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του πενταετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος.

Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων

Κατά τη διαδικασία σύνταξης του συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο:

- Αιρετά όργανα (Δημοτικό Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)

- Υπηρεσιακά στελέχη (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, στελέχη της Υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης)
- Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη ή/και στη λειτουργία του ΟΤΑ
- Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας

Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

Το ΕΠ διατυπώνει μετρήσιμους στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης. Για την παρακολούθηση της εξέλιξης της τιμής των δεικτών αξιοποιούνται τα στοιχεία (εσόδων/ δαπανών, πόρων, εκροών, αποτελεσμάτων στους αποδέκτες) που τηρούνται στις βάσεις δεδομένων του ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Δήμου.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις **διαδικασίες συμμετοχής**.

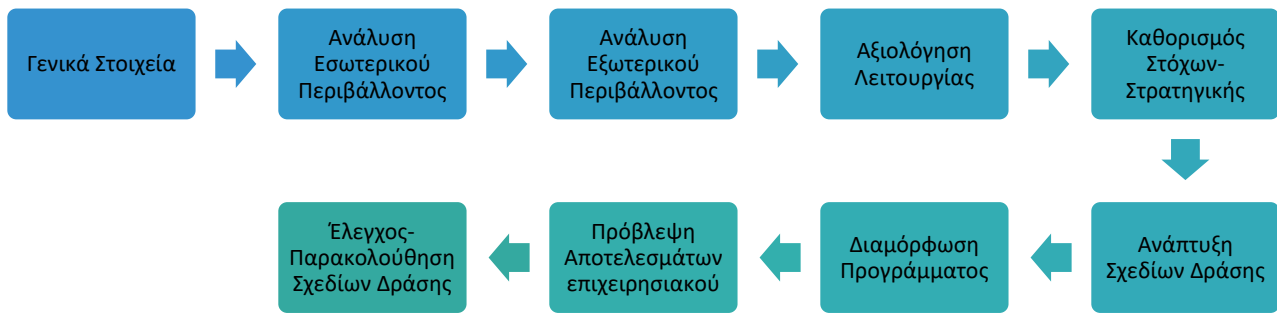
Το ΕΠ αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και είναι ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους του Ο.Τ.Α., προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του. Ταυτόχρονα, αποτελεί προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται.

2.4 Μεθοδολογική προσέγγιση του ΕΠ

2.4.1 Διαδικασία κατάρτισης

Το παρόν ΕΠ αποτελεί το βασικό εργαλείο στρατηγικού και επιχειρησιακού προγραμματισμού του Δήμου Πρέβεζας. Βασικός στόχος του αρχικού Επιχειρησιακού Προγράμματος ήταν ο προγραμματισμός του Δήμου για την τετραετία 2020–2024, ενώ το παρόν κείμενο αποτελεί την επικαιροποιημένη εκδοχή του, με προσαρμογές και αναθεωρήσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες και προτεραιότητες της νέας προγραμματικής περιόδου.

Η κατάρτιση του ΕΠ μπορεί να χωριστεί σε διαδοχικές φάσεις, ενώ η συχνή επικαιροποίησή του είναι επιβεβλημένη, καθώς ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου είναι μια διαρκώς δυναμική διαδικασία εξέλιξης. Έτσι, δημιουργείται μια συνεχής διαδικασία ανάδρασης μέσα από τη χρονική εξέλιξη, η οποία μπορεί να συνεπάγεται την ανάγκη επιστροφής σε κάποια προηγούμενη φάση για να την τελειοποιήσει. Συνολικά, προκύπτει ότι η διαδικασία για την κατάρτιση της στρατηγικής και του ΕΠ έχει ως ακολούθως, όπως περιγράφεται στο παρακάτω σχήμα.

2.4.2 Τεχνική έρευνας

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια μελέτη περίπτωσης ενός συγκεκριμένου αντικειμένου, το οποίο είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός και το ΕΠ του Δήμου Πρέβεζας. Προκειμένου να συλλεχθούν όλες οι απαραίτητες πληροφορίες, χρησιμοποιήθηκαν διαφορετικές τεχνικές, όπως είναι η συλλογή δευτερογενών δεδομένων και η έρευνα τεκμηρίωσης (deskresearch).¹ Σε κάθε έναν από τους πυλώνες της ανάλυσης της μελέτης περίπτωσης, διεξήχθη σε πρώτη φάση μια έρευνα τεκμηρίωσης και σε δεύτερη φάση συλλέχθηκαν δευτερογενή στοιχεία για το φυσικό ερευνητικό αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Οι πηγές των δευτερογενών στοιχείων περιλαμβάνουν διάφορα επιστημονικά άρθρα, μελέτες που αφορούν τα υπό διερεύνηση ζητήματα και έχουν διεξαχθεί από έγκριτους οργανισμούς σε παγκόσμια κλίμακα, ετήσιες εκθέσεις αρμόδιων υπουργείων ή άλλων οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και βάσεις δεδομένων, όπως είναι η Eurostat, η Ameco, η World Bank Database και η ΕΛΣΤΑΤ. Σε αυτήν την περίπτωση, έγινε μια απόπειρα να συγκεντρωθούν όσο περισσότερες πληροφορίες γίνεται, αναφορικά με τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής. Μετά και τη συλλογή των δευτερογενών δεδομένων, συστηματοποιήθηκε η ανάλυσή τους ανάλογα με τον πυλώνα που εξεταζόταν κάθε φορά.

Παρά τη σημαντική βελτίωση στη διαθεσιμότητα πρόσφατων στατιστικών δεδομένων (Απογραφή Πληθυσμού–Κατοικιών 2021, επικαιροποιημένοι πίνακες ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat κ.λπ.), εξακολουθούν να υφίστανται ορισμένοι περιορισμοί ως προς την εξειδίκευση και τη γεωγραφική ανάλυση των στοιχείων σε επίπεδο Δήμου (π.χ. δημογραφικοί δείκτες, αγορά εργασίας, συμβολή παραγωγικών κλάδων στο τοπικό ΑΕΠ). Οι χρονικές υστερήσεις στην παραγωγή ειδικών στατιστικών σειρών και η ελλιπής διάθεση δεδομένων σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων δυσχεραίνουν την πλήρη αποτύπωση όλων των παραμέτρων. Παρ' όλα αυτά, στο παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει γίνει συστηματική προσπάθεια αξιοποίησης των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων δεδομένων και πηγών, ώστε ο σχεδιασμός να είναι όσο το δυνατόν πιο τεκμηριωμένος και ρεαλιστικός.

¹ Η έρευνα τεκμηρίωσης (desk research), είναι μια συγκεκριμένη τεχνική έρευνας, η οποία προσομοιάζει με τη βιβλιογραφική επισκόπηση, καθώς έχουν πολλά κοινά, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι ίδια. Η βιβλιογραφική επισκόπηση επικεντρώνεται στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων σχετικά ένα θέμα, ενώ η έρευνα τεκμηρίωσης χρησιμοποιείται για τη συλλογή στοιχείων και υφιστάμενων ερευνητικών δεδομένων που βοηθούν στην απάντηση των ερευνητικών ερωτήσεων. Η συγκεκριμένη τεχνική βασίζεται στη συλλογή δευτερογενών δεδομένων που έχουν ήδη συλλεχθεί από άλλους ερευνητές ή από πληροφορίες που υπάρχουν στο διαδίκτυο από τους οργανισμούς και τους φορείς που σχετίζονται με το υπό εξέταση ζήτημα.

Διαδεχόμενα, επειδή το ΕΠ είναι μια δυναμική και ταυτόχρονα συμμετοχική διαδικασία, κατά τον σχεδιασμό και την εκπόνηση της πρώτης φάσης του,

- πραγματοποιήθηκαν επιμέρους συναντήσεις με στελέχη των υπηρεσιών του Δήμου στο πλαίσιο των οποίων αποτυπώθηκε η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου και διατυπώθηκαν οι αρχικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής και
- Με ηλεκτρονική επικοινωνία από τη Δημοτική Αρχή ζητήθηκε η συμπλήρωση στοιχείων και δεδομένων από το σύνολο των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου Πρέβεζας.

2.4.3 Δεδομένα και πηγές

Οι πληροφορίες οι οποίες αφορούν στο παρόν σχέδιο είναι έγκυρες, οργανωμένες, χρήσιμες και σε απλή μορφή, προκειμένου να διευκολύνουν τη λήψη αποφάσεων. Επιδιώκεται επίσης να είναι εύκολες στη χρήση και την επεξεργασία τους, ώστε να ικανοποιούν τις διαρκώς μεταβαλλόμενες και *ad hoc* απαιτήσεις της διοίκησης.

Επομένως, τα δεδομένα και οι πηγές που αξιοποιούνται στο παρόν σχέδιο έχουν ως σκοπό τη διασφάλιση της ορθότητας και της τεκμηριωμένης επιχειρηματολογίας αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων. Το παρόν έγγραφο συγκεντρώνει μια σειρά από δευτερογενείς πηγές και δεδομένα, τα οποία και επεξεργάζεται ώστε να τεκμηριωθούν οι αντικειμενικοί στόχοι του. Τα δευτερογενή δεδομένα είναι δεδομένα που έχουν συλλεχθεί από άτομα ή οργανισμούς για σκοπούς άλλους από εκείνους της συγκεκριμένης μελέτης. Για παράδειγμα, εάν μια κυβερνητική υπηρεσία έχει πραγματοποιήσει μια έρευνα της πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας, τότε ένας οργανισμός υγείας μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτά τα δεδομένα στις αξιολογήσεις του οργανισμού. Παρομοίως, οι στατιστικές που εκπονήθηκαν από την ΕΕΤΑΑ δύναται να αποδειχθούν χρήσιμες σε ένα πλήθος ανθρώπων και οργανώσεων.

Οι βασικοί λόγοι που γίνεται ευρεία χρήση των δευτερογενών δεδομένων είναι:

- Τα δευτερογενή δεδομένα είναι διαθέσιμα και εύκολα προσβάσιμα έναντι των πρωτογενών (ερωτηματολόγια), ενώ είναι απολύτως κατάλληλα για εξαγωγή συμπερασμάτων.
- Η συλλογή δευτερογενών δεδομένων είναι φθηνότερη έναντι των πρωτογενών.
- Η ενδεδειγμένη εξέταση των δευτερογενών πηγών μπορεί να αποφέρει πολύ περισσότερες πληροφορίες από ό,τι μια πρωτογενής άσκηση συλλογής δεδομένων.
- Ο χρόνος που απαιτείται για την αναζήτηση δευτερογενών πηγών είναι πολύ μικρότερος από αυτόν που απαιτείται για την ολοκλήρωση της συλλογής πρωτογενών δεδομένων.
- Οι δευτερεύουσες πηγές πληροφοριών μπορούν να αποδώσουν ακριβέστερα δεδομένα από αυτά που λαμβάνονται μέσω της πρωτογενούς έρευνας. Αυτό δεν ισχύει πάντα, αλλά όταν μια κυβέρνηση ή ένας διεθνής οργανισμός έχει πραγματοποιήσει μια έρευνα μεγάλης κλίμακας, ή ακόμη και μια απογραφή, τα αποτελέσματα της έρευνας αναμένεται να είναι περισσότερο ακριβή έναντι των δεδομένων από έρευνες που έχουν σχεδιαστεί και εκτελεστεί βασιζόμενες σε σχετικά μικρά μεγέθη δείγματος.
- Η συγκέντρωση και ανάλυση δευτερογενών δεδομένων βελτιώνει σχεδόν πάντα την κατανόηση του ερευνητή σχετικά με το πρόβλημα, τις διάφορες έρευνες που θα

μπορούσαν ή πρέπει να ακολουθηθούν και τις εναλλακτικές πορείες δράσης που θα μπορούσαν να ακολουθηθούν.

Ενώ τα οφέλη των δευτερευόντων πηγών είναι σημαντικά, οι αδυναμίες τους πρέπει επίσης να αναγνωριστούν. Υπάρχει ανάγκη αξιολόγησης της ποιότητας τόσο της πηγής των δεδομένων όσο και των ίδιων των δεδομένων. Τα κύρια προβλήματα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν όπως στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1 Αδυναμίες δευτερογενών δεδομένων

Περιγραφή	Σημεία Προσοχής
Ορισμοί (metadata)	Όταν ένας ερευνητής χρησιμοποιεί δευτερεύοντα δεδομένα, πρέπει να είναι προσεκτικός όσον αφορά στους ορισμούς που χρησιμοποιούν οι υπεύθυνοι για την προετοιμασία του (metadata).
Σφάλματα Μέτρησης (Measurement error)	Όταν ένας ερευνητής διεξάγει επιτόπια μελέτη (πρωτογενή δεδομένα), είναι πιθανό να εκτιμήσει τις ανακρίβειες στη μέτρηση μέσω της τυπικής απόκλισης και του τυπικού σφάλματος, αλλά αυτές μερικές φορές δεν δημοσιεύονται στα δευτερογενή δεδομένα. Η μόνη λύση είναι η επικοινωνία με τα άτομα που εμπλέκονται στη συλλογή των δεδομένων για να ληφθεί κάποια καθοδήγηση σχετικά με το επίπεδο ακρίβειας των δεδομένων. Το πρόβλημα είναι μερικές φορές όχι τόσο το «λάθος», αλλά διαφορές στα επίπεδα ακρίβειας που απαιτούνται από τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.
Μεροληψία Πηγής (Source bias)	Οι ερευνητές πρέπει να γνωρίζουν τα εμπλεκόμενα συμφέροντα όταν συμβουλευόνται δευτερεύουσες πηγές. Όσοι είναι υπεύθυνοι για τη συλλογή τους μπορεί να έχουν λόγους να επιθυμούν να παρουσιάσουν ένα πιο αισιόδοξο ή απαισιόδοξο σύνολο αποτελεσμάτων για την οργάνωσή τους.
Αξιοπιστία (Reliability)	Η αξιοπιστία των δημοσιευμένων στατιστικών δεδομένων μπορεί διαχρονικά να διαφέρει. Δεν είναι ασυνήθιστο, για παράδειγμα, τα συστήματα συλλογής δεδομένων να αλλάζουν. Τα γεωγραφικά ή διοικητικά όρια μπορεί να αλλάξουν από την κυβέρνηση ή η βάση για τη διαστρωμάτωση ενός δείγματος μπορεί να μεταβληθεί. Άλλες πτυχές της εφαρμοζόμενης μεθοδολογίας που επηρεάζουν την αξιοπιστία των δευτερογενών δεδομένων είναι το μέγεθος του δείγματος, το ποσοστό απόκρισης, ο σχεδιασμός του ερωτηματολογίου και οι τρόποι ανάλυσης.
Χρονική Περίοδος (Timescale)	Οι περισσότερες απογραφές πραγματοποιούνται κάθε 10 χρόνια, οπότε τα δεδομένα των απογραφών ενδέχεται να είναι ξεπερασμένα. Η χρονική περίοδος κατά την οποία καταρτίστηκαν τα δευτερεύοντα δεδομένα μπορεί να έχει ουσιαστική επίδραση στη φύση των δεδομένων.

Όπως αναδεικνύεται και πιο πάνω, η πηγή ανάκτησης των δευτερογενών δεδομένων είναι υψίστης σημασίας. Οι πηγές μπορούν να διαχωριστούν σε δυο τύπους, εσωτερικές (internal) και εξωτερικές (external).

Αναφορικά με τις εσωτερικές πηγές πληροφόρησης, αυτές αφορούν την καθημερινή λειτουργία του οργανισμού και τα δεδομένα που συλλέγει ο οργανισμός σε καθημερινή βάση. Τέτοια δεδομένα μπορεί να είναι τα λειτουργικά κόστη, επιχορηγήσεις, έσοδα κτλ. Άλλα δεδομένα που προέρχονται από τις εσωτερικές πηγές πληροφόρησης αφορούν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του οργανισμού. Για παράδειγμα, τα διάφορα κόστη μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά αποτελέσματα αναφορικά με την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των Δήμων.

Από την άλλη πλευρά, οι εξωτερικές πηγές πληροφόρησης παρέχουν μια σειρά από πληροφορίες, οι οποίες καταδεικνύουν συχνά τη γενική εικόνα ενός πληθυσμού. Οι κύριες πηγές εξωτερικών

πηγών είναι (1) κυβερνητικοί οργανισμοί (2) επιμελητήρια και άλλες κοινωνικές οργανώσεις και (3) εθνικοί και διεθνείς οργανισμοί.

Πίνακας 2 Πηγές και είδη δεδομένων Ε.Π.

Τύπος Πηγής	Είδος Δεδομένων
Στατιστικές Υπηρεσίες (Government statistics)	Απογραφή πληθυσμών, ad hoc έρευνες, άλλα στοιχεία του πληθυσμού, μακροοικονομικά μεγέθη οικονομίας.
Εμπορικές Ενώσεις Trade associations	Οι εμπορικές ενώσεις διαφέρουν πολύ στην έκταση των δραστηριοτήτων συλλογής και διάδοσης πληροφοριών. Ωστόσο, αξίζει να διερευνηθούν οι δημοσιεύσεις τους.
Ερευνητικοί Οργανισμοί	Διαφορά ερευνητικά κέντρα (INE ΓΣΕΕ, IOBE) προάγουν εκθέσεις αναφορικά με διάφορους κλάδους της οικονομίας ή και γενικά για την οικονομία. Ως εκ τούτου, οι αναλύσεις ή και τα δεδομένα τους μπορούν να φανούν εξαιρετικά χρήσιμα.
Εθνικοί και Διεθνείς Οργανισμοί (National and international institutions)	Οι εκθέσεις των Κεντρικών Τραπεζών, ερευνητικές εργασίες, Εκθέσεις διάφορων οργανισμών (Παγκόσμια Τράπεζα, ΔΝΤ, ΠΟΥ, ΗΕ, ΟΟΣΑ) παράγουν πληθώρα δευτερογενών δεδομένων.

3 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΕΠ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

3.1 Εννοιολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις ΕΠ

3.1.1 Στρατηγικός σχεδιασμός

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης παγκοσμίως αντιμετωπίζουν σήμερα πολλαπλές προκλήσεις. Οι γρήγορες, περίπλοκες και πολλές φορές απρόβλεπτες αλλαγές οδηγούν σε ένα ασταθές περιβάλλον. Στις μεταβαλλόμενες αυτές συνθήκες, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες καλούνται να αξιοποιήσουν εργαλεία και τεχνικές του σύγχρονου μάνατζμεντ, ώστε οι οργανισμοί να μπορέσουν να ανταποκριθούν κατάλληλα σε απρόβλεπτα γεγονότα και να επιβιώσουν σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον (Poister and Streib 2005, George 2017). Υπό αυτό το πρίσμα, ένα στρατηγικό σχέδιο μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό των προκλήσεων του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος και να αναλύσει διαφορετικές καταστάσεις. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να βοηθήσει στην υιοθέτηση κατάλληλων προσεγγίσεων και στη βελτίωση της οργανωτικής απόδοσης.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός έχει έναν σαφή μετασχηματιστικό σκοπό, ο οποίος αφορά (1) τον προσδιορισμό των τρεχόντων χαρακτηριστικών του οργανισμού, (2) τη δημιουργία οράματος για το πώς επιθυμεί να είναι ο οργανισμός στο μέλλον και (3) τον καθορισμό του χάρτη πορείας και των ενεργειών που απαιτούνται για την αλλαγή της υφιστάμενης κατάστασης στην επιθυμητή μελλοντική. Ειδικότερα, ο βασικός σκοπός του προγραμματισμού σε τοπικό επίπεδο μπορεί να περιγραφεί ως μια συντονισμένη προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού των μονάδων της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω της κινητοποίησης και ορθολογικής αξιοποίησης των τοπικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα, ο τοπικός προγραμματισμός αποσκοπεί (Marshall 2000, Muelleretal. 2018):

- I. Στη διαμόρφωση γενικών πλαισίων αντιμετώπισης των αναγκών μιας περιοχής. Τα πλαίσια αυτά στοχεύουν στην ισόρροπη ανάπτυξη μέσω της κάλυψης των διαφόρων αναγκών (οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών, πνευματικών) σε τοπικό και διατοπικό επίπεδο.
- II. Στο συντονισμό των διαφόρων προγραμμάτων που αναπτύσσονται σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

Το στρατηγικό σχέδιο είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο ελέγχου μόνο όταν (1) διατυπώνεται σωστά, (2) εφαρμόζεται σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα και (3) αξιολογείται κατάλληλα και συστηματικά, ώστε τυχόν αποκλίσεις να αναγνωρίζονται και να τροποποιούνται εγκαίρως (Milleretal. 2008, Sadeghifaretal. 2017).

3.1.2 Επιχειρησιακός σχεδιασμός

Βασικός στόχος του σχεδίου είναι, καταρχάς, η παροχή στοιχείων αναφορικά με την υφιστάμενη κατάσταση του οργανισμού και η σύνθεση αυτών με τα στοιχεία που αφορούν τις προκλήσεις και τις προτάσεις βελτίωσης αναφορικά με την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου Πρέβεζας.

Ο σκοπός του σχεδίου είναι η κοινοποίηση των στοιχείων σχετικά με τη φύση των προβλημάτων που ανακύπτουν στον οργανισμό και η ανάδειξη των λύσεων ή στρατηγικών προτάσεων, οι οποίες θα λειτουργήσουν ως εργαλείο για τον μετριασμό των ζητημάτων που καθημερινά αντιμετωπίζει ο Δήμος.

Επιπλέον, σε κάποιο βαθμό, το ΕΠ στοχεύει να φέρει στο προσκήνιο αντιφάσεις που υπάρχουν από την υφιστάμενη κατάσταση, ώστε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το εν λόγω σχέδιο δεν έχει σκοπό να διευκρινίσει λεπτομερώς τι πρέπει να κάνει ο οργανισμός συνολικά, αλλά να προτείνει στόχους και σχέδια δράσης για τη στρατηγική ανάπτυξη του Δήμου Πρέβεζας.

Περαιτέρω, το ΕΠ καθοδηγεί, ως ένα βαθμό, τα επόμενα βήματα και τους στόχους του οργανισμού, βελτιώνοντας τα αποτελέσματα των δράσεων σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης του. Ένα σαφώς καθορισμένο ΕΠ έχει ως επιπλέον στόχο να βοηθά τα στελέχη

- να προσδιορίσουν τα αποτελέσματα που ελπίζουν να επιτύχουν,
- να αναπτύξουν ένα όραμα και συνεκτική λογική για τις οργανωτικές και πολιτικές αποφάσεις τους και
- να αποφασίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιήσουν τους διαθέσιμους πόρους τους.

Ταυτόχρονα, αυτή η διαδικασία μπορεί να οδηγήσει σε ανάπτυξη νέων υπηρεσιών καθώς και στη δημιουργία ενός πιο ποιοτικού συστήματος παροχής υπηρεσιών στον οργανισμό συνολικά. Η συνεργασία με διαφορετικούς φορείς αλλά και τους άμεσα εμπλεκόμενους - υπάλληλους, στελέχη του Δήμου και Δημοτικούς Συμβούλους - μπορεί να συμβάλλει θετικά, δημιουργώντας πολλαπλά οφέλη σε όλα τα επίπεδα, τόσο της αυτοδιοίκησης όσο και της περαιτέρω ανάπτυξής του Δήμου.

Φυσικά, δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι η διαρκής τριβή, παρατήρηση, συνεργασία και υποστήριξη παρέχει στη Διοίκηση μια σταθερή βάση για τη λήψη αποφάσεων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, οι Δήμοι μέσα από τη διαρκή συνεργασία τους με την κοινωνία και τους άλλους δημόσιους φορείς, ενθαρρύνουν την κοινότητα και τους τοπικούς φορείς να συνεργαστούν με απώτερο σκοπό την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Τέλος, μέσα από την εκπόνηση του επιχειρησιακού σχεδίου δίνεται η δυνατότητα στον οργανισμό, μέσα από την καθιέρωση νέων συνεργασιών, να εξασφαλίσει νέες πηγές χρηματοδότησης, οι οποίες μπορούν να του εξασφαλίσουν τα απαραίτητα μέσα για να μπορέσει να υλοποιήσει τους στρατηγικούς στόχους του στα επόμενα χρόνια.

3.2 Διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ του Δήμου

3.2.1 ΕΠ Δήμου Πρέβεζας 2025-2029

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2025–2029 του Δήμου Πρέβεζας ακολουθήθηκε συγκεκριμένη οργανωμένη διαδικασία, με ευθύνη του Αυτοτελούς Γραφείου Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, η οποία υποστήριξε τον συνολικό συντονισμό, τη συλλογή στοιχείων και τη σύνθεση του περιεχομένου. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίστηκε με τη συμμετοχή των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου, καθώς και με την αξιοποίηση εισηγήσεων και πληροφοριών από τα Συμβούλια Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων, και υποβάλλεται προς έγκριση στο Δημοτικό Συμβούλιο.

Η διαδικασία κατάρτισης του ΕΠ 2025–2029 βασίστηκε στη θεσμική μεθοδολογία που προβλέπεται από τον Οδηγό της ΕΕΤΑΑ και περιλάμβανε τις ακόλουθες βασικές ενέργειες:

1. **Αξιοποίηση τυποποιημένων εντύπων και εργαλείων της ΕΕΤΑΑ**, μέσω των οποίων αποτυπώθηκαν οι προτεινόμενες δράσεις ανά άξονα παρέμβασης, καθώς και τα ζητήματα που κρίθηκαν ως άμεσης προτεραιότητας για τον Δήμο.
2. **Συγκέντρωση και επεξεργασία στοιχείων από τις Υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου**, με στόχο την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, των αναγκών, των περιορισμών και των δυνατοτήτων παρέμβασης σε όλους τους τομείς αρμοδιότητας.
3. **Συναντήσεις και επικοινωνία με τους Προέδρους των Συμβουλίων Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων**, με σκοπό την ενημέρωσή τους και την άντληση πληροφοριών, παρατηρήσεων και προτάσεων, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
4. **Σύνθεση και επεξεργασία του προσχεδίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2025–2029**, βάσει της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, της SWOT ανάλυσης, των στρατηγικών κατευθύνσεων και των προτεραιοτήτων του Δήμου.
5. **Υποβολή του προσχεδίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο**, για συζήτηση και έγκριση, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

3.3 Η Ομάδα Εργασίας

Η ομάδα εργασίας για την κατάρτιση του ΕΠ αποτελείται από τον Δήμαρχο κ. Νικόλαο Γεωργάκο και τους κάτωθι Διευθυντές και Προϊσταμένους των Υπηρεσιών του Δήμου:

- Μωραϊτή Κωνσταντίνα, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών
- Καζούκας Ευάγγελος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Γεωπόνων, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος Καθαριότητας και Πρασίνου
- Κατσικοβόδος Δημήτριος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Διοικητικού - Οικονομικού, Αναπληρωτής Προϊστάμενος Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών
- Φούντογλου Κωνσταντίνος, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Οικονομικού - Λογιστικού, Προϊστάμενος τμήματος Προϋπολογισμού Λογιστηρίου και Ταμείου
- Αδάμου Δήμητρα, κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού, Προϊσταμένη Τμήματος Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοτικής Κατάστασης και Διοικητικής Μέριμνας της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών
- Κονταράτου Ουρανία, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Πολιτικών Μηχανικών, Προϊσταμένη Αυτοτελούς Τμήματος Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής.
- Κοψάρη Δήμητρα, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Διοικητικού Οικονομικού, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Κοινωνικής Προστασία Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Πολιτισμού
- Τζίμα Κυριακή, κατηγορίας ΠΕ, κλάδου Μηχανικών/Πολιτικών Μηχανικών, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πολεοδομίας

4 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΗΜΟΥ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ

4.1 Χωροταξική ένταξη

Ο Δήμος Πρέβεζας, με έδρα την Πρέβεζα, βρίσκεται στη βορειοδυτική ηπειρωτική Ελλάδα, στο νότιο τμήμα, στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου και βρέχεται από τις παραλίες του Ιονίου και του Αμβρακικού κόλπου. Είναι ένας από τους τέσσερις μητροπολιτικούς Δήμους που απαρτίζουν την Περιφέρεια Ηπείρου και ο μεγαλύτερος δήμος της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, ενώ η πόλη της Πρέβεζας είναι η διοικητική έδρα της Περιφερειακής Ενότητας. Εκτείνεται νότια από το λιμάνι Πρέβεζας, βόρεια μέχρι την Χαράδρα του Αχέροντα (Τρίκαστρο) και στον οριζόντιο άξονα δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος, ακτή Μονολίθι, μέχρι ανατολικά τη Στεφάνη και το άκρο της χερσονήσου της Λασκάρας. Η συνολική έκταση του Δήμου είναι περίπου 350km².

Εικόνα 1 Διοικητική διαίρεση Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας

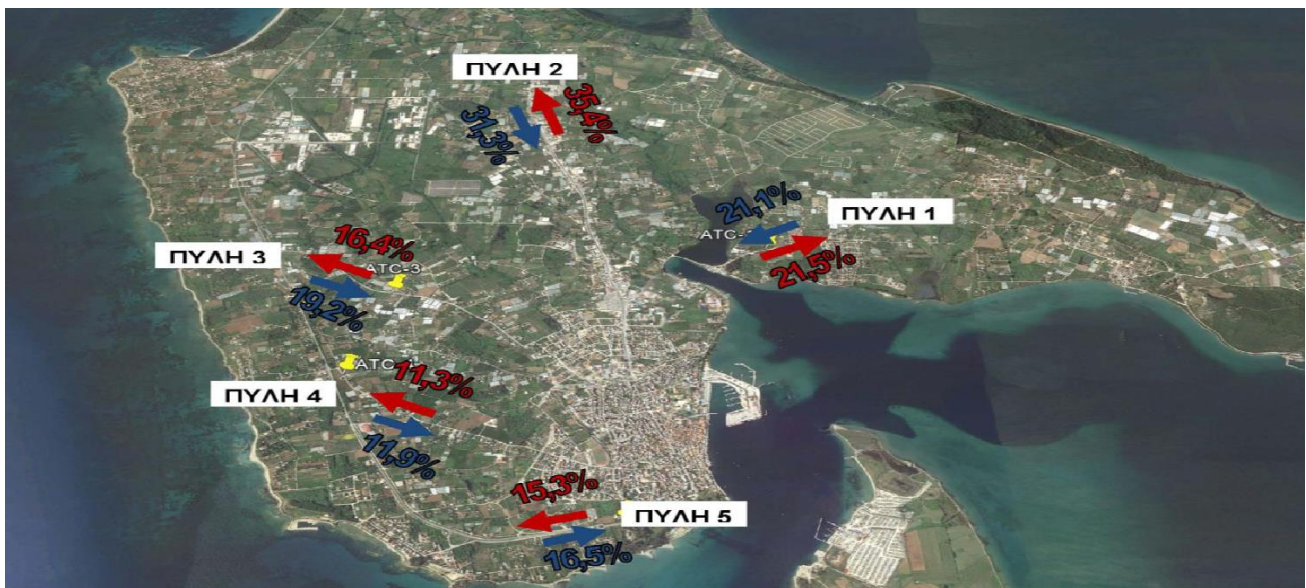
Πηγή: Δήμος Πρέβεζας

Στον χάρτη με χρώμα σε αποχρώσεις γαλάζιου-μωβ φαίνονται οι Δήμοι της Περιφερειακής Ενότητας Πρεβέζης. Ειδικά ο Δήμος Πρέβεζας γεωγραφικά καταλαμβάνει το κεντρικό και νοτιοδυτικό μέρος της Περιφερειακής Ενότητας και συνορεύει βορειοδυτικά με το Δήμο Πάργας,

βορειοανατολικά με το Δήμο Ζηρού και ανατολικά με το Δήμο Αρταίων. Στο νότιο τμήμα του από το έτος 2002 με το Άκτιο της Αιτωλοακαρνανίας, με την υψηλής τεχνολογίας υποθαλάσσια σήραγγα Πρέβεζας – Ακτίου, που ενισχύει σημαντικά τη συγκοινωνιακή διασύνδεση της περιοχής. Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει τέσσερις Πύλες Εισόδου (ΣΒΑΚ Δήμου Πρέβεζας, 2019) και συγκεκριμένα:

1. τη **Βόρεια Πύλη εισόδου** που είναι η **Ε.Ο Πρέβεζας-Φιλιππιάδας**, η οποία καταλήγει στον κύριο αστικό οδικό άξονα της πόλης.
2. τη **Νότια Πύλη εισόδου της Πρέβεζας** η οποία είναι ο οδικός σύνδεσμος, ο οποίος εκκινεί από τον κόμβο του Παντοκράτορα και μέσω της οδού Γρηγορίου Λαμπράκη, συνδέεται με την Λεωφόρο Ειρήνης,
3. την **Ανατολική Πύλη** από Ψαθάκι Άγιο Θωμά και Νεοχώρι και
4. τη **Δυτική Πύλη εισόδου**, από την **Ε.Ο. Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας**, όπου έχουν διαμορφωθεί 2 κύριες εισοδοί προς τον αστικό ιστό της πόλης, μέσω των οδών Επτανήσου και Λασκαράτου.

Εικόνα 2 Πύλες Πρέβεζας

Πηγή: ΣΒΑΚ Δήμου Πρέβεζας

4.2 Διοικητική οργάνωση

Μέχρι και την εφαρμογή του Προγράμματος ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (1997) τον Δήμο Πρέβεζας αποτελούσαν το αστικό κέντρο της πόλης της Πρέβεζας και οι οικισμοί Παντοκράτορας, Μαργαρώνας, Ψαθάκι Αγίου Θωμά, Νεοχώρι, Αγίας Τριάδα και Ελαιώνας. Μέσα στα όρια του τότε Δήμου βρισκόνταν επίσης και η Βιομηχανική Περιοχή.

Με το Πρόγραμμα ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, στον Δήμο Πρέβεζας εντάχθηκαν και οι υπόλοιπες κοινότητες της χερσονήσου της Πρέβεζας, (Μύτικας, Νικόπολις, Μιχαλίτσι, Φλάμπουρα), επιβεβαιώνοντας πλέον τον χαρακτηρισμό ως το νοτιότερο άκρο της Ηπείρου, αλλά ταυτόχρονα η νεοσύστατη (διευρυμένη) δημοτική αρχή ήρθε αντιμέτωπη με νέες καταστάσεις και ζητήματα προς επίλυση. Η επαφή με το Ιόνιο πέλαγος από δυτικά και με τον Αμβρακικό Κόλπο από ανατολικά, αύξησε την

πολυτροπική ανάπτυξη του Δήμου, συνδυάζοντας πλέον την ημι-τουριστική και ημι-αγροτική οικονομία.

Αργότερα, με την εφαρμογή του Προγράμματος ΚΑΛΙΚΡΑΤΗΣ (2010) προέκυψε ο διευρυμένος Δήμος Πρέβεζας με τη συνένωσή του με τους πρώην Δήμους Ζαλόγγου και Λούρου.

Ο νέος Δήμος - στη μορφή που έχει και σήμερα - αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες και 23 Τοπικές Κοινότητες. Παρακάτω ακολουθεί μία συνοπτική παρουσίαση των δημοτικών ενοτήτων, ενώ αναφέρονται και οι τοπικές κοινότητες που τις συνθέτουν.

4.2.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Αποτελείται από τον πρώην Δήμο Πρέβεζας (προ-Καποδιστριακό) και τις πρώην κοινότητες Μύτικα, Νικόπολις (Σμυρτούλας), Μιχαλιτσίου και Φλάμπουρων. Είναι κατά βάση περιοχή πεδινή, με χαμηλούς γήλοφους στα βόρεια του, με μέτρια οικιστική ανάπτυξη, ιδίως στο νότιο μισό του, και φυσικά εξαιρώντας το αστικό κέντρο της πόλης της Πρέβεζας στο νοτιότερο άκρο της χερσονήσου.

Πίνακας 3 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας	
Τοπικές Κοινότητες	Πρέβεζα
	Μιχαλίτσι
	Μύτικας
	Νικόπολη
	Φλάμπουρα

Η πόλη της Πρέβεζας αποτελεί την έδρα του Δήμου Πρέβεζας και το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, συγκεντρώνοντας όλες τις βασικές οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτιστικές, αθλητικές υποδομές και δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής.

Στην πόλη της Πρέβεζας βρίσκονται διάφορες δομές δημόσιας διοίκησης, το Δικαστικό Μέγαρο, το Γενικό Νοσοκομείο Πρεβέζης, η Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Ηπείρου, το Τμήμα Οικονομίας και Διοίκησης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πρέβεζας, το Αρχαιολογικό Μουσείο, κέντρα μεταφοράς και επικοινωνιών, μαρίνα σκαφών, ξενοδοχεία και λοιπά καταλύματα, εμπορικό λιμάνι, κεντρικές αγορές και εμπορικά καταστήματα, εγκαταστάσεις λιανικού και χοντρικού εμπορίου, πολιτιστικοί χώροι, ιαματικά λουτρά, αθλητικά κέντρα και γήπεδα αθλοπαιδιών, υπηρεσίες αναψυχής και διασκέδασης και, τέλος, τα πάσης φύσεως γραφεία και καταστήματα παροχής υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, στην πόλη της Πρέβεζας, όλοι οι κάτοικοι του Δήμου αλλά και της Περιφερειακής Ενότητας και οι επισκέπτες της, μπορούν να απολαύσουν τις κάθε είδους παροχές υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων που μπορεί να υπάρξουν σε μία οργανωμένη πόλη, σε επίπεδο αρκετά ικανοποιητικό, από άποψη ποιότητας και ποσότητας.

4.2.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Η περιοχή της Δημοτικής Ενότητας Λούρου, αρχίζει ως καθαρά ορεινή από βορρά, γίνεται στο κέντρο της ημιορεινή και στο νοτιότερο άκρο της καταλήγει σε πεδινή με χαμηλούς λοφίσκους.

Αστικής μορφής οικιστικοί σχηματισμοί εντοπίζονται σε μικρή έκταση στην Τοπική Κοινότητα του Λούρου μόνο (κέντρο του πρώην Δήμου Λούρου). Οι υπόλοιπες τοπικές κοινότητες είναι αμιγώς αγροτικοί οικιστικοί σχηματισμοί.

Πίνακας 4 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Δημοτική Ενότητα Λούρου	
Τοπικές Κοινότητες	Λούρος
	Άνω Ράχη
	Βρυσούλα
	Άνω και Κάτω Κοτσανόπουλο
	Σφηνωτό
	Άνω και Κάτω Ρεματιά
	Σκιαδά
	Στεφάνη
	Ωρωπός

Από τη Δημοτική Ενότητα Λούρου, περνά ο ποταμός Λούρος, ο οποίος παλαιότερα ήταν πλωτός και αξιοποιούνταν δυνατότητες αλιείας και άλλες δραστηριότητες από τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής.

Σήμερα, η οικονομία της στηρίζεται κυρίως στην παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών και την εντατική κτηνοτροφία στα νότια, ενώ στο κέντρο και στα βόρεια κυριαρχούν οι παραδοσιακές μορφές κτηνοτροφίας - πτηνοτροφίας.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί αξιοσημείωτη δραστηριότητα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) όπως φωτοβολταϊκά πάρκα και μονάδες παραγωγής βιοαερίου από απόβλητα των κτηνοτροφικών μονάδων της ευρύτερης περιοχής.

4.2.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Η Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου δυτικά, διαθέτει μεγάλες ακτές στην πλευρά του Ιόνιου Πελάγους, με καλές προοπτικές ανάπτυξης και προώθησης τουριστικού προϊόντος. Η ήπια τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, παρέχει το υπόβαθρο περαιτέρω ανάπτυξης, με δεδομένα και υπαρκτά τα αναγκαία και βασικά δίκτυα και υποδομές.

Πίνακας 5 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου	
Τοπικές Κοινότητες	Βράχος - Λυγιά
	Εκκλησιές
	Καμαρίνα
	Κανάλι - Καστροσυκιά
	Κρυσπηγή
	Μυρσίνη - Μεγαδένδρο
	Νέα Σαμφούντα
	Νέα Σινώπη - Αρχάγγελος
	Ριζά
	Χειμαδιό

Το Κανάλι-Καστροσυκιά αποτελεί οικιστικό σύνολο με ήπιο, χαμηλής έντασης χαρακτήρα, το οποίο αναπτύσσεται εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας. Η χωρική του έκταση εκτείνεται από το παράκτιο μέτωπο της παραλίας Καναλίου-Καστροσυκιάς έως τους

λόφους στην ανατολική πλευρά του οικισμού. Παράλληλα, αξιόλογη τουριστική δραστηριότητα εμφανίζουν και οι Κοινότητες Βράχου, Λυγιάς και Ριζών.

Την τελευταία πενταετία έχει παρατηρηθεί προοδευτική ανάπτυξη της περιοχής και αύξηση της δυναμικότητας φιλοξενίας των επισκεπτών, ενώ στην πρόθεση της δημοτικής αρχής είναι η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δημόσιων εκτάσεων και η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών, που θα εξυπηρετούν τις ανάγκες των δημοτών και των επισκεπτών του Δήμου. Χαρακτηριστική είναι και η ενέργεια με πρόθεση αξιοποίησης, την προσεχή περίοδο, δημοτικής έκτασης σε συνεργασία του Δήμου Πρέβεζας με την Εταιρεία του Δημοσίου Enterprise Greece A.E.

Οι υπόλοιποι οικισμοί (εκτός της ζώνης της ακτής) θεωρούνται αμιγώς αγροτικοί οικισμοί. Το σύνολο σχεδόν της Δημοτικής Ενότητας (με μικρές εξαιρέσεις στα νότια), είναι ορεινό-ημιορεινό. Για τους ορεινούς και ημιορεινούς όγκους της δημοτικής ενότητας, η οργανωμένη και αποδεκτή παραδοσιακή κτηνοτροφική παραγωγή αφενός, αφετέρου η εντατική και ημι-εντατική εσταβλισμένη κτηνοτροφική παραγωγή αποτελούν τις μοναδικές διεξόδους και προοπτικές ανάπτυξης.

4.3 Οικιστική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας

Ως προς την οικιστική διάρθρωση, η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας έχει τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή πυκνότητα και καταλαμβάνει τη μικρότερη έκταση. Η πυκνότητα είναι περίπου 374,9 κάτοικοι/km² για τη Δ.Ε. Πρέβεζας, 22,7 κάτοικοι/km² για τη Δ.Ε. Λούρου και 28,7 κάτοικοι/km² για τη Δ.Ε. Ζαλόγγου.

Πίνακας 6 Οικιστική διάρθρωση

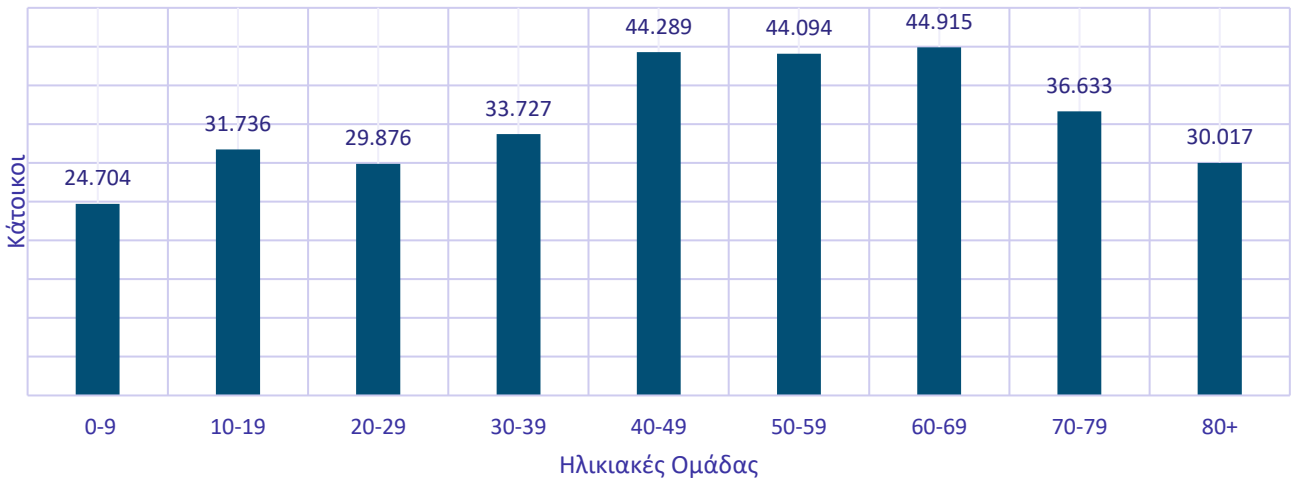
	Έκταση (km ²)	Κάτοικοι ανά (km ²)
Δήμος Ζαλόγγου	139	28,66
Δήμος Λούρου	176	22,67
Δήμος Πρέβεζας	61	374,87

4.4 Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Πρέβεζας

4.4.1 Πληθυσμιακή εξέλιξη

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής πληθυσμού, τα κυριότερα δημογραφικά χαρακτηριστικά των κατοίκων της Περιφέρειας Ηπείρου αποτυπώνονται στα ακόλουθα γραφήματα. Η υψηλότερη συγκέντρωση του πληθυσμού στην Περιφέρεια εντοπίζεται στις ηλικίες 30–59 ετών με 122.110 κατοίκους. Ακολουθούν οι ηλικίες 60–79 ετών με 81.548 κατοίκους, ενώ ο νεανικός πληθυσμός (0–29 ετών) ανέρχεται σε 86.316 κατοίκους, γεγονός που δείχνει ότι η Περιφέρεια Ηπείρου χαρακτηρίζεται από περιορισμένο νεανικό πληθυσμό και αυξημένα ποσοστά γήρανσης.

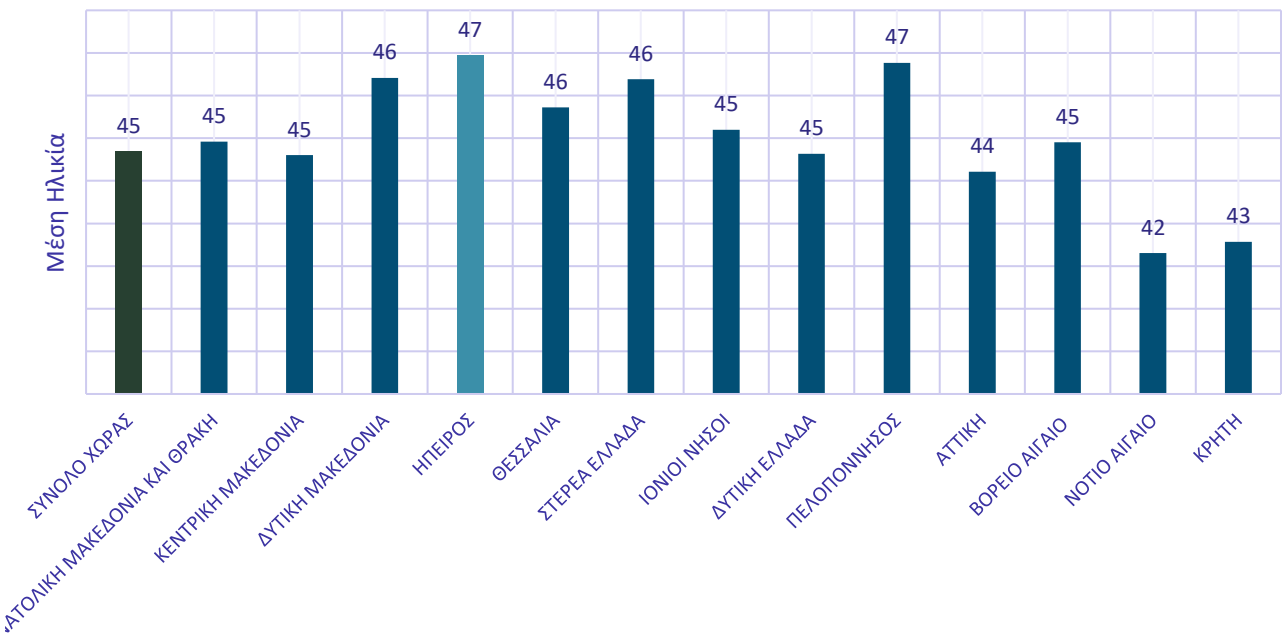
Γράφημα 1 Κατανομή πληθυσμού σύμφωνα με την ηλικία των κατοίκων στην Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Η Ήπειρος παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μέση ηλικία στη χώρα (47 έτη), σε αντίθεση με τον εθνικό μέσο όρο που βρίσκεται στα 45 έτη, γεγονός που αναδεικνύει τον πιο γερασμένο πληθυσμό της Περιφέρειας σε σχέση με το σύνολο της Ελλάδας.

Γράφημα 2 Μέση ηλικία του μονίμου πληθυσμού της Ελλάδας

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει συνολικό πληθυσμό 30.841 κατοίκους, εκ των οποίων περίπου 74% (22.868 κάτοικοι) βρίσκονται στη Δ.Ε. Πρέβεζας. Στον πίνακα φαίνεται ότι η υψηλότερη πυκνότητα πληθυσμού εξακολουθεί να παρουσιάζεται στη Δ.Ε. Πρέβεζας (~342 κατ./km²), ενώ ακολουθούν οι Δ.Ε. Ζαλόγγου (~29 κατ./km²) και Λούρου (~23 κατ./km²). Σε σχέση με το 2011, ο

συνολικός πληθυσμός μειώθηκε ελαφρά (-2,7%), με άνοδο στη Δ.Ε. Πρέβεζας (+14%) και μείωση στις Δ.Ε. Ζαλόγγου (-19%) και Λούρου (-24%).

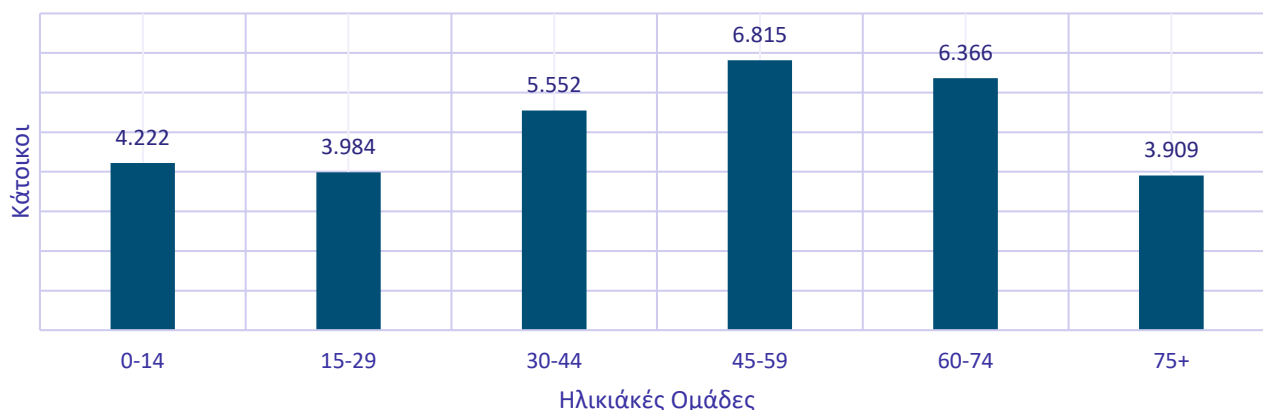
Πίνακας 7 Δημογραφική κατανομή ανά περιοχή

	1991	2001	2011	2021
ΔΗΜΟΣ (Πρέβεζα, Ζάλογγο, Λούρος)	26614	30497	31700	30841
Πυκνότητα Πληθυσμού:	70,04	80,26	83,42	81,16
ΠΡΕΒΕΖΑΣ	16886	19603	19984	22868
Πυκνότητα Πληθυσμού:	252,65	293,30	299,01	342,15
ΖΑΛΟΓΓΟ	5179	4983	4895	3986
Πυκνότητα Πληθυσμού:	37,63	36,21	35,57	28,96
ΛΟΥΡΟΣ	4549	5260	5270	3987
Πυκνότητα Πληθυσμού:	25,84	29,87	29,93	22,65

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή, τη μεγαλύτερη συγκέντρωση έχουν οι ηλικίες 45–59 (περίπου 6.800 άτομα) και ακολουθούν οι 60–74 (περίπου 6.400 άτομα). Η εικόνα αυτή υποδηλώνει τάση γήρανσης, παρότι ο κορμός της παραγωγικής ηλικίας 30–44 παραμένει σχετικά ισχυρός στην περιοχή.

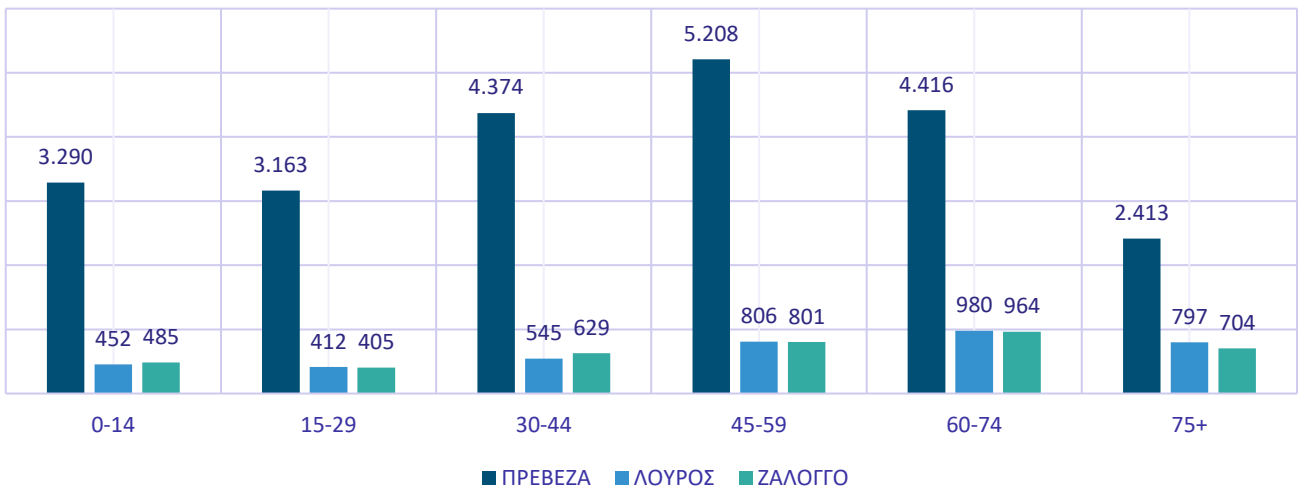
Γράφημα 3 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

Το επόμενο Γράφημα δείχνει ότι η Δ.Ε. Πρέβεζας συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό κατοίκων σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, με κορύφωση στις ηλικίες 45–59 και 60–74 ετών. Αντίθετα, οι Δ.Ε. Λούρου και Ζαλόγγου έχουν σαφώς μικρότερο πληθυσμό, με την κατανομή τους να είναι πιο ισομερώς κατανομημένη στις μεγαλύτερες ηλικίες. Η εικόνα αυτή υπογραμμίζει την έντονη δημογραφική συγκέντρωση στον αστικό πυρήνα της Πρέβεζας, σε συνδυασμό με τη γήρανση που εμφανίζεται πιο έντονα στις αγροτικές ενότητες.

Γράφημα 4 Ηλικιακή κατανομή πληθυσμού, ανά Δήμο

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

4.4.2 Λοιπά Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Οι **δημογραφικοί δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και αντικατάστασης** χρησιμοποιούνται διεθνώς για να αποτυπώσουν με συνοπτικό και συγκρίσιμο τρόπο τη δομή ηλικιών ενός πληθυσμού και τις επιπτώσεις της στην οικονομία και την κοινωνική συνοχή. Ο δείκτης γήρανσης ορίζεται ως ο λόγος των ατόμων 65 ετών και άνω προς τα παιδιά 0–14 ετών, επί 100. Δείχνει πόσο «βαριά» προς τις μεγαλύτερες ηλικίες είναι μια περιοχή: τιμή 100 σημαίνει ισορροπία ηλικιωμένων και παιδιών, ενώ τιμές πάνω από 100 φανερώνουν πλεόνασμα ηλικιωμένων και, συχνά, μειωμένη δυναμική ανανέωσης. Ο δείκτης εξάρτησης είναι ο λόγος των εξαρτώμενων ηλικιών (0–14 και 65+) προς τον πληθυσμό 15–64 (παραγωγικές ηλικίες), επίσης επί 100. Όσο υψηλότερη η τιμή, τόσο μεγαλύτερη η «πίεση» στις παραγωγικές ηλικίες να στηρίξουν, μέσω φορολογίας και υπηρεσιών, την εκπαίδευση, την υγεία και τις συντάξεις. Ο δείκτης αντικατάστασης συγκρίνει τις ομάδες που εισέρχονται στην αγορά εργασίας με όσους πλησιάζουν συνταξιοδότηση: συνήθως υπολογίζεται ως 10–14/60–64 ή 15–19/60–64, επί 100. Τιμή κάτω από 100 υποδηλώνει ότι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες δεν επαρκούν ποσοτικά για να αντικαταστήσουν τις μεγαλύτερες, δημιουργώντας μεσοπρόθεσμα ελλείμματα ανθρώπινου δυναμικού.

Με βάση τα στοιχεία που παρατέθηκαν για τις ηλικιακές ομάδες της ΕΛΣΤΑΤ (0–14, 15–29, 30–44, 45–59, 60–74, 75+), έγιναν οι απαραίτητες αναγωγές για τα υποδιαστήματα 60–64, 65–74 και 10–14, 15–19 με την ήπια υπόθεση ομοιόμορφης κατανομής μέσα στα εύρη. Οι υπολογισμοί δείχνουν σαφείς διαφοροποιήσεις μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων.

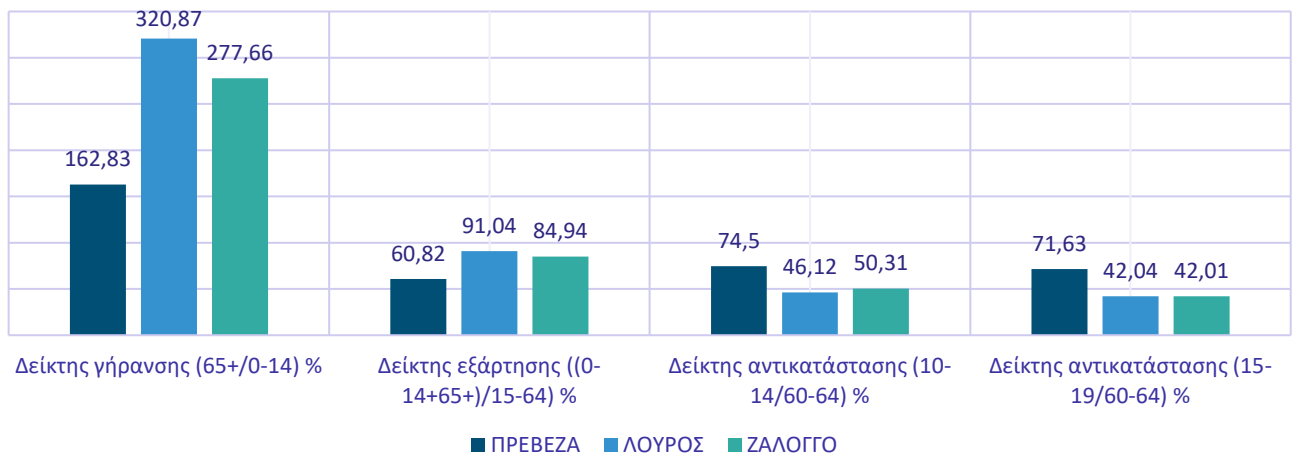
Στην Πρέβεζα, ο πληθυσμός ανέρχεται σε 22.864 άτομα, με 14.217 στις παραγωγικές ηλικίες (15–64) και 5.357 στις 65+. Ο δείκτης γήρανσης διαμορφώνεται σε 162,83, ένδειξη ότι οι ηλικιωμένοι υπερβαίνουν τα παιδιά αλλά χωρίς τα ακραία χαρακτηριστικά των αγροτικών ενοτήτων. Ο δείκτης εξάρτησης είναι 60,82, που σημαίνει περίπου 61 εξαρτώμενοι ανά 100 άτομα παραγωγικής ηλικίας, μια τιμή σχετικά διαχειρίσιμη για αστικό κέντρο. Οι δείκτες αντικατάστασης ανέρχονται σε 74,5 (10–14/60–64) και 71,63 (15–19/60–64), δηλώνοντας ότι, αν και η ανανέωση δεν επαρκεί πλήρως, η Πρέβεζα βρίσκεται σαφώς σε καλύτερη θέση από τις λοιπές ενότητες.

Στον Λούρο, με πληθυσμό 3.992, η εικόνα είναι πολύ πιο επιβαρυσμένη: οι παραγωγικές ηλικίες ανέρχονται σε 2.089,67 (μετά τις αναγωγές), ενώ οι 65+ σε 1.450,33. Ο δείκτης γήρανσης εκτινάσσεται σε 320,87, δηλαδή περισσότεροι από τρεις ηλικιωμένοι για κάθε εκατό παιδιά, που αποτελεί ένα μοτίβο εντονότατης γήρανσης. Η εξάρτηση φθάνει το 91,04, κοντά σε έναν εξαρτώμενο ανά κάθε άτομο παραγωγικής ηλικίας, υποδηλώνοντας υψηλή κοινωνικοοικονομική πίεση. Η αντικατάσταση είναι 46,12 και 42,04 αντίστοιχα, τιμές που σηματοδοτούν σοβαρό έλλειμμα ανανέωσης του εργατικού δυναμικού.

Το Ζάλογο παρουσιάζει εν μέρει παρόμοια εικόνα με τον Λούρο: πληθυσμός 3.988, παραγωγικές ηλικίες 2.156,33 και 65+ 1.346,67. Ο δείκτης γήρανσης είναι 277,66 και ο δείκτης εξάρτησης 84,94, χαμηλότεροι από του Λούρου αλλά σαφώς υψηλότεροι της Πρέβεζας. Οι δείκτες αντικατάστασης (50,31 και 42,01) παραμένουν κάτω από το κατώφλι της επάρκειας, υποδηλώνοντας επίσης ασθενή εισροή νεότερων.

Παρατηρούμε, επομένως, ότι η Πρέβεζα λειτουργεί ως σχετικά «νεανικός» και δημογραφικά ανθεκτικότερος πόλος, πιθανότατα λόγω συγκέντρωσης υπηρεσιών, εκπαίδευσης και απασχόλησης. Οι Λούρος και Ζάλογο εμφανίζουν έντονη γήρανση, υψηλή εξάρτηση και χαμηλή αντικατάσταση, χαρακτηριστικά τα οποία είναι των αγροτικών/ημιαγροτικών περιοχών με εκροή νέων. Τα ευρήματα συνηγορούν υπέρ στοχευμένων πολιτικών: κίνητρα εγκατάστασης για νέες οικογένειες, βελτίωση προσβασιμότητας και υπηρεσιών (υγεία, παιδεία, μεταφορές), ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης και στήριξη στέγασης. Παράλληλα, η Πρέβεζα χρειάζεται δράσεις διατήρησης της ελκυστικότητας και ενίσχυσης της παραγωγικής βάσης, ώστε να εξακολουθήσει να λειτουργεί ως πόλος συγκράτησης πληθυσμού για το σύνολο του Δήμου.

Γράφημα 5 Δημογραφικοί Δείκτες

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή. Ιδία Επεξεργασία

5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

5.1 Φυσικό Περιβάλλον

5.1.1 Γεωμορφολογία - Φυσική Γεωγραφία

Στην παρούσα παράγραφο επιχειρείται μία συνοπτική παρουσίαση του ευρύτερου γεωγραφικού πλαισίου στο οποίο εντάσσεται ο Δήμος Πρέβεζας - αυτό της Περιφέρειας Ηπείρου και της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας - με έμφαση στη φυσική γεωγραφία και το περιβάλλον τη περιοχής, μιας και αποτελούν δύο τομείς με χαρακτήρα συνεχή που διαπερνά τα διοικητικά όρια των δήμων σε πολλές περιπτώσεις. Στις επόμενες παραγράφους ωστόσο επιδιώκεται η παρουσίαση των πόρων ειδικά του Δήμου Πρέβεζας.

Περιφέρεια Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο πέλαγος, ενώ ανατολικά συνορεύει με την Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Νότια εκτείνεται μέχρι τον Αμβρακικό κόλπο και το Νομό Αιτωλοακαρνανίας, ενώ βόρεια συνορεύει με την Αλβανία. Η θέση της είναι ένα σταυροδρόμι που της επιτρέπει να γειτονεύει με ένα μεγάλο μέρος του Ηπειρωτικού κορμού της χώρας - Θεσσαλία, Δυτική Μακεδονία, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα.

Η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελείται από τις Περιφερειακές Ενότητες:

- Άρτας με έδρα την Άρτα
- Θεσπρωτίας με έδρα την Ηγουμενίτσα
- Ιωαννίνων με έδρα τα Ιωάννινα
- Πρεβέζης με έδρα την Πρέβεζα

Έχει συνολική έκταση 9,203 Km², καλύπτοντας το 6,7% της συνολικής έκτασης της χώρας. Η γεωμορφολογία της χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Αποτέλεσμα είναι το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, με δάση, χλωρίδα και πανίδα και σπάνια φυσική ομορφιά.

Διαθέτει εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους ενώ το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μη μεταλλικά ορυκτά. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις νομούς που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και του Αμβρακικού κόλπου.

Η Περιφέρεια έχει μεγάλο ποσοστό ορεινών εκτάσεων που καλύπτουν το 77% της συνολικής έκτασής της. Σημαντικότερα βουνά της Ηπείρου θεωρούνται: ο Γράμμος (2.520μ.), ο Σμόλικας (2.610μ.), η Τύμφη (2.497μ.), το Μιτσικέλι (1.810μ.), ο Λάκμος (2.042μ.), τα Αθαμανικά (2.460μ.), το Τόμαρο (1970μ.), τα όρη Παραμυθιάς (1.650μ.), τα όρη Σουλίου (1.615μ.), τα Θεσπρωτικά όρη (1.270μ.) και τα όρη Πάργας και Φιλιατών.

Από το σύνολο των δήμων και κοινοτήτων που υπάρχουν στην Περιφέρεια Ηπείρου, το 66,6% ανήκει σε ορεινές περιοχές και το 33,4% του πληθυσμού κατοικεί σ' αυτές.

Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας - Δήμος Πρέβεζας

Η Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας καταλαμβάνει το νότιο δυτικό και νοτιοανατολικό τμήμα της Περιφέρειας, έχοντας όπως χαρακτηριστικά γράφεται σε πολλές αναφορές, σχήμα Διαμαντιού και ειδικότερα ο Δήμος της Πρέβεζας βρίσκεται στο νοτιοδυτικό κυρίως τμήμα της. Η παράκτια

ζώνη του Δήμου Πρέβεζας χαρακτηρίζεται από την τουριστική ανάπτυξη, τις θαλάσσιες μεταφορές και την αλιεία, και συγκεντρώνει σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες.

Το μήκος της παράκτιας ζώνης υπολογίζεται περίπου στα 60 χλμ. με σημαντικό μέρος να καλύπτεται από δάση και δασικές εκτάσεις, από γεωργική γη, βοσκότοπους και το υπόλοιπο τμήμα της καλύπτεται από οικισμούς, επιφανειακά νερά κ.λπ.

Στη ζώνη αυτή περιλαμβάνεται ένα μεγάλο φυσικό λιμάνι στην είσοδο του Αμβρακικού κόλπου (Πρέβεζας). Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, η Εγνατία Οδός, η Ιόνια Οδός και η Αμβρακία Οδός με τη ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας αποτελούν πολύ σημαντικά έργα υποδομής της ευρύτερης περιοχής που συνδέονται άμεσα με την παράκτια ζώνη.

Ο ποταμός Λούρος πηγάζει από το όρος Τόμαρος (ή Ολύτσικα, υψόμετρο 1976m) κοντά στην περιοχή του Μαντείου της Δωδώνης, του Νομού Ιωαννίνων. Επίσης δέχεται τροφοδοτικούς παραπόταμους από την περιοχή του χωριού Βαρυάδες του Ν. Ιωαννίνων. Ακολουθώντας ρέει πορευόμενος παραπλεύρως της Εθνικής οδού Πρέβεζας Ιωαννίνων, περνάει από τα χωριά Βούλιστα Παναγιά, Κλεισούρα, και μετά το χωριό Κερασώνα τα νερά του εγκλωβίζονται από το Τεχνητό Υδροηλεκτρικό Φράγμα της ΔΕΗ Λούρου, ύψους 25m και πλάτους 70m. Ένα τμήμα των υδάτων του Λούρου, διοχετεύεται με σήραγγα ανατολικά μέσα από λόφο (κατασκευή: 1963), και ξαναπέφτει στο κεντρικό τμήμα του ποταμού, λίγο πριν το χωριό Άγιος Γεώργιος. Στο χωριό Άγιος Γεώργιος υπάρχουν οι «πηγές του Λούρου» από τις οποίες υδρεύεται η Άρτα, η Πρέβεζα και η Λευκάδα. Ο ποταμός Λούρος δέχεται παραπόταμο από τους λόφους του Βαλαωρίτη (χωριά Σφηνωτό, κ.λπ.). Στην πορεία αυτού του παραπόταμου προς το Λούρο, βρίσκεται το αποκαλούμενο «αισθητικό ασύλλιο» και η «μονή του Αγίου Βαρνάβα» το οποίο έχει αναπλασθεί με κονδύλια του ευρωπαϊκού προγράμματος Leader I. Στη συνέχεια περνάει από τον κάμπο των κοινοτήτων Νέα Σαμψούς και Νέα Σινώπη.

Τελικά, μετά από ένα εύκολο και πλωτό τμήμα στον κάμπο των Φλάμπουρων, ο ποταμός εκβάλλει στο Μιχαλίτσι, στον όρμο Σαλαώρας, του Αμβρακικού Κόλπου. Παλαιότερα (1912) όλος ο Λούρος ποταμός από τις εκβολές του έως τη Φιλιπιάδα ήταν πλωτός και μάλιστα υπάρχουν φωτογραφίες βαρκών που μεταφέρουν πολεμοφόδια κατά τον πόλεμο απελευθέρωσης της Ηπείρου από τους Οθωμανούς (λευκωμα Νίκου Καράμπελα, έκδοση 1996).

Επίσης εδώ συναντάται ο Υγροβιότοπος διεθνούς σημασίας, προστατευμένος από τη διεθνή συνθήκη Ramsar, Κόλπος Αμβρακικού, με σπάνια είδη χλωρίδας, πτηνών και άλλων ειδών που ζουν στη λιμνοθάλασσα. Περιοχές NATURA και ειδικά προστατευόμενες περιοχές σύμφωνα με το πρωτόκολλο 4 της Σύμβασης της Βαρκελώνης, όπως το Αισθητικό δάσος Μονολιθίου / Νικοπόλεως - Μύτικα Πρέβεζας και ο Αμβρακικός κόλπος.

Τα αισθητικά Δάση του Μονολιθίου / Νικοπόλεως - Μύτικα Πρέβεζας και του Λεκατσά είναι από τα πολύ σημαντικά τμήματα του Δήμου. Επιπλέον, στην κορυφογραμμή από το μνημείο του Ζαλόγγου κατευθυνόμενοι βόρεια συναντώνται σε αρκετά σημεία αιωνόβια δένδρα βελανιδιάς και άλλα είδη, ενώ στα όρια με το δήμο Σουλίου υπάρχει ένα μοναδικής αισθητικής δάσος με Παιώνιες.

Επιπλέον, στα γεωγραφικά όρια του Δήμου Πρέβεζας συναντώνται και οι εκβολές του μυθικού ποταμού Αχέροντα. Ο Αχέρων, λόγω του Νεκρομαντείου του Αχέροντα, της αρχαίας παράδοσης και της περιβαλλοντικής αξίας προσελκύει χιλιάδες επισκεπτών από τις πηγές έως και τις εκβολές του. Το μήκος του ανέρχεται στα 52 χιλιόμετρα ενώ από τα νερά του αρδεύονται περίπου 85.000 στρέμματα, εκ των οποίων 28.000 βρίσκονται στο Νομό Θεσπρωτίας και 57.000 στο Νομό

Πρεβέζης. Ο Αχέρων έχει χαρακτηριστεί περιοχή ιδιαίτερου κάλλους και πηγή σημαντικών πληροφοριών και γνώσεων στον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Τόσο τα στενά και οι εκβολές του Αχέροντα όσο και η ευρύτερη περιοχή ανήκουν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων περιοχών φύση 2000 (Natura 2000) (κωδικός GR2140001). Συγκεκριμένα, στην περιοχή υπάρχουν 699 είδη χλωρίδας εκ των οποίων τα 449 συναντώνται στο δέλτα και τα 250 στα στενά, ενώ στην περιοχή του Δέλτα υπάρχουν 19 τύποι οικοτόπων. Ιδιαίτερα σημαντικές υγροτοπικές περιοχές αποτελούν επίσης το έλος της Αμμουδιάς και το έλος της Βαλανιδοράχης, ενώ σημαντικός είναι και ο αριθμός των σπάνιων ειδών πανίδας της περιοχής. Αξιοσημείωτη στην κατηγορία των ψαριών είναι η ύπαρξη του γωβιού, ο οποίος συναντάται μόνο στον Αχέροντα.

5.1.2 Φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα

Οι φυσικοί πόροι και τα οικοσυστήματα του Δήμου Πρέβεζας περιλαμβάνουν δάση, βιοτόπους, πεδιάδες, λίμνες κτλ.

Τα δάση είναι το Δάσος Λεκατσά, Άλσος Μονολιθίου, το αισθητικό δάσος του Αγίου Βαρνάβα και το δάσος της Καμαρίνας. Πρόκειται για δύο δασύλλια κουκουναριάς νότια του χωριού, ένα πευκοδασύλλιο Ανατολικά, καθώς και το μεγάλο πευκοδάσος στον ευρύτερο χώρο της Κασσώπης. Το δε υπόλοιπο βουνό του Ζαλόγγου είναι καλυμμένο με αγριελιές, πουρνάρια και βελανιδιές. Επίσης βόρεια-βορειοδυτικά του χωριού, κοντά στην τοποθεσία Μέγας Κάμπος υπάρχει δάσος με Άριες Δρύες. Μάλιστα, στο κέντρο του Μέγα Κάμπου υπάρχει μία δρυς-μνημείο, που η περίμετρος του κορμού της είναι πέντε ανοίγματα χεριών μεγάλων ανδρών.

Οι βιότοποι, είναι ο Υγροβιότοπος Αμβρακικού κόλπου, το Δέλτα Λούρου ποταμού, η Λιμνοθάλασσα Τσοπέλι (Ιβάρι), η Λιμνοθάλασσα Μάζωμα (Ιβάρι), η Λιμνοθάλασσα Πωγωνίτσας, η Παράκτια θαλάσσια ζώνη από Πάργα μέχρι τη χερσόνησο Αγίου Θωμά (Ακρ. Κελάδιο), τη (ζώνη Ποσειδωνίας), τη Νήσο Γάιδαρος και τη Λιμνοθάλασσα Σαλτινή (Άκτιο).

Η περιοχή διαθέτει και τρία βουνά, το όρος Ζάλογγο, ο Βαλαωρίτης και τα όρη Σουλίου.

Οι πεδιάδες της είναι η Χερσόνησος Πρέβεζας και το Δέλτα Λούρου ποταμού.

Δυο μεγάλα ποτάμια, ο Λούρος και ο Αχέροντας, διατρέχουν την περιοχή ενώ είναι διάσημοι προορισμοί, τόσο για το φυσικό καλός τους, όσο και για το περιβαλλοντικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν.

Αναφορικά δε με τα βοσκοτόπια και τις ακτές της περιοχής, αυτά απεικονίζονται στον Πίνακα παρακάτω.

Πίνακας 8 Φυσικοί πόροι

	Όνομασία	Έκταση (στρ.)
Βοσκότοποι	1.ΤΚ Πρέβεζας	1414,3
	2.ΤΚ Μιχαλιτσίου	552,2
	3.ΤΚ Μύτικα	1041,6
	4.ΤΚ Νικοπόλεως	345,2
	5 ΤΚ Φλάμπουρων	0
	ΔΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3.553,20
	1.ΤΚ Άνω Ράχης	2879,1
	2.ΤΚ Βρυσούλας	350,4
	3.ΤΚ Λούρου	6939,7
	4.ΤΚ Ρεματιάς	865,8

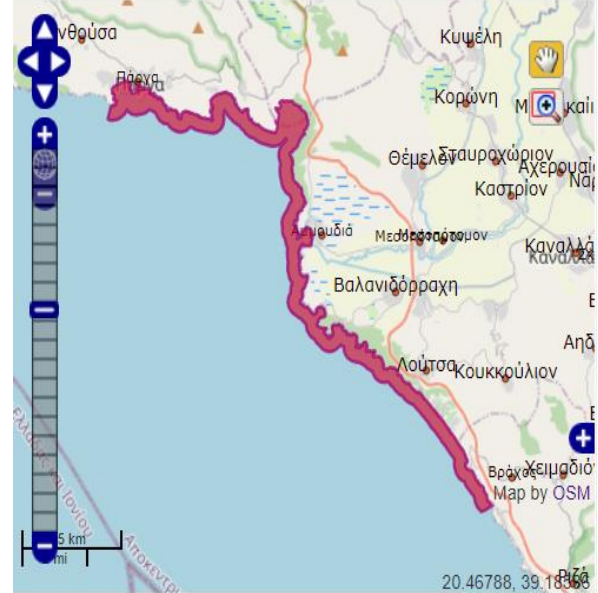
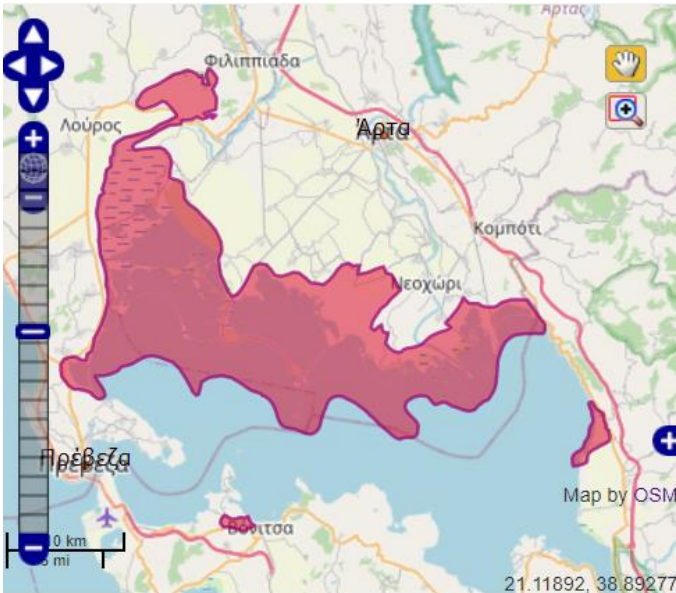
	5.ΤΚ Σκιαδά	711,1
	6.ΤΚ Στεφάνης	4569,7
	8.Τρίκαστρου	1878,7
	9.ΤΚ Ωρωπού	2107,4
	ΔΕ ΛΟΥΡΟΥ	24.302,20
	1.ΤΚ Βράχου	72,5
	2.ΤΚ Εκκλησιών	1458,1
	3.ΤΚ Καμαρίνας	3225,9
	4.ΤΚ Καναλίου	1115,8
	5.ΤΚ Κοτσανόπουλου	2966,8
	6.ΤΚ Κρυσπηγής	1610,5
	7. ΤΚ Μυρσίνης	630,2
	8. ΤΚ Νέας Σαμφούντας	605,2
	9. ΤΚ Νέας Σινώπης	618,2
	10.ΤΚ Νέου Σφηνωτού	900,3
	11.ΤΚ Ριζών	37,2
	12.ΤΚ Χειμαδιού	282,8
	ΔΕ ΖΑΛΟΓΓΟΥ	12.823,00
	ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ(σύνολο)	37.178,30
		Ονομασία
Ακτές	1.Κυανή Ακτή (Πρέβεζα)	
	2.Αλωνάκι (Πρέβεζα)	
	3.Καλαμίτσι (Πρέβεζα)	
	4.Ακτή Φάρου (Μύτικας)	
	5.Μονολίθι (Μύτικας – Κανάλι - Καστροσυκιά)	
	6.Τσούκες (Καστροσυκιά)	
	7. Αρτολίθια (Ριζά)	
	8.Χρυσή Άμμος (Χειμαδιό-Λυγιά-Ριζά)	
	9. Λιμνιώνα (Λυγιά)	
	10. Μέγα Άμμος (Βράχος)	
	11. Άγιος Θωμάς	

Τέλος, στον Δήμο Πρέβεζας εντοπίζονται μεγάλα τμήματα δύο Περιοχών Natura. Η πρώτη είναι ο Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου & Άραχθου (I τύπου, GR211000, έκταση 28750,13 στρ.) και η Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη από Πάργα έως Ακρωτήριο Άγιος Θωμάς (ΠΡΕΒΕΖΑ, GR2140003, έκταση 1.525,88 στρ.).

Συνολικά, η Περιοχή Natura «Αμβρακικός Κόλπος, Δέλτα Λούρου & Άραχθου» αποτελεί ένα σύνθετο οικοσύστημα που περιλαμβάνει το διπλό δέλτα των ποταμών Λούρος και Αράχθου, ένα σύστημα λιμνοθάλασσας που αποτελείται από τρεις μεγάλες λιμνοθάλασσες (Ροδιά, Τσουκαλιό, Λογαρού) και μερικές μικρότερες, καθώς και μια θαλάσσια ζώνη ακριβώς νότια από αυτά. Ολόκληρο το δέλτα καλύπτει σε ολόκληρη την περιοχή έκταση περίπου 450 km². Η συνολική έκταση των λιμνοθαλασσών είναι περίπου 64 km².

Οι μεταβλητοί βιότοποι χαρακτηρίζουν την περιοχή μελέτης. Οι πυκνές και εκτεταμένες κοινότητες καλάμων (Phragmitetum) καλύπτουν ένα μεγάλο επίγειο τμήμα της περιοχής και μπορούν να διαφοροποιηθούν σε μια μεγάλη περιοχή κατά μήκος του Λούρου και σε πολλές μικρές περιοχές στον ανατολικό τομέα. Κοντά στα καλάμια, υπάρχουν περίπτερα του Scirpetummaritimi, καθώς και μπαλώματα Nymphaeaalba και Iris pseudacorus. Επίσης, λίγα περίπτερα δασικών εκτάσεων έχουν παραμείνει στο διπλό δέλτα Λούρου-Αράχθου. Η βλάστηση

των μακκίων καλύπτει μικρή έκταση με κύρια κατανομή στους γύρω λόφους. Η αληθινή αιθαλή δασική έκταση βρίσκεται στη χερσόνησο της Κορωνησίας, ενώ οι τελευταίες υπόλοιπες φυλλοβόλες δασικές εκτάσεις βρίσκονται στα βορειοανατολικά του λόφου Μαυροβούνι και σύμφωνα με το είδος τους η σύνθεση ανήκει στην κοινότητα *Coccifero-Carpinetum*.

Ένα απειλούμενο είδος που διαχειμάζει στην περιοχή είναι η θαλάσσια χελώνα *CarettaCaretta* λόγω της σημαντικότητας του κόλπου ως διατροφικό πεδίο. Στα νερά του Αμβρακικού ζουν και αναπαράγονται τουλάχιστον 33 είδη ψαριών, ενώ αλιεύονται άλλα 15 είδη περιπού. Λόγω της μεγάλης παραγωγικότητας του κόλπου, μεγάλο ποσοστό των κατοίκων ασχολείται με το ψάρεμα. Η Πρέβεζα είναι γνωστή για τη σαρδέλα (*Sardinapilchardus*) αλλά και τις γαρίδες της, ειδικά τη γάμπαρα (*Melikertuskarathurus*), προϊόν υψηλής αγοραστικής αξίας. Είναι ένα από τα καλύτερα διατηρημένα οικοσυστήματα με υψηλή οικολογική αξία τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτό εντοπίζονται τουλάχιστον όλα τα στοιχεία ενός τυπικού φυσικού μεσογειακού δέλτα. Οι τύποι οικοτόπων που βρίσκονται σε πολύ καλή οικολογική κατάσταση και καλύπτουν μεγάλες περιοχές είναι τα υγρά λιβάδια του *Juncus* και οι αλοφυτικές κοινότητες της κατηγορίας *Arthrocnemetalia*. Η αλοφιλική βλάστηση καλύπτει έκταση 43km² και εκτός από το δέλτα του Αχελώου και το συγκρότημα δέλτα κοντά στη Θεσσαλονίκη, αυτό είναι το μεγαλύτερο συγκρότημα δέλτα σε όλη την Ελλάδα. Η λιμνοθάλασσα του Τσουκαλιού είναι ένα από τα μεγαλύτερα του είδους του όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε ολόκληρη την περιοχή της Μεσογείου.

Η μεγάλη περιοχή καλαμιώνων στο Λούρο μπορεί να θεωρηθεί ως ένα από τα μεγαλύτερα συνεκτικά συστήματα καλαμιών στην Ελλάδα, και η φυλλοβόλος δασώδης περιοχή στον λόφο Μαυροβούνι αντιπροσωπεύει ένα σύστημα σχετικά σπάνιο στην Ελλάδα. Αυτά είναι: α) Κλήθρα (*Alnusglutinosa*) και Νερόφραξος (*Fraxinusangustifolia*), οι πληθυσμοί στην Ελλάδα των οποίων είναι πολύ υποβαθμισμένοι και πρέπει να προστατεύονται, β) είδη Σπιροδέλλα η πολύρριζη (*Spirodela polyrhiza*) δεν είναι κοινά στην Ελλάδα, και γ) Σαλβίνια η πλέουσα (*Salvinianatans*) και *Cotulacoronopifolia*, τα οποία είναι διάσπαρτα στην Ελλάδα. Η *Salvinianatans* λαμβάνει επιπλέον κατηγορία D, δεδομένου ότι προστατεύεται από το Ελληνικό Προεδρικό Διάταγμα 67/1981, και αναφέρεται επίσης στη Βάση Δεδομένων του WCMC Plants ως "Endangered". Είναι γνωστό ότι οι

ελληνικές περιοχές δέλτα είναι πολύ πλούσια οικοσυστήματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές από την πανίδα αυτού του ιστότοπου που είναι πολύ διαφορετική και άφθονη.

Η περιοχή είναι μια από τις πλουσιότερες τοποθεσίες στις ακτές του Ιονίου, ειδικά στον κόλπο της Πάργας. Η μεσογειακή ενδημική φύση *Posidoniaoceanica* αναπτύσσεται σε χοντρή ή παχιά άμμο με κάθετα και οριζόντια ριζώματα. Μέσα στο ίζημα, τα ριζώματα σχηματίζουν ένα συνεχές δίκτυο γνωστό ως "χαλάκια" κρεβατιών *Posidonia* ή *Posidonia*. Η ένωση *Posidonietales* είναι ένα από τα πιο σημαντικά θαλάσσια οικοσυστήματα στη Μεσόγειο Θάλασσα. Το θαλάσσιο *PhanerogamCymodocea* σχηματίζει έναν πυκνό πληθυσμό κοντά στο δέλτα του ποταμού Αχέροντα. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την πλούσια χλωρίδα και βλάστηση μακροφυκών. Βρέθηκαν πολλά είδη θαλάσσιων φυκών. Η καφέ άλγη *Cystoseiracrinita* σχηματίζεται στο σκληρό υπόστρωμα της κοινότητας *Cystoseiretumcrinitae*. Τα φύκια της *Cystoseira* αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της βιομάζας των φυκών στην άνω υποθαλάσσια ζώνη. Η εμφάνιση του Ρινοδέλφινου, *Tursiopruncatus* είναι η πιο εντυπωσιακή παρουσία από τη ζωολογική άποψη. Αυτό το είδος περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43 / ΕΟΚ και προστατεύεται από τις Συμβάσεις της Βέρνης και της CITES, καθώς και από το Ελληνικό Προεδρικό Διάταγμα 67/1981. Επίσης αξιοσημείωτη είναι η ύπαρξη του ψαριού *Syngnatusabaster* (Σακοράφα) το οποίο ανήκει στην κατηγορία Γ, καθώς περιλαμβάνεται στους καταλόγους της Σύμβασης της Βέρνης.

Τέλος, εντός των ορίων του Δήμου στην περιοχή Κρουοπηγή - Ωρωπός - Καμαρίνα, ευδοκίμει η μοναδική στην Ελλάδα ποικιλία σταφυλιού Τιχάλι ή Μαναγάτικο.

5.1.3 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού

Στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας (και σε όλο το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού), η προστασία, διατήρηση, και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου, που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία, είναι ο ΣΚΟΠΟΣ του Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού κόλπου - Λευκάδας. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας που συντίθεται από αρκετά σημαντικά είδη. Η προστασία της βιοποικιλότητας επιτυγχάνεται μέσω της διατήρησης σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών των απειλούμενων και κινδυνευόντων ειδών εντός της οριοθετημένης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού.

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού ιδρύθηκε στις 21 Μαρτίου 2008 με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 11989/2008. Η ανακήρυξη της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο και ο καθορισμός χρήσεων, όρων και περιορισμών, ήταν το αποκορύφωμα μιας μακρόχρονης προσπάθειας για την προστασία της σε Εθνικό επίπεδο. Η μεγάλη βιολογική, οικολογική και επιστημονική αξία της περιοχής έχει αναγνωριστεί διεθνώς με την ένταξή της στους υγροτόπους Διεθνούς σημασίας της συνθήκης Ραμόν (2/2/1971), με την οριοθέτηση 4 περιοχών του Δικτύου Natura 2000, καθώς επίσης και από τις συμβάσεις της Βέρνης (19/9/1979), της Βόννης (23/6/1979) και της Βαρκελώνης (16/2/1976).

Στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού διακρίνονται τέσσερα επίπεδα προστασίας, με τους όρους και τους περιορισμούς να εντείνονται μεταβαίνοντας σταδιακά προς τον πυρήνα του. Αναλυτικότερα έχουμε την περιφερειακή περιοχή του Εθνικού Πάρκου η οποία καλείται «Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου», στη συνέχεια υπάρχει η ζώνη μετάβασης προς τον πυρήνα του

Εθνικού Πάρκου η οποία ονομάζεται «Ζώνη Β΄ Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων», η «Ζώνη Α1΄ Περιοχές Ειδικής Διαχείρισης Υδάτων» και τέλος η «Ζώνη Α΄ Περιοχές Προστασίας της Φύσης» που αποτελεί και την καρδιά του Εθνικού Πάρκου.

Στην Ζώνη Α (εντός των ορίων του Δήμου Πρέβεζας), υπάγονται οι λιμνοθάλασσες Βαθύ, Πωγωνίτσα, Μάζωμα και Τσοπέλι, το παρόχθιο δάσος του Αγ. Βαρνάβα και ο ποταμός Λούρος. Στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού συναντάται το πιο πολύμορφο μωσαϊκό υγροτόπων στην Ελλάδα. Οι υγρότοποι θεωρούνται σε παγκόσμια κλίμακα ως μέρη πολύ μεγάλης οικολογικής και οικονομικής αξίας και για το λόγο αυτό προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις (όπως είναι η σύμβαση Ramsar), Ευρωπαϊκές Οδηγίες και εθνικές νομοθεσίες.

Τέλος, ο Αμβρακικός Κόλπος επικοινωνεί με το Ιόνιο μέσω του πορθμού της Πρέβεζας (ή Ακτίου) πλάτους 600 μέτρων και βάθους έως και 10 μέτρα. Η ύπαρξη του μεγάλου συστήματος των Δέλτα των ποταμών Λούρου και Αράχθου στο βόρειο τμήμα του, έχει δημιουργήσει με τα φερτά υλικά τους, περισσότερες από 20 λιμνοθάλασσες, λασποτόπια, εκτενείς καλαμιώνες και βάλτους. Ορισμένα στοιχεία του Αμβρακικού δεν απαντώνται πουθενά αλλού στην Ελλάδα.

5.1.4 Οικότοποι (Ενδιαστήματα-Habitat)

Η περιοχή του Δήμου Πρέβεζας χαρακτηρίζεται από σημαντικό πλούτο φυσικών ενδιαστημάτων, πολλά εκ των οποίων έχουν ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης. Στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζονται συνολικά δεκαεπτά (17) τύποι φυσικών οικοτόπων, εκ των οποίων ένας (1) χαρακτηρίζεται ως οικότοπος προτεραιότητας, ήτοι οι παράκτιες λιμνοθάλασσες.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζουν οι λιμνοθάλασσες Βαθύ, Πωγωνίτσα, Μάζωμα και Τσοπέλι, οι οποίες υπάγονται στη Ζώνη Α΄ προστασίας και συγκροτούν ένα σύνθετο και ευαίσθητο υγροτοπικό σύστημα με υψηλή οικολογική, παραγωγική και περιβαλλοντική αξία.

Σημαντικό τμήμα της περιοχής του Δήμου Πρέβεζας περιλαμβάνεται στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού, το οποίο αποτελεί τον μεγαλύτερο ενιαίο υγροτοπικό σχηματισμό της χώρας. Το Εθνικό Πάρκο φιλοξενεί εξαιρετικά πλούσια βιοποικιλότητα και λειτουργεί ως κρίσιμος βιότοπος για περίπου 300 είδη πτηνών, επιβεβαιώνοντας τη σημασία του σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Η προστασία της βιοποικιλότητας στην περιοχή επιδιώκεται μέσω της διατήρησης των τύπων οικοτόπων και των πληθυσμών απειλούμενων και προστατευόμενων ειδών σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.

Στην περιοχή απαντώνται έξι (6) παγκοσμίως απειλούμενα και προστατευόμενα είδη ορνιθοπανίδας, μεταξύ των οποίων ο Αργυροπελεκάνος (*Pelecanus crispus*), η Βαλτόπαπια (*Aythya nyroca*), η Λαγγόνα (*Phalacrocorax pygmaeus*), ο Ήταυρος (*Botaurus stellaris*), ο Στικταετός (*Aquila clanga*) και ο Κραυγαετός (*Aquila pomarina*), γεγονός που ενισχύει τον οικολογικό χαρακτήρα και τις απαιτήσεις προστασίας της περιοχής.

Οι παράκτιες λιμνοθάλασσες της Πρέβεζας παρουσιάζουν, παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία για την τοπική οικονομία, καθώς φιλοξενούν παραδοσιακές δραστηριότητες αλιείας. Στα υγροτοπικά αυτά συστήματα απαντώνται σημαντικά ιχθυοαποθέματα, όπως κέφαλοι, τσιπούρες, λαβράκια και χέλια, ενώ εφαρμόζεται ο παραδοσιακός τρόπος αλιευτικής εκμετάλλευσης μέσω των ιβαρίων, ο οποίος συνδυάζει τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων με την τοπική παραγωγική δραστηριότητα.

Η ύπαρξη εκτεταμένων προστατευόμενων οικοτόπων και υγροτοπικών συστημάτων καθιστά την περιοχή του Δήμου Πρέβεζας ιδιαίτερα ευαίσθητη σε περιβαλλοντικές πιέσεις, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την προώθηση πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης, προστασίας της βιοποικιλότητας και ήπιων μορφών οικονομικής δραστηριότητας, σε συνέργεια με τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό του Δήμου.

5.1.4.1 Οικότοπος Καλαμιώνας

Στο βόρειο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας εντοπίζεται ο γλυκόβαλτος της Ροδιάς, ένας εκτεταμένος υγροτοπικός σχηματισμός (περίπου 28 τ.χλμ.), που χαρακτηρίζεται από εκτεταμένους καλαμώνες (*Phragmites australis*) και τροφοδοτείται με γλυκό νερό από τον ποταμό Λούρο. Ο υγρότοπος διατηρείται σε καλή οικολογική κατάσταση και φιλοξενεί σημαντική ορνιθοπανίδα, συμπεριλαμβανομένων προστατευόμενων και ευαίσθητων ειδών. Στην περιοχή καταγράφεται παρουσία ειδών όπως ο Ήταυρος (*Botaurus stellaris*), καθώς και σημαντικές αποικίες ερωδιών, με είδη όπως η Λευκοτσικνιά, η Κρυπτοτσικνιά, οι Χαλκόκοτες, οι Λαγγόνες και οι Αργυροτσικνιάδες, γεγονός που ενισχύει την οικολογική αξία και τις απαιτήσεις προστασίας και διαχείρισης του υγροτόπου.

5.1.4.2 Οικότοποι Λόφοι

Στην ευρύτερη περιοχή των λόφων Προφήτη Ηλία και Βαλαωρίτη εντοπίζονται χερσαία ενδιαίτηματα με σημαντική οικολογική αξία, τόσο λόγω της ποικιλίας της φυσικής βλάστησης όσο και λόγω της σημασίας τους για την ορνιθοπανίδα, καθώς αποτελούν περιοχές τροφοληψίας και φωλεοποίησης για είδη αρπακτικών πτηνών.

Η βλάστηση των λοφωδών σχηματισμών χαρακτηρίζεται από μεσογειακές φυτοκοινωνίες και δασικούς/θαμνώδεις σχηματισμούς, με παρουσία ειδών δρυός και σκληροφυλλικής βλάστησης, όπως *Quercus macrolepis*, *Quercus coccifera*, *Quercus aegilops*, καθώς και *Phlomis* spp., *Olea europaea* var. *oleaster* και *Pyrus communis*. Κατά θέσεις, απαντώνται μικτές συστάδες και συνοδευτικά είδη, όπως *Carpinus orientalis* και *Ostrya* spp., ενισχύοντας τη δομική ποικιλότητα των οικοσυστημάτων.

Παράλληλα, στην ευρύτερη περιοχή απαντώνται σημαντικοί τύποι παρόχθιας και δασικής βλάστησης, όπως δάση-στοές με ιτιές (*Salix alba*), λεύκες (*Populus alba*), φτελιές (*Ulmus minor*) και νερόφραξους (*Fraxinus angustifolia*), καθώς και δάση πλατάνου (*Platanus orientalis*). Επιπλέον, καταγράφονται τυπικοί σχηματισμοί μεσογειακής μακκίας και θαμνώδους βλάστησης με είδη όπως λυγαριά (*Vitex agnus-castus*), αρμυρίκι (*Tamarix* spp.), μυρτιά (*Myrtus communis*), δάφνη (*Laurus nobilis*) και πουρνάρι (*Quercus coccifera*).

Η παρουσία των παραπάνω τύπων βλάστησης και η οικολογική λειτουργία των λόφων ως κρίσιμων ενδιαιτημάτων για την πανίδα καθιστούν αναγκαία την ενσωμάτωση μέτρων προστασίας και ήπιας διαχείρισης στο πλαίσιο του χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού του Δήμου, με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την αποφυγή πιέσεων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες.

5.1.4.3 Παρόχθιο Δάσος και εκκλησία του Αγ. Βαρνάβα

Κατά μήκος του ποταμού Λούρου αναπτύσσεται το παρόχθιο δάσος του Αγίου Βαρνάβα, ένας σημαντικός παρόχθιος σχηματισμός, από τους ελάχιστους που διατηρούνται στη χώρα, με υψηλή οικολογική αξία. Η βλάστηση αποτελείται από χαρακτηριστικά είδη παρόχθιων οικοσυστημάτων, όπως φράξο (*Fraxinus* spp.), λεύκες (*Populus alba*), ιτιές (*Salix alba*) και σαμπούκο (*Sambucus nigra*), ενώ, σύμφωνα με την υφιστάμενη καταγραφή, η κατάσταση διατήρησης των φυτοκοινωνιών αξιολογείται ως ικανοποιητική.

Στην ίδια περιοχή εντάσσεται η Εκκλησία του Αγίου Βαρνάβα, σε θέση περίπου 3 χλμ. ανατολικά του Λούρου, μεταξύ του ποταμού Λούρου και του παραπόταμου του (Ξεροπόταμος). Ο Ξεροπόταμος χαρακτηρίζεται από συνεχείς δενδροστοιχίες πλατάνου (*Platanus orientalis*), οι οποίες ενισχύουν το φυσικό τοπίο και τη συνολική περιβαλλοντική ταυτότητα της περιοχής. Η συνύπαρξη σημαντικού φυσικού ενδιαιτήματος και πολιτιστικού/θρησκευτικού πόρου προσδίδει στην περιοχή ιδιαίτερη αξία.

5.1.4.4 Διαδρομές για περίπατο και ορνιθοπαρατήρηση

Εντός των ορίων του Δήμου Πρέβεζας και της ευρύτερης περιοχής του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού έχουν διαμορφωθεί ή αναπτυχθεί άτυπα διαδρομές περιπάτου και ήπιας αναψυχής, οι οποίες συνδέονται άμεσα με την παρατήρηση της φύσης και της ορνιθοπανίδας. Οι διαδρομές αυτές αξιοποιούν υφιστάμενα φυσικά και ανθρωπογενή στοιχεία του τοπίου, όπως λιμνοθάλασσες, αναχώματα και παρόχθια οικοσυστήματα, χωρίς να απαιτούν εκτεταμένες τεχνικές παρεμβάσεις.

Ενδεικτικά, διαδρομές αναπτύσσονται στην περιοχή των λιμνοθαλασσών Τσοπέλι και Πωγωνίτσα, κατά μήκος των εκβολών του ποταμού Λούρου, καθώς και σε παρόχθιες ζώνες και αναχώματα πλημμυρικής προστασίας, όπως στην περιοχή της Στεφάνης. Οι εν λόγω διαδρομές προσφέρουν δυνατότητες παρατήρησης της ορνιθοπανίδας και γνωριμίας με τα υγροτοπικά οικοσυστήματα, ενώ συνδέονται λειτουργικά με περιοχές περιβαλλοντικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, όπως το παρόχθιο δάσος του Αγίου Βαρνάβα και παραδοσιακές αλιευτικές εγκαταστάσεις.

Η ύπαρξη των διαδρομών αυτών ενισχύει τις δυνατότητες ανάπτυξης ήπιων μορφών αναψυχής και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές δραστηριότητες εναρμονίζονται με τους στόχους προστασίας της φύσης και του τοπίου. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η συστηματική οργάνωση και διαχείριση της επισκεψιμότητας, καθώς και η ενίσχυση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης κατοίκων και επισκεπτών σχετικά με το καθεστώς προστασίας και τους όρους χρήσης της προστατευόμενης περιοχής.

Σημαντικό ρόλο στην κατεύθυνση αυτή διαδραματίζουν οι δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης που υλοποιούνται στην περιοχή του Εθνικού Πάρκου, συμπεριλαμβανομένων θεματικών εκδηλώσεων, ημερίδων και εκπαιδευτικών δράσεων για μαθητές και ειδικές ομάδες κοινού. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης και στην ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής μέτρων προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων.

5.1.5 Κλιματολογικά - Μετεωρολογικά χαρακτηριστικά²

Το κλίμα της Ελλάδας είναι εύκρατο μεσογειακό, το οποίο χαρακτηρίζεται από ήπιους, υγρούς χειμώνες και θερμά ξηρά καλοκαιριά. Το κλίμα δεν είναι το ίδιο σε όλες τις περιοχές της χώρας μας. Μία περιοχή που βρίσκεται κοντά στη θάλασσα, έχει πιο ήπιο χειμώνα από μια άλλη που βρίσκεται μακριά από τη θάλασσα. Οι μεγάλες οροσειρές, τα οροπέδια, οι πεδιάδες, τα ποτάμια και τα υπόλοιπα γεωμορφολογικά στοιχεία διαμορφώνουν ειδικές τοπικές συνθήκες που επηρεάζουν το κλίμα της περιοχής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η οροσειρά της Πίνδου, η οποία διασχίζει την Ελλάδα από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά χωρίζοντάς την στη δυτική και στην ανατολική Ελλάδα. Οι υγροί άνεμοι, που έρχονται από το Ιόνιο πέλαγος μεταφέροντας μεγάλες ποσότητες υδρατμών, προσκρούουν στην Πίνδο, ανεβαίνουν ψηλά, ψύχονται και οι υδρατμοί μετατρέπονται σε σταγόνες βροχής. Για το λόγο αυτό, στη Δυτική Ελλάδα εντοπίζονται πολλές βροχές, σε αντίθεση με την Ανατολική, όπου οι άνεμοι φτάνουν με λίγους υδρατμούς δίνοντας λιγότερες βροχές. Από την Πίνδο επίσης και οι ψυχροί βορειοανατολικοί άνεμοι εμποδίζονται να περάσουν στα δυτικά και γι' αυτό η Δυτική Ελλάδα έχει ηπιότερους χειμώνες.

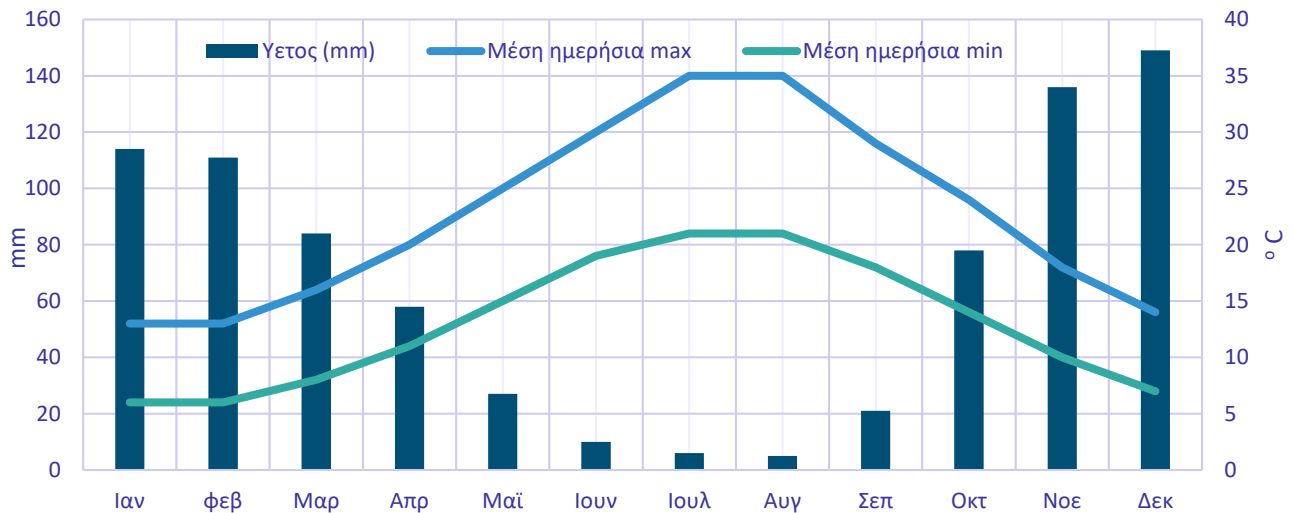
Το κλίμα σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, ως αποτέλεσμα της όλης εναλλαγής και ποικιλομορφίας του ανάγλυφου. Στις ακτές του Ιονίου Πελάγους το κλίμα κλείνει προς το θαλάσσιο, ενώ προχωρώντας προς το εσωτερικό της περιφερειακής ενότητας γίνεται ηπειρωτικό. Οι ορεινές περιοχές έχουν καθαρά ορεινό κλίμα. Στην παράκτια ζώνη ο χειμώνας είναι ήπιος. Η θερμοκρασία το χειμώνα κατεβαίνει συνέχεια, για να φτάσει σε αρνητικές τιμές όσο προχωράμε στις βόρειες και ανατολικές περιοχές του νομού. Την καλοκαιρινή περίοδο ο δείκτης της μέσης θερμοκρασίας ανεβαίνει σε μεγάλα επίπεδα.

Το ύψος της βροχής είναι σημαντικά υψηλό (από τους βροχερότερους νομούς στην Ελλάδα με άφθονες και παρατεταμένες βροχές κυρίως κατά τη διάρκεια της περιόδου Οκτωβρίου – Απριλίου). Υπάρχει μεγάλη υγρασία και μάλιστα με μια σχετική ομοιομορφία σε όλους τους μήνες, ακόμη και τους θερινούς, λόγω επίδρασης της θάλασσας που την περιβάλλει, ενώ οι επικρατούντες άνεμοι είναι κυρίως νότιοι, νοτιοδυτικοί. Γενικά στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας οι απόλυτες ελάχιστες θερμοκρασίες δεν κατεβαίνουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ενώ οι απόλυτα μέγιστες θερμοκρασίες δεν φτάνουν ποτέ σε πολύ υψηλά επίπεδα, λόγω της επίδρασης της θάλασσας.

Ο χειμώνας είναι σχετικά βραχύς. Αρχίζει συνήθως κατά τα μέσα Δεκεμβρίου και διαρκεί μέχρι τα τέλη του Φεβρουαρίου. Η θερμοκρασία δεν είναι πολύ χαμηλή και ο χειμώνας χαρακτηρίζεται ήπιος, με άφθονες βροχοπτώσεις, αλλά μικρό αριθμό ημερών χιονιού. Όσον αφορά δε τους παγετούς - οι οποίοι δεν είναι συχνοί, αυτοί εμφανίζονται από το Δεκέμβριο μέχρι το Μάρτιο με μεγαλύτερη συχνότητα κατά τον Ιανουάριο.

Η άνοιξη αρχίζει από τον Μάρτιο ενώ το καλοκαίρι από τα μέσα Μαΐου - γεγονός που την καθιστά ιδιαίτερα προσφιλή τόσο για καλοκαιρινές διακοπές όσο και για χειμωνιάτικες εκδρομές.

²<http://preveza.gr/genika-stoicheia/>

Γράφημα 6 Μέσος όρος θερμοκρασιών και βροχοπτώσεων

Πηγή: <https://www.meteoblue.com>

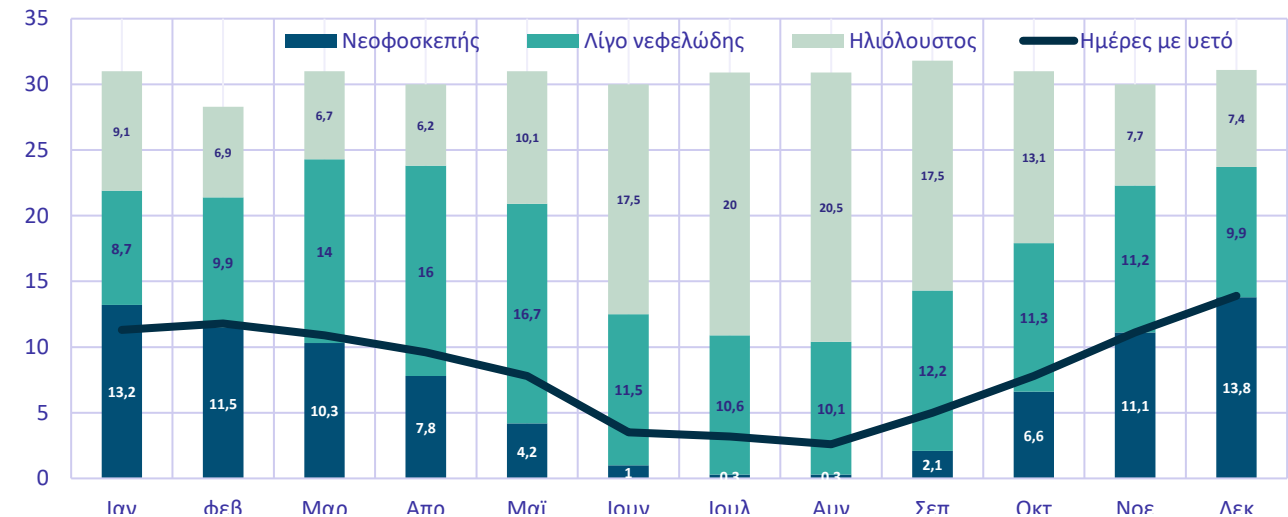
Επίσης, τις περισσότερες μέρες του χρόνου, οι μέρες είναι ηλιόλουστες ή λίγο νεφελώδεις, γεγονός που επίσης την καθιστά ελκυστικό προορισμό. Το καλοκαίρι ο καιρός είναι σταθερός, με υψηλές θερμοκρασίες, οι οποίες μερικές φορές προκαλούν καύσινα τις μεσημβρινές ώρες εκτός από τα παράκτια που ευνοούνται από τη θαλάσσια αύρα, ενώ οι βροχές σπανίζουν. Τέλος, το φθινόπωρο έχει αρκετά παρατεταμένη διάρκεια.

Περαιτέρω, τα κλιματικά στοιχεία εξετάζονται στη βάση του ότι επηρεάζουν την παραγωγή και ποιότητα της παραγόμενης βοσκήσιμης ύλης των λιβαδικών οικοσυστημάτων και συνεπώς την ορθολογική διαχείρισή τους. Η επίδραση, για παράδειγμα, της βροχόπτωσης μπορεί να είναι είτε άμεση, όταν τα φυτά είναι ώριμα οπότε γίνεται απόπλυση των θρεπτικών συστατικών, είτε έμμεση, καθώς η βροχόπτωση σε συνδυασμό με το φως και τη θερμοκρασία επηρεάζουν τη διάρκεια της αυξητικής περιόδου.

Επομένως το κλίμα σε συνδυασμό με τη γεωλογία της περιοχής, όπως αυτές εκφράζονται από τις μορφολογικές, εδαφολογικές και υδρολογικές συνθήκες, διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην ποιοτική και ποσοτική παραγωγή των βοσκοτόπων και των καλλιεργειών σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας.

Για την πλήρη κάλυψη της περιοχής της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας από κλιματικής πλευράς και ένταξη του κλίματος της περιοχής σε συγκεκριμένο κλιματικό τύπο, συγκεντρώθηκαν στοιχεία από τους μετεωρολογικούς σταθμούς Πρέβεζας, Άρτας, ΥΗΣ Λούρου, Νικολιτσίου, λίμνης Ζηρού και Καναλακίου, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ικανοποιητικά τους κλιματικούς παράγοντες του Νομού.

Γράφημα 7 Νεφελώδης, αίθριος και ημέρες βροχόπτωσης (μέρες)

5.1.6 Κατάσταση του περιβάλλοντος

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα αστικά λύματα έχουν σε μεγάλο βαθμό αντιμετωπιστεί, καθώς στην περιοχή λειτουργεί δίκτυο συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων (βιολογικός καθαρισμός) για τους μεγάλους οικισμούς (Πρέβεζα και Λούρος). Οι μικρότεροι οικισμοί εξυπηρετούνται κυρίως από βόθρους, ενώ τα βοθρολύματα συλλέγονται, μεταφέρονται και οδηγούνται προς επεξεργασία στις αντίστοιχες εγκαταστάσεις των βιολογικών καθαρισμών.

Παράλληλα, σε εξέλιξη βρίσκεται σημαντικό έργο επέκτασης/ενίσχυσης υποδομών επεξεργασίας λυμάτων στην Ήπειρο, μέσω χρηματοδότησης ΕΣΠΑ, με στόχο την κάλυψη της ζώνης από τη Δημοτική Κοινότητα Ζαλόγγου έως και τη Λούτσα του Δήμου Πάργας. Πρόκειται για παρέμβαση με υψηλή περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία, ιδίως σε περιοχές που δέχονται αυξημένες πιέσεις κατά την τουριστική περίοδο.

Ός προς το χερσαίο περιβάλλον, τα ζητήματα που καταγράφονται είναι κατά κανόνα περιορισμένα και εμφανίζουν τάσεις μείωσης. Αφορούν κυρίως γεωργικές εκτάσεις και πρακτικές καλλιέργειας: η χρήση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων αποτελεί βασική πηγή ανόργανων ρύπων στο έδαφος. Επιπλέον, οι κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις μπορούν, κατά περίπτωση, να συνδέονται με οργανικό φορτίο και τοπικές οχλήσεις/οσμές, όταν δεν εφαρμόζονται επαρκείς πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων. Σε αυτή την κατεύθυνση, έχει ενισχυθεί η περιβαλλοντική διαχείριση του κλάδου μέσω της λειτουργίας δύο μονάδων βιοαερίου, οι οποίες αξιοποιούν απόβλητα κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, συμβάλλοντας στη μείωση του οργανικού φορτίου, στον περιορισμό οχλήσεων και στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμη πηγή.

Τέλος, η παρουσία βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων δεν δημιουργεί σημαντική επιβάρυνση στην ατμόσφαιρα, καθώς δεν υφίστανται αξιόλογες βιομηχανικές εστίες καύσης. Ζητήματα ποιότητας αέρα/οσμών ενδέχεται να εμφανίζονται τοπικά και περιστασιακά, κυρίως σε συνάρτηση με δραστηριότητες πρωτογενούς παραγωγής και λοιπές σημειακές πηγές, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες.

5.2 Αστικό περιβάλλον - Ποιότητα ζωής

5.2.1 Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός

5.2.1.1 Πολεοδομικός σχεδιασμός

Οι Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πρέβεζας διαθέτουν Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (Γ.Π.Σ.), τροποποιήσεις αυτών και ΣΧΟΟΑΠ τα οποία αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

ΦΕΚ 818/Δ/1988	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας Νομού Πρέβεζας
ΦΕΚ 417/Α.Α.Π./2009	Έγκριση Σχεδίου Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Ζαλόγγου Νομού Πρέβεζας.
ΦΕΚ 465/Α.Α.Π./2009	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας Νομού Πρέβεζας – Τροποποίηση του ισχύοντος ΓΠΣ.
ΦΕΚ 127/Α.Α.Π./2011	Τροποποίηση της «Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) Δήμου Πρέβεζας – Τροποποίηση του ισχύοντος ΓΠΣ».
ΦΕΚ 185/Α.Α.Π./2012	Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) Δημοτικής Ενότητας Λούρου Π.Ε. Πρέβεζας. (η μελέτη εκπονήθηκε με τον τίτλο «Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) Δήμου Λούρου»).

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) Δημοτικής Ενότητας Πρεβέζας³

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. (2009) ο Δήμος Πρέβεζας χωρίζεται σε 18 πολεοδομικές ενότητες και καθορίζονται οι μέσοι συντελεστές δόμησης ανά Π.Ε. (από 0,4 έως 1,2). Εντός των Π.Ε. καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις:

- **Γενική κατοικία** (με 3 διαβαθμίσεις: γενική κατοικία 1 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης, τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, τα εστιατόρια και τα αναψυκτήρια; γενική κατοικία 2 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης και τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης; γενική κατοικία 3 με εξαίρεση τα πρατήρια βενζίνης)
- **Αμιγής κατοικία**
- **Κεντρικές λειτουργίες και τοπικό κέντρο πολεοδομικής ενότητας – γειτονιάς**
- **Τουρισμός – αναψυχή**
- **Κοινωνικές εξυπηρετήσεις**
- **Ελεύθεροι χώροι-χώροι πρασίνου**, με εξαίρεση τα πολιτιστικά κτίρια και πολιτιστικές εγκαταστάσεις και τους χώρους συνάθροισης κοινού, για τους οποίους εξασφαλίζονται ξεχωριστοί χώροι.

³Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας, Μάρτιος 2016

Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
 - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς (Α' κατοικία)
 - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς (Β' κατοικία)
 - Νέες Περιοχές Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) – Α' κατοικία, στη θέση Κούκος-Μονολίθι
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας**
 - Περιοχή Προστασίας Οικοσυστημάτων (ΠΕΠ-Ο), στο Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού Κόλπου
 - Περιοχές Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων (ΠΕΠ-ΔΠ)
 - Περιοχές Προστασίας Υγροτοπικού Τοπίου (ΠΕΠ-ΥΤ), στο θαλάσσιο μέτωπο του Αμβρακικού Κόλπου και στη χερσόνησο του Αγίου Θωμά
 - Περιοχή Προστασίας Αρχαιολογικών Χώρων (ΠΕΠ-ΑΧ), στους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους Νικόπολης, Μιχαλιτσίου και Μαργαρώνας
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
 - Περιοχή ελέγχου και περιορισμού της οικιστικής εξάπλωσης (ΠΕΠΔ-ΠΟΕ), που αναπτύσσεται περιμετρικά του οικισμού της Πρέβεζας, σε περιοχές συνεχόμενες με τις οικιστικές επεκτάσεις που κρίνονται οικιστικά κατάλληλες
 - Περιοχή γεωργικής γης (ΠΕΠΔ-ΓΓ), η οποία λόγω του πολυδιάστατου ρόλου της γεωργικής γης και των διαφορετικών πιέσεων που δέχεται, διαιρείται σε τρεις τομείς: γεωργική γη 1 σε έκταση βόρεια του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και μεταξύ των οικισμών Αγ. Θωμά, Νεοχωρίου; γεωργική γη 2 νότια του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και δυτικά της Ε.Ο.21 (Πρέβεζα-Φιλιπιάδα) και δυτικά του όρμου Βαθύ Αγ. Τριάδας και γεωργική γη 3 μεταξύ ανατολικής χερσονήσου και δυτικά την Ε.Ο.21 (Πρέβεζα-Φιλιπιάδα)
 - Περιοχή ανάπτυξης δραστηριοτήτων τουρισμού αναψυχής (ΠΕΠΔ-ΤΑ), στο τμήμα του παραλιακού μετώπου στο Ιόνιο Πέλαγος, εκτός των οικιστικών περιοχών και των ΠΕΠ
 - Περιοχή αστικών λειτουργιών (ΠΕΠΔ-ΑΛ), η οποία διακρίνεται στο τμήμα βόρεια του οικισμού της Πρέβεζας και μέχρι το όριο της Β2 Ζώνης του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης (ΠΕΠΔ-ΑΛ1) και στο τμήμα νοτιοανατολικά του οικισμού, σε επαφή με τους προτεινόμενους παράπλευρους της παραλιακής εθνικής οδού ΠΕΠΔ-ΑΛ2)
- **Περιοχή Υποδοχής δραστηριοτήτων Δευτερογενούς Τομέα (ΠΥΔΤ)**

Με βάση το ΓΠΣ η ΠΥΔΤ περιλαμβάνει την υφιστάμενη θεσμοθετημένη βιομηχανική περιοχή (ΒΙΠΕ) στην περιοχή "ΒΟΪΔΟΛΙΒΑΔΟ" και φιλοξενεί μονάδες χαμηλής έως και μέσης όχλησης, εμπορίας κυρίως και δευτερευόντως μεταποίησης και συσκευασίας αγροτικών κυρίως αλλά όχι μόνον, προϊόντων.

- **Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΓΠΣ και τις μετέπειτα τροποποιήσεις ορίζονται οι ακόλουθες ζώνες οικονομικών και θεσμικών κινήτρων και πολεοδομικών μηχανισμών:**
 - Ζώνη ανάπλασης στην περιοχή των παρατάφρων και των παρακάστρων για την δημιουργία χώρων πρασίνου & χώρων για την αποκατάσταση των παραταφρών οικιστών.
 - Ζώνη περιβαλλοντικής εξυγίανσης και αναβάθμισης η περιοχή του πυρηνολιουργείου του στρατοπέδου καυσίμων, του εκκοκκιστηρίου Ε.Γ.Σ. και των εγκαταστάσεων υγραερίου.

- Ζώνη περιβαλλοντικής εξυγίανσης και αναβάθμισης στην περιοχή του Παλιού Λατομείου.
- Ζώνη στεγαστικού προγράμματος σε έκταση νότια της Π.Ε. «Αγ. Ειρήνη».
- Ζώνη προστασίας οικοσυστήματος ειδικού ενδιαφέροντος στα παράλια του Αμβρακικού.
- Ζώνη προστασίας οικοσυστήματος ειδικού ενδιαφέροντος στο Λούρο ποταμό και στις λιμνοθάλασσες μέχρι τον Αμβρακικό.
- Ζώνες προστασίας δασών.
- Ζώνη προστασίας χώρων ιστορικού ενδιαφέροντος στον Αρχαιολογικό χώρο της Νικόπολης.
- Ζώνη προστασίας αρχιτεκτονικών συνόλων ιστορικής και παραδοσιακής κληρονομιάς στην περιοχή του παραδοσιακού τομέα της πόλης της Πρέβεζας και στα Φρούρια Αγ. Ανδρέα, Αγ. Γεωργίου, Φυλακών του Παντοκράτορα, Ακτίου και του προμαχώνα της Τάφρου.
- Ζώνη προστασίας ακτών στην παραλιακή ζώνη του Ιονίου από το Φρούριο των Φυλακών Παντοκράτορα μέχρι την Καστροσυκιά.
- Ειδική μελέτη φυτοτεχνικής διαμόρφωσης, αναβάθμισης και αξιοποίησης του παλιού λατομείου του Αγ. Θωμά και της γύρω περιοχής του.
- Ζώνες προστασίας γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας.

Στην ακόλουθη εικόνα, απεικονίζεται το θεσμοθετημένο Γ.Π.Σ. Πρέβεζας όπως αυτό ισχύει, με όλες τις σχετικές τροποποιήσεις.

- Γενική κατοικία
- Αμιγής κατοικία
- Πολεοδομικό κέντρο – τοπικό κέντρο συνοικίας
- Κοινωνικές λειτουργίες
- Κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου

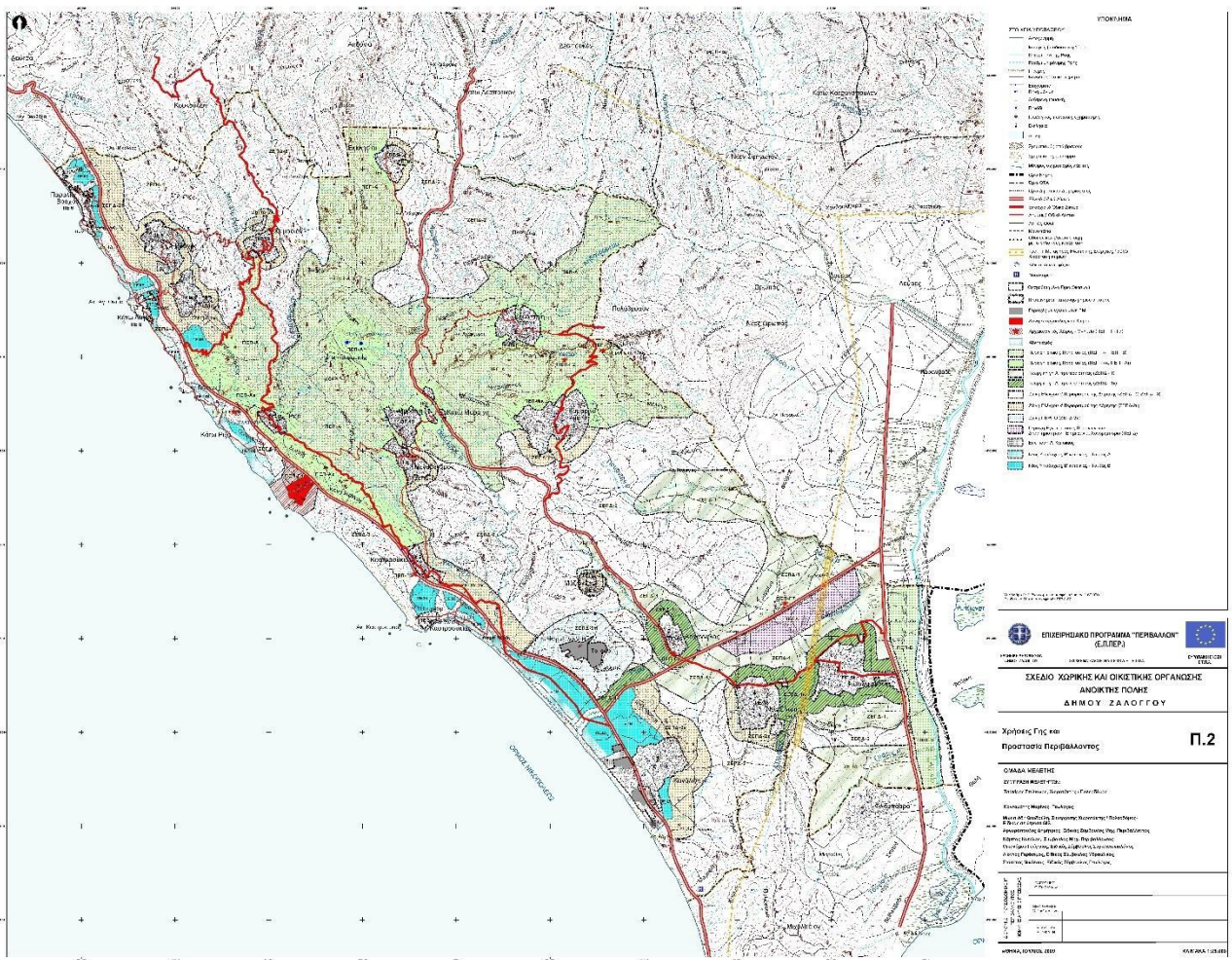
Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
 - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς/επεκτάσεις
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας**
 - Περιοχή Προστασίας Καταφύγιου Άγριας Ζωής «Ζαλόγγου – Αβάσσου» (Π.Ε.Π.1)
 - Περιοχή Προστασίας Δασών και Δασικών Εκτάσεων (Π.Ε.Π.2)
 - Περιοχή Πάρκου Αναψυχής και Άγριας Ζωής στον «Άβασσο» (Π.Ε.Π.3)
 - Περιοχή Προστασίας Στενών Αχέροντα και Καταφύγιο Άγριας Ζωής «Τούρλα – Μουγγίλα – Βορίλλα» (Π.Ε.Π.4)
 - Περιοχή Ζώνης Α Προστασίας Φύσης Αμβρακικού Κόλπου (Π.Ε.Π.5)
 - Περιοχή Ζώνης Β Ειδικών Ρυθμίσεων Προστασίας Αμβρακικού Κόλπου (Π.Ε.Π.6)
 - Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου (Π.Ε.Π.7)
 - «Αισθητικό Δάσος Αγ. Βαρνάβα» (Π.Ε.Π.8)
 - Αρχαιολογικοί Χώροι – Μνημεία (Π.Ε.Π.9)
 - Ζώνη Προστασίας Πηγών και Γεωτρήσεων Ύδρευσης (Π.Ε.Π.10)
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
 - Περιοχή Προστασίας και Ανάδειξης Γεωργικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας (Π.Ε.Π.Δ.1), η οποία περιλαμβάνει τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας (ζώνες αναδασμού και εγγειοβελτιωτικών έργων), εκτός μιας ζώνης 600μ εκατέρωθεν της Εθνικής Οδού Πρέβεζας – Ιωαννίνων
 - Περιοχή Λειτουργικής Προστασίας και Ανάδειξης Αγροτικού Τοπίου (Π.Ε.Π.Δ.2), η οποία περιλαμβάνει την απλή γεωργική γη και τμήματα περιοχών εντός αναδασμού και εγγειοβελτιωτικών έργων τα οποία βρίσκονται σε απόσταση έως 600μ από τον άξονα του εθνικού οδικού δικτύου
 - Περιοχή Λειτουργικής Προστασίας και Ανάδειξης Αγροτικού Τοπίου στην ζώνη παράκαμψης οικισμού Λούρου (Π.Ε.Π.Δ.2α)
 - Περιοχή Ανάπτυξης Ήπιων Μορφών Τουρισμού Αχέροντα (Π.Ε.Π.Δ.3)
 - Ζώνη γειτνίασης με λατομική περιοχή (Π.Ε.Π.Δ.4), η οποία περιλαμβάνει την περιοχή περιμετρικά της θεσμοθετημένης λατομικής ζώνης σε ακτίνα 1000 μέτρων από αυτή

- ΒΙ.ΠΑ Μέσης-Χαμηλής όχλησης, που πρόκειται για δημόσια έκταση 400 στρεμμάτων στο Δ.Δ Ωρωπού στην θέση «Τζούμτζαλιμποχωβίτη» για τη χωροθέτηση βιοτεχνικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων χαμηλής και μέσης όχλησης
- Ειδικές χρήσεις, όπως τα κοιμητήρια και ο Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων που δημιουργείται εντός του προτεινόμενου ΒΙΠΑ στην περιοχή του Ωρωπού
- **Περιοχές απαγόρευσης δόμησης ή δόμησης με προϋποθέσεις**
 - Λατομική στην Περιοχή Βαλαωρίτη, η οποία ανήκει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Κρανιάς και του Δ.Δ. Κοτσανόπουλου του Δήμου Λούρου
 - Ζώνη γειτνίασης με γραμμές μεταφοράς ΔΕΗ υψηλής και υπερυψηλής τάσης
 - Περιοχές ειδικής αντιμετώπισης λόγω κινδύνου, στις οποίες περιλαμβάνονται ακατάλληλες και κατάλληλες για δόμηση υπό προϋποθέσεις περιοχές

ΣΧ.Ο.Ο.Α.Π. Δ.Ε. Ζαλόγγου⁵

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΣΧ.Ο.Ο.Α.Π. (2009) ο Δήμος Ζαλόγγου περιλαμβάνει 10 τοπικά διαμερίσματα και καθορίζονται οι μέσοι συντελεστές δόμησης ανά οικισμό (από 0,15 έως 0,6).

Εντός των οικισμών καθορίζονται οι ακόλουθες χρήσεις:

- **Γενική κατοικία**
- **Αμιγής κατοικία**

⁵Τοπικό Σχέδιο Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας, Μάρτιος 2016

- Κέντρα γειτονιάς
- Κοινωνικές λειτουργίες
- Κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου
- Τουρισμός-αναψυχή

Επιπλέον, καθορίζεται η οργάνωση των χρήσεων γης και προστασίας του Περιβάλλοντος ως ακολούθως:

- **Οικιστική Οργάνωση**
 - Υφιστάμενοι και νέοι οικιστικοί υποδοχείς/επεκτάσεις
- **Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ)**
 - ΠΕΠ-Α (με υποζώνες ΠΕΠ-Ακ. και ΠΕΠ-Ατ.), η κεντρική ορεινή ενότητα του Δήμου, όπου επιδιώκεται η προστασία της φύσης και του τοπίου (περιοχή Λεκατσά, καταφύγιο άγριας ζωής Ζάλογγο-Άβασσος, περιοχή Θεογέφυρου κτλ.)
 - ΠΕΠ-Β, η οποία εκτείνεται κατά μήκος των ακτών του Αμβρακικού κόλπου, με όριο προς τα δυτικά που απέχει 100 μ. (ανατολικά) από την Ε.Ο. Πρέβεζας-Ιωαννίνων και αποτελεί τμήμα της ζώνης Β' του εθνικού πάρκου Αμβρακικού Κόλπου
 - ΠΕΠ-Γ, η οποία περιλαμβάνει αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία και συγκεκριμένα, τον αρχαιολογικό χώρο στη θέση «Φραγκοκλησιά» του Τ.Δ. Ριζών ο οποίος είναι οριοθετημένος αρχαιολογικός χώρος, καθώς και τους μη οριοθετημένους που είναι ο αρχαιολογικός χώρος της Κασσώπης, η εκκλησία της Αγίας Πελαγίας, βόρεια του οικισμού Νέα Θέση Καστροσυκιάς και τα πέριξ αυτής ευρήματα, τα λείψανα του ρωμαϊκού υδραγωγείου κοντά στον οικισμό του Αρχαγγέλου, η Ιερά Μονή Ζαλόγγου, η μεσαιωνική ακρόπολη Ρηνιάσσας και η Ιερά Μονή Παναγιάς Κοζύλης.
- **Περιοχές ελέγχου και περιορισμού της δόμησης (ΠΕΠΔ)**
 - ΖΕΠΔ-1 (με υποζώνη ΖΕΠΔ-1κ.), που πρόκειται για γεωργική γη Α' προτεραιότητας στο νότιο τμήμα του Δήμου
 - ΖΕΠΔ-2 (με υποζώνες ΖΕΠΔ-2κ. Και ΖΕΠΔ-2π.), που είναι η εκτεταμένη περιοχή ανατολικά του οδικού άξονα Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα
 - ΖΕΠΔ-3, που είναι η ζώνη δυτικά του οδικού άξονα Πρέβεζα – Ηγουμενίτσα
- **Περιοχές παραγωγικών δραστηριοτήτων (ΠΕΠΔ/Βιομηχανία-Χονδρεμπόριο)**

Είναι ζώνη νότια και κατά μήκος του οδικού άξονα κόμβος Φραξύλα - κόμβος Λιμποχοβίτη όπου επιτρέπονται χονδρεμπόριο, Βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης πλην ελαιοτριβείων και αθλητικές εγκαταστάσεις

Αναφορικά με **την πολεοδομική οργάνωση**, οι οικισμοί του Δήμου Πρέβεζας κατατάσσονται σε δύο ομάδες:

A. ο οικισμός της Πρέβεζας

Οι πολεοδομικές ενότητες της Πρέβεζας τείνουν να κορεστούν. Παρατηρούνται έντονοι ρυθμοί ανοικοδόμησης στις γύρω εκτός σχεδίου περιοχές, με προτεραιότητα γραμμικά κατά μήκος της Ε.Ο. 21, όσο αφορά εμπορικές και βιοτεχνικές χρήσεις, και κατά μήκος των ακτών τόσο του Ιονίου όσο και του Αμβρακικού, όσον αφορά την κατοικία και την αναψυχή. Στην εντός της τάφρου περιοχή επικρατεί πυκνή και ψηλή δόμηση. Διαπιστώνονται εκτεταμένες κεντρικές λειτουργίες και ανάμιξη χρήσεων. Οι κοινόχρηστοι χώροι είναι περιορισμένοι, ωστόσο υπάρχουν ενσωματωμένα στον αστικό ιστό ανενεργά στρατόπεδα σημαντικής έκτασης που μπορούν να δώσουν διέξοδο σε αυτό το πρόβλημα. Αντίθετα, στις περιοχές των πιο πρόσφατων επεκτάσεων η δόμηση είναι πιο αραιή και χαμηλή και οι κοινόχρηστοι χώροι περισσότεροι και επικρατεί η αμιγής κατοικία.

Η Πρέβεζα αποτελεί τυπικό παράδειγμα παράκτιας πόλης που αναπτύσσεται γραμμικά, κατά μήκος και σε άμεση συνέχεια και συνάρτηση με το θαλάσσιο χώρο της, καθιστώντας την μια πόλη με μεγάλο μήκος και μικρό πλάτος.

B. λοιποί οικισμοί

Ο χαρακτήρας των υπόλοιπων οικισμών διακρίνεται σε αγροτικό (ηπειρωτικοί και στην περιοχή του Αμβρακικού) και σε τουριστικό (παραλιακοί στο Ιόνιο Πέλαγος). Κυρίαρχη χρήση είναι η κατοικία, ενώ στους δεύτερους έντονη είναι η παρουσία των τουριστικών εγκαταστάσεων. Διαπιστώνεται έλλειψη εξυπηρετήσεων και βασικών κοινωνικών υποδομών, διότι σχεδόν όλες οι ανάγκες τους καλύπτονται από την Πρέβεζα, καθώς και κύριων δικτύων τεχνικής υποδομής.

Η σχέση της πόλης με τη θάλασσα καθόρισε και τον τρόπο με τον οποίο οργανώθηκαν οι χρήσεις γης της. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός πυρήνα – κέντρου, όπου λαμβάνουν χώρα όλες οι κεντρικές δραστηριότητες που αφορούν σε υπηρεσίες, εμπόριο, αναψυχή, μαζί με ένα μικρό ποσοστό γενικής κατοικίας. Ο πυρήνας αυτός συμπίπτει σε μεγάλο βαθμό με το ιστορικό κέντρο, στο οποίο προστίθενται οι λειτουργίες εκατέρωθεν του άξονα της Λεωφόρου Ειρήνης καθώς και το παραλιακό τμήμα μπροστά από το Κάστρο του Αγίου Ανδρέα. Στο τμήμα ανάμεσα στο κέντρο και την παλαιά τάφρο της πόλης, αναπτύσσεται μια εκτεταμένη περιοχή γενικής κατοικίας, η οποία διαχωρίζεται σε γειτονίες. Χαρακτηριστικό γνώρισμα αποτελεί η απουσία τοπικών κέντρων, αφενός αποτέλεσμα της άναρχης και απότομης επέκτασης της κατοικίας κατά τις τελευταίες δεκαετίες, χωρίς σοβαρό πολεοδομικό σχεδιασμό⁶.

Η περιοχή που περιλαμβάνει τη Δ.Κ. Πρέβεζας και το νότιο τμήμα της Τ.Κ. Μύτικα (νότια της επαρχιακής οδού χαρακτηρίζεται από έντονη διασπορά αστικών δραστηριοτήτων, αρκετά πυκνή δόμηση και ανάμιξη χρήσεων γης, κυρίως των γεωργικών χρήσεων με οικιστικές και τουριστικές. Η σύγκρουση των δραστηριοτήτων έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμισή τους, πρωτίστως της γεωργικής γης, και την αλλοίωση του τοπίου, ιδιαίτερα στο παραλιακό μέτωπο. Η κατάσταση αυτή είναι εντονότερη στην περιοχή μεταξύ της Ε.Ο. 21 και της «Παραλιακής» Ε.Ο. και νότια της ΒΙ.ΠΕ., καθώς και στην περιοχή γύρω από τους οικισμούς. Το τμήμα δυτικά της «Παραλιακής» Ε.Ο. χαρακτηρίζεται από πυκνή δόμηση κύριας, παραθεριστικής κατοικίας και τουριστικών εγκαταστάσεων. Σε ορισμένα σημεία εκατέρωθεν της «Παραλιακής» Ε.Ο. παρατηρείται συγκέντρωση χρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Εντονότερο είναι το φαινόμενο αυτό εκατέρωθεν της Ε.Ο. 21. Από την έξοδο του μικρού οικισμού «Βλάχικα» και προς βορρά, για μήκος 1 χλμ. περίπου, έχει δημιουργηθεί ένα πυκνό μέτωπο, το οποίο περιλαμβάνει εμπορικές εκθέσεις, υπεραγορές, ειδικές εξυπηρετήσεις και κατοικία.

Η ανάπτυξη κατά μήκος του παράκτιου μετώπου του Ιονίου δημιουργεί πιέσεις στη φέρουσα ικανότητα των παράκτιων ζωνών και απαιτεί σαφές πλαίσιο χωρικής οργάνωσης, ώστε να διασφαλίζονται η προστασία του φυσικού κεφαλαίου, η λειτουργικότητα του δημόσιου χώρου και η βιώσιμη τουριστική αξιοποίηση. Στην ίδια κατεύθυνση, σε επιμέρους τμήματα του παράκτιου και υδροτοπικού χώρου καταγράφονται ανάγκες για αποτελεσματικότερο έλεγχο χρήσεων γης και όρων δόμησης, καθώς και για ενιαίες κατευθύνσεις διαχείρισης και προστασίας ευαίσθητων περιοχών.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Πρέβεζας βρίσκεται στη Β' φάση εκπόνησης των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ), τα οποία καλύπτουν και τις τρεις Δημοτικές Ενότητες και

⁶Τάγκα Ν. (2019) Δημιουργία χώρων πρασίνου και πολιτιστικών διαδρομών: Η περίπτωση της Πρέβεζας

αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2026. Τα ΤΠΣ αποτελούν το βασικό εργαλείο ολοκληρωμένου χωρικού σχεδιασμού σε επίπεδο Δήμου, αντικαθιστώντας τον υφιστάμενο πολεοδομικό σχεδιασμό (ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ), και καθορίζουν χρήσεις γης, όρους και περιορισμούς δόμησης, ζώνες προστασίας, καθώς και τις βασικές κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης στο σύνολο της δημοτικής επικράτειας.

5.2.1.2 Χωροταξικός Σχεδιασμός

Σε περιφερειακό επίπεδο στρατηγικής υπάρχει θεσμοθετημένο το Περιφερειακό Χωροταξικό Σχέδιο Ηπείρου (ΦΕΚ 286/Τ.Α.Α.Π./28.11.2018).

Σύμφωνα με το ΠΧΣ Ηπείρου στόχος για την πόλη της Πρέβεζας είναι η αύξηση των τουριστικών δραστηριοτήτων και η υποστήριξη του τουριστικού άξονα του Ιονίου στο νότιο τμήμα του παραλιακού μετώπου της Περιφέρειας. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης θαλάσσιου τουρισμού στον άξονα Αδριατικής-Ιονίου-προβλέπεται η αξιοποίηση λιμενικών υποδομών και σχετικών χρήσεων, όπως η υφιστάμενη τουριστική μαρίνα, σύμφωνα με τον χωρικό σχεδιασμό.

Περαιτέρω, το σχέδιο θεωρεί ότι η υπερβολική ανάπτυξη δεύτερης κατοικίας στο δυτικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας, προς το Ιόνιο, πιθανά να εμποδίσει την χωροθέτηση νέων τουριστικών δραστηριοτήτων. Στο πλαίσιο της τουριστικής προβολής θέτει βασική προτεραιότητα την προώθηση του αρχαιολογικού χώρου της Νικόπολης και επίσης θεωρεί ότι τα οθωμανικά μνημεία εντός του αστικού ιστού μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης. Ταυτόχρονα, προτείνει τη διατήρηση του γεωργοκτηνοτροφικού και μεταποιητικού τομέα οι οποίοι μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά με τον τομέα του τουρισμού.

Το ΠΧΣ Ηπείρου θέτει στόχο την διακριτή ταυτότητα της εκάστοτε περιοχής της Περιφέρειας, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της και εξειδικεύει και για την Πρέβεζα την τουριστική κατεύθυνση. Αντίστοιχα, το ΓΠΣ αν και παλαιότερο στοχεύει στην δημιουργία διακριτής και εμπλουτισμένης ταυτότητας της πόλης, χωρίς να θέτει ξεκάθαρα τη στρατηγική προς τον τουρισμό, όπως προαναφέρθηκε⁷.

5.2.2 Βασικές υποδομές - Δίκτυα

5.2.2.1 Οδικό δίκτυο

Εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Πρέβεζας διέρχονται υπερτοπικοί οδικοί άξονες, που αποτελούν τμήματα του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου. Συγκεκριμένα:

Στο δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο ανήκουν:

- Η Εθνική Οδός 18 Πρέβεζας – Ηγουμενίτσας
- Η Εθνική Οδός 21 Φιλιππιάδας – Πρέβεζας

Στο Πρωτεύον Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο⁸ ανήκουν:

⁷ Τζόλου Α. (2019). «Χωρική διακυβέρνηση, ιδιωτικοποιήσεις και επιχειρηματική πόλη. Διαχείριση πρώην στρατιωτικών εκτάσεων στην Πρέβεζα.»

⁸ Αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/0/266/95 (ΦΕΚ-293 Β'): Ανακατάταξη Επαρχιακού Οδικού Δικτύου των Νομών της Χώρας

- Επαρχιακή Οδός 1 «Πρέβεζα- Άγιος Θωμάς – Άγιοι Απόστολοι»
- Επαρχιακή Οδός 2 «Πρέβεζα- διασταύρωση με τη Νέα Παραλιακή Οδό»
- Επαρχιακή Οδός 10 «Στεφάνη –Θεσπρωτικό- Άσσος-όρια νομού προς Δερβίζιανα»

Παράλληλα από το δήμο διέρχεται Ευρωπαϊκή Οδός 55 (Ε55) του Διεθνούς Δικτύου Εθνικών Οδών.

Ο Δήμος Πρέβεζας εξυπηρετείται από το εθνικό δίκτυο και συνδέεται λειτουργικά με τον αυτοκινητόδρομο Α5 (Ιόνια Οδός) μέσω των υφιστάμενων οδικών αξόνων πρόσβασης. Η ενίσχυση της διασύνδεσης του κύριου αστικού κέντρου με το βασικό υπερτοπικό οδικό δίκτυο αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της ανάπτυξης της περιοχής.

Το οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από την ύπαρξη εκτεταμένου δευτερεύοντος επαρχιακού οδικού δικτύου καθώς και αγροτικών δρόμων. Όσον αφορά τους αγροτικούς δρόμους, σε αρκετές περιπτώσεις παρουσιάζονται ανάγκες συντήρησης και βελτίωσης, ενώ η διασύνδεσή τους με το εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο απαιτεί ενίσχυση της σήμανσης και των συνθηκών ασφαλούς πρόσβασης, ιδίως στα σημεία συμβολής/διασταύρωσης.

Οι παραπάνω Οδικοί Άξονες δίνουν τη δυνατότητα άμεσης σύνδεσης του Δήμου με το οδικό δίκτυο της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας και της λοιπής χώρας (Εθνικό Οδικό Δίκτυο), καθώς και τη δυνατότητα σύνδεσης των δημοτικών ενοτήτων και των οικισμών του Δήμου μεταξύ τους και με τους όμορους Δήμους (Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο).

Το οδικό δίκτυο (εθνικό, επαρχιακό, δημοτικό, αγροτικό) είναι εκτεταμένο λόγω της ευνοϊκής μορφολογίας του εδάφους και της έντονης εκμετάλλευσης της γης. Όμως, συχνά, δεν ανταποκρίνεται στον χαρακτηρισμό του και τη λειτουργία του και εμφανίζει ανεπαρκή τεχνικά χαρακτηριστικά. Η παραλιακή εθνική οδός αποτελεί πολύ σημαντικό άξονα διαπεριφερειακής σημασίας μετά την ολοκλήρωση της υποθαλάσσιας ζεύξης με το Άκτιο μέσω της Αμβρακίας Οδού.

Το αστικό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει ένα εκτεταμένο δίκτυο συλλεκτήριων οδών, οδών ήπιας κυκλοφορίας και πεζοδρόμων. Κύριες οδικές αρτηρίες που παρουσιάζουν υψηλούς φόρτους είναι η Λεωφόρος Ειρήνης, η Πολυτεχνείου, η Σελεύκειας και η Ατιντάντων.

5.2.2.2 Αστικές μεταφορές

Το ΚΤΕΛ Ν. Πρέβεζας εξυπηρετεί την Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας με τακτικές υπεραστικές και αστικές γραμμές, διασυνδέοντας την πόλη με μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα, Λάρισα) και τουριστικούς προορισμούς της ευρύτερης περιοχής (Καναλάκι-Πάργα, Βόνιτσα κ.ά.). Οι συχνότητες προσαρμόζονται εποχικά, με ενισχυμένο πρόγραμμα κατά τη θερινή περίοδο λόγω αυξημένης ζήτησης. Ο στόλος του αποτελείται από 55 υπεραστικά λεωφορεία, 4 αστικά και 2 τουριστικά. Όσον αφορά τις αστικές και τοπικές μετακινήσεις εκτελούνται τα παρακάτω δρομολόγια:

Χειμερινή περίοδος:

- Υπεραστικές συνδέσεις: Πρέβεζα ↔ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα, Λάρισα, καθώς και περιφερειακές γραμμές (π.χ. Θεσπρωτικό, Καναλάκι).
- Τοπικές/περιαστικές γραμμές: Άσσος-Νικολίτσι-Θεσπρωτικό-Πρέβεζα, Χαλάσματα-Παπαδάτες-Θεσπρωτικό-Πρέβεζα, Χειμαδιό-Πρέβεζα, Βράχος-Πρέβεζα.

- Αστική εξυπηρέτηση (καθημερινές): κυκλικές διαδρομές από/προς ΚΤΕΛ με διέλευση από Λ. Ειρήνης – Λουτρά – Παντοκράτορα, καθώς και σύνδεση με το Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής (Πανεπιστήμιο).

Θερινή περίοδος (επικαιροποίηση 2025):

- Ενισχυμένες υπεραστικές συνδέσεις: Πρέβεζα ↔ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Άρτα, Ηγουμενίτσα, Λευκάδα, Λάρισα, Πάργα (μέσω παραλιακής), Καναλάκι, Βόνιτσα.
- Στοχευμένες τοπικές γραμμές υψηλής ζήτησης (π.χ. Καμαρίνα-Κρουσπηγή, Θεσπρωτικό).
- Αστική εξυπηρέτηση παραλιακού μετώπου: κυκλική γραμμή Παντοκράτορας – Κυανή Ακτή – Λουτρά – Λ. Ειρήνης – ΚΤΕΛ.
- Σύνδεση με Αεροδρόμιο Ακτίου (αναχωρήσεις/αφίξεις από/προς ΚΤΕΛ, με πολλαπλές διελεύσεις ημερησίως κατά την αιχμή).
- Παραλιακή αστική/περιαστική εξυπηρέτηση προς Κάναλι – Καστροσυκιά – Παραλία Ριζών – Λυγιά – Βράχος – Λούτσα – Μεσοπόταμος – Αμμουδιά – Πάργα (θερινό δίκτυο).

Σημειώσεις λειτουργίας:

- Οι συχνότητες/ώρες ενισχύονται Σαββατοκύριακα και περιόδους αιχμής, με δυνατότητα έκτακτων δρομολογίων.
- Τα αναλυτικά ωράρια της θερινής περιόδου 2025 παρατίθενται στο επίσημο πρόγραμμα του ΚΤΕΛ.
- Τα δρομολόγια υπόκεινται σε τροποποιήσεις από τον φορέα εκμετάλλευσης (παρακαλείται ο ενδιαφερόμενος για επιβεβαίωση πριν το ταξίδι).

Η επιβατική κίνηση παρουσιάζει αυξητική τάση, ιδίως κατά τη θερινή περίοδο, γεγονός που οδηγεί σε προσαρμογή των υπηρεσιών μεταφοράς από το ΚΤΕΛ Ν. Πρέβεζας. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η διαφοροποίηση των δρομολογίων προς τις τοπικές κοινότητες: κατά τη διάρκεια της σχολικής περιόδου εκτελούνται σε καθημερινή βάση, ενώ κατά την περίοδο των διακοπών περιορίζονται συνήθως σε δύο ημέρες την εβδομάδα.

5.2.2.3 Οδική σύνδεση Δήμου Πρέβεζας με την Ιόνια Οδό (Άξονας Άκτιο-Αμβρακία)

Με την παράδοση σε κυκλοφορία του αυτοκινητοδρόμου Άκτιο-Αμβρακία (Α52) στις 31.01.2024, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει πλέον αναβαθμισμένη και ασφαλέστερη σύνδεση με την Ιόνια Οδό (Α5), μέσω του Ανισόπεδου Κόμβου Αμβρακίας και της Υποθαλάσσιας Ζεύξης Ακτίου-Πρέβεζας. Η λειτουργία του Α52 ενίσχυσε ουσιαστικά τη συνδεσιμότητα της περιοχής, επιφέροντας μείωση της απόστασης κατά περίπου 13 χλμ. και του χρόνου διαδρομής προς βασικούς προορισμούς (ενδεικτικά Λευκάδα και Πρέβεζα) κατά περίπου 40 λεπτά, με θετική επίδραση στην οδική ασφάλεια και στην αξιοπιστία των μετακινήσεων.

Παράλληλα, σε επίπεδο υπερτοπικού σχεδιασμού, δρομολογούνται ή ωριμάζουν πρόσθετες παρεμβάσεις αναβάθμισης/ανακατασκευής του ενδιάμεσου εθνικού δικτύου και της Παράκαμψης Φιλιππιάδας-Στεφάνης, με στόχο τη διασφάλιση επάρκειας χωρητικότητας, ανθεκτικότητας και αυξημένων προδιαγραφών ασφάλειας σε συνθήκες εποχικής αιχμής. Οι παρεμβάσεις αυτές συνδέονται άμεσα με τη λειτουργική εξυπηρέτηση του διαδρόμου Ιόνια Οδός – Πρέβεζα –

παραλιακό μέτωπο, ο οποίος δέχεται αυξημένες ροές κατά τη θερινή περίοδο (τουρισμός/μεταφορές).

Πίνακας 9 Οδικός άξονας Ιόνια Οδός – Πρέβεζα: στρατηγικός ρόλος και αναμενόμενες επιδράσεις

Παράμετρος	Περιεχόμενο
Ρόλος/λειτουργία έργου	Κρίσιμη οδική σύνδεση του Δήμου Πρέβεζας με τον κύριο υπεραστικό άξονα (Ιόνια Οδός) και ενίσχυση της συνολικής προσπελασιμότητας προς την παράκτια ζώνη και τους πόλους τουρισμού/υπηρεσιών.
Χωρική εμβέλεια	Υπερτοπικής/περιφερειακής σημασίας σύνδεση, που υποστηρίζει μετακινήσεις κατοίκων/επισκεπτών και ροές προς/από την ευρύτερη περιοχή (παραλιακό άξονα, τουριστικούς προορισμούς).
Αναμενόμενη επίδραση στις μετακινήσεις	Βελτίωση χρόνων μετακίνησης και αξιοπιστίας διαδρομών, καλύτερη λειτουργική εξυπηρέτηση της θερινής αιχμής και μείωση πίεσης σε επιμέρους τμήματα του υφιστάμενου δικτύου.
Οδική ασφάλεια	Αναβάθμιση συνθηκών κυκλοφορίας και μείωση επικινδυνότητας σε κρίσιμα σημεία/τμήματα, με θετική επίδραση στην ασφάλεια κατοίκων και επισκεπτών.
Αναπτυξιακή συμβολή (τοπική οικονομία)	Ενίσχυση τουρισμού και εμπορικών/επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, βελτίωση διασύνδεσης παραγωγής-αγορών και ευκολότερη πρόσβαση σε διοικητικές/υγειονομικές/εκπαιδευτικές υπηρεσίες.
Περιβαλλοντικές/χωρικές παράμετροι	Απαιτείται συμβατότητα με περιβαλλοντικούς όρους και χωρικό σχεδιασμό, με έμφαση στη διαχείριση επιπτώσεων σε ευαίσθητες ζώνες και στην ορθολογική οργάνωση των τοπικών συνδέσεων.
Συμπληρωματικές παρεμβάσεις Δήμου (υποστήριξη λειτουργίας)	Σήμανση προς οικισμούς/πόλους ενδιαφέροντος, βελτίωση συνδέσεων με το δημοτικό/τοπικό οδικό δίκτυο, ρυθμίσεις κυκλοφορίας στις εισόδους και μέτρα διαχείρισης στάθμευσης/κυκλοφορίας σε σημεία τοπικής συμφόρησης.
Συνέργειες με τουρισμό & πολιτισμό	Υποστήριξη πρόσβασης σε παραλίες/χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος και διευκόλυνση θεματικών διαδρομών, ενισχύοντας την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
Διοικητικός ρόλος Δήμου	Παρακολούθηση/συντονισμός με αρμόδιους φορείς, τεκμηρίωση αναγκών τοπικών ρυθμίσεων και ωρίμανση συμπληρωματικών παρεμβάσεων δημοτικής αρμοδιότητας.

Ο αυτοκινητόδρομος Α52 (Άκτιο-Αμβρακία) αποτελεί τμήμα του Διευρωπαϊκού Δικτύου Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) και διασφαλίζει υψηλού επιπέδου σύνδεση της Ιόνιας Οδού (Α5) με την Πρέβεζα και το Άκτιο. Διαθέτει τυπική διατομή 2+2 λωρίδων με διαχωρισμό ρευμάτων, ενώ οι κύριες διεπαφές του περιλαμβάνουν τον ανισόπεδο κόμβο Αμβρακίας (σύνδεση με Α5), τους κόμβους προς Άκτιο και τη σύνδεση με την Υποθαλάσσια Ζεύξη Ακτίου-Πρέβεζας, ενισχύοντας τη λειτουργική προσβασιμότητα της περιοχής σε εθνικό και υπερτοπικό επίπεδο.

Ο άξονας Ιόνια Οδός – Κ/Κ Λιμποχωβίτη – Κ/Κ Φραξήλα – Πρέβεζα ακολουθεί τη σχεδιαστική φιλοσοφία της Περιφέρειας Ηπείρου, και με πρόβλεψη κυκλικών κόμβων διαστασιολογημένων βάσει μελλοντικών κυκλοφοριακών φόρτων. Σύμφωνα με την κατάταξη των ΟΜΟΕ-ΛΚΟΔ.

Στο υφιστάμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο της παράκτιας ζώνης έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικές παρεμβάσεις οδικής ασφάλειας, με την κατασκευή πέντε (5) σύγχρονων κυκλικών κόμβων επί της Εθνικής Οδού Πρέβεζας-Ηγουμενίτσας, συγκεκριμένα στις περιοχές Βράχος, Ριζά, Μονολίθι, Μύτικας και στη σύνδεση της Εθνικής Οδού Ηγουμενίτσας με τη Λασκαράτου. Οι

παρεμβάσεις αυτές συμβάλλουν ουσιαστικά στη μείωση της επικινδυνότητας, στη βελτίωση της ροής κυκλοφορίας και στη διαχείριση των αυξημένων θερινών κυκλοφοριακών φόρτων.

Μετά την πλήρη λειτουργία του άξονα Α52, ο ενδιάμεσος διάδρομος Ιόνια Οδός – Πρέβεζα – παραλιακό μέτωπο δέχεται αυξημένα κυκλοφοριακά φορτία εποχικής αιχμής, κυρίως λόγω τουρισμού και εμπορευματικών μετακινήσεων. Η εξέλιξη αυτή καθιστά αναγκαία τη συνέχιση στοχευμένων παρεμβάσεων αναβάθμισης γεωμετρικών χαρακτηριστικών και ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας σε επιλεγμένα σημεία, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου συγκοινωνιακού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού.

Η ολοκλήρωση και η σταδιακή αναβάθμιση του διαδρόμου Ιόνια Οδός – Πρέβεζα αναμένεται να επιφέρουν βιώσιμη μείωση των χρόνων και του κόστους μετακίνησης, ιδίως για ροές προς/από την Ιόνια Οδό και το Άκτιο-Αεροδρόμιο. Η βελτίωση των διατομών, η κατασκευή σύγχρονων κόμβων και η ενσωμάτωση μέτρων οδικής ασφάλειας οδηγούν σε αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης και σε περιορισμό των σημείων σύγκρουσης. Παράλληλα, ενισχύεται η αναπτυξιακή δυναμική της περιοχής, μέσω της καλύτερης διασύνδεσης του λιμένα και του παραλιακού μετώπου με τους διευρωπαϊκούς άξονες, αυξάνοντας την ελκυστικότητα για τουριστικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες και δημιουργώντας θετικές εξωτερικότητες για την τοπική οικονομία.

Κρίσιμη προϋπόθεση για την πλήρη αξιοποίηση των οφελών αποτελεί η ωρίμανση των μελετών και η διασφάλιση χρηματοδότησης των συμπληρωματικών παρεμβάσεων που απαιτούνται σε τοπικό επίπεδο. Παρά τις ήδη υλοποιημένες βελτιώσεις, εξακολουθούν να καταγράφονται επιμέρους ελλείψεις σε ζητήματα λειτουργικής οργάνωσης και ασφάλειας (ιδίως σε τμήματα αστικών/περιαστικών διαδρομών και σε σημεία αυξημένης πεζής κίνησης). Ως εκ τούτου, απαιτείται συντονισμός αδειοδοτήσεων, ρεαλιστική επικαιροποίηση προϋπολογισμών και επιλογή κατάλληλων εργαλείων χρηματοδότησης (ΕΣΠΑ, εθνικοί πόροι κ.λπ.), ώστε να υλοποιηθούν στοχευμένες παρεμβάσεις χαμηλού έως μεσαίου κόστους και υψηλής απόδοσης.

5.2.2.4 Αεροπορικές μεταφορές – Κίνηση – Σύνδεση Δήμου Πρέβεζας μέσω Αεροδρομίου Ακτίου

Η ευρύτερη περιοχή διαθέτει αεροπορική υποδομή περιφερειακής εμβέλειας, η οποία συμβάλλει στη συνολική προσβασιμότητα του Δήμου Πρέβεζας. Η παράμετρος αυτή συνεκτιμάται στο πλαίσιο του αναπτυξιακού και τουριστικού προφίλ της περιοχής. Τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν μια σταδιακή αλλά ιδιαίτερα έντονη ανάκαμψη μετά το 2020, με συνεχή αύξηση τόσο στον αριθμό επιβατών όσο και στις πτήσεις. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και ενισχύει τον ρόλο του Δήμου Πρέβεζας ως προορισμού με αυξανόμενη προσβασιμότητα.

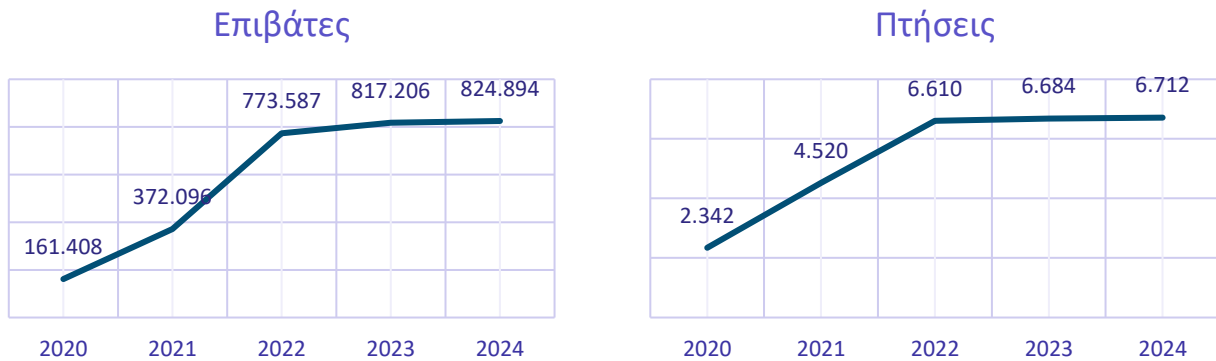
Το 2020, λόγω των διεθνών συνθηκών, η κίνηση ήταν ιδιαίτερα μειωμένη. Από το 2021 όμως και έπειτα, παρατηρείται σημαντική άνοδος, με τις αφίξεις να υπερδιπλασιάζονται. Το 2022 αποτελεί έτος καμπίς, όπου ο αριθμός επιβατών ξεπερνά για πρώτη φορά τις 770.000, ενώ η ανοδική τάση συνεχίζεται και το 2023–2024, φτάνοντας τις 824.894 αφίξεις το 2024 και τις 6.712 συνολικές πτήσεις.

Η αύξηση προέρχεται κυρίως από αγορές όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες, που αποτελούν συστηματικά τις ισχυρότερες πηγές επισκεπτών. Η ενίσχυση των διεθνών πτήσεων από συγκεκριμένες χώρες κατά τους θερινούς μήνες συμβάλλει καθοριστικά στην

επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, ενώ η υψηλή κίνηση επιβεβαιώνει τη στρατηγική σημασία του αεροδρομίου για την οικονομική δραστηριότητα και την ανάπτυξη του Δήμου Πρέβεζας.

Η συνολική εικόνα της πενταετίας δείχνει ότι το Άκτιο έχει αποκτήσει σταθερή θέση στον ευρωπαϊκό αεροπορικό χάρτη ως περιφερειακό αεροδρόμιο με εξαιρετικά υψηλή εποχική ζήτηση, γεγονός που πρέπει να ληφθεί υπόψη στον επιχειρησιακό σχεδιασμό του Δήμου σε θέματα τουρισμού, μεταφορών και υποδομών.

Γράφημα 8 Συνολική Κίνηση Αεροδρομίου Ακτίου (2020–2024)

Πηγή: FraportGreece – Αναλυτικά Στατιστικά Αεροδρομίου Ακτίου (2020–2024). Ιδία Επεξεργασία

Η ανάλυση της κίνησης του Αεροδρομίου Ακτίου (PVK) για το διάστημα Ιανουαρίου–Σεπτεμβρίου 2025 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2024 καταδεικνύει περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου του ως βασικής πύλης εισόδου για τον Δήμο Πρέβεζας. Το σύνολο των επιβατών αυξάνεται από 770.487 σε 816.963 (+6,0%), ενώ οι πτήσεις από 6.118 σε 6.357 (+3,9%). Η αύξηση αυτή οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη διεθνή κίνηση, η οποία παρουσιάζει άνοδο 6,2%, την ώρα που η εγχώρια κίνηση εμφανίζει μείωση 6,4%. Αντίστοιχα, οι διεθνείς πτήσεις αυξάνονται κατά 4,5%, ενώ οι εγχώριες παραμένουν ουσιαστικά σταθερές.

Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνει ότι το Άκτιο λειτουργεί πλέον κυρίως ως διεθνές αεροδρόμιο incoming τουρισμού, με τάση ενίσχυσης της ζήτησης κατά τους μήνες αιχμής και σταθεροποίηση της κίνησης στο διευρυμένο θερινό διάστημα. Για τον Δήμο Πρέβεζας, τα στοιχεία αυτά αποτελούν κρίσιμο δεδομένο στρατηγικού σχεδιασμού, τόσο για τον προγραμματισμό υποδομών (μεταφορές, στάθμευση, δημόσιοι χώροι, τουριστικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις), όσο και για τον σχεδιασμό δράσεων προβολής και ενίσχυσης του τουριστικού προϊόντος στις αγορές που τροφοδοτούν τη διεθνή κίνηση του αεροδρομίου.

Πίνακας 10 Συγκριτική εξέλιξη επιβατικής και πτητικής κίνησης Αεροδρομίου Ακτίου (Ιαν.– Σεπτ. 2025 / 2024)

Δείκτης	2025	2024	Μεταβολή %
Σύνολο επιβατών	816.963	770.487	6,0%
Εγχώριοι επιβάτες	11.816	12.622	-6,4%
Διεθνείς επιβάτες	805.147	757.865	6,2%
Σύνολο πτήσεων	6.357	6.118	3,9%
Εγχώριες πτήσεις	687	690	-0,4%
Διεθνείς πτήσεις	5.670	5.428	4,5%

Πηγή: Fraport Greece, Aktion Airport – Traffic Development Overview 2025 vs 2024. Ιδία Επεξεργασία

Η ανάλυση των στοιχείων κίνησης του Αεροδρομίου Ακτίου ανά μήνα και χώρα για το 2025 (Ιανουάριος–Σεπτέμβριος) επιβεβαιώνει τον έντονα εποχικό χαρακτήρα της ζήτησης, με πολύ χαμηλή κίνηση το πρώτο τρίμηνο και ιδιαίτερα υψηλές ροές από τον Μάιο και μετά. Τους μήνες Ιανουάριο–Μάρτιο καταγράφονται συνολικά 262, 215 και 426 επιβάτες αντίστοιχα, κυρίως από/προς Ελλάδα και περιορισμένο αριθμό διεθνών συνδέσεων. Από τον Απρίλιο (10.459 επιβάτες) ξεκινά η κλιμάκωση της τουριστικής περιόδου, η οποία κορυφώνεται τους μήνες Ιούνιο–Αύγουστο (158.083, 199.753 και 203.746 επιβάτες αντίστοιχα) και παραμένει σε υψηλά επίπεδα και τον Σεπτέμβριο (161.431 επιβάτες). Η χώρα προέλευσης με την ισχυρότερη παρουσία στους μήνες αιχμής είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο μαζί με τη Γερμανία και τις Κάτω Χώρες, αλλά και τις σκανδιναβικές χώρες και την Ιταλία, διαμορφώνουν τον βασικό πυρήνα της διεθνούς ζήτησης.

Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζεται και στην κίνηση αεροσκαφών, όπου από 58–62 αφίξεις/αναχωρήσεις μηνιαίως το πρώτο τρίμηνο, ο αριθμός αυξάνεται σταδιακά σε 147 τον Απρίλιο, 674 τον Μάιο και υπερβαίνει τις 1.100 κινήσεις τους μήνες Ιούνιο–Αύγουστο (1.154, 1.514 και 1.553 αντίστοιχα), πριν υποχωρήσει σε 1.143 τον Σεπτέμβριο. Τα δεδομένα αυτά τεκμηριώνουν τη στρατηγική σημασία του Ακτίου για τον Δήμο Πρέβεζας ως βασικής πύλης εισόδου διεθνούς τουρισμού και αναδεικνύουν την ανάγκη ο επιχειρησιακός σχεδιασμός του Δήμου (υποδομές πρόσβασης, δημόσιοι χώροι, τουριστικές και πολιτιστικές υπηρεσίες) να ευθυγραμμιστεί με την έντονη συγκέντρωση ζήτησης στο διάστημα Μαΐου–Σεπτεμβρίου και με τις κύριες αγορές προέλευσης.

Πίνακας 11 Μηνιαία κίνηση επιβατών και αεροσκαφών Αεροδρομίου Ακτίου, 2025 (Ιαν.–Σεπτ.)

Μήνας	Επιβάτες (σύνολο)	Κινήσεις αεροσκαφών (Arr–Dep, σύνολο)
Ιανουάριος	262	58
Φεβρουάριος	215	52
Μάρτιος	426	62
Απρίλιος	10.459	147
Μάιος	82.538	674
Ιούνιος	158.083	1.154
Ιούλιος	199.753	1.514
Αύγουστος	203.746	1.553
Σεπτέμβριος	161.431	1.143

Πηγή: Fraport Greece, Aktion Airport – Traffic Report by Country 2025. Ιδία Επεξεργασία

5.2.2.5 Κρίσιμα ζητήματα κινητικότητας

- Παρά την ολοκλήρωση του αυτοκινητοδρόμου Άκτιο–Αμβρακία (Α52), εξακολουθούν να υφίστανται τμήματα του ενδιάμεσου εθνικού και επαρχιακού δικτύου (ιδίως της παλαιάς πρόσβασης μέσω Φιλιππιάδας) με ανεπαρκή γεωμετρικά χαρακτηριστικά και περιορισμένο επίπεδο οδικής ασφάλειας, τα οποία επηρεάζουν τη συνολική λειτουργικότητα του διαδρόμου.
- Η Εθνική Οδός Πρέβεζας–Ηγουμενίτσας (τμήμα Μύτικας–Μονολίθι), καθώς και η Εθνική Οδός Πρέβεζας–Φιλιππιάδας προς Νικόπολη και Λούρο, παρουσιάζουν υψηλούς κυκλοφοριακούς φόρτους, ιδιαίτερα κατά τη θερινή περίοδο. Σε επιμέρους διασταυρώσεις και τμήματα αναδεικνύονται ζητήματα λειτουργικότητας και ασφάλειας, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη συνέχιση και ενίσχυση στοχευμένων παρεμβάσεων οδικής ασφάλειας, σε συντονισμό με τους αρμόδιους φορείς.
- Στον κεντρικό αστικό πυρήνα, οδοί με ελλειπή ή παρωχημένα γεωμετρικά χαρακτηριστικά λειτουργούν ως συλλεκτήριες, δημιουργώντας πιέσεις στην κυκλοφορία, στην ασφάλεια και στη συμβίωση διαφορετικών χρηστών της οδού (οχήματα, πεζοί, ποδήλατα).
- Σε αρκετά σημεία του αστικού ιστού καταγράφονται ελλείψεις ή περιορισμένα πλάτη πεζοδρομίων, που δυσχεραίνουν την ασφαλή και άνετη κίνηση των πεζών. Ιδιαίτερη έμφαση απαιτείται στη βελτίωση των προσβάσιμων διαδρομών προς σχολικές μονάδες, χώρους άθλησης και σημεία καθημερινής εξυπηρέτησης.
- Ο Δήμος Πρέβεζας έχει ολοκληρώσει τη μελέτη του Σχεδίου Αστικής Προσβασιμότητας (ΣΑΠ), με στόχο τη συστηματική άρση εμποδίων και τη βελτίωση της προσβασιμότητας για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ) και λοιπές ευπαθείς ομάδες, μέσω παρεμβάσεων σε διαβάσεις, ράμπες, οδηγούς όδευσης τυφλών και συνοδευτικές υποδομές.
- Στην παραλιακή οδό της Πρέβεζας, η διέλευση βαρέων οχημάτων που εξυπηρετούν το εμπορικό τμήμα του λιμένα, κυρίως προς την Ε.Ο. Πρέβεζας–Φιλιππιάδας, δημιουργεί ζητήματα κυκλοφοριακής επιβάρυνσης, ασφάλειας και ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος.
- Κατά τους θερινούς μήνες παρατηρείται σημαντική αύξηση της επισκεψιμότητας, με αποτέλεσμα οι υφιστάμενοι χώροι στάθμευσης να μην επαρκούν, ιδίως στο παραλιακό μέτωπο και στο ιστορικό κέντρο, εντείνοντας τα φαινόμενα συμφόρησης.
- Η πόλη της Πρέβεζας δεν διαθέτει ολοκληρωμένο και λειτουργικό δίκτυο αξόνων ροής ποδηλάτου, ενώ μεγάλο μέρος των υφιστάμενων υποδομών δεν πληροί τις ισχύουσες προδιαγραφές. Ωστόσο, ο αστικός ιστός και το παραλιακό μέτωπο παρουσιάζουν μορφολογικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά που ευνοούν την ανάπτυξη ποδηλατικών μετακινήσεων και τη σύνδεση πόλης–παραλίας–ιστορικού κέντρου–σημείων ενδιαφέροντος.
- Το ποσοστό μετακινήσεων με αστική συγκοινωνία παραμένει χαμηλό. Η χρήση του λεωφορείου αφορά κυρίως φοιτητές προς/από το Τμήμα Λογιστικής–Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ενώ κατά τη θερινή περίοδο η λειτουργία της συγκοινωνίας δεν ανταποκρίνεται πλήρως στις αυξημένες ανάγκες επισκεπτών και εργαζομένων στον τουρισμό, παρά την αύξηση των δρομολογίων προς μεγαλύτερη εξυπηρέτηση κατά τους θερινούς μήνες.
- Υφίστανται ελλείψεις στην οριζόντια, κατακόρυφη και πληροφοριακή σήμανση του βασικού οδικού δικτύου, τόσο σε επίπεδο ασφάλειας όσο και κατεύθυνσης προς βασικούς πόλους δραστηριότητας και τουριστικού ενδιαφέροντος.

- Οι αυξημένοι φόρτοι αιχμής μετά τη λειτουργία του Α52 καθιστούν αναγκαία την έγκαιρη εφαρμογή παρεμβάσεων οδικής ασφάλειας και «έξυπνης» διαχείρισης κυκλοφορίας, όπως κυκλικοί κόμβοι όπου απαιτείται, μικροβελτιώσεις σήμανσης-διαγράμμισης-φωτισμού-στηθαίων, καθώς και εγκατάσταση έξυπνων διαβάσεων πεζών, προειδοποιητικής σήμανσης και εφαρμογών ITS σε κρίσιμα σημεία, με στόχο τη διατήρηση ικανοποιητικών δεικτών στάθμης εξυπηρέτησης (LOS).
- Παράλληλα, στην περιοχή του Φόρου βρίσκεται σε εξέλιξη έργο οδικής ασφάλειας και αναβάθμισης, με ορίζοντα ολοκλήρωσης εντός του 2026, το οποίο αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω τη λειτουργικότητα του τοπικού δικτύου και τη σύνδεση με βασικούς αναπτυξιακούς πόλους.

5.2.3 Λοιπές υποδομές μεταφορών

Το Λιμάνι της Πρέβεζας βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά της πόλης, στην θαλάσσια είσοδο του όρμου της Σαλαώρας και στο δυτικό τμήμα του Αμβρακικού κόλπου, το λιμάνι είναι φυσικό χωρίς εξωτερικά έργα προστασίας και αποτελεί το δίαυλο εισόδου από το Ιόνιο Πέλαγος στον Αμβρακικό κόλπο. Η γεωγραφική τοποθεσία του λιμανιού συντέλεσε στο να αποτελέσει σημαντικό στρατιωτικό κόμβο κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Είναι από τα παλαιότερα λιμάνια της περιοχής και έχει χαρακτηριστεί ως λιμένας εθνικής σημασίας, σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Π.Ε.Χ.Ο.Δ.Ε. και Εμπορικής Ναυτιλίας (Κ.Υ.Α. 8315/02-02-07).

Η περιοχή του λιμανιού αποτελεί το ανατολικό όριο του αστικού συγκροτήματος της πόλης της Πρέβεζας. Πέρα από την εξυπηρέτηση της εμπορικής κίνησης των πλοίων, ο ευρύτερος χώρος του Λιμανιού, αποτελεί τον κύριο χώρο αναψυχής της πόλης. Στο τμήμα του δρόμου κατά μήκος του κρηπιδώματος του Λιμανιού έχει διαμορφωθεί παραλιακός πεζόδρομος με εμπορικά καταστήματα και αναψυκτήρια.

Ο Δήμος Πρέβεζας δεν συνδέεται με το διεθνές ακτοπλοϊκό δίκτυο. Το λιμάνι της Πρέβεζας έχει εμπορικό χαρακτήρα και παρουσιάζει διακυμάνσεις στην κίνηση. Το λιμάνι της Πρέβεζας εξυπηρετεί τις εμπορικές δραστηριότητες της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Ηπείρου σε θέματα διακίνησης φορτίων (εκφορτώσεις - φορτώσεις). Η εμπορευματική κίνηση τα τελευταία χρόνια εμφανίζει διακυμάνσεις από χρονιά σε χρονιά. Οι εισαγωγές μέσω του λιμανιού αφορούν κυρίως ζωοτροφές, καλαμπόκι και δημητριακά. Τους θερινούς μήνες το λιμάνι της Πρέβεζας παρουσιάζει αυξημένη κίνηση σε σκάφη αναψυχής υπό Ελληνική και ξένη σημαία τα οποία προσδένουν στο χερσαίο τμήμα της παραλίας, καθώς και στη μαρίνα, ενώ τέλος, μερικές φορές φτάνουν και κρουαζιερόπλοια.

Τα τελευταία χρόνια έχουν δρομολογηθεί παρεμβάσεις για τη βελτίωση των λιμενικών υποδομών και των έργων του αλιευτικού καταφυγίου, με στόχο την αναβάθμιση της λειτουργικότητας, της ασφάλειας και της εξυπηρέτησης επαγγελματικών και ερασιτεχνικών δραστηριοτήτων.

Ιδιαίτερης σημασίας αποτελεί το έργο ανακατασκευής και πλακόστρωσης της παραλιακής ζώνης, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 2,2 εκατ. ευρώ, το οποίο αναβαθμίζει το παραλιακό μέτωπο και ενισχύει τον ρόλο του λιμανιού ως δημόσιου χώρου αναψυχής και ήπιας κινητικότητας. Παράλληλα, στο πλαίσιο του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), προβλέπονται συμπληρωματικές παρεμβάσεις αναπλάσεων του παραλιακού μετώπου, με έμφαση στη βελτίωση

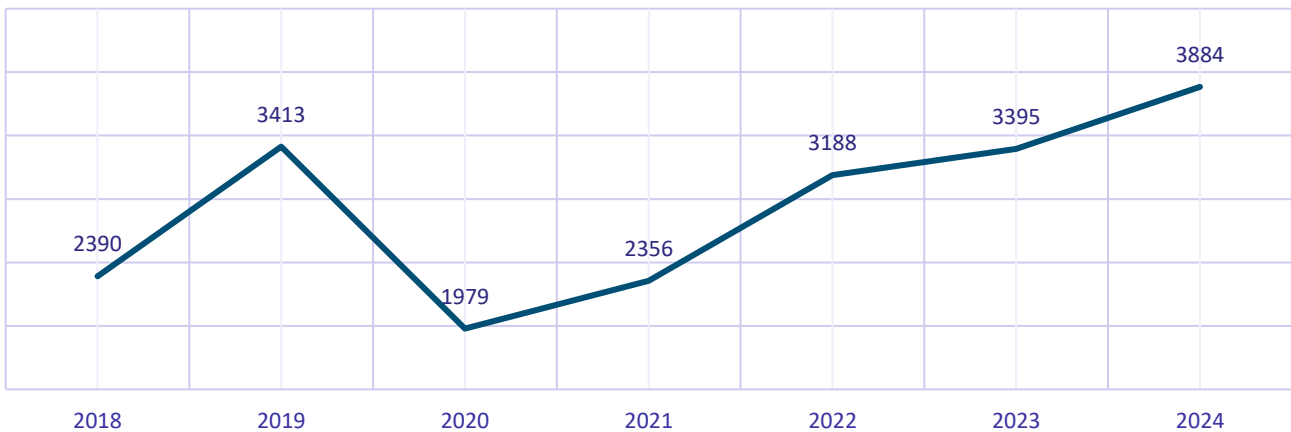
της προσβασιμότητας, της ασφάλειας πεζών και ποδηλατών και της λειτουργικής σύνδεσης με το κέντρο της πόλης.

Επιπλέον, έχουν ενταχθεί προς χρηματοδότηση έργα αναπλάσεων στο χερσαίο τμήμα του λιμανιού, τα οποία στοχεύουν στη συνολική αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της λιμενικής ζώνης, καθώς και στη βελτίωση της συμβατότητας των λιμενικών λειτουργιών με τις αστικές χρήσεις.

Στο πλαίσιο διερεύνησης εναλλακτικών και συμπληρωματικών μορφών μεταφορών, έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τη σύνταξη και επικαιροποίηση του φακέλου για την αδειοδότηση του Υδατοδρομίου στην Πρέβεζα, η οποία δύναται να ενισχύσει τη συνδεσιμότητα της Πρέβεζας σε περιφερειακό και υπερτοπικό επίπεδο, αξιοποιώντας το υφιστάμενο λιμενικό δυναμικό και τις προοπτικές ανάπτυξης ήπιων και τουριστικών μεταφορών.

Σημαντική είναι η συμβολή του Λιμένα Πρέβεζας και στον τομέα του θαλάσσιου τουρισμού. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία ελλιμενισμών για την περίοδο 2018–2024, παρατηρούνται διακυμάνσεις με σαφή ανάκαμψη τα τελευταία έτη. Το 2018 καταγράφηκαν 2.390 ελλιμενισμοί, οι οποίοι αυξήθηκαν στους 3.413 το 2019, ενώ το 2020 –λόγω της πανδημίας COVID-19– μειώθηκαν στους 1.979. Στη συνέχεια σημειώνεται σταδιακή άνοδος με 2.356 ελλιμενισμούς το 2021, 3.188 το 2022, 3.395 το 2023 και κορύφωση το 2024 με 3.884 ελλιμενισμούς. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν την αυξανόμενη σημασία του Λιμένα Πρέβεζας για τον θαλάσσιο τουρισμό και ειδικότερα για την κίνηση σκαφών αναψυχής, συμβάλλοντας στην τοπική οικονομία και στην αναβάθμιση της τουριστικής εικόνας της περιοχής.

Γράφημα 9 Εξέλιξη ελλιμενισμών στο Λιμάνι Πρέβεζας (2018–2024)

Πηγή: Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας (2025)

Ο Δήμος αεροπορικά εξυπηρετείται απ' το αεροδρόμιο του Ακτίου που είναι μικτής χρήσης (στρατιωτικό και επιβατικό). Το αεροδρόμιο του Ακτίου θεωρείται πρωταρχικής σημασίας υποδομή για την περιοχή αφού σε συνδυασμό με την υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου – Πρέβεζας και το λιμάνι Πρέβεζας συμβάλλει καθοριστικά στον εκσυγχρονισμό των μεταφορικών δικτύων της ευρύτερης περιοχής και στην άρση της συγκοινωνιακής της απομόνωσης. Το αεροδρόμιο εγκαινιάστηκε το 1968. Το 2003, λειτούργησαν οι νέες εγκαταστάσεις του αεροδρομίου, συνολικού εμβαδού 7.500 τετραγωνικών μέτρων και με μήκος 2.871μ.

Το Αεροδρόμιο Ακτίου από το 2017 τελεί υπό τη διαχείριση της εταιρείας FraportGreece, στο πλαίσιο της παραχώρησης 14 περιφερειακών αεροδρομίων της χώρας. Η Fraport έχει αναλάβει τη λειτουργία, συντήρηση και αναβάθμιση των εγκαταστάσεων, συμβάλλοντας καθοριστικά στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών και στην ενίσχυση της διεθνούς εικόνας του αεροδρομίου. Η ανάληψη της διαχείρισης συνοδεύτηκε από εκτεταμένες παρεμβάσεις εκσυγχρονισμού, που περιλαμβάνουν τόσο υποδομές επιβατών όσο και συστήματα ασφάλειας και εξυπηρέτησης, γεγονός που έχει ενισχύσει σημαντικά τη λειτουργικότητα και τον ρόλο του Αεροδρομίου Ακτίου ως βασικής πύλης εισόδου για τον Δήμο Πρέβεζας και τη Δυτική Ελλάδα.

Τον Ιανουάριο του 2021 ολοκληρώθηκαν τα έργα αναβάθμισης του αεροδρομίου που περιλάμβαναν:

- Επέκταση κατά 2.500 m² και ανακαίνιση αεροσταθμού
- 75% αύξηση των σημείων check-in (από 8 σε 14)
- Εγκατάσταση μοντέρνου συστήματος ελέγχου και διαχείρισης αποσκευών
- 40% αύξηση του συνολικού αριθμού πυλών αναχωρήσεων (από 5 σε 7)
- Κατασκευή νέου φυλακίου ελέγχου πρόσβασης στην περιοχή δραστηριοτήτων αεροσκαφών
- Ανακαίνιση του οδοστρώματος στους χώρους προσγείωσης-απογείωσης-στάθμευσης αεροσκαφών
- Αναδιαμόρφωση του χώρου στάθμευσης των αεροσκαφών.⁹

Τα τελευταία χρόνια το αεροδρόμιο γνωρίζει ανάπτυξη, με την επιβατική κίνηση να βαίνει συνεχώς αυξανόμενη και με ολοένα και περισσότερες αεροπορικές εταιρίες να το χρησιμοποιούν ως τελικό ή (συνήθως) ενδιάμεσο προορισμό των δρομολογίων τους. Η κίνηση των τελευταίων ετών παρουσιάζεται αναλυτικά στο υποκεφάλαιο 5.2.2.4.

5.2.4 Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων

Η διαχείριση των υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων στον Δήμο Πρέβεζας ασκείται από τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρέβεζας (ΔΕΥΑΠ), στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, οι οποίες μετά τη διοικητική διεύρυνση του 2022 καλύπτουν το σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων Πρέβεζας, Λούρου και Ζαλόγγου.

Το υφιστάμενο σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης περιλαμβάνει δίκτυα μεταφοράς και διανομής ύδατος, δεξαμενές αποθήκευσης, αντλιοστάσια και μονάδα επεξεργασίας λυμάτων, τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες του μόνιμου πληθυσμού και καλούνται να ανταποκριθούν σε αυξημένα φορτία κατά τις περιόδους αιχμής, ιδίως κατά τη θερινή τουριστική περίοδο.

Στο πλαίσιο της λειτουργικής αναβάθμισης των υποδομών, έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί σύστημα τηλεελέγχου και τηλεχειρισμού (SCADA) σε κρίσιμα τμήματα των υποδομών ύδρευσης, το οποίο επιτρέπει την παρακολούθηση βασικών λειτουργικών παραμέτρων (στάθμη δεξαμενών, παροχές, πιέσεις, κατανάλωση ενέργειας) σε πραγματικό χρόνο, συμβάλλοντας στη βελτιστοποίηση της λειτουργίας, στη μείωση απωλειών και στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας.

⁹<https://www.fraport-greece.com/ell/profil-aerodromion/aktio>

Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη έργα αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των δικτύων ύδρευσης, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 7 εκατ. ευρώ, τα οποία υλοποιούνται μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Επιπλέον, έχουν ολοκληρωθεί μελέτες για παρεμβάσεις συντήρησης και ενίσχυσης των δικτύων ύδρευσης, την κατασκευή νέων δεξαμενών ύδρευσης, καθώς και τη συντήρηση και επέκταση των δικτύων αποχέτευσης, συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού περίπου 22 εκατ. ευρώ, οι οποίες δύνανται να αποτελέσουν τη βάση για την ένταξη νέων έργων σε χρηματοδοτικά εργαλεία.

Υδρευση

Η υδροδότηση του Δήμου εξασφαλίζεται κατά κύριο λόγο από οργανωμένα υδροδοτικά συστήματα, με βασικές πηγές υδροληψίας στην ευρύτερη περιοχή της Φιλιππιάδας, καθώς και από τοπικούς υδατικούς πόρους σε επιμέρους οικισμούς, κυρίως ορεινού χαρακτήρα. Η ποιότητα του παρεχόμενου πόσιμου νερού παρακολουθείται συστηματικά και πληροί τις ισχύουσες υγειονομικές προδιαγραφές, ενώ εφαρμόζονται διαδικασίες επεξεργασίας και απολύμανσης πριν τη διάθεσή του στους καταναλωτές.

Παρά το ικανοποιητικό υδατικό δυναμικό της περιοχής, η λειτουργία του συστήματος ύδρευσης αντιμετωπίζει διαχρονικές προκλήσεις, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με:

- την αυξημένη εποχική ζήτηση, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες λόγω τουριστικής αιχμής,
- την παλαιότητα τμημάτων του υφιστάμενου δικτύου,
- την ανάγκη ενίσχυσης της αποθηκευτικής ικανότητας μέσω νέων ή αναβαθμισμένων δεξαμενών.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΔΕΥΑΠ υλοποιεί στοχευμένο πρόγραμμα αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού των υποδομών ύδρευσης. Βρίσκονται σε εξέλιξη έργα αναβάθμισης δικτύων ύδρευσης συνολικού προϋπολογισμού περίπου 7 εκατ. €, χρηματοδοτούμενα μέσω εθνικών και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, ενώ παράλληλα έχουν ολοκληρωθεί ώριμες μελέτες για συντήρηση και επέκταση δικτύων, νέες δεξαμενές ύδρευσης και παρεμβάσεις βελτίωσης λειτουργικότητας, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 22 εκατ. €.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην εφαρμογή σύγχρονων συστημάτων διαχείρισης και παρακολούθησης, καθώς σε κρίσιμες υποδομές ύδρευσης λειτουργούν συστήματα τηλεελέγχου και αυτοματισμού (SCADA), τα οποία επιτρέπουν την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο της στάθμης δεξαμενών, της παροχής, της πίεσης και της ενεργειακής κατανάλωσης, ενισχύοντας την επιχειρησιακή ετοιμότητα και την αποδοτικότητα του συστήματος.

Παράλληλα, η ΔΕΥΑΠ έχει εκπονήσει Σχέδιο Ασφάλειας Νερού, σε συμμόρφωση με το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο, με στόχο τη συστηματική διασφάλιση της δημόσιας υγείας και την πρόληψη κινδύνων σε όλα τα στάδια της υδροδότησης, από την υδροληψία έως τη διανομή.

Αποχέτευση

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει οργανωμένο σύστημα αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων, το οποίο λειτουργεί κατά βάση με χωριστικό σύστημα, συμβάλλοντας τόσο στην περιβαλλοντική προστασία όσο και στη μείωση κινδύνων πλημμυρικών φαινομένων στον αστικό ιστό. Η συλλογή και επεξεργασία των λυμάτων πραγματοποιείται μέσω μονάδας επεξεργασίας λυμάτων (ΜΕΛ), η οποία εξυπηρετεί την πόλη της Πρέβεζας και γειτονικούς οικισμούς.

Στο πλαίσιο της ευρύτερης περιβαλλοντικής αναβάθμισης της περιοχής, υλοποιούνται και προγραμματίζονται σημαντικές παρεμβάσεις για την επέκταση και αναβάθμιση των υποδομών

αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων, με έμφαση στις παράκτιες και τουριστικά επιβαρυνόμενες ζώνες. Ειδικότερα, μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων προβλέπεται η αναβάθμιση/επέκταση μονάδας επεξεργασίας λυμάτων που θα εξυπηρετεί την περιοχή από τη Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου έως και τη Λούτσα του Δήμου Πάργας, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην προστασία του Αμβρακικού κόλπου και των παράκτιων οικοσυστημάτων.

Οι ανωτέρω παρεμβάσεις και ο προγραμματισμός της ΔΕΥΑΠ συνιστούν βασικό πυλώνα υποστήριξης της βιώσιμης ανάπτυξης, της δημόσιας υγείας και της ανθεκτικότητας του Δήμου Πρέβεζας κατά την προγραμματική περίοδο 2025–2029.

5.2.4.1 Κίνδυνος λειψυδρίας και στρατηγικές αντιμετώπισης

Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 19η θέση παγκοσμίως ως προς τον κίνδυνο λειψυδρίας και προβλέπεται να παραμείνει σε υψηλό έως εξαιρετικά υψηλό ρίσκο τόσο το 2030 όσο και το 2050, σύμφωνα με τον δείκτη Aqueduct του WRI. Στο μεσαίο σενάριο κλιματικής αλλαγής (RCP4.5) εκτιμάται μείωση των ετήσιων βροχοπτώσεων κατά 10–20% στην Ελλάδα, γεγονός που επιτείνει την πίεση στα υδατικά αποθέματα. Τα τελευταία έτη, οι ταμειυτήρες υδροηλεκτρικών βρίσκονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, με συνέπειες τόσο για τα διαθέσιμα ύδατα όσο και για την υδροηλεκτρική παραγωγή. Χωρίς ουσιαστικά έργα υποδομής, το υδατικό ισοζύγιο της χώρας εκτιμάται ότι θα γίνεται ολοένα πιο ελλειμματικό την επόμενη δεκαετία. Παράλληλα, ο υδατικός τομέας αντιμετωπίζει μεγάλες απώλειες στα δίκτυα (~40% στην ύδρευση, ~60% στην άρδευση) και κατακερματισμό διαχείρισης (εκατοντάδες πάροχοι), που δυσχεραίνουν τον αποτελεσματικό έλεγχο και τη μείωση διαρροών.

Σε περιφερειακό επίπεδο, στην Ήπειρο υλοποιούνται/ωριμάζουν δεκάδες έργα ύδρευσης και άρδευσης με χρηματοδότηση από ΕΣΠΑ/ΤΑΑ/ΠΔΕ, τα οποία συνδέονται με τη μείωση απωλειών και την ενίσχυση ανθεκτικότητας.

5.2.5 Ενεργειακές υποδομές – Οδοφωτισμός & ΑΠΕ

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο οδοφωτισμού με 13.917 φωτιστικά σώματα. Στο πλαίσιο του προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης της Περιφέρειας Ηπείρου (ELENA/EE–ETEP), υλοποιείται έργο αντικατάστασης 8.383 φωτιστικών με σύγχρονα φωτιστικά υψηλής ενεργειακής απόδοσης και παράλληλη εγκατάσταση συστήματος τηλεδιαχείρισης. Η εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας ανέρχεται σε 72,13% σε σχέση με την αρχική ετήσια κατανάλωση 4.073.120 kWh, συμβάλλοντας σημαντικά στη μείωση του ενεργειακού κόστους και στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στον Δήμο είναι σημαντική. Μέχρι το 2013 είχαν ενεργοποιηθεί 207 οικιακά φωτοβολταϊκά (≤ 10 kW) συνολικής ισχύος 1.932,99 kW με εκτιμώμενη παραγωγή 2,90 GWh/έτος, καθώς και 28 φωτοβολταϊκά ≥ 10 kW συνολικής ισχύος 11.976,11 kW με παραγωγή 17,96 GWh/έτος. Συνολικά, η παραγωγή ενέργειας από φωτοβολταϊκά ανήλθε σε περίπου 20,86 GWh/έτος (2014), έναντι συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στον Δήμο ~67,83 GWh/έτος.

Σε επίπεδο δημοτικών υποδομών, λειτουργούν φωτοβολταϊκά 10 kW στο 5ο Δημοτικό Σχολείο (2016) και στον Βρεφονηπιακό Σταθμό (2016). Επιπλέον, ολοκληρώθηκε ο φωτοβολταϊκός σταθμός 250 kWp (SOLIS – Interreg IPA II «Ελλάδα–Αλβανία 2014–2020») με δαπάνη 467.517,20 €.

Αναμένεται η ολοκλήρωση της σύμβασης σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ (199,825 kW συμφωνημένη ισχύς) για την εφαρμογή ενεργειακού συμψηφισμού (netmetering) με τον Βιολογικό Καθαρισμό Λούρου.

Ως ψηφιακή υποδομή/SmartCity, η τηλεδιαχείριση οδοφωτισμού τεκμηριώνεται και στο Κεφάλαιο 8.4 Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.

Πίνακας 12 Ενεργειακές Υποδομές & ΑΠΕ Δήμου Πρέβεζας (σύνοψη)

Δείκτης	Τιμή	Έτος/Σχόλιο
Φωτιστικά σώματα συνολικά	13.917	Μελέτη εφαρμογής
Φωτιστικά προς αντικατάσταση	8.383	Έργο ELENA – σε εξέλιξη
Αναμενόμενη εξοικονόμηση οδοφωτισμού	72,13%	Βάση: 4.073.120 kWh/έτος
Οικιακά Φ/Β (≤10 kW)	207 (1.932,99 kW)	Παραγωγή ~2,90 GWh/έτος
Φ/Β ≥10 kW	28 (11.976,11 kW)	Παραγωγή ~17,96 GWh/έτος
Συνολική παραγωγή ΑΠΕ	~20,86 GWh/έτος	2014
Συνολική κατανάλωση Δήμου	67,83 GWh/έτος	2014
Δημοτικά Φ/Β στέγης	2×10 kW	5ο Δ.Σ. & Βρεφονηπιακός
Δημοτικός Φ/Β σταθμός	250 kWp	SOLIS/Interreg – 199,825 kW, net metering με Βιολογικό Λούρου

Οι ανωτέρω παρεμβάσεις εντάσσονται στο πλαίσιο των εθνικών προτεραιοτήτων για την ενεργειακή αποδοτικότητα και την αξιοποίηση ΑΠΕ, όπως ορίζονται στο Αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ 2024), και συνεισφέρουν ουσιαστικά στη μείωση του ενεργειακού κόστους και του ανθρακικού αποτυπώματος του Δήμου.

5.2.6 Πυροπροστασία

Ο Δήμος Πρέβεζας ως φορέας πολιτικής προστασίας (αρθ. 3 του Ν.3013/2002 όπως ισχύει), κινητοποιεί και δρομολογεί δράσεις εντός της χωρικής αρμοδιότητάς του που αποβλέπουν στην εκπλήρωση του σκοπού της πολιτικής προστασίας που συνδέεται κατά κύριο λόγο με την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών από καταστροφές, στη διαχείριση των συνεπειών σε υποδομές αρμοδιότητάς του, καθώς και την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών που διενεργείται υπό την ευθύνη, τον έλεγχο και τον συντονισμό του.

Οι δράσεις πολιτικής προστασίας του Δήμου Πρέβεζας στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών, καθώς και την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών, θεσμικά απορρέουν κατά κύριο λόγο από τους Ν.3013/2002, Ν.5037/2023 και Ν.5075/2023 (όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει), καθώς και το νέο πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης (Ν.3852/2010, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει), σύμφωνα με τα οποία τους έχουν αποδοθεί

σημαντικές αρμοδιότητες για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών.

Το Πυροσβεστικό Σώμα έχει την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της καταστολής των πυρκαγιών και την παροχή συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών, που απειλούνται από αυτές (άρθρο 63 του Ν.4249/2014).

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει προχωρήσει στην εκπόνηση «Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών Δήμου Πρέβεζας» με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ 2».

Με το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών του Δήμου ΠΡΕΒΕΖΑΣ επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών λόγω δασικών πυρκαγιών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους.

Ο Δήμος Πρέβεζας προβαίνει κάθε χρόνο σε έργα και δράσεις πρόληψης και αντιπυρικής προστασίας, όπως

- η εκτέλεση προγραμμάτων προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης για τη μείωση του κινδύνου, σε περιοχές ιδιαίτερης προστασίας (άλση, πάρκα, κατασκηνώσεις, κ.λπ.) αρμοδιότητας Δήμου,
- η απομάκρυνση των υπολειμμάτων καθαρισμού της βλάστησης που ενεργείται για τους ίδιους λόγους από ιδιοκτήτες σε περιβάλλοντες χώρους κατοικιών και οικοπεδικές εκτάσεις (Πυρ. Διάταξη 20/2024, Ν.3852/2010, αρθ.94 παρ.1), εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου,
- η εκτέλεση έργων και εργασιών προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης από του Δήμο ΠΡΕΒΕΖΑΣ καθ' υπόδειξη και συνεργασία με τις κατά τόπους αρμόδιες Δασικές Υπηρεσίες κυρίως στη ζώνη μίξης δασών - πόλεων και οικισμών για λόγους αντιπυρικής προστασίας των πολεοδομικών τους συγκροτημάτων,
- η συντήρηση εξοπλισμού και μέσων που θα χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη του έργου της καταστολής των δασικών πυρκαγιών που διενεργείται με ευθύνη του Π.Σ., καθώς και για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών.
- η κατάρτιση μνημονίων συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς για την εξασφάλιση επιπλέον πόρων προς ενίσχυση του έργου τους στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και τη διαχείριση των συνεπειών λόγω δασικών πυρκαγιών, καθώς και στην υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος για τον έλεγχο και την καταστολή τους,
- η ενημέρωση του κοινού για τη λήψη μέτρων πρόληψης και αυτοπροστασίας από κινδύνους που προέρχονται από δασικές πυρκαγιές
- η εγκατάσταση και συντήρηση πυροσβεστικών υδροστομιών για κατάσβεση πυρκαγιάς ή πλήρωση πυροσβεστικών οχημάτων, στο πλαίσιο λειτουργίας ΔΕΥΑ του Δήμου
- η διενέργεια άσκησης Πολιτικής Προστασίας για την εκπαίδευση του προσωπικού και την αξιολόγηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υπηρεσιών του Δήμου έναντι δασικών πυρκαγιών, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της ΓΓΠΠ.

5.2.7 Λοιπές υποδομές

Το εθνικό δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας εκτείνεται σε όλο το Δήμο Πρέβεζας. Αποτελείται από δίκτυο υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης. Η ενέργεια που διανέμεται, παράγεται από τους σταθμούς που λειτουργούν στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Ο συνολικός αριθμός φωτιστικών σωμάτων του Δήμου Πρέβεζας ανέρχεται σε 13.960 τεμάχια. Στο δίκτυο οδοφωτισμού του Δήμου χρησιμοποιούνται φωτιστικά σώματα, τα οποία φέρουν λαμπτήρες οικονομίας (CFL), υδραργύρου και μεταλλικών αλογονιδίων¹⁰.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Πρέβεζας έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης του οδοφωτισμού της Περιφέρειας Ηπείρου στο πλαίσιο του έργου «Αποδοτικά και Φιλικά προς το Περιβάλλον Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, δημόσιος Οδοφωτισμός και Κτίρια στην Περιφέρεια Ηπείρου» που έχει ενταχθεί και συγχρηματοδοτείται, από το Μηχανισμό ELENA (ΕΕ-ΕΤΕπ). Η χρηματοδότηση κατασκευής του έργου ανέρχεται σε 8.956.139 ευρώ και αφορά υπηρεσίες αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος και των υποδομών του οδικού και αστικού φωτισμού του Δήμου Πρέβεζας. Συνολικά θα αλλάξουν 8.500 φωτιστικά σε όλο το οδικό δίκτυο με σύγχρονους λαμπτήρες, έχοντας σημαντικό όφελος τόσο από την εξοικονόμηση ενέργειας όσο και από τη συντήρησή τους. Ειδικά για τη συντήρηση και τη λειτουργία του δικτύου θα τοποθετηθεί σύγχρονο σύστημα τηλεδιαχείρισης και ελέγχου.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) – Υφιστάμενη κατάσταση

Η τοπική παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ θεωρείται ότι αντισταθμίζει μέρος των παραγόμενων εκπομπών CO₂. Έως και το τέλος του έτους 2013, εντός του Δήμου Πρέβεζας είχαν ενεργοποιηθεί 207 φωτοβολταϊκά συστήματα του ειδικού προγράμματος «Φωτοβολταϊκά στις Στέγες» (από το αρχείο αιτήσεων της ΔΕΔΔΗΕ στην Ηπειρωτική Χώρα & τα Διασυνδεδεμένα Νησιά, 2014), συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 1.932,99kW. Έκαστο σύστημα έχει εγκατεστημένη ισχύ $\leq 10\text{kW}$ και βάσει της απόδοσης 1.500kWh/έτος ανά 1kW εγκατεστημένης ισχύος, υπολογίζεται ότι η συνολική ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από τις μονάδες αυτές το έτος 2014 ήταν 2.899.477kWh.

Επισημαίνεται ότι, ο Δήμος έχει προχωρήσει στην εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Συστημάτων, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 20kW στις στέγες του 5ου Δημοτικού σχολείου Πρέβεζας (10kW, ημερομηνία ενεργοποίησης 13/4/2016) και του Βρεφονηπιακού σταθμού Πρέβεζας (10kW, ημερομηνία ενεργοποίησης 18/11/2016). Επίσης, με βάση τα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ, εντός της επικράτειας του Δήμου Πρέβεζας - μέχρι και το τέλος του 2013 - είχε ολοκληρωθεί η σύνδεση 28 φωτοβολταϊκών μονάδων $\geq 10\text{kW}$, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 11.976,11kW. Η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας το έτος 2014 από αυτές τις ενεργοποιημένες μονάδες υπολογίζεται σε 17.964.165kWh. Συνολικά, υπολογίζεται ότι η ετήσια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κατά το έτος 2014 από τις ενεργοποιημένες μονάδες ΑΠΕ ήταν 20.863.643kWh ενώ η συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για το Δήμο Πρέβεζας ανήλθε σε 67.827.388kWh¹¹.

¹⁰ Προσχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια Δήμου Πρέβεζας, Νοέμβριος 2018

¹¹ Προσχέδιο Δράσης για τη Βιώσιμη Ενέργεια Δήμου Πρέβεζας, 2018

5.2.8 Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Η διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων στον Δήμο Πρέβεζας καλύπτει το σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων Πρέβεζας, Λούρου και Ζαλόγγου. Τα σύμμεικτα απορρίμματα οδηγούνται στη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων (ΜΕΑ) Ηπείρου μέσω του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων Πρέβεζας, ενώ τα ανακυκλώσιμα υλικά του μπλε κάδου μεταφέρονται στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) Αιτωλοακαρνανίας. Παράλληλα, ο Δήμος εφαρμόζει επιμέρους δράσεις χωριστής συλλογής υλικών σε συνεργασία με εγκεκριμένα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και ιδιώτες.

5.2.8.1 Παραγόμενες ποσότητες Α.Σ.Α. – Υφιστάμενη διαχείριση

Κατά την περίοδο 2020–2024, οι ποσότητες των συλλεγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα, με ήπια αύξηση στα σύμμεικτα (+5,9% από το 2020). Αντίθετα, οι ποσότητες ανακυκλώσιμων υλικών του μπλε κάδου εμφανίζουν σημαντική ενίσχυση, με κορύφωση το 2023, γεγονός που υποδηλώνει βελτίωση της συμμετοχής των πολιτών στις δράσεις ανακύκλωσης. Παράλληλα, αυξάνεται το υπόλειμμα του μπλε κάδου, ένδειξη της ανάγκης περαιτέρω ενημέρωσης για ορθές πρακτικές διαλογής στην πηγή. Η χωριστή συλλογή γυαλιού και ενδυμάτων/υποδημάτων ενισχύεται μετά το 2022, ενώ από το 2023 λειτουργεί πρόγραμμα συλλογής κλωστοϋφαντουργικών με τη RECYCOM.

Πίνακας 13 Ποσότητες Αστικών Στερεών Αποβλήτων Δήμου Πρέβεζας (2020–2024)

Έτος	Σύμμεικτα προς ΜΕΑ Ηπείρου (t)	Μπλε κάδοι προς ΚΔΑΥ (t)	Υπόλειμμα μπλε κάδου (t)	Ανακύκλωση γυαλιού (t)	Ανακύκλωση ενδυμάτων-υποδημάτων (t)
2020	11.814,56	1.260,72	508,97	15,19	–
2021	12.239,09	1.649,26	865,51	21,46	–
2022	11.858,86	2.096,69	903,70	27,88	–
2023	12.299,21	2.238,44	1.048,80	22,28	53,22
2024	12.513,92	2.113,11	1.110,93	27,73	45,73

Η αύξηση των ανακυκλώσιμων το 2022–2023 συνδέεται τόσο με τη διεύρυνση των σημείων συλλογής όσο και με τις επικοινωνιακές δράσεις του Δήμου. Παρά τα θετικά αποτελέσματα, το ποσοστό υπολείμματος παραμένει υψηλό και καταδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της ποιότητας των ρευμάτων ανακύκλωσης.

5.2.8.2 Υφιστάμενες υποδομές και προσωπικό

Ο Δήμος διατηρεί σταθερό αριθμό κάδων συλλογής, τόσο σύμμεικτων όσο και ανακύκλωσης, με ομοιόμορφη κατανομή ανά Δημοτική Ενότητα. Ο διαθέσιμος εξοπλισμός αποκομιδής περιλαμβάνει συμβατικά και ηλεκτροκίνητα απορριματοφόρα, πλυντήρια κάδων, σάρωθρα, οχήματα με γερανό/αρπάγη και μηχανήματα έργου, επαρκή για την κάλυψη των βασικών λειτουργικών αναγκών. Το ανθρώπινο δυναμικό της υπηρεσίας καθαριότητας ενισχύεται μέσω μόνιμων και συμβασιούχων εργαζομένων, ιδιαίτερα στις ειδικότητες οδηγών, εργατών καθαριότητας και οδοκαθαριστών.

Πίνακας 14 Διαθέσιμος Εξοπλισμός Αποκομιδής Δήμου Πρέβεζας

Είδος εξοπλισμού	Αριθμός
Απορριματοφόρα	10 + 1 ηλεκτροκίνητο
Πλυντήρια κάδων	2

Σάρωθρα	2
Φορτηγά με γερανό/αρπάγη	2
Φορτηγά ανατρεπόμενα	–
Μηχανήματα έργου	–

Πίνακας 15 Προσωπικό Υπηρεσίας Καθαριότητας

Ειδικότητα	Μόνιμοι	Συμβασιούχοι
Οδηγοί	9	9 (Δ.Ε. Πρέβεζας)
Χειριστές Μηχανημάτων Έργου	3	–
Χειριστές Μπίγας	1	1
Εργάτες Καθαριότητας	16	34
Οδοκαθαριστές	15	24

5.2.8.3 Υφιστάμενες δράσεις χωριστής συλλογής και εναλλακτικής διαχείρισης

Στο Δήμο Πρέβεζας, εκτός από τη συλλογή των σύμμεικτων αστικών αποβλήτων από τους πράσινους κάδους, υλοποιούνται οι ακόλουθες δράσεις χωριστής συλλογής των Α.Σ.Α. σε συνεργασία με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης και ιδιώτες ή κοινωνικούς φορείς:

- **Ανακύκλωση συσκευασιών (Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.):** Ο Δήμος Πρέβεζας έχει συνάψει σύμβαση συνεργασίας με την Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης Α.Ε. (Ε.Ε.Α.Α. Α.Ε.) για την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας (χαρτί, πλαστικό, γυαλί, μέταλλο).
- **Ξεχωριστή συλλογή Γυαλιού:** Έχουν τοποθετηθεί σε κεντρικά σημεία του Δήμου (πλατείες), ειδικοί κάδοι για την ξεχωριστή συλλογή και ανακύκλωση του γυαλιού σε συνεργασία με την Ε.Ε.Α.Α.
- **Πρόγραμμα χωριστής συλλογής ενδυμάτων-υποδημάτων με την εταιρία RECYCOM,** από το έτος 2023
- **Ογκώδη Αδρανή:** Γίνεται ξεχωριστή συλλογή των ογκωδών και αδρανών αποβλήτων του Δήμου. Ωστόσο για τη διαχείριση των ογκωδών αποβλήτων στο Δήμο Πρέβεζας δεν υφίσταται κάποιο οργανωμένο σύστημα συλλογής και μετέπειτα επεξεργασίας τους.
- **Πράσινα:** Γίνεται ξεχωριστή συλλογή μέρους των πράσινων αποβλήτων του Δήμου. Ωστόσο για τη διαχείριση των πράσινων αποβλήτων στο Δήμο Πρέβεζας δεν υφίσταται κάποιο οργανωμένο σύστημα επεξεργασίας τους.

5.2.8.4 Ολοκληρωμένο Σχέδιο Χωριστής Συλλογής (ΟΣΧΣ) και Προγραμματισμός Υποδομών έως το 2035

Στο πλαίσιο της εναρμόνισης με το Εθνικό και Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις για την προώθηση της χωριστής συλλογής και της κυκλικής οικονομίας, ο Δήμος Πρέβεζας έχει εκπονήσει και καταρτίσει Ολοκληρωμένο Σχέδιο Χωριστής Συλλογής (ΟΣΧΣ), το οποίο προσδιορίζει τους ποσοτικούς στόχους, τις απαιτούμενες υποδομές και τον αναγκαίο εξοπλισμό για τη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων με χρονικό ορίζοντα έως το έτος 2035.

Σύμφωνα με το ΟΣΧΣ, ο συνολικός στόχος συλλογής αστικών στερεών αποβλήτων για το 2035 ανέρχεται σε περίπου **15.062 τόνους ετησίως**, με έμφαση στην ενίσχυση της χωριστής συλλογής

βιοαποβλήτων, ανακυκλώσιμων υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί), πράσινων αποβλήτων και ογκωδών, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των ρευμάτων και τη μείωση του υπολείμματος προς τελική διάθεση.

Κομβικό ρόλο στο σύστημα διαχείρισης διαδραματίζει η **Μονάδα Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) Πρέβεζας**, η οποία προβλέπεται να διαθέτει απαιτούμενη δυναμικότητα της τάξης των **5.214 τόνων ετησίως έως το 2030** και **6.018 τόνων ετησίως έως το 2035**, εξυπηρετώντας το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας πλην του Δήμου Ζηρού και ενισχύοντας τον διαδημοτικό και περιφερειακό χαρακτήρα της υποδομής.

Για την υλοποίηση των στόχων του Σχεδίου προβλέπεται η ανάπτυξη εκτεταμένου δικτύου εξοπλισμού και υποδομών, το οποίο περιλαμβάνει την προμήθεια καφέ κάδων και κάδων κουζίνας για τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων, ειδικών απορριμματοφόρων οχημάτων με σύστημα πλύσης κάδων, τη δημιουργία γωνιών ανακύκλωσης πολλαπλών ρευμάτων, καθώς και την ενίσχυση του στόλου και του εξοπλισμού για τη διαχείριση πράσινων αποβλήτων, ογκωδών και ειδικών ρευμάτων.

Το συνολικό εκτιμώμενο κόστος επένδυσης για την ανάπτυξη του συστήματος ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων και χωριστής συλλογής ανέρχεται σε περίπου **1,69 εκατ. ευρώ**, το οποίο προβλέπεται να καλυφθεί μέσω εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων, καθώς και μέσω συνεργασίας με τον αρμόδιο ΦοΔΣΑ.

Πίνακας 16 Στόχοι συλλογής και χωριστής συλλογής (ΟΣΧΣ) – Ορίζοντας 2035 (t/έτος)

Ρεύμα αποβλήτων	Στόχος 2035 (t/έτος)
Σύνολο Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ)	15.062,15
Βιοαπόβλητα (καφέ κάδος)	1.877
Πράσινα απόβλητα	1.305
Ογκώδη	244
Χαρτί	1.911
Πλαστικό	1.042
Μέταλλο	148
Γυαλί	534
ΠΣ-ΓΑ Χαρτί	207
ΠΣ-ΓΑ Πλαστικό	128
ΠΣ-ΓΑ Μέταλλο (Al)	3
ΠΣ-ΓΑ Μέταλλο (Fe)	16
ΠΣ-ΓΑ Γυαλί	41
ΜΠΕΑ (μπαταρίες κ.λπ.)	11

Πίνακας 17 Βασικός εξοπλισμός και υποδομές εφαρμογής ΟΣΧΣ – Εκτιμώμενο κόστος επένδυσης

Κατηγορία εξοπλισμού / υποδομής	Ποσότητα / Δυναμικότητα	Εκτιμώμενο κόστος (€)
Καφέ κάδοι (120-360 lt, δίτροχοι)	710 τεμ.	
Τετράτροχοι κάδοι (660-1.100 lt)	37 τεμ.	
Κάδοι κουζίνας (10 lt)	635 τεμ.	
Βιοδιασπώμενοι σάκοι	19.050 τεμ.	
Απορριμματοφόρα βιοαποβλήτων με σύστημα πλύσης κάδων (12 m ³)	2 οχήματα	615.473

Γωνιές Ανακύκλωσης (πολλαπλών ρευμάτων)	5 σημεία	217.000
Οχήματα συλλογής πράσινων αποβλήτων	3 οχήματα	
Τεμαχιστής πράσινων αποβλήτων	1 τεμ.	
Όχημα συλλογής ογκωδών	1 όχημα	
Εξοπλισμός ΚΔΕΥ		270.000
Ειδικοί κάδοι ΜΠΕΑ	31 τεμ.	
Σύνολο εκτιμώμενης επένδυσης		~1.687.473

Το ΟΣΧΣ συνιστά βασικό εργαλείο ωρίμανσης έργων και τεκμηρίωσης χρηματοδοτικών αναγκών του Δήμου Πρέβεζας στο πλαίσιο της μετάβασης σε ένα σύστημα κυκλικής οικονομίας και βιώσιμης περιβαλλοντικής διαχείρισης.

5.2.9 Κοινόχρηστοι χώροι αστικού πρασίνου

Οι ελεύθεροι χώροι της πόλης προέκυψαν σταδιακά μέσα από την εξέλιξη του αστικού ιστού και του κυκλοφοριακού δικτύου, αξιοποιώντας τμήματα που δεν εντάχθηκαν σε δομήσιμες επιφάνειες και σήμερα συγκροτούν βασικούς κοινόχρηστους χώρους και ζώνες πρασίνου.

Σε ό,τι αφορά τις πλατείες, όλες διαθέτουν πράσινο. Κυριότερη είναι η Πλατεία Ανδρούτσου, που βρίσκεται στην παραλία της πόλης, στα όρια του ιστορικού κέντρου. Στον πεζόδρομο της παραλίας βρίσκονται επίσης η Πλατεία Ελευθερίας, με τη μορφή φυτεμένης κυκλικής νησίδας, καθώς και ακόμη μία πλατεία στο τέλος αυτού. Εντός του ιστορικού κέντρου βρίσκεται η Πλατεία Σεφέρη, ενώ στον οικιστικό ιστό εντοπίζονται η Πλατεία έναντι του Ιερού Ναού Αγίας Ειρήνης, η Πλατεία στα Λευκαδίτικα (περιβαλλόμενη από τις οδούς Ακράγαντος, Κέρκυρας, Αλεξάκη Βλαχοπούλου) και η Πλατεία που περικλείεται από τις οδούς Φιλίππου, Κρατερού και Μεγάλου Αλεξάνδρου, πλησίον του κτιρίου του ΙΚΑ.

Στην περιοχή Ματζίρικα έχει διαμορφωθεί σε μικρό πάρκο ο χώρος του παλιού Πυροβολικού, ενώ περιμετρικά του οικισμού έχει δημιουργηθεί περιπατητικός και ποδηλατικός διάδρομος, κατά μήκος της παλιάς τάφρου της πόλης, όπου υπάρχει υψηλή φύτευση.

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει η ανάπλαση του Πάρκου Δημοκρατίας, στην περιοχή των Λευκαδίτικων, που γειτνιάζει με το Δημοτικό Στάδιο και περιβάλλεται από τις οδούς Επτανήσου, Κ. Τζαβέλα και Μασσαλίας. Το πάρκο, έκτασης περίπου 6,3 στρεμμάτων, διαθέτει διαδρόμους από οικολογικά και βιοκλιματικά υλικά (κεραμικό σταθεροποιημένο δάπεδο), αποφεύγοντας τη χρήση μπετόν, ώστε να παραμένει επισκέψιμο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Περιλαμβάνει επίσης όργανα γυμναστικής και σημεία αναψυχής, συνθέτοντας σε συνδυασμό με το Δημοτικό Στάδιο έναν σημαντικό πνεύμονα πρασίνου, αθλητισμού και αναψυχής για την ευρύτερη περιοχή.

Επιπλέον, στις κύριες εισόδους της πόλης έχουν διαμορφωθεί μεγάλες κυκλικές νησίδες με φύτευση, από το Κηποθέατρο έως το Αρχαιολογικό Μουσείο, ενώ ανάμεσα στους κόμβους υπάρχουν εκτεταμένες δενδροφυτεμένες νησίδες που χωρίζουν τα δύο ρεύματα κυκλοφορίας σε μήκος αρκετών χιλιομέτρων, προσφέροντας αισθητική αναβάθμιση και περιβαλλοντικό όφελος.

Αναφορικά με τους μεγάλους χώρους πρασίνου, αποτυπώνεται ένας ενιαίος πυρήνας στο νότιο τμήμα της πόλης, που περιλαμβάνει το δασύλλιο της Κυανής Ακτής, το παραλιακό τμήμα μέχρι και το Κηποθέατρο, την παιδική χαρά και τον χώρο δίπλα από το πρώην στρατόπεδο Σολωμού. Εντούτοις, σε αρκετές περιοχές κατοικίας εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη πλατειών και οργανωμένων χώρων πρασίνου.

Εντός του οικισμού, σημαντικό τμήμα του δημόσιου χώρου αποτελούν τα ιστορικά κάστρα της πόλης, τα οποία βρίσκονται σε διάφορες θέσεις του αστικού ιστού. Στο παρελθόν, η λειτουργία στρατοπέδων σε αυτά – το στρατόπεδο Δούκα στο Κάστρο Αγίου Ανδρέα, το στρατόπεδο Αθανασιάδη στο Κάστρο Αγίου Γεωργίου καθώς το στρατόπεδο Σολωμού στη θέση του πρώτου κάστρου της πόλης, στην Μπούκα, είχε περιορίσει την ένταξή τους στον αστικό ιστό.

Σήμερα, η εικόνα αυτή μεταβάλλεται. Η Περιφέρεια έχει ήδη αναλάβει τη διαχείριση των κάστρων Αγίου Ανδρέα και Αγίου Γεωργίου. Παράλληλα, ο Δήμος βρίσκεται στη διαδικασία υλοποίησης της περιφερειακής τάφρου του Κάστρου Αγίου Ανδρέα, με διαμόρφωση πεζοδρόμου και ήπιες φυτεύσεις, που θα συνδέουν το κάστρο με το παραλιακό μέτωπο και τον αστικό ιστό.

Το στρατόπεδο Σολωμού, στη θέση του πρώτου κάστρου της πόλης, παραμένει ανενεργό και αποτελεί σημαντικό αναξιοποίητο δημόσιο χώρο. Η αξιοποίησή του αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την επόμενη περίοδο, με στόχο τη μετατροπή του σε χώρο πρασίνου, αναψυχής και πολιτισμού, συμβάλλοντας ουσιαστικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και στην περιβαλλοντική ισορροπία της πόλης.

Η συνολική πολιτική του Δήμου στοχεύει στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου πρασίνου και κοινόχρηστων χώρων, που θα ενώνει πλατείες, πάρκα, ιστορικά κάστρα και παραλιακές ζώνες, διαμορφώνοντας ένα ενιαίο σύστημα ανοιχτών χώρων σε όλη την πόλη.

Κατά την επόμενη πενταετία, προβλέπεται η προώθηση των ακόλουθων παρεμβάσεων/δράσεων:

- Την ενοποίηση των διασκορπισμένων κοινόχρηστων χώρων, με τη δημιουργία πεζοδρόμων, ήπιων φυτεύσεων και ποδηλατοδρόμων, ώστε να διαμορφωθεί ένα συνεκτικό δίκτυο πρασίνου που θα συνδέει τις βασικές περιοχές δραστηριότητας της πόλης.
- Την ανάδειξη των ιστορικών χώρων, όπως τα κάστρα και τα πρώην στρατόπεδα, με έμφαση στη διατήρηση και ενίσχυση των κοινόχρηστων χώρων πρασίνου που τα περιβάλλουν.
- Την εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών διαχείρισης πρασίνου, όπως η χρήση οικολογικών και βιοκλιματικών υλικών, η εξοικονόμηση νερού και ενέργειας, καθώς και την αναβάθμιση και ανανέωση των υφιστάμενων πάρκων και πλατειών, με έμφαση στη φύτευση νέου πρασίνου, την αντικατάσταση φθαρμένων υποδομών, τη βελτίωση του αστικού εξοπλισμού (παγκάκια, φωτισμός, κάδοι, στέγαστρα) και την ενίσχυση της προσβασιμότητας για όλους τους πολίτες καθώς και την σταδιακή εισαγωγή ευφυών συστημάτων άρδευσης και φωτισμού.
- Την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στον σχεδιασμό, τη φροντίδα και τη διατήρηση του αστικού πρασίνου, μέσα από δράσεις εθελοντισμού, σχολικά προγράμματα και πρωτοβουλίες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης.

Με τις παραπάνω παρεμβάσεις, ο Δήμος επιδιώκει στο πλαίσιο του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος να ενισχύσει ουσιαστικά τον χαρακτήρα της πόλης ως “πράσινης πόλης”, με ισορροπημένη ανάπτυξη, αυξημένους κοινόχρηστους χώρους, βελτιωμένο μικροκλίμα και περιβάλλον υψηλής ποιότητας που θα συμβάλλει στην καθημερινή ευημερία των κατοίκων και στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

5.2.10 Διαχείριση αδέσποτων ζώων συντροφιάς

Η διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στον Δήμο Πρέβεζας οργανώνεται μέσα από ειδικό επιχειρησιακό πρόγραμμα, το οποίο καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 και το άρθρο 10 του Ν. 4830/2021, καθώς και τις σχετικές εγκυκλίους του Υπουργείου Εσωτερικών. Το «Επιχειρησιακό πρόγραμμα διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς Δήμου Πρέβεζας 2025» έχει ετήσια διάρκεια, από 1/1/2025 έως 31/12/2025, και υποβάλλεται στο Τμήμα Προστασίας Ζώων Συντροφιάς της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Λόγω έλλειψης εξειδικευμένου προσωπικού για τη σύσταση καθ' ύλην και αποκλειστικά αρμόδιας υπηρεσίας διαχείρισης ζώων συντροφιάς, ο Δήμος Πρέβεζας υλοποιεί το πρόγραμμα με προσφυγή σε τρίτους παρόχους/εξωτερικούς συνεργάτες, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Ν. 4782/2021. Οι σχετικές μελέτες συντάσσονται από το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης, βάσει των εγγεγραμμένων πιστώσεων στον προϋπολογισμό του έτους 2025.

Ως προς τις υποδομές, έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή καταφυγίου αδέσποτων ζώων συντροφιάς, έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες συνδέσεις με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας και έχει αποσταλεί ο φάκελος στο Τμήμα Κτηνιατρικής της Π.Ε. Πρέβεζας για την άδεια ίδρυσης. Εκκρεμεί η άδεια λειτουργίας. Μέχρι την πλήρη αδειοδότηση του καταφυγίου, λειτουργεί σημείο σίτισης στην περιοχή Νεοχωρίου, σύμφωνα με την πρόταση της πενταμελούς επιτροπής διαχείρισης του προγράμματος αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

Στο πλαίσιο της απολογιστικής έκθεσης για το έτος 2024, καταγράφεται η υλοποίηση προγράμματος προστασίας και διαχείρισης 360 αδέσποτων ζώων συντροφιάς, με παροχή ημερήσιας φροντίδας, σίτισης, ποτίσματος, καθαρισμού, προαυλισμού, κοινωνικοποίησης, παρακολούθησης για επιθετικότητα ή λύσσα και επαναφορά/επανένταξη στο οικείο περιβάλλον. Η σχετική σύμβαση είχε διάρκεια από 13-08-2024 έως 13-08-2025, με συνολική δαπάνη 20.980,80 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%.

Παράλληλα, υλοποιούνται συμβάσεις για την προμήθεια τροφής, την περισυλλογή και προσωρινή φιλοξενία αδέσποτων ζώων με παραβατική συμπεριφορά και την παροχή κτηνιατρικών υπηρεσιών (εμβολιασμοί, στείρωσεις, αποπαρασιτώσεις, ηλεκτρονική σήμανση, εργαστηριακοί έλεγχοι και χειρουργικές επεμβάσεις), με χρηματοδότηση τόσο από ίδιους πόρους του Δήμου όσο και από κεντρικούς αυτοτελείς πόρους και ειδικά προγράμματα επιχορήγησης.

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τις Δημοτικές Ενότητες Λούρου και Ζαλόγγου, όπου υλοποιούνται κτηνιατρικές εργασίες (αποπαρασίτωση, στείρωσεις, σμάνσεις) και δράσεις σήμανσης αδέσποτων ζώων συντροφιάς, μέσω στοχευμένων αποφάσεων χρηματοδότησης του Υπουργείου Εσωτερικών, με κατανομή ποσού 14.400,00 € για δράσεις διαχείρισης αδέσποτων ζώων, με χρονική διάρκεια έως το τέλος του 2025.

Για το έτος 2025, ο προγραμματισμός δράσεων επικεντρώνεται στη συνέχιση και ενίσχυση των υφιστάμενων παρεμβάσεων. Προβλέπεται η συνέχιση της παροχής υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας, καθαριότητας, σίτισης, ποτίσματος και επανένταξης των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, με διαδοχικές συμβάσεις που καλύπτουν το σύνολο του έτους. Στον τομέα της προμήθειας τροφής, υλοποιούνται συμβάσεις ετήσιας κάλυψης των αναγκών σίτισης των αδέσποτων ζώων, με δυνατότητα χρονικών επεκτάσεων για την παραλαβή ανεκτέλεστων

ποσοτήτων και νέες αναθέσεις για την περίοδο 2025–2026, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4412/2016.

Η παροχή κτηνιατρικών υπηρεσιών ενισχύεται μέσω συμβάσεων με ιδιώτες κτηνιάτρους, οι οποίες καλύπτουν το διάστημα 2024–2026 και περιλαμβάνουν όλο το φάσμα της απαιτούμενης κτηνιατρικής φροντίδας για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, από τον εμβολιασμό και τη στείρωση μέχρι εξειδικευμένες εξετάσεις και χειρουργικές επεμβάσεις, με συνολική δαπάνη που ανέρχεται σε 29.786,04 € για την περίοδο 2025–2026.

Επιπλέον, ο Δήμος αξιοποιεί στοχευμένες χρηματοδοτήσεις για δαπάνες σήμανσης και στείρωσης αδέσποτων σκύλων και γατών, καθώς και για την προμήθεια εμβολίων και λοιπών φαρμακευτικών ουσιών, μέσω του προγράμματος «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II» και σχετικών αποφάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, με διάρκεια υλοποίησης έως 31-12-2025. Στο ίδιο πλαίσιο, ο Δήμος υποβάλλει αιτήματα χρηματοδότησης για την κάλυψη δαπανών που πραγματοποιήθηκαν, βάσει των στοιχείων που καταχωρούνται στο Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς.

Σε επίπεδο διοικητικής οργάνωσης και πληροφορικών υποδομών, διατηρείται και ενημερώνεται αρχείο των πιστοποιητικών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των δεσποζόμενων ζώων συντροφιάς και των δηλώσεων υιοθεσίας, ενώ παράλληλα ενημερώνεται το μητρώο καταγραφής των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στη βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μέσω του συμβεβλημένου κτηνιάτρου του Δήμου.

Τέλος, το επιχειρησιακό πρόγραμμα προβλέπει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, όπως η ενημέρωση των δημοτών για τις υποχρεώσεις τους σχετικά με τα δεσποζόμενα ζώα συντροφιάς και τις δυνατότητες δωρεάν ηλεκτρονικής σήμανσης, στείρωσης και εμβολιασμού, η υλοποίηση εκπαιδευτικών και ενημερωτικών φιλοζωικών προγραμμάτων σε σχολεία σε συνεργασία με φιλοζωικά σωματεία, η προώθηση υιοθεσιών αδέσποτων ζώων συντροφιάς και η ανάπτυξη διαδικτυακών εργαλείων (όπως ιστοσελίδα καταφυγίου) για την ενίσχυση της φιλοζωικής κουλτούρας και της διαφάνειας στη διαχείριση των αδέσποτων ζώων.

6 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ

6.1 Πολιτισμός

6.1.1 Πολιτιστικό και φυσικό απόθεμα – Υφιστάμενη κατάσταση, πόροι και προοπτικές αξιοποίησης

Ο Δήμος Πρέβεζας περιλαμβάνει πολύτιμους θησαυρούς, κληρονομιά του σπουδαίου ιστορικού και πολιτιστικού της παρελθόντος. Η περιοχή έχει μια πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που περιλαμβάνει σημαντικούς αρχαιολογικούς τόπους (Αρχαία Νικόπολη, Αρχαία Κασσώπη, Ελάτρεια κλπ.) πολλά βυζαντινά και μετά-βυζαντινά μνημεία, τα περισσότερα από τα οποία ναοί και μοναστήρια κτλ.

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει διάφορα αξιοθέατα και υποδομές πολιτισμού, τα σημαντικότερα από τα οποία παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 18 Υποδομές, Χώροι και Αξιοθέατα Δήμου Πρέβεζας

Πολιτιστική Υποδομή και Δραστηριότητες		Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3	
Κάστρα	Κάστρο Αγίου Ανδρέα	1	1			
	Κάστρο Αγίου Γεωργίου	1	1			
	Κάστρο Παντοκράτορα	1	1			
	Φρούριο της Μπούκας (θέση)	1	1			
	Φρούριο Λασκάρας	1	1			
	Κάστρο των Ριζών	1	1			
Αρχαιολογικοί Χώροι	Ελάτρεια		1			
	Νικόπολη		1			
	Κασσώπη			1		
Μουσεία	Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολις	1	1			
	Λαογραφικό Μουσείο ΓΚΟΥΡΑ	1				
	Οικία Αθανασιάδη	1	1			
	Λαογραφικό Μουσείο τοπικής κοινότητας Καμαρίνας	1				
	Ιδιωτική Πινακοθήκη Λέανδρος Σπαρτιώτης	1	1			
	Υπαίθριο Εθνογραφικό Μουσείο Φλάμπουρων – Στάνες Σαρακατσαναίων	1				
	Λαογραφικό Μουσείο Συρρακιωτών Πρέβεζας	1	1			
	Δημοτικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ψηφιακό ΟΦΕΠΕΚΑ	1	1			
	Μνημεία Σύγχρονου Πολιτισμού	Μνημείο Ζαλόγγου			1	
		Μνημείο Κώστα Καρυωτάκη		1		
Μνημείο Εθνικής Αντίστασης			1			
Μνημείο για τους πεσόντες στους πολέμους 1912-1940			1			
	"ΟΑΣΙΣ"	1				

Πολιτιστικά Κέντρα	"ΘΕΟΦΑΝΕΙΟΣ"	1			
	Πολιτιστικά Κέντρα Σινώπης και Σαμψούντας	2			
Δημοτικές Βιβλιοθήκες	Παιδική Βιβλιοθήκη	1	1		
Φιλαρμονική		1	1		
ΔΗΠΕΘΕ					
Κινηματογράφοι		2	2		
	Χειμερινός Θερινός		1 1		
Σχολές Χορού		3	2		1
Εργαστήρι Τέχνης		3	3		
Ωδεία		1	1		

Δεδομένου ότι κάθε Δημοτική Ενότητα και Τοπική Ενότητα διαθέτει μία μακρόχρονη ιστορία και έναν μεγάλο πολιτιστικό πλούτο, παρακάτω επιχειρείται μία επισκόπηση του ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος ανά Δημοτική Ενότητα.

6.1.1.1 Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας

Η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας συγκεντρώνει ένα από τα σημαντικότερα και πλέον αναγνωρίσιμα πολιτιστικά αποθέματα της Περιφέρειας Ηπείρου, με μνημεία και ιστορικούς τόπους που καλύπτουν ένα ευρύ χρονικό φάσμα από τη ρωμαϊκή και παλαιοχριστιανική περίοδο έως τους νεότερους χρόνους. Το πολιτιστικό αυτό κεφάλαιο δεν αποτελεί απλώς στοιχείο ιστορικής μνήμης, αλλά συνιστά στρατηγικό αναπτυξιακό πόρο, με δυνατότητα ουσιαστικής συμβολής στην τοπική οικονομία, τον τουρισμό εμπειρίας και τη συνολική αναπτυξιακή ταυτότητα του Δήμου.

Κεντρικό ρόλο στο πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής κατέχει ο **Αρχαιολογικός Χώρος της Νικόπολης**, ένας από τους εκτενέστερους και σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας. Η Νικόπολη, ως ρωμαϊκή πόλη μεγάλης κλίμακας και διοικητικό, θρησκευτικό και πολιτιστικό κέντρο της αρχαίας Ηπείρου, διαθέτει πλήθος μνημείων υψηλής αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας, τα οποία συνθέτουν ένα ενιαίο και πολυλειτουργικό πολιτιστικό τοπίο.

Στο σύνολο αυτό περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το ρωμαϊκό **Θέατρο**, το **Ωδείο**, το **Στάδιο**, το **Γυμνάσιο**, οι **Θέρμες**, το **Μνημείο του Αυγούστου**, τα τείχη, καθώς και ένα εκτεταμένο σύνολο παλαιοχριστιανικών βασιλικών. Παράλληλα, το **Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης** λειτουργεί ως βασικός κόμβος ερμηνείας και ανάδειξης του αρχαιολογικού πλούτου της περιοχής.

Κατά την τελευταία πενταετία (2020–2024), η επισκεψιμότητα τόσο του αρχαιολογικού χώρου όσο και του μουσείου παρουσιάζει σαφή ανοδική τάση, γεγονός που επιβεβαιώνει τη δυναμική του πολιτιστικού αυτού πόρου και την αυξανόμενη αναγνωρισιμότητά του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις ως προς τη διαχείριση επισκεπτών, την οργάνωση των ροών, τη βελτίωση της προσβασιμότητας και την ενίσχυση των υποστηρικτικών υποδομών.

Ιδιαίτερη σημασία για τον Δήμο Πρέβεζας έχει το **Θέατρο της Νικόπολης**, για το οποίο έχει ολοκληρωθεί η Α' φάση των εργασιών αποκατάστασης και ανάδειξης, καθιστώντας το μνημείο επισκέψιμο. Το έργο εισέρχεται πλέον στη Β' φάση, με στόχο την περαιτέρω αποκατάσταση και τη λειτουργική του αναβάθμιση. Το Θέατρο της Νικόπολης αποτελεί βασικό κρίκο στο **Δίκτυο**

Πολιτιστικής Διαδρομής των Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου, στο οποίο εντάσσονται επίσης τα θέατρα της Κασσώπης, της Δωδώνης, των Γιτάνων και της Άρτας. Η συμμετοχή στο δίκτυο αυτό προσδίδει στη Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας υπερτοπική διάσταση, ενισχύοντας τη δυνατότητα ανάπτυξης θεματικών πολιτιστικών διαδρομών και συνδυαστικών επισκέψεων.

Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και το **Θέατρο της Κασσώπης**, του οποίου οι εργασίες αποκατάστασης έχουν ολοκληρωθεί και το οποίο είναι πλήρως επισκέψιμο. Κατά την πρόσφατη θερινή περίοδο φιλοξένησε πολιτιστικές εκδηλώσεις, γεγονός που αποδεικνύει τη δυνατότητα επανένταξης αρχαίων μνημείων στη σύγχρονη πολιτιστική ζωή, υπό όρους προστασίας και βιώσιμης διαχείρισης. Η λειτουργία του θεάτρου ενισχύει το πολιτιστικό αποτύπωμα της ευρύτερης περιοχής και δημιουργεί προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη πολιτιστικών γεγονότων υπερτοπικής εμβέλειας.

Παράλληλα, ιδιαίτερη βαρύτητα έχει το **Μνημείο Ζαλόγγου**, το οποίο τα τελευταία έτη απέκτησε επίσημο καθεστώς μνημείου και έχει ήδη δημοπρατηθεί έργο συντήρησης και αποκατάστασης. Η εξέλιξη αυτή ενισχύει τον ρόλο του Ζαλόγγου ως τόπου ιστορικής μνήμης, πολιτιστικής αναφοράς και εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος, με δυνατότητες περαιτέρω ένταξης σε οργανωμένες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές διαδρομές.

Σημαντικός άξονας πολιτιστικής και θρησκευτικής σημασίας αποτελεί και η **παλαιοχριστιανική και χριστιανική κληρονομιά** της περιοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση με τη δράση του **Αποστόλου Παύλου**. Στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων (ΕΣΠΑ), έχουν υλοποιηθεί έργα αναβάθμισης του σχετικού χώρου, καθώς και μελέτη αξιοποίησης, με στόχο την ενίσχυση της επισκεψιμότητας και της θεματικής του ένταξης. Επιπλέον, έχουν συναφθεί μνημόνια συνεργασίας με άλλες πόλεις, γεγονός που προσδίδει διαδημοτικό και δικτυακό χαρακτήρα στην αξιοποίηση του θρησκευτικού αποθέματος και ενισχύει τις προοπτικές ανάπτυξης θρησκευτικού και πολιτιστικού τουρισμού.

Πέραν των αρχαιολογικών χώρων, η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας διαθέτει αξιόλογο **ιστορικό αστικό απόθεμα**, το οποίο αποτυπώνει τις διαδοχικές ιστορικές περιόδους της ενετικής, οθωμανικής και νεότερης εποχής. Σημαντικά μνημεία αυτής της περιόδου είναι τα **κάστρα Αγίου Γεωργίου, Αγίου Ανδρέα και Παντοκράτορα**, καθώς και ο **Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Χαραλάμπους με τον Πύργο του Ρολογιού**, ο ναός της **Παναγίας των Ξένων** και ο ναός του **Αγίου Αθανασίου**. Τα μνημεία αυτά, σε συνδυασμό με το παραδοσιακό αστικό περιβάλλον, συνθέτουν ένα συνεκτικό πολιτιστικό τοπίο με δυνατότητες ανάπτυξης αστικού, πολιτιστικού και εκπαιδευτικού τουρισμού.

Η μέχρι σήμερα προσέγγιση στον τομέα του πολιτισμού χαρακτηρίζεται κυρίως από την αποκατάσταση, προστασία και σταδιακή ανάδειξη των μνημείων. Ωστόσο, η πρόκληση για τον Δήμο Πρέβεζας τα επόμενα χρόνια δεν περιορίζεται στην τεχνική ολοκλήρωση έργων, αλλά εστιάζει στη **συστηματική και ολοκληρωμένη αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος**. Αυτό περιλαμβάνει τη διασύνδεση των μνημείων μεταξύ τους, τη σύνδεση πολιτισμού και τουρισμού, την ενίσχυση της προσβασιμότητας, τη βελτίωση της εμπειρίας του επισκέπτη και τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για την τοπική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό, ο πολιτισμός μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η στρατηγική αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της Δημοτικής Ενότητας Πρέβεζας ευθυγραμμίζεται με τις κατευθύνσεις της **Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ηπείρου**, ιδίως στον άξονα της «βιομηχανίας της εμπειρίας», καθώς και με τους στόχους του παρόντος Επιχειρησιακού Σχεδίου. Η ύπαρξη ώριμων έργων, ολοκληρωμένων παρεμβάσεων και ενεργών πολιτιστικών πόρων δημιουργεί ένα ισχυρό υπόβαθρο για την επόμενη φάση, η οποία οφείλει να είναι περισσότερο στοχευμένη, ολοκληρωμένη και προσανατολισμένη στα αποτελέσματα.

Συμπερασματικά, η Δημοτική Ενότητα Πρέβεζας διαθέτει:

- υψηλής αξίας πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα,
- σημαντικά έργα αποκατάστασης σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένα,
- ένταξη σε περιφερειακά και υπερτοπικά πολιτιστικά δίκτυα,
- αυξανόμενη επισκεψιμότητα και
- σαφείς δυνατότητες ενσωμάτωσης του πολιτισμού στον αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Η συστηματική αξιοποίηση των παραπάνω αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την επίτευξη των στόχων του Επιχειρησιακού Σχεδίου και για τη διαμόρφωση μιας ισχυρής, αναγνωρίσιμης και βιώσιμης αναπτυξιακής ταυτότητας για τον Δήμο Πρέβεζας.

6.1.1.2 Δημοτική Ενότητα Λούρου

Η Δημοτική Ενότητα Λούρου αποτελεί χωρική ενότητα με έντονη σύνδεση με το φυσικό περιβάλλον (ποταμός Λούρος, παραποτάμιες ζώνες, μικρά οικοσυστήματα) και με αξιόλογους πολιτιστικούς πόρους ιστορικής και θρησκευτικής σημασίας. Η γεωγραφική της θέση, ως ενδιάμεσος κόμβος μεταξύ Πρέβεζας και Άρτας, δημιουργεί προϋποθέσεις για λειτουργική διασύνδεση με υπερτοπικές ροές και για ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού και αναψυχής, σε συνδυασμό με την ανάδειξη πολιτιστικών σημείων ενδιαφέροντος.

Σε επίπεδο ιστορικής διαδρομής, η περιοχή φέρει στοιχεία διαχρονικής κατοίκησης και δραστηριότητας, με αναφορές σε περιόδους οθωμανικής κυριαρχίας και γεγονότα που επηρέασαν τον οικιστικό ιστό και τον πληθυσμό. Οι κύριοι πόροι πολιτισμού και ενδιαφέροντος είναι:

(α) Αρχαία Ελάτρεια (περιοχή Παλαιορόφορου). Η αρχαία Ελάτρεια συνιστά σημαντικό αρχαιολογικό σημείο της ενότητας, με κατάλοιπα οχύρωσης και δομικά ίχνη που τεκμηριώνουν οργανωμένο οικισμό ελληνιστικών χρόνων. Η θέση της, σε μικρή απόσταση από τον Λούρο, ενισχύει τη δυνατότητα θεματικής σύνδεσης αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και φυσικού τοπίου. Για τον Δήμο, το σημείο μπορεί να αντιμετωπιστεί ως **πόρος πολιτιστικής ανάδειξης μικρής-μεσαίας κλίμακας**, με ανάγκη: βασικής σήμανσης, στοιχειώδους οργάνωσης πρόσβασης, ενημερωτικού υλικού και ενδεχόμενης ένταξης σε θεματική διαδρομή (πολιτισμός-φύση).

(β) Ναός Αγίου Βαρνάβα και παραποτάμια ζώνη. Ο Ναός Αγίου Βαρνάβα αποτελεί θρησκευτικό και πολιτιστικό σημείο αναφοράς, σε άμεση σχέση με ένα διαμορφωμένο φυσικό περιβάλλον που λειτουργεί ήδη ως χώρος περιπάτου και αναψυχής. Η ύπαρξη χαρακτηρισμένου αισθητικού άλσους, σε συνδυασμό με υποστηρικτικές υποδομές ήπιας αναψυχής (ενδεικτικά: διαμορφώσεις, σημεία εξυπηρέτησης), δημιουργεί βάση για **ανάπτυξη τοπικού πόλου ημερήσιας επίσκεψης**, με δυνατότητες περαιτέρω οργάνωσης: διαδρομές περιπάτου, ερμηνευτική σήμανση (φύση/ποταμός/τοπική ιστορία), μικρές παρεμβάσεις ασφάλειας και καθαριότητας, καθώς και

συνέργειες με δράσεις θρησκευτικού τουρισμού, όπου αυτό είναι συμβατό με τη φυσιογνωμία του χώρου.

(γ) Μονή Αβάσσου (Άνω Κοτσανόπουλο). Η Μονή Αβάσσου, αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου και χαρακτηρισμένη ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, συγκεντρώνει σημαντικά στοιχεία μεταβυζαντινής κληρονομιάς (αρχιτεκτονική, αγιογράφηση, ξυλόγλυπτος διάκοσμος). Ο ευρύτερος χώρος διαθέτει συμπληρωματικά στοιχεία τοπίου και ιστορικών υποδομών (π.χ. νερόμυλος), που μπορούν να υποστηρίξουν **ήπιες πολιτιστικές/προσκυνηματικές επισκέψεις**. Σε επίπεδο επιχειρησιακού σχεδιασμού, απαιτείται σαφής προσέγγιση: βασική καταγραφή αναγκών συντήρησης/προσβασιμότητας, οργάνωση επισκεψιμότητας με σεβασμό στον χαρακτήρα της μονής και ένταξη σε θεματικό πλέγμα (θρησκευτικά μνημεία – πολιτιστική κληρονομιά – φυσικό περιβάλλον).

Με βάση τα παραπάνω, η Δ.Ε. Λούρου διαθέτει ένα συνεκτικό “πακέτο” πόρων που μπορεί να υποστηρίξει:

- **ήπιο τουρισμό φύσης και αναψυχής** (παραποτάμιες ζώνες, περιπατητικές διαδρομές, σημεία αναψυχής),
- **πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τουρισμό μικρής κλίμακας** (Ελάτρεια – τοπική ιστορία – περιβαλλοντική εκπαίδευση),
- **θρησκευτικό/προσκυνηματικό ενδιαφέρον** (Άγιος Βαρνάβας, Μονή Αβάσσου),
- **θεματική διασύνδεση με τον ευρύτερο Δήμο** (σύνδεση με πολιτιστικούς πόλους της Πρέβεζας και με διαδρομές προς Άρτα).

Συμπερασματικά, η Δημοτική Ενότητα Λούρου διαθέτει πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους με σαφή δυνατότητα αξιοποίησης, κυρίως μέσα από **ήπιες, οργανωτικές παρεμβάσεις**, θεματική δικτύωση και ολοκληρωμένη διαχείριση επισκεψιμότητας, ώστε να ενισχυθεί η τοπική οικονομία και να διαφοροποιηθεί το τουριστικό προϊόν του Δήμου σε κατεύθυνση εμπειρίας και ποιότητας.

6.1.1.3 Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου

Η Δημοτική Ενότητα Ζαλόγγου συγκεντρώνει πολιτιστικούς πόρους υψηλής αναγνωρισιμότητας και διαχρονικής αξίας, οι οποίοι μπορούν να ενισχύσουν το τουριστικό προϊόν, συμβάλλοντας στη διαφοροποίησή του πέραν της θερινής αιχμής. Το μνημειακό απόθεμα καλύπτει τόσο την αρχαιότητα όσο και τη νεότερη ιστορία, με ισχυρή δυνατότητα ένταξης σε θεματικές διαδρομές (πολιτισμός–ιστορία–θρησκευτικό ενδιαφέρον–φύση), υπό την προϋπόθεση οργανωμένης διαχείρισης επισκεψιμότητας, σταθερής συντήρησης και συντονισμού με τους αρμόδιους φορείς.

Κεντρικό σημείο αναφοράς της αρχαιότητας αποτελεί η **Αρχαία Κασσώπη**, ιστορικό και διοικητικό κέντρο των Κασσωπαιών, σε στρατηγική θέση στις νότιες υπώρειες του Ζαλόγγου, με οργανωμένο πολεοδομικό ιστό (ιπποδάμειο σύστημα), εκτεταμένα τείχη και μνημεία δημόσιου χαρακτήρα. Η Κασσώπη –και ειδικά το **αρχαίο θέατρο**– εντάσσεται λειτουργικά και θεματικά στο ευρύτερο πλαίσιο ανάδειξης των αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου, γεγονός που ενισχύει τη δυναμική της ως επισκέψιμου προορισμού πολιτισμού και εμπειρίας. Με βάση την ενημέρωση της Δημοτικής Αρχής, το θέατρο της Κασσώπης είναι πλέον επισκέψιμο και αξιοποιήθηκε πρόσφατα και για πολιτιστικές εκδηλώσεις (παραστάσεις), στοιχείο που επιβεβαιώνει τη μετάβαση από την «ανάδειξη» στη «λειτουργική αξιοποίηση» του μνημείου.

Στη νεότερη ιστορική περίοδο, το **Μνημείο Ζαλόγγου** αποτελεί εμβληματικό τοπόσημο εθνικής μνήμης και πολιτιστικής ταυτότητας, με ιδιαίτερη σημασία για την προβολή της περιοχής. Σημειώνεται ότι το Μνημείο Ζαλόγγου έχει χαρακτηριστεί από το Υπουργείο Πολιτισμού ως μνημείο της νεότερης πολιτιστικής κληρονομιάς (χαρακτηρισμός που δημοσιοποιήθηκε τον Ιούνιο 2021). Παράλληλα, έχει δρομολογηθεί/ενισχυθεί θεσμικά η συντήρηση και αποκατάσταση του μέσω προγραμματικής σύμβασης πολιτιστικής ανάπτυξης μεταξύ Υπουργείου Πολιτισμού, Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας και της Ιεράς Μονής Αγίου Δημητρίου Ζαλόγγου, με παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν συντήρηση του γλυπτού, αποκατάσταση πρόσβασης, αναβάθμιση φωτισμού και ενημερωτική σήμανση.

Συμπληρωματικά, στη χωρική ενότητα εντοπίζεται πυκνό θρησκευτικό και ιστορικό απόθεμα (**ενδεικτικά μονές/προσκυνηματικοί τόποι, όπως η Μονή Αγίου Δημητρίου κάτω από το Μνημείο, καθώς και λοιπές μονές της περιοχής**), το οποίο μπορεί να ενισχύσει οργανωμένα τον θρησκευτικό/προσκυνηματικό τουρισμό και να «δέσει» με τον πολιτιστικό και φυσιολατρικό χαρακτήρα της ενότητας. Ειδικά για τη **Μονή Αγίων Αποστόλων Λιθαρίου** και τα σημεία αναφοράς που σχετίζονται με τον **Απόστολο Παύλο**, λαμβάνεται υπόψη η πρόσφατη αναβάθμιση του χώρου και η εκπόνηση μελέτης αξιοποίησης μέσω ΕΣΠΑ, καθώς και η προώθηση συνεργασιών/μνημονίων με άλλες πόλεις, ώστε η αξιοποίηση να αποκτήσει διαδημοτική/διαπεριφερειακή διάσταση και συνεκτικό αφήγημα.

Σε επίπεδο επιχειρησιακού προσανατολισμού, προτεραιότητα για τη Δ.Ε. Ζαλόγγου είναι η ολοκλήρωση της μετάβασης από μεμονωμένους πόρους σε ενιαίο, διαχειρίσιμο «πακέτο εμπειρίας»: βασική οργάνωση επισκεψιμότητας (πρόσβαση, σήμανση, ασφάλεια), τακτική συντήρηση και καθαριότητα, θεματικές διαδρομές με ενιαία ταυτότητα Δήμου, καθώς και σταθερός μηχανισμός συνεργασίας με ΥΠΠΟ/Εφορείες, Περιφέρεια και εκκλησιαστικούς φορείς για αδειοδοτήσεις, προστασία και ανάδειξη. Με αυτόν τον τρόπο, οι παρεμβάσεις στο μνημειακό απόθεμα μπορούν να μετασχηματιστούν σε μετρήσιμα αποτελέσματα (αύξηση επισκεψιμότητας, επιμήκυνση περιόδου, ενίσχυση τοπικής κατανάλωσης και τοπικής επιχειρηματικότητας).

6.1.1.4 Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων & μουσείου

Με βάση τα επικαιροποιημένα στοιχεία επισκεψιμότητας για την περίοδο 2020–2024, καταγράφεται ισχυρή ανάκαμψη και ανοδική τάση στον Αρχαιολογικό Χώρο Νικόπολης και στην Κασσώπη, καθώς και στο Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης (μη διαθέσιμα στοιχεία για το 2020 λόγω COVID-19). Η τάση αυτή υποστηρίζει την ανάγκη περαιτέρω προβολής, βελτίωσης πρόσβασης και οργάνωσης ροών επισκεπτών στους εν λόγω πόλους πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Πίνακας 19 Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων και Αρχαιολογικού Μουσείου Νικόπολης (2020–2024)

Έτος	Αρχαιολογικός Χώρος Νικόπολης	Αρχαιολογικός Χώρος Κασσώπης	Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης
2020	3050	1059	Δεν υπάρχουν στοιχεία λόγω Covid-19
2021	4700	2191	3940
2022	8860	3568	8215
2023	9820	3592	10985
2024	11340	3774	11698

Από το 2020 έως το 2024, ο Αρχαιολογικός Χώρος Νικόπολης αυξάνει από 3.050 σε 11.340 επισκέπτες (+~272%), ο Χώρος της Κασσώπης από 1.059 σε 3.774 (+~256%), ενώ το Αρχαιολογικό Μουσείο Νικόπολης από 3.940 (2021) σε 11.698 (2024) (+~197%).

6.1.2 Πολιτιστικοί φορείς

Στον Δήμο Πρέβεζας δραστηριοποιούνται 50 Πολιτιστικοί Σύλλογοι, οι οποίοι παρουσιάζονται στον Πίνακα 17 παρακάτω:

Πίνακας 20 Κατάλογος Πολιτιστικών Συλλόγων Δήμου Πρέβεζας

Σύλλογοι	
1.	Χορωδία Πρέβεζας <<ΑΡΜΟΝΙΑ>>
2.	Ίδρυμα Ακτία Νικόπολις
3.	Σύνδεσμος Συρρακιωτών Πρέβεζας
4.	Σύλλογος Μικρασιατών και Ποντίων Ν. Πρέβεζας
5.	Μορφωτικός εκπολιτιστικός σύλλογος Ν. Σινώπης “ Ο ΔΙΟΓΕΝΗΣ”
6.	Εξωραϊστικός εκπολιτιστικός σύλλογος Ν. Σαμφούντας “ Η ΑΜΙΣΟΣ”
7.	Χορευτικός Όμιλος Πρέβεζας
8.	Πολιτιστικός Σύλλογος Ωρωπού “ΤΟ ΖΑΛΟΓΓΟ”
9.	Πολιτιστικός Σύλλογος Λούρου
10.	Χορευτικός Σύλλογος Σκάλας Λούρου
11.	Πολιτιστικός Σύλλογος Καναλίου
12.	Σύλλογος Σαρακατσαναίων Ν. Πρέβεζας
13.	Εργαστήρι Ελευθέρων Σπουδών Χορού Τουλούκογλου Θεοφανώ
14.	Αθλητικός Γυμναστικός Σύλλογος “ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ”
15.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Παντοκράτορα
16.	CulturePolis Πολιτιστική ΑΝΤΕΝΑ Πρέβεζας
17.	Σύλλογος Εμποροεπαγγελματιών Ιστορικού Κέντρου Πρέβεζας
18.	Πολιτιστικός Σύλλογος ΠΡΕΒΕΖΑ
19.	Ελληνική Φωτογραφική Εταιρεία Παράρτημα Πρέβεζας (Ε.Φ.Ε)
20.	Φιλαρμονική Πρέβεζας “ΟΡΦΕΑΣ”
21.	Χορωδία Πρέβεζας << ΗΧΟΧΡΩΜΑΤΑ>>
22.	Θεατρικό Εργαστήρι Πρέβεζας
23.	Σύλλογος Περί βιβλίου Πρέβεζας
24.	Εμπορικός Σύλλογος Πρέβεζας
25.	Κινηματογραφική Λέσχη Πρέβεζας
26.	Σύλλογος Τριτέκνων Ν. Πρέβεζας
27.	Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αρχαγγέλου
28.	Περιβαλλοντικός Σύλλογος Νεοχωρίου – Αγ.Τριάδας
29.	Πολιτιστικός- Περιβαλλοντικός Σύλλογος Μύτικα
30.	Πολιτιστικός Σύλλογος Σμυρτούλας “Νικόπολη”
31.	Σύλλογος Εθελοντών Αιμοδοτών Πρέβεζας
32.	Πολιτιστικός Σύλλογος Μιχαλιτσίου
33.	Πολιτιστικός Σύλλογος Κρυσπηγής
34.	Σύλλογος Γυναικών Λούρου
35.	Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Φλαμπούρων
36.	Σύλλογος Γυναικών Χειμαδιού
37.	Ελληνική Περιηγητική Λέσχη Πρέβεζας

38	Πολιτιστικός Σύλλογος "Κομιτάτο Πρέβεζας"
39	Άτυπη επιτροπή Καρναβάλι Γυναικών Πρέβεζας
40	Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία "Η Ελπίς "
41	Σύλλογος ΑΜΕΑ Πρέβεζας
42	Σύλλογος ΒορειοΗπειρωτών Πρέβεζας
42	PrevezaJazzFestival
44	Δημοτικό Ωδείο Πρέβεζας
45	Πινακοθήκη Λεάνδρος Σπαρτιώτης
46	Σύλλογος Γυναικών Αγίου Θωμά
47	Σύλλογος Γυναικών Νέας Σαμφούντας
48	Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Άνω Κοτσανόπουλο
49	Πολιτιστικός Σύλλογος ΡΑ Βαίλαρ
50	Δημοτική Βιβλιοθήκη Πρέβεζας

Πέραν των πολιτιστικών συλλόγων, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει Τμήμα Παραδοσιακών Χορών από το 1984. Σκοπός της δημιουργίας του ήταν η συνέχιση και η διάδοση του πλούσιου λαϊκού πολιτισμού της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα. Το χορευτικό αποτελείται από δύο τμήματα. Συμμετέχουν περίπου 250 χορευτές ηλικίας 6-85 ετών. Παρουσιάζει χορούς από όλη την Ελλάδα, δίνοντας έμφαση στους χορούς της Ηπείρου. Οι φορεσιές είναι κατασκευασμένες από λαϊκούς τεχνίτες.

6.1.3 Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Στον Δήμο Πρέβεζας πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου διάφορες εκδηλώσεις και Φεστιβάλ. Στην Πρέβεζα διεξάγεται από το 2003 το **Preveza JazzFestival**, την τελευταία εβδομάδα του Μάη. Στο φεστιβάλ συμμετέχουν καλλιτέχνες από ευρωπαϊκές χώρες καθώς και τοπικά σχήματα. Το φεστιβάλ διοργανώνεται υπό την αιγίδα των πρεσβειών και των ινστιτούτων των χωρών αυτών – αποκτώντας διεθνή χαρακτηρισμό.

Το «Διεθνές χορωδιακό Φεστιβάλ». Το Χορωδιακό Φεστιβάλ Πρέβεζας καθιερώθηκε για πρώτη φορά το 1983 με πρωτοβουλία της Χορωδίας "ΑΡΜΟΝΙΑ" Πρέβεζας, που σε συνεργασία με άλλους φορείς, αναλαμβάνει κάθε χρόνο και την διοργάνωσή του. Η προσπάθεια αυτή αποβλέπει στην καθιέρωση και εδραίωση του θεσμού με στόχο την προαγωγή της χορωδιακής μουσικής, την ανάπτυξη του Πνευματικού και Πολιτιστικού επιπέδου και την καλλιέργεια του μουσικού αισθήματος.

Μια άλλη σημαντική εκδήλωση είναι η **«Γιορτή της Σαρδέλας»**. Πρόκειται για την πιο παλιά γιορτή του Δήμου Πρέβεζας, ένα διήμερο λαϊκό πανηγύρι με γνήσιο Πρεβεζάνικο χρώμα, που πραγματοποιείται τον Αύγουστο. Στο διήμερο αυτό οι χιλιάδες ντόπιοι και ξένοι επισκέπτες γεύονται ψητή ντόπια σαρδέλα, πίνουν δωρεάν κρασί και διασκεδάζουν με τα μουσικοχορευτικά συγκροτήματα που πλαισιώνουν την εκδήλωση.

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει ως συνεργαζόμενος εταίρος σε διακρατικές πρωτοβουλίες για τη βιώσιμη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, στο πλαίσιο του έργου GREENSTAGE (Interreg IPA ADRION 2021–2027). Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόζεται πιλοτικά στη «Γιορτή της Σαρδέλας» ένα σύνολο πρακτικών μείωσης περιβαλλοντικού αποτυπώματος, ενίσχυσης της ανακύκλωσης και ευαισθητοποίησης επισκεπτών και διοργανωτών σε θέματα βιώσιμης διαχείρισης εκδηλώσεων.

Το **«Φεστιβάλ Πρέβεζας»** συνέχεια των **«Νικοπολείων»**, είναι κύκλος πολιτιστικών εκδηλώσεων που καλύπτει όλη σχεδόν τη χρονική διάρκεια του καλοκαιριού (Ιούλιο – Σεπτέμβριο). Οι

εκδηλώσεις αυτές έχουν γίνει θεσμός για και περιλαμβάνουν: μουσικά, χορευτικά, θεατρικά σχήματα, ερασιτεχνικά και επαγγελματικά, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, που λειτουργούν σαν πόλος έλξης πάρα πολλών τουριστών.

Το χορευτικό του δήμου Πρέβεζας παρουσιάζει με όλα τα μέλη του (μικρούς και μεγάλους) με παραδοσιακές φορεσιές κάθε χρονιά χορούς από όλη την Ελλάδα .

Παράλληλα με τις εκδηλώσεις πραγματοποιούνται εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και Λαϊκής Τέχνης.

Οι Μαθητές και οι καθηγητές του Δημοτικού Ωδείου «ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ» πραγματοποιούν συναυλίες κάθε χρόνο με τους μαθητές τους και οι ίδιοι πραγματοποιούν συναυλίες αφιερωμένες κάθε χρόνο σε κάποιον μεγάλο μουσικό. (Μίκης Θεοδωράκης , Τσιτσάνης κλπ)

Οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στο Κηποθέατρο, στην παραλιακή ζώνη και στην πλατεία Ανδρούτσου καθώς επίσης και στα Δ.Δ. Καναλίου και Λούρου .

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Δήμος Πρέβεζας διοργανώνει επίσης εκδηλώσεις κατά τη διάρκεια του Πάσχα και των Χριστουγέννων. Τα Χριστούγεννα στην Πρέβεζα από τις 20 Δεκεμβρίου έως τις 5 Ιανουαρίου στήνεται το «**Χριστουγεννιάτικο χωριό της χαράς**», με πολλές εκδηλώσεις από νωρίς το πρωί μέχρι αργά το απόγευμα. Μικροί και μεγαλύτεροι σε ηλικία επισκέπτες, μπορούν να απολαύσουν συναυλίες με χριστουγεννιάτικες μελωδίες και τραγούδια από το Δημοτικό Ωδείο και άλλες μουσικές σχολές και ωδεία, χορευτικές παραστάσεις από σχολές χορού, χριστουγεννιάτικα γλυκίσματα από το μάγειρα του χωριού, κληρώσεις με πλούσια δώρα, ζωγραφική προσώπου, κατασκευή χειροτεχνιών και πολλά άλλα δρώμενα, με τη συμμετοχή πολλών εθελοντών.

Τα **Μπότια της πρώτης Ανάστασης**, το πρωί του Μ. Σαββάτου, όπου κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης σπάζονται πηλίνα κανάτια, σε όλο το ιστορικό κέντρο της πόλης, είναι ένα έθιμο που συγκεντρώνει πιστούς και επισκέπτες τόσο από το Δήμο της Πρέβεζας όσο και από άλλες περιοχές. Επιπλέον, στο πλαίσιο των γιορτών της Αποκριάς, ο Δήμος διοργανώνει μια σειρά από εκδηλώσεις για όλες τις ηλικίες και σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες. Διοργανώνει την παρέλαση του Καρναβαλικού Κομιτάτου, την πιο γνωστή στην Ήπειρο, και πλέον και στις γειτονικές Περιφέρειες της Αιτωλοακαρνανίας και των Ιονίων Νήσων.

Το **Καρναβαλικό Κομιτάτο Πρέβεζας** συγκεντρώνει κάθε χρόνο χιλιάδες συμμετοχές καρναβαλιστών και θεατών δίνοντας στην πόλη μια έντονα εορταστική ατμόσφαιρα, το τελευταίο Σάββατο της Αποκριάς.

Το **Καρναβάλι των Γυναικών**, από της πλέον μακρόχρονες παραδοσιακές παρελάσεις της πόλης, δίνει τη δική του γιορτινή πινελιά, της και οι καρναβαλικές εκδηλώσεις στη ΔΕ Λούρου και Ζαλόγγου. Επιπλέον την ίδια περίοδο διοργανώνονται Αποκριάτικο Μασκέ Πάρτι με τη συμμετοχή Κλόουν, Ξυλοπόδαρου και μίμου.

Τα **Κούλουμα την Καθαρή Δευτέρα στις Δημοτικές Ενότητες**, προσελκύουν επισκέπτες από την ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. Στην πόλη της Πρέβεζας εκείνη την ημέρα επικρατεί μια γιορτινή ατμόσφαιρα τόσο στην παραλία όσο και στο ιστορικό κέντρο της πόλης με ζωντανή μουσική, ενώ στην περιοχή του Παντοκράτορα διεξάγεται ο διαγωνισμός του Χαρταετού, με απονομή βραβείων της 3 πρώτους και διπλώματα σε όλους τους συμμετέχοντες.

Της εκδηλώσεις είναι τα Διογένεια στη Νέα Σινώπη, τα Ζαλόγγεια, το Πανηγύρι στο Δ. Δ Καμαρίνας, το «Καλοκαίρι και Πολιτισμός» στο Κανάλι, οι Χορευτικές βραδιές στη Λυγιά, οι

Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Συλλόγου ΑΜΙΣΟΣ στη Ν Σαμφούντα, το Αντάμωμα στο Δ.Δ Εκκλησιών, το Παραδοσιακό πανηγύρι στο Δ.Δ Καναλιού και στο Δ. Δ Χειμαδιού, το Αντάμωμα Σαρακατσαναίων, το Αντάμωμα Κρουσηγής και τα Μουσικά Μαϊστράλια από τη Χορωδία Ηχοχρώματα.

Της πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις παρουσιάζονται στον κάτωθι Πίνακα.

Πίνακας 21 Πρόσθετες πολιτιστικές εκδηλώσεις

	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
1	Σκακιστικές Ημερίδες Ανοιχτές σε Δημοτικά Σχολεία, Επιδείξεις Τεχνικής και Τουρνουά Σκακιού
2	Θεατρικές Παραστάσεις Κλασικού & Μοντέρνου Ρεπερτορίου από τα τρία Θεατρικά Εργαστήρια της Πόλης
3	Παραστάσεις Παιδικού Θεάτρου και Καραγκιόζη
4	Εκδηλώσεις Ακτίων (Διάπλους, Τρίαθλο, Λεμβοδρομίες κτλ)
5	Παρουσιάσεις της Δουλειάς των Τοπικών Συλλόγων Γυμναστικής Χορού Και Χορωδιών
6	Διεθνές Χορωδιακό Φεστιβάλ Αρμονίας
7	Συναυλίες με τους μαθητές και καθηγητές των Τμημάτων Του Δημοτικού Ωδείου Πρέβεζας «ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΑΣ»
8	Καλοκαιρινές Εκδηλώσεις του Πανελλήνιου Δικτύου Δημοτικών Βιβλιοθηκών
9	Παρουσιάσεις της Δουλειάς των Περιβαλλοντικών Ομάδων της Α' Βάθμιας Εκπαίδευσης
10	Αναμεταδόσεις Όπερας από Παραστάσεις Μητροπολιτικών Ορχηστρών Αναγνωρισμένων Παγκοσμίου Φήμης

Ο Δήμος Πρέβεζας, διοργανώνει μια σειρά από πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις, οι οποίες είναι υψηλής ποιότητας και αποτελούν πόλο έλξης των τουριστών αλλά συμβάλλουν και στην ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Ταυτόχρονα, σε όλη τη διάρκεια του έτους, φορείς που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται στο Δήμο (Ιερά Μητρόπολη, Κινηματογραφική Λέσχη, Πολιτιστικοί Σύλλογοι κ.λπ.) διοργανώνουν πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων, γεγονότων και εκθέσεων.

Ειδικότερα, η Κινηματογραφική Λέσχη Πρέβεζας προβάλλει ανελλιπώς μία ημέρα κάθε εβδομάδα, στις περιόδους που της διατίθενται οι χώροι, επιλεγμένες ταινίες της έβδομης τέχνης, παρουσιάζει Έλληνες σκηνοθέτες, περιφερειακά φεστιβάλ κινηματογράφου, ενώ στο παρελθόν έχει διοργανώσει σημαντικές μουσικές εκδηλώσεις στον αρχαιολογικό χώρο της Κασσώπης και στην Όαση.

Τέλος, εορτάζονται Τοπικές Εορτές Πολιούχων όπως ο Άγιος Χαράλαμπος στην Πρέβεζα, ο Άγιος Βαρνάβας στον Λούρο, η Αγία Παρασκευή στο Κανάλι ενώ πραγματοποιούνται και διήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις για την Επέτειο της Απελευθέρωσης της Πρέβεζας.

6.1.3.1 Ψηφιακές πρωτοβουλίες ανάδειξης πολιτιστικής κληρονομιάς

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της σύγχρονης πολιτιστικής ταυτότητας και της αξιοποίησης ψηφιακών τεχνολογιών, ο Δήμος Πρέβεζας έχει επεξεργαστεί πρόταση για την ψηφιακή ανάδειξη του ιστορικού δρόμου «Σαϊτάν Παζάρ» μέσω εφαρμογής Επαυξημένης Πραγματικότητας (Augmented Reality – AR).

Η πρωτοβουλία στοχεύει στη βιωματική αναπαράσταση της τοπικής ιστορίας και λαϊκής παράδοσης στον φυσικό χώρο, μέσω ψηφιακών αφηγηματικών σεναρίων, τρισδιάστατων avatars και διαδραστικής αφήγησης για κατοίκους και επισκέπτες. Η πρόταση συνδέει την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά με σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία, ενισχύοντας τον εκπαιδευτικό και τουριστικό χαρακτήρα του ιστορικού κέντρου της Πρέβεζας.

Η δράση αποτελεί ώριμη πολιτιστική και τεχνολογική πρόταση, με προσδιορισμένα παραδοτέα, χρονοδιάγραμμα υλοποίησης και ενδεικτικό προϋπολογισμό, και δύναται να αποτελέσει βάση για τη δημιουργία ευρύτερης «Ψηφιακής Πολιτιστικής Διαδρομής Πρέβεζας».

6.2 Αθλητισμός

Ο αθλητισμός είναι επίσης καθοριστικός παράγοντας στη διατήρηση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων του Δήμου Πρέβεζας.

Στον επόμενο Πίνακα παρουσιάζονται οι αθλητικές εγκαταστάσεις στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Πρέβεζας. Ο Δήμος διαθέτει 9 Γήπεδα, 5 Κλειστά Γυμναστήρια, 1 Κολυμβητήριο, 1 Εθνικό Στάδιο και 7 άλλους αθλητικούς χώρους, ενώ διαθέτει και 39 αθλητικούς συλλόγους και οργανώσεις

Πίνακας 22 Αθλητικές Υποδομές

	Πλήθος	ΔΕ1	ΔΕ1	ΔΕ2	ΔΕ2	ΔΕ3
Γήπεδα	9	Μύτικα	Αγίου Θωμά	Ζαλόγγου "Κώστας Νεστορίδης"	Καναλιό υ	Λούρου
		Γήπεδα BeachVolley Δημ. Πρέβεζας	Αρχάγγελου 1ου Γυμν. 2&3ου Γ.Πρ.	Ν. Σαμψούντας 1ου Α.Πρ. 2ου Λυκ.Πρ		Ωρωπού
Κλειστά Γυμναστήρια	5					
Κολυμβητήρια	1	Δημ Πρέβεζας				
Εθνικά Στάδια	1	Δημ. Πρέβεζας				
Αθλητικά Κέντρα						
Λοιποί αθλητικοί Χώροι	7	Παντοκράτορα	Κολυμβητήριο	ΔΣ Λυγιάς		Γυμν.Λο ύρου
		Υδραγωγείου				
		Λευκαδίτικων				

Στον Δήμο διοργανώνονται και αρκετές Αθλητικές Εκδηλώσεις. Οι πιο σημαντικές εξ' αυτών είναι τα «Εν Νικοπόλει Άκτια», τα οποία πραγματοποιούνται από το 2012 στην Πρέβεζα, εντός του Σεπτεμβρίου. Οι αγώνες είναι αφιερωμένοι στην επέτειο της Ναυμαχίας του Ακτίου και περιλαμβάνουν κολυμβητικούς αγώνες, αγώνα δρόμου 10 χιλιομέτρων, 5 χιλ. υπό την αιγίδα του ΣΕΓΑΣ, μαθητικούς αγώνες ενός χιλιομέτρου και τον μεγάλο αγώνα του Τριάθλου υπό την αιγίδα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Τριάθλου. Σε συνεργασία με τους με κολυμβητικούς συλλόγους του Δήμου διοργανώνονται κολυμβητικοί αγώνες και αγώνες ανοιχτής θάλασσας.

Το Διεθνές Πρωτάθλημα Τένις «Preveza Cup», το οποίο πραγματοποιείται το καλοκαίρι (27 Ιουνίου- 5 Ιουλίου), στις εγκαταστάσεις τένις στο δημοτικό κολυμβητήριο της Πρέβεζας. Δεκάδες

αθλητές από όλο τον κόσμο ηλικίες 12-18 ετών συμμετέχουν στο τουρνουά και αγωνίζονται για μια θέση στην παγκόσμια κατάταξη τένις.

Τέλος, πολύ σημαντική Αθλητική Εκδήλωση είναι και το Ετήσιο τουρνουά μπάσκετ 3Χ3. Ο Αθλητικός Σύλλογος «ΝΙΚΟΠΟΛΗ» Πρέβεζας διοργανώνει το καλοκαίρι την αθλητική εκδήλωση τουρνουά μπάσκετ 3Χ3 στο Δημοτικό Κολυμβητήριο. Στο τουρνουά συμμετέχουν ομάδες από όλη την Ελλάδα.

Από το 2021 ξεκίνησε και το Διεθνές Τουρνουά Πετάνκ (Αμπαλί) στο χώρο της Κυανής Ακτής στα ειδικά διαμορφωμένα γήπεδα και στον χώρο δίπλα από τα Ιαματικά Λουτρά Πρέβεζας που συνεχίζεται μέχρι σήμερα με μεγάλη επιτυχία φιλοξενώντας πάνω από 300 αθλητές με τους συνοδούς τους κάθε χρόνο από 18 κράτη, κάνοντας την καρδιά του Petanque να χτυπάει στην πόλη μας. Το τουρνουά πραγματοποιείται αρχές Ιουνίου σηματοδοτώντας την έναρξη της τουριστικής περιόδου.

Επίσης, στις 16-17/4/ 2022 φιλοξενήθηκε στο ΔΑΚ Πρέβεζας το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ακροβατικής Γυμναστικής σε συνδιοργάνωση με την Ελληνική Γυμναστική Ομοσπονδία, ενώ στις 22-23/4/ 2023 έγιναν με μεγάλη επιτυχία οι Περιφερειακοί αγώνες Ρυθμικής Γυμναστικής σε συνδιοργάνωση με την Ελληνική Γυμναστική Ομοσπονδία .

Το 2024 φιλοξενήθηκαν στο ΔΑΚ Πρέβεζας με μεγάλη επιτυχία και για 1η φορά στην πόλη της Πρέβεζας, το 1ο Διεθνές Προπονητικό Camp Τζούντο «EPIRUS JUDO» σε συνδιοργάνωση με τον Αθλητικό Σύλλογο Τζούντο ΘΗΣΕΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ και το 1ο Διεθνές Κύπελλο "MissDafni" και Κύπελλο Ελλάδος Αισθητικής Ομαδικής Γυμναστικής σε συνδιοργάνωση με τα σωματεία ΑΓΣ Καλλισθένης και ΑΓΣ Κλεοπάτρα, στα οποία συμμετείχαν και κατέκλυσαν την πόλη μας εκατοντάδες αθλητές με τους συνοδούς τους.

Πίνακας 23 Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία

Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία	
1.	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΝΙΚΟΠΟΛΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
2.	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
3.	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΝΟΠ
4.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΡΜΗΣ ΚΑΝΑΛΙΟΥ
5.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
6.	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΝΕΑΣ ΣΑΜΨΟΥΝΤΑΣ
6.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
7.	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ
8.	ΑΕΡΟΛΕΣΧΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
9.	ΛΟΥΡΙΩΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ (Λ.Α.Γ.Ο.)
10	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΜΗΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
11	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
12	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΖΟΥΝΤΟ ΘΗΣΕΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
13	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ "ΕΥ ΖΗΝ"
14	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΔΑΦΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
15	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΤΑΝΚ ΠΡΕΒΕΖΑΣ "ΑΜΠΑΛΙ"
16	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
17	Α.Ε. ΖΑΛΟΓΓΟΥ
18	ΙΟΝΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
19	ΕΠΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ-ΛΕΥΚΑΔΑΣ (Μεικτές Ομάδες)
20	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

21	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΝΑΛΙΟΥ
22	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ
23	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
24	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΚΟΤΙΝΟΣ
25	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕΚΒΟΝΤΟ ΑΘΛΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
26	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΠΕΤΑΝΚ
27	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΛΟΥΡΟΥ 2020
28	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΟΞΑ ΩΡΩΠΟΥ ΠΡΕΒΕΖΗΣ
29	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
30	ΑΕΝ ΣΑΜΨΟΥΝΤΑΣ
31	ΑΟ ΘΥΕΛΛΑ ΝΕΑΣ ΣΙΝΩΠΗΣ
32	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΝΙΚΟΠΟΛΗ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
33	ΠΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑ 2016
34	Α.ΣΑΠΟΛΛΩΝ ΤΑΕΚΩΝ-DO
35	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΡΟΜΕΩΝ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
36	ΤΑΕΚΩΝ-DO ΕΥΚΛΕΑΣ
37	Α.Ο ΜΥΤΙΚΑ
38	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ "ΗΝΙΟΧΟΣ"
39	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Νέα γήπεδα προς κατασκευή

- Εν αναμονή του έργου "Τοποθέτηση Τεχνητού Χλοοτάπητα και ηλεκτροφωτισμού" στην Τ.Κ Καναλίου προϋπολογισμού 317.502 ευρώ με χρηματοδότηση του Υπουργείου Αθλητισμού

Νέες εγκαταστάσεις

- Κατασκευή του έργου «Κατασκευή γηπέδου 5Χ5» στη Δημοτική Ενότητα Λούρου προϋπολογισμού 108.000 ευρώ με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Φιλόδημος II.
- Κατασκευή γηπέδου μπάσκετ στην Τ.Κ Καναλίου προϋπολογισμού 50.000 ευρώ από το πρόγραμμα "Φιλόδημος"
- Επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμός αίθουσας Κωνσταντίνος Σαγανάς του Δημοτικού Σταδίου Πρέβεζας Αθανασία Τσουμελέκα» προϋπολογισμού 446.857,77 ευρώ με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II».
- 2100 νέα καθίσματα, συνολικού προϋπολογισμού 62.496 €, με τα χρήματα να προέρχεται από την επιχορήγηση του προγράμματος ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ I - αντικατάσταση όλων των παλιών πλαστικών καθισμάτων και στις δύο κερκίδες του σταδίου (Ανατολική & Δυτική) με νέα καθίσματα σύμφωνα με τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές
- Εξαερισμός χλοοτάπητα, επισπορά με ψυχρόφιλο είδος χλοοτάπητα και αμμοδιανομή με άμμο ειδικών προδιαγραφών στο κεντρικό και στο βοηθητικό γήπεδο ποδοσφαίρου του Δημοτικού Σταδίου Πρέβεζας "Αθανασία Τσουμελέκα"
- Προμήθεια εξοπλισμού Πισίνας Κολυμβητηρίου προϋπολογισμού 4.340 ευρώ.
- Αναβάθμιση κολυμβητηρίου 516.350 ευρώ Υπουργείο Εσωτερικών.

6.3 Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση

6.3.1 Σχολική στέγη – Υποδομές εκπαίδευσης

Αναφορικά με την εκπαίδευση, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει 20 Νηπιαγωγεία, 16 Δημοτικά Σχολεία, 16 Γυμνάσια και Λύκεια, 1 Δημόσιο ΙΕΚ, 1 Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και 1 Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας. Παράλληλα, διαθέτει 2 Ειδικά Σχολεία για ΑμεΑ και 1 Ειδικό Σχολείο για Ρομά. Ο Πίνακας 21 περιγράφει τις υποδομές ανά Δημοτική Ενότητα.

Πίνακας 24 Υποδομές Εκπαίδευσης

Υποδομές Εκπαίδευσης				
Πλήθος	Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
Νηπιαγωγεία	20	14	4	2
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	16	11	3	2
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	16	12	2	2
Μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευση	1	1		
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	1 Τμήμα	1		
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	1	1		
Ειδικές πληθυσμιακές ομάδες				
Πληθυσμός				
ΑμεΑ	2 Ειδ.Σχ.	1	0	1
Άστεγοι				
ΡΟΜΑ	1 Ειδ.Σχ.	1	0	
Μετανάστες				

6.3.2 Τομέας δια βίου μάθησης

Στον τομέα της Δια Βίου Μάθησης, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει 1 Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, ενώ δεν λειτουργούν Σχολές Γονέων ή Μουσικές Σχολές στα διοικητικά του όρια. Ο Πίνακας 17 περιγράφει τη γεωγραφική κατανομή των υποδομών αυτών στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου.

Μέχρι το 2019 στην Πρέβεζα λειτουργούσαν δυο τμήματα του ΤΕΙ Ηπείρου (Λογιστικής - Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής). Μετά τη συγχώνευση του ΤΕΙ Ηπείρου με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τα δυο αυτά τμήματα ενοποιήθηκαν και σήμερα λειτουργεί μόνο ένα πανεπιστημιακό τμήμα, το Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με έδρα την Πρέβεζα.

Πίνακας 25 Υποδομές Δια Βίου Μάθησης

Πλήθος	Σύνολο	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
Σχολές Γονέων				
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	1	1		
Μουσικές Σχολές				

6.4 Κοινωνική πολιτική και δημόσια υγεία

6.4.1 Κοινωνική πολιτική

Η κοινωνική πολιτική του Δήμου Πρέβεζας αποτελεί βασικό άξονα άσκησης τοπικής διακυβέρνησης, σε άμεση συνάρτηση με τις πολιτικές δημόσιας υγείας και κοινωνικής ένταξης. Η στρατηγική του Δήμου εστιάζει στην πρόληψη, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στη στήριξη ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, μέσα από την ανάπτυξη και λειτουργία εξειδικευμένων κοινωνικών δομών. Οι δομές αυτές παρέχουν ολοκληρωμένες υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο και διασυνδέονται με το εθνικό και περιφερειακό σύστημα πρόνοιας και υγείας, αξιοποιώντας χρηματοδοτικά εργαλεία όπως το ΕΣΠΑ 2021–2027.

Αναφορικά με τις δράσεις Κοινωνικής Πολιτικής, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει Τμήμα Πρόνοιας, το οποίο είναι αρμόδιο για το σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών του Δήμου. Οι αρμοδιότητες του είναι οι εξής:

1. Σχεδιάζει, αναπτύσσει και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της φτώχειας και της κοινωνικής ένταξης.
2. Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (δομές του Δήμου και των Νομικών προσώπων, δομές κοινωνικής προστασίας και αντιμετώπισης της φτώχειας, δομές μη κυβερνητικών οργανώσεων κλπ.) με στόχο τον συντονισμό του κοινωνικού έργου τους.
3. Διενεργεί κοινωνικές έρευνες με στόχο την αναγνώριση των δικαιούχων: επιδόματος στεγαστικής συνδρομής και επιδόματος απροστάτευτων τέκνων, πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας.
4. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες ενηλίκων κατόπιν εισαγγελικών εντολών.
5. Μεριμνά για την καταβολή επιδομάτων σε άτομα δικαιούμενα παροχής κοινωνικής προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της σχετικής νομοθεσίας καθώς και των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.
6. Εισηγείται την έκδοση αποφάσεων παροχής κοινωνικής προστασίας.
7. Υλοποιεί δράσεις και προγράμματα κοινωνικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό ενδεικτικά: Ασκεί κοινωνική εργασία με άτομα, οικογένειες και κοινωνικές ομάδες. Λειτουργεί μονάδες συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης. Συνεργάζεται με τα σχολεία της περιοχής για ενημέρωση σε κοινωνικά θέματα (AIDS, ναρκωτικά κ.λπ.) και σε συνεργασία με τους συλλόγους γονέων διοργανώνει Σχολές Γονέων. Υλοποιεί προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης ψυχοκοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων (προσφύγων, μεταναστών, παλιννοστούντων, φυλακισμένων, υπερηλίκων κ.λπ.). Υλοποιεί δράσεις προστασίας περιθαλπόμενων σε ιδρύματα κλειστής περίθαλψης. Υλοποιεί δράσεις προστασίας μονογονεϊκών οικογενειών.
8. Σχεδιάζει, προγραμματίζει και μεριμνά για την εφαρμογή μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Αξίζει να σημειωθούν και μια σειρά από δομές που λειτουργούν στον Δήμο είναι το **Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών** με βασικό στόχο την παροχή υπηρεσιών πρώτης γραμμής και άμεσης αρωγής και συμβουλευτικής στήριξης σε γυναίκες-θύματα βίας ή/και πολλαπλών διακρίσεων (π.χ. μετανάστριες, πρόσφυγες, μονογονείς, ΑμεΑ, άνεργες κ.λπ.),

υλοποιώντας παράλληλα την ανάπτυξη δράσεων προώθησης στην απασχόληση, καθώς και την ανάπτυξη δράσεων δικτύωσης με την τοπική κοινωνία, όπως επίσης και παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Στα πλαίσια της δράση του Κέντρου συμπεριλαμβάνονται δράσεις ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης, δράσεις προώθησης στην απασχόληση και δράσεις δικτύωσης με τοπικούς φορείς και οργανισμούς και μεταξύ των δομών του δικτύου.

Το **Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)**, στο οποίο εξυπηρετούνται 350 άτομα, έχει στόχο την παραμονή τους στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περιγύρου. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός του ΚΑΠΗ είναι: (1) η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου, (2) η διαφώτιση και η συνεργασία του ευρύτερου κοινού και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων, (3) η ενεργοποίηση των ηλικιωμένων με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των Κέντρων και η προώθηση της ιδέας των «Δραστήριων και Ευαισθητοποιημένων Ηλικιωμένων».

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της κοινωνικής μέριμνας και της ψηφιακής ένταξης των ηλικιωμένων, ο Δήμος Πρέβεζας έχει λάβει θεσμική έγκριση για τη λειτουργία ενός (1) **Κόμβου Ψηφιακής Ενδυνάμωσης Ηλικιωμένων**, στο πλαίσιο σχετικού πιλοτικού προγράμματος. Η παρέμβαση στοχεύει στη μείωση του ψηφιακού χάσματος, στην υποστήριξη της πρόσβασης των ηλικιωμένων σε ψηφιακές υπηρεσίες και στην ενδυνάμωση βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Η έγκριση αυτή ενισχύει το πλέγμα των κοινωνικών δομών του Δήμου και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την επιχειρησιακή ενεργοποίηση της δομής κατά την περίοδο εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Το **Κέντρο Κοινότητας** έχει ως στόχο να υποστηρίξει τους ΟΤΑ Α΄ Βαθμού στην εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής προστασίας και στην ανάπτυξη ενός τοπικού σημείου αναφοράς για την υποδοχή, εξυπηρέτηση και διασύνδεση των πολιτών με όλα τα Κοινωνικά Προγράμματα και Υπηρεσίες που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης του «Κέντρου Κοινότητας». Δραστηριοποιείται στα πεδία: (1) Υποδοχή, Ενημέρωση & Υποστήριξη των πολιτών, (2) Συνεργασία με Υπηρεσίες και Δομές, (3) Παροχή Υπηρεσιών που αποσκοπούν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και διασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη των ωφελούμενων. Βασικό αποτέλεσμα του Κέντρου Κοινότητας είναι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης – Αύξηση της συμμετοχής περιθωριοποιημένων κοινοτήτων σε ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης.

Στον Δήμο Πρέβεζας λειτουργούν ένα **Κοινωνικό Φαρμακείο** και ένα **Κοινωνικό Παντοπωλείο**. Βασικός στόχος τους είναι η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και κάθε διάκρισης. Το Κοινωνικό Φαρμακείο του Δήμου ανήκει στις επιμέρους δομές που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου και επιχειρεί να συνδράμει τους δημότες, οι οποίοι βρίσκονται σε οικονομικά δυσμενή θέση, με την δωρεάν παροχή φαρμακευτικής περίθαλψης. Τα προϊόντα που θα διατίθενται αφορούν σε: (1) Ευρέως διαδεδομένα – καταναλισκόμενα φάρμακα, (2) Υγειονομικό υλικό και (3) Παραφαρμακευτικά προϊόντα. Επιπλέον το Κοινωνικό Παντοπωλείο εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου και έχει ως σκοπό την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την ευαισθητοποίηση ατόμων και ομάδων πληθυσμού, αλλά και επιχειρήσεων, με στόχο τη συμμετοχή τους στα προγράμματα στήριξης των οικονομικά αδύναμων συμπολιτών μας. Στο πλαίσιο της

λειτουργίας του Κοινωνικού Παντοπωλείου θα διανέμονται δωρεάν προϊόντα σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού (1) Τυποποιημένα τρόφιμα μακράς διάρκειας, (2) Είδη ατομικής υγιεινής και καθαριότητας, (3) Είδη βρεφανάπτυξης, (4) Νωπά τρόφιμα (εφόσον υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες), (5) Είδη ένδυσης – υπόδησης.

Το **Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Πρέβεζας(Κ.Η.Φ.Η.)** ξεκίνησε τη λειτουργία του το έτος 2010 και χρηματοδοτήθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου στα πλαίσια της πράξης «ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΜΜΕΣΩΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ», περιόδου 2007-2013.

Το Κέντρο στεγάζεται σε παραχωρηθέν από τον Δήμο Πρέβεζας στην Νέα Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση (ΝΕ.ΔΗ.Κ.Ε.Π) κτίριο επιφανείας 200,45 τ.μ., που βρίσκεται στη περιοχή του πάρκου Νεάπολης του Δήμου Πρέβεζας.

Το Κ.Η.Φ.Η. Πρέβεζας αποτελεί σταθερή μονάδα παροχής υπηρεσιών προς συγκεκριμένο αριθμό εξυπηρετούμενων (20).

Αντικείμενο αποτελεί η παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα 3ης και 4ης ηλικίας μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια, κτλ.) και το περιβάλλον που τους φροντίζει αδυνατεί να ανταποκριθεί στη φροντίδα που έχει αναλάβει, επειδή εργάζεται ή αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας .

Το κενό αυτό το αναπληρώνει το Κ.Η.Φ.Η. με την παροχή οργανωμένης κοινωνικής φροντίδας, από ειδικευμένο προσωπικό, εθελοντές και άλλους φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους ημερήσιας ή και ολιγόωρης παραμονής.

Η δομή συνεργάζεται με υπηρεσίες, δομές και φορείς του Δήμου μας που δραστηριοποιούνται στο χώρο της υγείας και πρόνοιας.

Το Κ.Η.Φ.Η. στελεχώνεται από: 1 Νοσηλεύτη, 2 Κοινωνικούς φροντιστές, 1 Βοηθητικό προσωπικό και 1 Ιατρό Παθολόγο και παρέχονται:

- Υπηρεσίες ημερήσιας φιλοξενίας.
- Ιατρική παρακολούθηση
- Νοσηλευτική φροντίδα.
- Φροντίδα για την ικανοποίηση πρακτικών αναγκών.
- Ατομική υγιεινή.
- Προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης.
- Στο μέτρο του δυνατού, προγράμματα ανάπτυξης λειτουργικών και κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Σίτιση.

Ωράριο λειτουργίας: Δευτέρα-Παρασκευή 08:00-16:00

Από τον Ιούλιο 2016 έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'ΗΠΕΙΡΟΣ 2014-2020' Περιφέρειας Ηπείρου και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.).

Τέλος, στον Δήμο Πρέβεζας υλοποιείται το Πρόγραμμα «**βοήθεια στο σπίτι**» και κατ' οίκον συνταξιούχων φροντίδα Ι.Κ.Α. Εντός αυτού του πλαισίου, το Τμήμα Πρόνοιας παρέχει οργανωμένη και συστηματική πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιώνουν μόνοι τους και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης,

ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω ενδυνάμωσης να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και την κοινωνική ευημερία.

Πίνακας 26 Δομές Κοινωνικής Πολιτικής

	Σύνολο	Δημοτική Ενότητα		
	ΟΤΑ	Δ.Ε.1	Δ.Ε.2	Δ.Ε.3
ΚΑΠΗ (πλήθος δομών)	1	1	0	0
Αιτήσεις	350	350		
Αριθμός αιτήσεων που ικανοποιήθηκαν	320	320	0	0
Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)	2	1	0	1
Αιτήσεις	100	100		30
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	50	30		20
ΚΔΑΠ – ΜΕΑ				
Βρεφονηπιακοί - Παιδικοί Σταθμοί	8	6	1	1
Αιτήσεις	250	200	25	25
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	160	130	15	15
ΚΗΦΗ	1	1	0	0
Αιτήσεις	30	30		
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	20	20		
Δομές Ανοιχτής Φροντίδας	1	1		
Αιτήσεις	70	70		
Αριθμός ατόμων που έκαναν χρήση των υπηρεσιών	70	70		
Κοινωνικό Φαρμακείο	1	1		
Κοινωνικό Παντοπωλείο	1	1		
Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών	1	1		
Κέντρο Κοινότητας	1	1		

6.4.1.1 Επικαιροποίηση 2025: Στόχοι και Δείκτες

- Κέντρο Κοινότητας: Παρέχει ενημέρωση/διασύνδεση πολιτών με προνοιακά και κοινωνικά προγράμματα, υποστήριξη αιτήσεων, εργαστήρια ενδυνάμωσης και δράσεις πρόληψης. Χρηματοδότηση: ΕΠ Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+). Δείκτης: εξυπηρετούμενοι πολίτες. Στόχος: ≥ 3.500 /έτος και ≥ 5 δράσεις κοινωνικής ένταξης.
- ΚΕΠ Υγείας: Τοπική πολιτική υγείας με προληπτικούς ελέγχους, ομάδες μνήμης και εκστρατείες ενημέρωσης. Δείκτης: δράσεις πρόληψης & συμμετέχοντες. Στόχος: ≥ 6 δράσεις/έτος με >100 συμμετέχοντες ανά δράση.
- Κοινωνικό Φαρμακείο: Δωρεάν φαρμακευτική/υγειονομική κάλυψη για ανασφάλιστους και ευάλωτους. Χρηματοδότηση: ΕΠ Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+). Δείκτης: αριθμός ωφελουμένων. Στόχος: ≥ 220 ωφελούμενοι, με ≥ 1 παρέμβαση/μήνα.
- Κοινωνικό Παντοπωλείο: Διανομή τροφίμων/ειδών πρώτης ανάγκης & δράσεις κοινωνικής συνοχής. Χρηματοδότηση: ΕΠ Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+). Δείκτης: οικογένειες υποστήριξης. Στόχος: ≥ 200 οικογένειες σε τακτική διανομή.
- Κέντρο Συμβουλευτικής Υποστήριξης Γυναικών: Ψυχολογική, κοινωνική, νομική και εργασιακή υποστήριξη σε γυναίκες θύματα έμφυλης βίας/διακρίσεων. Χρηματοδότηση: ΕΠ

Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+). Δείκτης: συμβουλευτικά περιστατικά & δράσεις ενημέρωσης. Στόχος: ≥ 100 περιστατικά/έτος και ≥ 12 δράσεις ενημέρωσης.

- ΚΗΦΗ: Οργανωμένη κοινωνική φροντίδα, σίτιση, ιατρική παρακολούθηση και δημιουργική απασχόληση. Χρηματοδότηση: ΕΠ Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+). Δείκτης: ωφελούμενοι με καθημερινή παρακολούθηση. Στόχος: 20 ωφελούμενοι σε πλήρες ημερήσιο πρόγραμμα (Δευτ.–Παρ.).
- ΚΑΠΗ: Πρόληψη, ενεργός συμμετοχή και κοινωνική ένταξη ηλικιωμένων (γυμναστική, χορωδία, ομάδες μνήμης, εκδηλώσεις). Δείκτης: ενεργά μέλη που συμμετέχουν. Στόχος: ≥ 350 μέλη/έτος με ≥ 3 δράσεις/μήνα.
- Βοήθεια στο Σπίτι: Κατ' οίκον φροντίδα ηλικιωμένων/ΑμεΑ (κοιν. λειτουργοί, νοσηλευτές, οικογ. βοηθοί). Δείκτης: εξυπηρετούμενοι με κατ' οίκον φροντίδα. Στόχος: ≥ 200 ωφελούμενοι, με ≥ 2 επισκέψεις/μήνα.
- ΚΔΑΠ-ΜΕΑ: Δημιουργική απασχόληση και ενίσχυση δεξιοτήτων για παιδιά/νέους με αναπηρία. Προβλέπεται ενίσχυση με 1 ειδικό όχημα. Δείκτης: συμμετέχοντες. Στόχος: ≥ 25 ωφελούμενοι.

Πίνακας 27 Συνοπτικός Πίνακας Κοινωνικών Δομών

Δομή	Δείκτης	Στόχος
Κέντρο Κοινότητας	Εξυπηρετούμενοι πολίτες / δράσεις	≥ 3.500 /έτος & ≥ 5 δράσεις
ΚΕΠ Υγείας	Δράσεις πρόληψης & συμμετέχοντες	≥ 6 δράσεις/έτος, >100 συμμετέχοντες/δράση
Κοινωνικό Φαρμακείο	Αριθμός ωφελουμένων	≥ 220 , ≥ 1 παρέμβαση/μήνα
Κοινωνικό Παντοπωλείο	Οικογένειες υποστήριξης	≥ 200 οικογένειες
Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναίκων	Περιστατικά & δράσεις	≥ 100 /έτος & ≥ 12 δράσεις
ΚΗΦΗ	Ημερήσιοι ωφελούμενοι	20 σε πλήρες πρόγραμμα
ΚΑΠΗ	Ενεργά μέλη & δράσεις	≥ 350 μέλη, ≥ 3 δράσεις/μήνα
Βοήθεια στο Σπίτι	Ωφελούμενοι & συχνότητα	≥ 200 , ≥ 2 επισκέψεις/μήνα
ΚΔΑΠ-ΜΕΑ	Συμμετέχοντες	≥ 25 και 1 όχημα ενίσχυσης
Κόμβος Ψηφιακής Ενδυνάμωσης Ηλικιωμένων	Ωφελούμενοι ηλικιωμένοι / δράσεις	Ενεργοποίηση δομής & τακτικές δράσεις

Σημείωση: Οι στόχοι/δείκτες ευθυγραμμίζονται με το ΕΣΠΑ 2021–2027 (ΕΚΤ+) και θα επικαιροποιούνται ετησίως, σύμφωνα με τα απολογιστικά στοιχεία των δομών.

6.4.2 Δημόσια υγεία

Το **Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας** βρίσκεται σε περιοχή εκτός του Εγκεκριμένου Σχεδίου της Πόλεως Πρέβεζας και σε επαφή προς αυτό, στην θέση «Βρυσούλα» στο Νότιο Ανατολικό άκρο της πόλεως. Η οικοδόμηση του Νοσοκομείου, ξεκίνησε βασισμένη σε μελέτη του Γραφείου Δοξιάδη με ειδικά διατάγματα, τα οποία καθορίζουν τους όρους και περιορισμούς Δόμησης του οικοπέδου

του Νοσοκομείου, και είναι χτισμένο σε οικόπεδο με συνολικό εμβαδόν 12.062,67 m², δωρεάς του Τάσου Ποταμιάνου. Η κατασκευή ξεκίνησε το έτος 1969 και ολοκληρώθηκε κατά το έτος 1972, στο βορειοανατολικό τμήμα της πόλης Πρέβεζας.

Το κυρίως κτίριο του Νοσοκομείου αποτελείται από τρεις ορόφους (ισόγειο, Α΄ Όροφος, Β΄ Όροφος). Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Ιδρύματος έχουν συνολική επιφάνεια 2.010 τ.μ. και αποτελούνται από δύο ανεξάρτητα κτίσματα, στα οποία στεγάζονται στο σύνολό τους όλες οι υπηρεσίες της Μονάδας.

Η αρχική μελέτη του Γραφείου Δοξιάδη προέβλεπε την κατασκευή κτιρίου συνολικής επιφάνειας ανωδομών 5.337,99 m² σε τρεις ορόφους, και υπογείου επιφάνειας 693,35 m². Το έτος 1993, κατασκευάστηκε μικρή ισόγεια προσθήκη επιφάνειας 141,50 m² στην οποία στεγάστηκε η μονάδα Τεχνητού Νεφρού. Το 2004 ολοκληρώθηκε η επέκταση του Νοσοκομείου κατά 1.297,08 τ.μ. (πλην του Υπογείου) για τη δημιουργία σύγχρονων Εξωτερικών Ιατρείων και Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ) καθώς και για την δημιουργία υποδομών για την εγκατάσταση και λειτουργία Αξονικού Τομογράφου.

Έτσι, οι κτιριακές εγκαταστάσεις του Ιδρύματος έχουν σήμερα συνολική επιφάνεια ανωδομών ίση με 8.519,96 m² και υπογείων, ίση με 978,65 m² και αποτελούνται από τρία ανεξάρτητα κτίσματα, στα οποία στεγάζονται στο σύνολο τους όλες οι υπηρεσίες του Νοσοκομείου.

Το **Γ.Ν. Πρέβεζας** εξυπηρετεί τον Δήμο της Πρέβεζας με πληθυσμό 30.000 κατοίκων περίπου, αλλά και την ευρύτερη περιοχή, με συνολικό πληθυσμό 60.000 περίπου κατοίκων. Λόγω της μεγάλης τουριστικής κίνησης της περιοχής κατά τους θερινούς μήνες, οι απαιτήσεις περίθαλψης αυξάνονται κατακόρυφα και ιδιαίτερα στο Τμήμα Εκτάκτων Περιστατικών του Νοσοκομείου. Από της ιδρύσεώς του, το 1973 αποτέλεσε τον σημαντικότερο φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας.

Η προσπέλαση προς το Νοσοκομείο γίνεται μέσω του υπάρχοντος οδικού δικτύου της πόλεως και του παραλιακού περιφερειακού δρόμου, ο οποίος ενώνεται και με το οδικό δίκτυο του Νομού.

Η γενική κατάσταση της κτιριακής και ηλεκτρομηχανολογικής υποδομής του νοσοκομείου, μπορεί να χαρακτηριστεί από άποψη υφισταμένων υποδομών μη ικανοποιητική, με σοβαρά προβλήματα επάρκειας επιφανειών και λειτουργικότητας των επί μέρους τμημάτων. Παρά όμως τις ελλείψεις και τις αδυναμίες (ελλείψεις ιατρικών ειδικοτήτων, έλλειψη προσωπικού και σύγχρονων ιατρικών μηχανημάτων, ανεπάρκεια κτιριακών υποδομών) που διαχρονικά παρουσίασε, κατόρθωσε χάρη στην σκληρή δουλειά του προσωπικού του, να σταθεί στο ύψος των βασικών αναγκών του πληθυσμού της περιοχής μας. Σώθηκαν πολλές ανθρώπινες ζωές, αντιμετωπίστηκαν και αντιμετωπίζονται με επιτυχία τα προβλήματα υγείας χιλιάδων άλλων συμπολιτών μας. Ετησίως νοσηλεύονται περί τους 5.500 ασθενείς, εξετάζονται στα τακτικά και έκτακτα εξωτερικά ιατρεία του Νοσοκομείου περί τις 70.000 ασθενείς, λαμβάνουν χώρα περί τις 1.100 χειρουργικές επεμβάσεις και διενεργούνται περί τις 550.000 εργαστηριακές εξετάσεις.

Το Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας άρχισε την λειτουργία του τον Ιούνιο του 1973 με αναπτυγμένες τις κλινικές Παθολογική και Χειρουργική συνολικής δυναμικότητας εξήντα (60) κλινών με τα αντίστοιχα Εξωτερικά Ιατρεία και δύο εργαστήρια Μικροβιολογικό και Ακτινολογικό.

Στη συνέχεια και ειδικότερα με την εφαρμογή του Ν.1397/1983 (Εθνικό Σύστημα Υγείας), το Ίδρυμα μπήκε σε τροχιά ανάπτυξης, φθάνοντας στη σημερινή του μορφή δυναμικότητας εκατό δέκα (110) κρεβατιών.

Στο Νοσοκομείο σήμερα είναι αναπτυγμένα τα κάτωθι τμήματα :

A/A	ΤΜΗΜΑ - ΜΟΝΑΔΑ - ΚΛΙΝΙΚΗ	ΚΛΙΝΕΣ
A.	<u>ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</u>	-
1	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	31
2	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	8
2.1	ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΦΡΑΓΜΑΤΩΝ	4
3	ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	5
3.1	Μ.Τ.Ν.	15
4	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	7
	Σ Υ Ν Ο Λ Ο (Α)	55
B.	<u>ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ</u>	
1	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	24
2	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	9
3	ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ	13
4	ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	9
	Σ Υ Ν Ο Λ Ο (Β)	55
	Σ Υ Ν Ο Λ Ο (Α) + (Β)	110

A/A	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ
1	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΟ
2	ΔΙΑΒΗΤΟΛΟΓΙΚΟ
3	ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΟ
4	ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΚΟ
5	ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟ
6	ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΚΟ
7	ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ
8	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟ
9	ΜΑΙΕΥΤΙΚΟ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
10	ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟ
11	ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΟ
12	Ω.Ρ.Λ.
13	ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ
14	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ
15	ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟ
16	ΜΟΝΑΔΑ ΕΜΒΟΛΙΩΝ

Στον **Εργαστηριακό** Τομέα :

A/A	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
1	ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ - ΒΙΟΧΗΜΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
2	ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
3	ΜΟΝΑΔΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ
4	ΠΑΘΟΛΟΓΟΑΝΑΤΟΜΙΚΟ & ΚΥΤΤΑΡΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
5	ΑΚΤΙΝΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Στο Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας λειτουργεί και το Κέντρο Ψυχικής Αποκατάστασης «ΕΣΤΙΑ» στα πλαίσια του προγράμματος ΨΥΧΑΡΓΩΣ αλλά και δύο (2) προστατευμένα διαμερίσματα.

Υπό την ευθύνη του Γ.Ν. Πρέβεζας λειτουργεί επίσης από το 2009 το Κέντρο Ψυχικής Υγείας/ Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο στους χώρους του ΚΕΦΙΑΠ.

Τέλος από 2012 υπό την ευθύνη του Νοσοκομείου λειτουργεί και το ΚΕΦΙΑΠ (πρώην ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΔΥ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ Κ.Υ. ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΟΥ

- Π.Ι. ΑΣΣΟΥΠ.Ι. ΒΡΥΣΟΥΛΑΣ
- Π.Ι. ΛΟΥΡΟΥ
- Π.Ι. ΜΥΡΣΙΝΗΣ
- Π.Ι. ΡΙΖΩΝ
- Π.Ι. ΣΙΝΩΠΗΣ
- Π.Ι.ΚΑΝΑΛΙΟΥ

Ειδικά για τον τομέα της υγείας, τα τελευταία χρόνια διατυπώνεται ολοένα πιο έντονα η αναγκαιότητα κατασκευής νέου νοσοκομείου δεδομένου ότι το υφιστάμενο κατασκευάστηκε το 1972 και πλέον αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στις υποδομές του που χρήζουν επιτακτικά εκσυγχρονισμού και συντήρησης, ελλείπει εξοπλισμού και ανεπάρκεια προσωπικού σε αρκετές ειδικότητες, με συνέπεια πολλοί κάτοικοι του Δήμου να καταφεύγουν στα νοσοκομεία των Ιωαννίνων, αλλά και στο νοσοκομείο της Άρτας.

Συμπληρωματικά προς την περιγραφική παρουσίαση των υποδομών και υπηρεσιών του Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας, στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνονται τα επικαιροποιημένα στοιχεία για τη δυναμικότητα και τον αριθμό νοσηλευόμενων κατά την περίοδο 2021–2024.

Πίνακας 28 Δυναμικότητα και νοσηλευόμενοι Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας (2021–2024)

Έτος	Κλίνες	Νοσηλευόμενοι
2021	110	4.273
2022	110	4.820
2023	110	4.112
2024	110	4.044

Ο αριθμός των κλινών παραμένει σταθερός στις 110, ενώ οι νοσηλευόμενοι παρουσιάζουν μικρές διακυμάνσεις ανά έτος, γεγονός που αντανακλά τις ανάγκες υγειονομικής περίθαλψης στην περιοχή και τις πιέσεις που δέχεται η δομή.

6.5 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

Στις παραπάνω ενότητες παρουσιάστηκε η υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου Πρέβεζας αναφορικά με τις υποδομές και τους πόρους στον Τομέα του Πολιτισμού, Αθλητισμού, Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας. Φαίνεται ότι ο Δήμος διαθέτει αρκετούς πόρους, ωστόσο εντοπίζονται και αδυναμίες αλλά ταυτόχρονα και δυνατότητες ανάπτυξης του Δήμου. Στον παρακάτω πίνακα επιχειρείται μία αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς υγείας, κοινωνικής πολιτικής, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού.

Πίνακας 29 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας 1. Δημόσια Υγεία	<ul style="list-style-type: none"> • Παλαιότητα νοσοκομείου (κατασκευή 1972) και μη ικανοποιητική κτιριακή/ΗΜ υποδομή (επάρκεια χώρων, λειτουργικότητα). • Ελλείψεις προσωπικού και ιατρικών ειδικοτήτων. • Ελλείψεις ιατρικού εξοπλισμού/μηχανημάτων. • Αυξημένη πίεση (ιδίως στο ΤΕΠ) λόγω τουριστικής αιχμής και καταφυγή κατοίκων σε Ιωάννινα/Άρτα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έντονα διατυπωμένη ανάγκη/δυνατότητα για κατασκευή νέου νοσοκομείου. • Υφιστάμενη βάση υπηρεσιών και δυναμικότητας (110 κλίνες, κλινικές/ιατρεία/εργαστήρια). • Υπάρχουν υποδομές/επεκτάσεις (Εξωτερικά Ιατρεία-ΤΕΠ, υποδομή για Αξονικό). • Δίκτυο πρωτοβάθμιων δομών (Κέντρο Υγείας & Περιφερειακά Ιατρεία) που συμπληρώνει την κάλυψη.
Τομέας 2. Κοινωνική Μέριμνα	<ul style="list-style-type: none"> • Ανισοκατανομή δομών ανά Δημοτική Ενότητα, με συγκέντρωση κυρίως στη Δ.Ε. Πρέβεζας και περιορισμένη/μηδενική παρουσία στις λοιπές. • Περιορισμένη δυναμικότητα υπηρεσιών (ενδεικτικά στο ΚΗΦΗ), που μειώνει την κάλυψη αναγκών σε επίπεδο Δήμου. • Εξάρτηση βασικών δομών από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, ιδίως το ΕΠ Ήπειρος 2021-2027. • Οι στόχοι/δείκτες απαιτούν συνεχή παρακολούθηση και ετήσια επικαιροποίηση βάσει απολογιστικών στοιχείων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη οργανωμένου πλέγματος κοινωνικών δομών σε επίπεδο Δήμου (Κέντρο Κοινότητας, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Παντοπωλείο, ΚΗΦΗ, ΚΑΠΗ, ΚΔΑΠ κ.ά.). • Καθορισμένοι στόχοι και ποσοτικοί δείκτες για το 2025, που επιτρέπουν τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. • Διαθέσιμη συγχρηματοδότηση μέσω του ΕΠ Ήπειρος 2021-2027 για τη λειτουργία και ενίσχυση κοινωνικών δομών. • Συγκεντρωμένη διοικητική οργάνωση των υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας, που διευκολύνει τον συντονισμό και τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών. • Θεσμική έγκριση νέας δομής για ψηφιακή ένταξη ηλικιωμένων (Κόμβος Ψηφιακής Ενδυνάμωσης), που ενισχύει το πλέγμα υπηρεσιών προς την τρίτη ηλικία και μειώνει το ψηφιακό χάσμα.
Τομέας 3. Πολιτισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Ελλείψεις προσωπικού για τη συστηματική υποστήριξη και υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων. • Περιορισμένες παρεμβάσεις και υποδομές, με ελλείψεις σε κατάλληλους πολιτιστικούς χώρους. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα δημιουργίας νέων πολιτιστικών δομών και χώρων, για την ενίσχυση της πολιτιστικής δραστηριότητας του Δήμου. • Αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων μέσω προγραμμάτων για την περαιτέρω ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

	<ul style="list-style-type: none"> • Δυσκολίες πρόσβασης των πολιτών σε πολιτιστικές δραστηριότητες και υποδομές. • Ισχυρή παρουσία ιδιωτικής και συλλογικής πολιτιστικής δραστηριότητας, με ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού σε επίπεδο Δήμου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση και αύξηση πολιτιστικών δράσεων, τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους επισκέπτες του Δήμου. • Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτισμικού αποθέματος, με στόχο την καθιέρωση του πολιτισμού ως βασικού στοιχείου της ταυτότητας του Δήμου.
<p>Τομέας 4. Αθλητισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Περιορισμένος ρόλος του Δήμου, κυρίως σε συμπληρωματικές δράσεις και στη διαχείριση αθλητικών υποδομών. • Έμφαση στη συντήρηση και λειτουργία χώρων, με περιορισμένη ανάληψη πρωτοβουλιών διοργάνωσης αθλητικών γεγονότων. • Μη συστηματική αξιοποίηση του αθλητισμού ως εργαλείου τοπικής ανάπτυξης και εσόδων. • Εξάρτηση των αθλητικών δράσεων από υφιστάμενους συλλόγους, χωρίς ενιαίο στρατηγικό σχεδιασμό σε επίπεδο Δήμου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση της αναβάθμισης και του εκσυγχρονισμού αθλητικών υποδομών, με αιχμή το Δημοτικό Κολυμβητήριο και τις παρεμβάσεις στο Δημοτικό Στάδιο. • Ενίσχυση και διεύρυνση διεθνών και πανελλήνιων αθλητικών διοργανώσεων, αξιοποιώντας την υφιστάμενη εμπειρία). • Ανάδειξη του αθλητισμού ως πόλου τουριστικής έλξης, ιδίως κατά την έναρξη και επέκταση της τουριστικής περιόδου. • Ενδυνάμωση συνεργασιών με αθλητικούς συλλόγους και ομοσπονδίες, για την ανάληψη νέων διοργανώσεων και την αύξηση της συμμετοχής πολιτών και επισκεπτών.
<p>Τομέας 5. Παιδεία και δια βίου μάθηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επικουρικός ρόλος του Δήμου στην τυπική εκπαίδευση, με κύρια ευθύνη τις υποδομές και περιορισμένη δυνατότητα ουσιαστικής παρέμβασης. • Ελλείψεις προσωπικού και διαχειριστικών πόρων, που περιορίζουν τη δυνατότητα ενεργότερης συμμετοχής του Δήμου στον τομέα της παιδείας. • Αδύναμη και αποσπασματική παρουσία στη δια βίου μάθηση, με περιορισμένες και ευκαιριακές παρεμβάσεις. • Περιορισμένες υποδομές δια βίου μάθησης, με μοναδική σταθερή δομή το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση υφιστάμενων εκπαιδευτικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένου του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας και του πανεπιστημιακού τμήματος. • Ενίσχυση του ρόλου του Δήμου στη δια βίου μάθηση, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων και εκπαιδευτικών δράσεων για τον ενήλικο πληθυσμό. • Ανάπτυξη δράσεων που συνδέουν την παιδεία με τον πολιτισμό και την κοινωνική πολιτική, αξιοποιώντας μουσειακές και εκπαιδευτικές δομές. • Δημιουργία προϋποθέσεων για κοινωνική ένταξη και απασχόληση, ιδίως για νέους εκτός εκπαίδευσης και απασχόλησης (NEETs), μέσω εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών δράσεων.

Αρχικά, στον Τομέα 1 που αφορά τη Δημόσια Υγεία, εντοπίζονται σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται κυρίως με την παλαιότητα των υποδομών και τη λειτουργική επάρκεια των υφιστάμενων δομών. Το Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας, κατασκευασμένο το 1972, παρουσιάζει μη

ικανοποιητική κτιριακή και ηλεκτρομηχανολογική κατάσταση, ενώ καταγράφονται ελλείψεις σε προσωπικό, ιατρικές ειδικότητες και σύγχρονο εξοπλισμό. Οι περιορισμοί αυτοί εντείνονται κατά τη θερινή περίοδο λόγω της αυξημένης τουριστικής κίνησης, με ιδιαίτερη πίεση στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών και συχνή ανάγκη παραπομπής περιστατικών σε νοσοκομεία όμορων Περιφερειακών Ενοτήτων. Παράλληλα, αναδεικνύονται σαφείς δυνατότητες και ευκαιρίες, με κυριότερη την ολοένα και πιο έντονα διατυπωμένη ανάγκη κατασκευής νέου νοσοκομείου. Η υφιστάμενη βάση δευτεροβάθμιων υπηρεσιών (110 κλίνες, κλινικές, εξωτερικά ιατρεία και εργαστηριακός τομέας), οι υπάρχουσες επεκτάσεις και υποδομές, καθώς και το δίκτυο πρωτοβάθμιων δομών υγείας (Κέντρο Υγείας και Περιφερειακά Ιατρεία), συνιστούν κρίσιμα στοιχεία πάνω στα οποία μπορεί να στηριχθεί η περαιτέρω ενίσχυση και αναβάθμιση των υπηρεσιών δημόσιας υγείας στον Δήμο Πρέβεζας.

Στον Τομέα 2 (Κοινωνική Μέριμνα) ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει ένα οργανωμένο πλέγμα κοινωνικών δομών (όπως Κέντρο Κοινότητας, Κοινωνικό Φαρμακείο, Κοινωνικό Παντοπωλείο, ΚΗΦΗ, ΚΑΠΗ, ΚΔΑΠ κ.ά.), με καθορισμένους στόχους και ποσοτικούς δείκτες για το 2025 που επιτρέπουν τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Παράλληλα, εντοπίζονται περιορισμοί που σχετίζονται με την ανισοκατανομή δομών μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων και την περιορισμένη δυναμικότητα ορισμένων υπηρεσιών, γεγονός που επηρεάζει την κάλυψη αναγκών σε επίπεδο Δήμου. Επιπλέον, η λειτουργία βασικών δομών συνδέεται με συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, ιδίως το ΕΠ Ήπειρος 2021–2027 (ΕΚΤ+), ενώ η επίτευξη των στόχων προϋποθέτει συνεχή παρακολούθηση και ετήσια επικαιροποίηση βάσει απολογιστικών στοιχείων.

Στον Τομέα 3 (Πολιτισμός) ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει ισχυρό πολιτισμικό απόθεμα και μια βάση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ωστόσο εντοπίζονται περιορισμοί που σχετίζονται με ελλείψεις προσωπικού, περιορισμένες παρεμβάσεις και ελλείψεις σε κατάλληλους χώρους, καθώς και ζητήματα πρόσβασης των πολιτών. Παράλληλα, αναδεικνύονται δυνατότητες και ευκαιρίες για ενίσχυση του πολιτισμού μέσω δημιουργίας νέων δομών, αύξησης και συστηματικότερης οργάνωσης των δράσεων, καθώς και αξιοποίησης χρηματοδοτήσεων από προγράμματα, ώστε να αναδειχθεί περαιτέρω η πολιτιστική κληρονομιά και να ενισχυθεί η παρουσία του Δήμου τόσο προς τους κατοίκους όσο και προς τους επισκέπτες.

Στον Τομέα 4 (Αθλητισμός), ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει σημαντικές αθλητικές υποδομές και φιλοξενεί πλήθος αθλητικών εκδηλώσεων σε τοπικό, πανελλήνιο και διεθνές επίπεδο. Μέχρι σήμερα, ο ρόλος του Δήμου εστιάζει κυρίως στη διαχείριση και υποστήριξη των υφιστάμενων υποδομών και δράσεων, ωστόσο η αναβάθμιση εγκαταστάσεων, όπως το Δημοτικό Κολυμβητήριο και το Δημοτικό Στάδιο, δημιουργεί νέες δυνατότητες. Η περαιτέρω αξιοποίηση των υποδομών αυτών και η ενίσχυση διεθνών και θεματικών αθλητικών διοργανώσεων μπορούν να ενισχύσουν τη συμμετοχή των πολιτών, να συμβάλουν στην τουριστική ανάπτυξη και να αναβαθμίσουν συνολικά τον ρόλο του αθλητισμού στην ποιότητα ζωής και στην τοπική ανάπτυξη του Δήμου.

Στον Τομέα 5 (Παιδεία και Δια Βίου Μάθηση), ο ρόλος του Δήμου Πρέβεζας στην τυπική εκπαίδευση είναι κυρίως επικουρικός και αφορά πρωτίστως τη σχολική στέγη και τις υποδομές. Παράλληλα, η παρουσία του Δήμου στη δια βίου μάθηση παραμένει περιορισμένη και αποσπασματική, με βασική σταθερή δομή το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας. Ωστόσο, υφίστανται δυνατότητες ενίσχυσης της δια βίου μάθησης μέσω αξιοποίησης των υφιστάμενων εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υποδομών, καθώς και ανάπτυξης στοχευμένων εκπαιδευτικών δράσεων που μπορούν να συμβάλουν στην κοινωνική ένταξη, στη βελτίωση δεξιοτήτων του

ενήλικου πληθυσμού και στην υποστήριξη ομάδων όπως οι νέοι εκτός εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Η συνολική αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της Δημόσιας Υγείας, της Κοινωνικής Μέριμνας, του Πολιτισμού, του Αθλητισμού και της Παιδείας & Δια Βίου Μάθησης αναδεικνύει ένα μικτό αλλά σαφώς προσδιορισμένο πλαίσιο προκλήσεων και δυνατοτήτων για τον Δήμο Πρέβεζας. Κοινός παρονομαστής των επιμέρους τομέων είναι οι διαρθρωτικοί περιορισμοί που σχετίζονται με την παλαιότητα ή ανεπάρκεια υποδομών, τις ελλείψεις ανθρώπινου δυναμικού, την άνιση χωρική κατανομή δομών και την εξάρτηση κρίσιμων υπηρεσιών από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Παράλληλα, όμως, καταγράφεται η ύπαρξη ενός ουσιαστικού πλέγματος υποδομών, δομών και εμπειρίας, καθώς και σαφών αναπτυξιακών δυνατοτήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω στοχευμένου προγραμματισμού, ενίσχυσης του συντονισμού και αξιοποίησης διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων. Από τη SWOT ανάλυση προκύπτει ότι το επόμενο βήμα για τον Δήμο δεν είναι η αποσπασματική αντιμετώπιση επιμέρους αδυναμιών, αλλά η συγκρότηση μιας συνεκτικής στρατηγικής που θα ενισχύει τη βιωσιμότητα των υπηρεσιών, θα αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων και θα αξιοποιεί συστηματικά τους τομείς αυτούς ως μοχλούς κοινωνικής συνοχής και τοπικής ανάπτυξης.

7 ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

7.1 Ανεργία και απασχόληση

Η ανάλυση της απασχόλησης και της ανεργίας βασίζεται σε επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή 2021 και Έρευνα Εργατικού Δυναμικού) και του Μηχανισμού Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας. Σε εθνικό επίπεδο, η αγορά εργασίας έχει βελτιωθεί σταδιακά την τελευταία τριετία: το ποσοστό ανεργίας υποχώρησε από 13,8% το 2021 σε 9,5% το Δ' τρίμηνο του 2024 και σε 8,3% τον Απρίλιο του 2025, ενώ οι απασχολούμενοι ανήλθαν σε περίπου 4,28 εκατ. άτομα και οι άνεργοι περιορίστηκαν σε περίπου 449 χιλιάδες. Η κατανομή της απασχόλησης παραμένει προσανατολισμένη στους μισθωτούς (~70%), με υψηλό αλλά μειούμενο ποσοστό αυτοαπασχόλησης και αισθητή παρουσία ευέλικτων μορφών εργασίας (μερική ή προσωρινή). Παρά την αποκλιμάκωση, η μακροχρόνια ανεργία εξακολουθεί να είναι σημαντική, ιδιαίτερα στις γυναίκες και στις ηλικίες 30–44.

Μετά την πανδημία, η διάρθρωση της απασχόλησης μετατοπίστηκε περαιτέρω προς τον τριτογενή τομέα (εμπόριο, τουρισμός/εστίαση, διοικητικές και λοιπές υπηρεσίες). Ο πρωτογενής διατηρεί διψήφιο μερίδιο σε αρκετές περιφερειακές ενότητες, ενώ ο δευτερογενής (μεταποίηση–κατασκευές) παραμένει μικρότερος. Η εποχικότητα, ιδίως στο διάστημα Απριλίου–Σεπτεμβρίου, εντείνει τις ενδοετήσιες διακυμάνσεις της απασχόλησης στις τουριστικές ζώνες. Παράλληλα, η Απογραφή 2021 αποτυπώνει ότι στον πληθυσμό 15+ της χώρας το 24,4% διαθέτει τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 31,4% απολυτήριο Λυκείου, ενώ το 32,4% έχει πρωτοβάθμια ή κατώτερη εκπαίδευση—μια εικόνα που επηρεάζεται από τη μεγαλύτερη συγκέντρωση ατόμων ηλικίας 45–59 και 60+.

Η Ήπειρος εξακολουθεί να βρίσκεται χαμηλά σε όρους οικονομικής σύγκλισης, ωστόσο η αγορά εργασίας της βελτιώθηκε την τελευταία διετία. Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια εκτιμάται στο 13,8% το 2023, υποχώρησε σε 11,6% το Δ' τρίμηνο 2024 και σε 10,6% το Α' τρίμηνο 2025 (έναντι 9,5% στο σύνολο της χώρας το Δ' τρίμηνο 2024). Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό παραμένει χαμηλό, περίπου 49%, γεγονός που συνδέεται με τη γήρανση του πληθυσμού και τη μειωμένη ενεργοποίηση συγκεκριμένων ομάδων. Η κλαδική εικόνα ευνοεί τον τριτογενή, με τον πρωτογενή να διατηρεί διψήφιο μερίδιο και τον δευτερογενή να παραμένει μικρότερος, εν μέρει λόγω της έντονης εποχικότητας.

Στην Π.Ε. Πρέβεζας ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται σε 54.681 κατοίκους. Η ηλικιακή δομή είναι σαφώς γηρασμένη: το 36,5% είναι 60+ (έναντι περίπου 29% σε εθνικό επίπεδο), ενώ το 45,9% ανήκει στις ηλικίες 20–59. Στον πληθυσμό 15+, μόλις 18,6% διαθέτει τριτοβάθμια εκπαίδευση και 44,6% περιορίζεται σε απολυτήριο Δημοτικού ή κατώτερη εκπαίδευση. Ο συνδυασμός γήρανσης και χαμηλότερων εκπαιδευτικών βαθμίδων περιορίζει τη διαθέσιμη δεξαμενή δεξιοτήτων και επηρεάζει την ποιότητα και τη σταθερότητα των θέσεων εργασίας, ειδικά σε κλάδους με εποχικό χαρακτήρα όπως ο τουρισμός και η εστίαση αλλά και σε τεχνικά επαγγέλματα της μεταποίησης και των κατασκευών.

Στον Δήμο Πρέβεζας ο πληθυσμός ανέρχεται σε 30.840 κατοίκους και η εικόνα είναι ελαφρώς νεότερη από το υπόλοιπο της Π.Ε., με υψηλότερη συμμετοχή των ηλικιών 30–44 και χαμηλότερο ποσοστό 75+. Το μορφωτικό επίπεδο προσεγγίζει τον εθνικό μέσο όρο: το 23,1% των 15+ διαθέτει τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ τα χαμηλά επίπεδα (Δημοτικό ή κατώτερα) ανέρχονται περίπου σε 39%, σαφώς καλύτερα από την Π.Ε. αλλά ακόμα πάνω από τον εθνικό μέσο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την Απογραφή 2021, η Π.Ε. Πρέβεζας παρουσιάζει έντονη γήρανση με 60+ στο 36,5% του

πληθυσμού (20–59: 45,9%), διευρυμένο δείκτη εξάρτησης περί το 1,18 (περίπου 118 εξαρτώμενοι ανά 100 άτομα 20–59) και ελαφρά υπεροχή γυναικών, ιδίως στις πολύ μεγάλες ηλικίες. Αντίθετα, ο Δήμος Πρέβεζας έχει ευνοϊκότερη ηλικιακή δομή: οι ηλικίες 20–59 ανέρχονται σε 48,2%, οι 0–19 σε 18,5%, ενώ οι 60+ προσεγγίζουν το 33,3% και ο δείκτης εξάρτησης εκτιμάται περίπου στο 1,08, χαμηλότερος από της Π.Ε. Η διαφοροποίηση αυτή δημιουργεί ευρύτερη κρίσιμη μάζα ενεργού ηλικίας στον Δήμο, που μπορεί να στηρίξει δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας—όπως τουρισμός εμπειρίας, δημιουργικές και ψηφιακές υπηρεσίες ή ποιοτική αγροδιατροφή—όταν συνδυάζεται με στοχευμένη αναβάθμιση δεξιοτήτων και ενεργή διασύνδεση με την τοπική επιχειρηματικότητα.

Με βάση την Απογραφή 2021 για τη θέση στην εργασία, στην Π.Ε. Πρέβεζας οι απασχολούμενοι ανέρχονται σε 18.366 άτομα και η διάρθρωση κλίνει λιγότερο προς τη μισθωτή εργασία σε σχέση με το εθνικό πρότυπο: οι μισθωτοί/ημερομίσθιοι αποτελούν 63,6%, οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό 25,2% και οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό 9,9% (λοιπές κατηγορίες ~1,4%). Καταγράφεται σαφής έμφυλη διαφοροποίηση: στους άνδρες το μερίδιο αυτοαπασχόλησης είναι υψηλότερο (41,1%· 28,8% χωρίς + 12,3% με προσωπικό) και οι μισθωτοί χαμηλότεροι (57,8%), ενώ στις γυναίκες οι μισθωτές φτάνουν 71,6% και η αυτοαπασχόληση περιορίζεται στο 26,7%. Ο Δήμος Πρέβεζας συγκεντρώνει 11.114 απασχολούμενους (60,5% της συνολικής απασχόλησης της Π.Ε.) και εμφανίζει πιο «αστική» δομή: οι μισθωτοί ανέρχονται σε 68,6%, οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό σε 21,8% και με προσωπικό σε 8,3%. Και εδώ το φύλο διαφοροποιεί την εικόνα: στους άνδρες οι μισθωτοί είναι 62,7% (με υψηλότερη αυτοαπασχόληση 36,2%), ενώ στις γυναίκες οι μισθωτές φτάνουν 76,1% (αυτοαπασχόληση 22,3%). Συνολικά, η Περιφερειακή Ενότητα εμφανίζει ισχυρότερο βάρος αυτοαπασχόλησης από τον Δήμο, ο οποίος πλησιάζει περισσότερο το εθνικό μοτίβο της κυριαρχίας μισθωτής εργασίας, με ταυτόχρονη γυναικεία υπεραντιπροσώπηση στη μισθωτή και ανδρική στην αυτοαπασχόληση.

Τα στοιχεία της Απογραφής 2021 για την Π.Ε. Πρέβεζας καταγράφουν 3.545 άνεργους συνολικά, με εξαιρετικά υψηλή συγκέντρωση στους κλάδους «Καταλύματα–Εστίαση» (Θ: 731) και «Χονδρικό–Λιανικό εμπόριο» (Ζ: 371), γεγονός που αποτυπώνει την εξάρτηση από τον τουρισμό και την κατανάλωση. Ακολουθούν οι «Κατασκευές» (ΣΤ: 238) και οι «Μεταφορές–Αποθήκευση» (Η: 132), ενώ κλάδοι όπως «Ορυχεία» ή «Ενέργεια/Υδρευση» παραμένουν περιθωριακοί. Σε επίπεδο δήμων, ο Δήμος Πρέβεζας συγκεντρώνει τους περισσότερους άνεργους (1.925), με κορυφές στην εστίαση (349) και στο εμπόριο (216). Η «αγροτική ανεργία» (Α: 292 στο σύνολο) δεν είναι αμελητέα. Οι «νέοι άνεργοι» ανέρχονται σε 806 (Πρέβεζα 385), επιβεβαιώνοντας ότι η είσοδος των νέων στην αγορά πλήττεται κυρίως στους κλάδους τουρισμού–εστίασης και εμπορίου.

Όσον αφορά τη ζήτηση επαγγελματιών, τα δεδομένα του Μηχανισμού Διάγνωσης και της ΔΥΠΑ/«ΕΡΓΑΝΗ» δείχνουν ότι στην Ήπειρο και ειδικά στην Π.Ε. Πρέβεζας οι ανάγκες συγκεντρώνονται σε πωλήσεις και εξυπηρέτηση πελατών, τουρισμό/εστίαση, υπαλληλικά καθήκοντα γραφείου, τεχνίτες/χειριστές, καθώς και οδηγούς και λογιστική υποστήριξη, με κορύφωση της ζήτησης από τον Απρίλιο έως τον Σεπτέμβριο. Σε πανελλαδικό επίπεδο, παραμένει υψηλή η πιθανότητα πρόσβασης σε μισθωτή εργασία για τεχνικούς και επαγγελματίες στους τομείς διοίκησης, υγείας και λογισμικού. Παράλληλα, η μακροχρόνια ανεργία εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, με αυξημένα ποσοστά στις γυναίκες και στις ηλικίες 30–44, ενώ η νεανική ανεργία, αν και αποκλιμακώνεται, παραμένει αισθητά πάνω από το συνολικό ποσοστό.

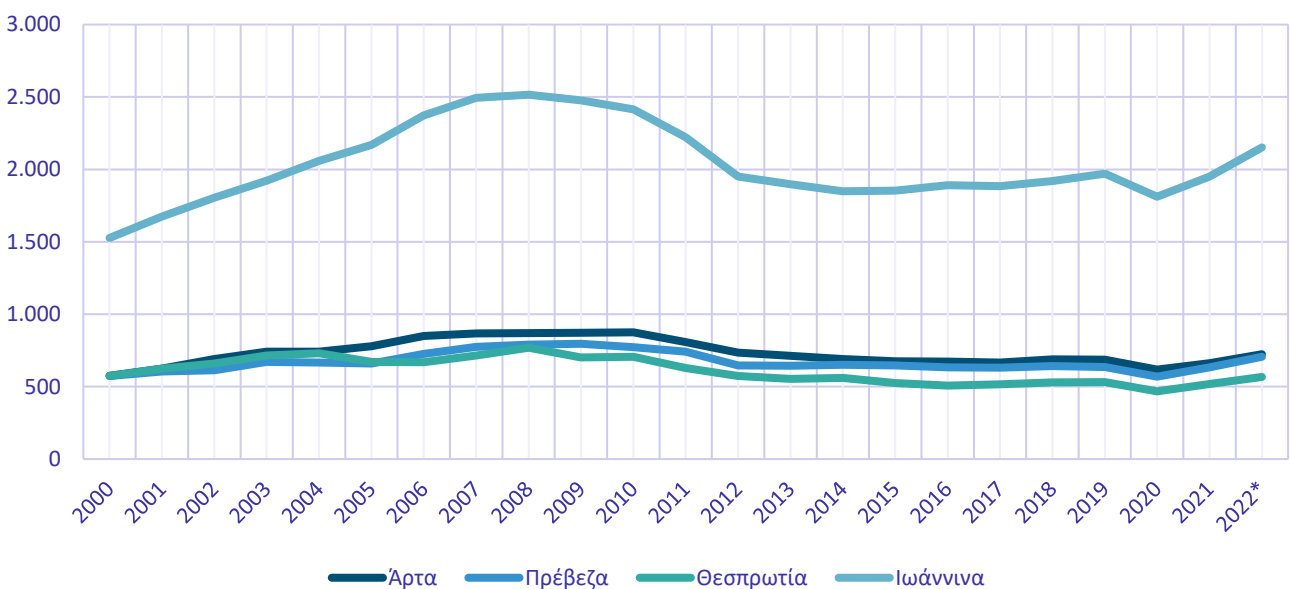
7.2 Τοπική οικονομία

Σύμφωνα με τους Περιφερειακούς Λογαριασμούς της ΕΛΣΤΑΤ (σε τρέχουσες τιμές), το ΑΕΠ της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας ακολούθησε την εθνική πορεία: αύξηση έως την προ κρίσης περίοδο, υποχώρηση στη δεκαετία 2009–2013, νέα άνοδο μέχρι το 2019, απότομη πτώση το 2020 λόγω πανδημίας και επανάκαμψη το 2021–2022. Ειδικότερα, η Πρέβεζα από 790 εκ. € το 2008 διαμορφώθηκε σε 569 εκ. € το 2020 και ανέκαμψε σε 634 εκ. € το 2021 και 705 εκ. € το 2022*. Αυτό αντιστοιχεί σε +10,8% σε σχέση με το 2019 (636 εκ. €) και +23,9% σε σχέση με τον «πυθμένα» του 2020 (ετήσια μέση άνοδος ~11,3% για 2020–2022). Παρά την ανάκαμψη, το επίπεδο του 2022* υπολείπεται κατά ~10,8% του ιστορικού υψηλού του 2008.

Σε επίπεδο Περιφέρειας Ηπείρου, το ΑΕΠ αυξήθηκε από 3.465 εκ. € το 2020 σε 3.765 εκ. € το 2021 και 4.148 εκ. € το 2022* (+19,7% 2020→2022, +8,5% 2019→2022), παραμένοντας όμως χαμηλότερο από το 2008 (4.944 εκ. €, απόκλιση ~16,1%). Το μερίδιο της Πρέβεζας στο ΑΕΠ της Ηπείρου κινείται ελαφρά ανοδικά μακροχρόνια: 16,0% το 2008, 16,6% το 2019, 17,0% το 2022*. Στο ίδιο έτος, τα ΑΕΠ των λοιπών ενοτήτων είναι: Άρτα 724 εκ. €, Θεσπρωτία 567 εκ. €, Ιωάννινα 2.151 εκ. €· σε σχέση με το 2008, οι μεταβολές είναι -16,8% (Άρτα), -26,3% (Θεσπρωτία), -14,5% (Ιωάννινα), ενώ η Πρέβεζα έχει τη μικρότερη υποχώρηση (-10,8%).

Με όρους κίνησης στον χρόνο, η Πρέβεζα δείχνει ισχυρή μεταπανδημική ανάκαμψη και ήπια ενίσχυση του βάρους της μέσα στην περιφερειακή οικονομία, χωρίς όμως να έχει επανέλθει πλήρως στα προ κρίσης επίπεδα του 2008. Το επικαιροποιημένο γράφημα ΑΕΠ (2000–2022*) θα πρέπει να αντικατοπτρίζει: (α) την κορύφωση της προ κρίσης περιόδου, (β) τη σταδιακή κάμψη 2009–2013, (γ) την ανάκαμψη έως το 2019, (δ) την πτώση του 2020 και (ε) την άνοδο 2021–2022*. Σημείωση: τα παραπάνω είναι σε τρέχουσες τιμές· για αποτύπωση «πραγματικής» μεταβολής συνιστάται και η παράθεση των αλυσωτών όγκων (2015=100) όπου είναι διαθέσιμοι.

Γράφημα 10 ΑΕΠ ανά Περιφερειακή Ενότητα Ηπείρου, 2000–2022* (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Σημ.: Το 2022 φέρει αστερίσκο γιατί είναι προσωρινά στοιχεία.

7.2.1 Πρωτογενής τομέας

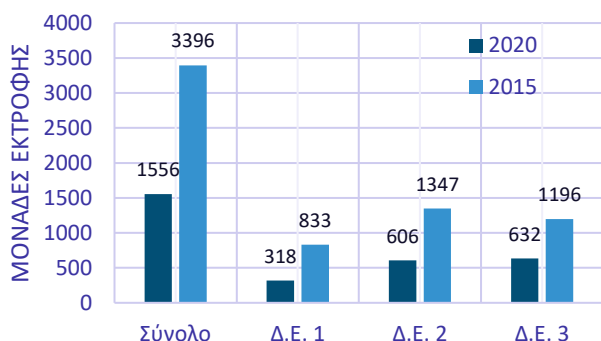
Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Απογραφής Γεωργίας-Κτηνοτροφίας 2020 της ΕΛΣΤΑΤ, στην Π.Ε. Πρέβεζας καταγράφονται 4.937 γεωργικές εκμεταλλεύσεις και 171,2 χιλ. στρ. χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης (ΥΑΑ). Η σύνθεση της ΥΑΑ δείχνει αροτραίες καλλιέργειες ~43%, πολυετείς (δενδρώδεις) ~36,5%, λιβάδια/βοσκότοπους ~15,7%, αγραναπαύσεις ~4%, ενώ τα θερμοκήπια καλύπτουν ~0,6%. Στον Δήμο Πρέβεζας αντιστοιχούν 71,2 χιλ. στρ. (περίπου 42% της ΥΑΑ της Π.Ε.), με αροτραίες ~34%, βοσκότοπους ~18%, αγραναπαύσεις ~3% και θερμοκήπια ~1,3%. Η κατανομή ανά δημοτική ενότητα είναι: Ζάλογο 42,5% της ΥΑΑ, Λούρος 30,4%, Πρέβεζα 27,2%. Τα θερμοκήπια συγκεντρώνονται κυρίως στη Δ.Ε. Πρέβεζας (περίπου 89% του συνόλου), ενώ οι βοσκότοποι στη Δ.Ε. Λούρου (~53%). Τα στοιχεία υποδηλώνουν ισχυρή παρουσία δενδρωδών καλλιεργειών (ελιά/εσπεριδοειδή) με επίκεντρο τον Λούρο, σημαντικό βάρος αροτραίων στο Ζάλογο και έντονη εξειδίκευση σε θερμοκήπια γύρω από την πόλη της Πρέβεζας.

στην Π.Ε. Πρέβεζας καταγράφονται 1.454 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις με 52.240 ΖΜ συνολικά. Η χοιροτροφία αποτελεί τον ισχυρότερο κλάδο σε όρους ζωικών μονάδων (21.728 ΖΜ, ~41,6% του συνόλου), ενώ βοοειδή (10.350 ΖΜ, ~19,8%) και προβατοτροφία (10.272 ΖΜ, ~19,6%) έχουν παρόμοιο βάρος. Στα βοοειδή η παρουσία θηλυκών είναι υψηλή (~72,8% των ΖΜ), ένδειξη γαλακτοπαραγωγικού προσανατολισμού. Τα πουλερικά συμβάλλουν σημαντικά (7.333 ΖΜ, ~14%), ενώ οι αίγες καλύπτουν μικρότερο μερίδιο (2.556 ΖΜ, ~4,9%). Στον Δήμο Πρέβεζας αντιστοιχούν 503 εκμεταλλεύσεις και 11.965 ΖΜ, με πιο ισορροπημένη σύνθεση: βοοειδή (3.421 ΖΜ) και πρόβατα (3.348 ΖΜ) σε παρόμοια επίπεδα, πουλερικά 1.672 ΖΜ και αίγες 648 ΖΜ. Τα στοιχεία για τους χοίρους είναι απόρρητα σε επίπεδο Δήμου (λόγω λίγων μονάδων), υποδηλώνοντας συγκέντρωση σε ελάχιστες, μεγάλες εκμεταλλεύσεις. Σε επίπεδο δημοτικών ενοτήτων, η προβατοτροφία είναι διάχυτη (Ζάλογο 1.332 ΖΜ, Λούρος 1.366 ΖΜ, Πρέβεζα 650 ΖΜ), τα πουλερικά συγκεντρώνονται κυρίως στον Λούρο (729 ΖΜ, ~44% των ΖΜ πουλερικών του Δήμου), ενώ η χοιροτροφία εμφανίζεται αποκλειστικά/κυρίως στο Ζάλογο (τιμές μη δημοσιεύσιμες). Συνολικά, η κτηνοτροφική βάση είναι πολυκλαδική, με ισχυρούς θύλακες χοιροτροφίας και πτηνοτροφίας και με γαλακτοπαραγωγικό χαρακτήρα στα βοοειδή.

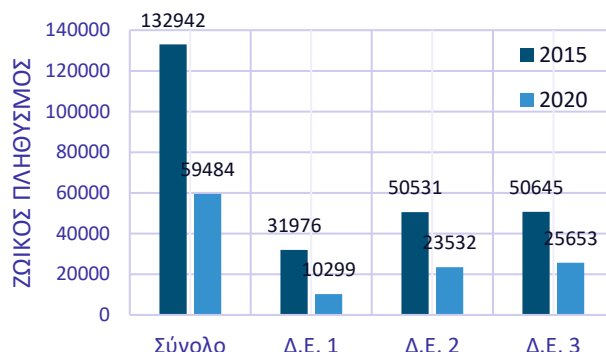
Μείωση σημειώνεται στις μονάδες εκτροφής (αιγοπροβάτων και βοοειδών) από 3396 που υπήρχαν συνολικά στον Δήμο το 2008, αυτές έχουν μειωθεί σε 1556 το 2020. Αντίστοιχες μειώσεις παρουσιάζονται στον Πίνακα 20. Ειδικότερα, στο Δήμο Πρέβεζας παρουσιάζεται μείωση από 833 μονάδες εκτροφής το 2015 σε 318, στο Ζάλογο από 1347 σε 606 και στο Λούρο από 1196 σε 632.

Αντίστοιχες μειώσεις παρουσιάζονται και στον ζωικό πληθυσμό μεταξύ του 2015 και 2020. Φαίνεται ότι η αγροτική δραστηριότητα στην περιοχή περιορίζεται σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για παράδειγμα ο πληθυσμός φαίνεται να έχει μειωθεί σχεδόν στο μισό. Ως προς αυτήν τη μείωση, θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι υπό την πίεση της κρίσης, κάποιες μονάδες έκλεισαν ή και οι κτηνοτρόφοι μετακινήθηκαν σε άλλους κλάδους. Αναφορικά με τα πουλερικά, εντοπίζονται περίπου 8 επιχειρήσεις στο Δήμο, ενώ ο πληθυσμός τους αγγίζει τα 250.000 πουλερικά. Αντίστοιχα, σχετικά έντονη δραστηριότητα παρουσιάζεται και στον κλάδο της αλιείας, όπου εντοπίζονται 12 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και 218 αλιεύτηκα σκάφη.

Γράφημα 11 Εξέλιξη των Μονάδων Εκτροφής ανά Δημοτική Ενότητα (2015–2020)

Γράφημα 12 Εξέλιξη Ζωικού πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα (2015–2020)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Απογραφή Γεωργίας και Κτηνοτροφίας 2020 & 2015. Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 30 Καταγραφή πόρων πρωτογενή τομέα

	Σύνολο	Δ.Ε. 1	Δ.Ε. 2	Δ.Ε. 3
Αγροτική Δραστηριότητα	Καλλιεργήσιμη Έκταση σε στρ.			
	96770	28565	39060	29145
	Μονάδες Εκτροφής (πλήθος)			
	1556	318	606	632
Κτηνοτροφική Δραστηριότητα	Ζωικός Πληθυσμός			
	59484	10299	23532	25653
	Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Κτηνοτροφικών Προϊόντων			
	8	1	2	1
	Ζωικός πληθυσμός (πουλερικά)			
	250000	140000	40000	70000
	Μονάδες Εκτροφής (πλήθος)(χοιρομητέρες)			
	8	1	5	2
	Ζωικός Πληθυσμός(χοιρομητέρες)			
	1500	400	700	400
Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Κτηνοτροφικών Προϊόντων				
4	2	1	1	
Αλιεία/Ιχθυοκαλλιέργεια	Αλιευτικά Σκάφη			
	218	218		
	Ιχθυόσκαλες			
	1	1		
	Μονάδες Ιχθυοκαλλιέργειας			
12	10	1	1	
Επιχειρήσεις Επεξεργασίας Αλιευμάτων				
8	8			

Σημείωση: Ο Πίνακας 27 διατηρείται ως baseline 2020 και φέρει ορολογία προηγούμενων ετών («Καλλιεργήσιμη έκταση», «Ζωικός πληθυσμός» κ.λπ.). Χρησιμοποιείται αποκλειστικά για συγκριτική αναφορά σε επίπεδο Δήμου/Δ.Ε. στις αναλύσεις του κειμένου εφαρμόζεται η ορολογία UAA/LSU της Απογραφής 2020.

7.2.2 Δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας παρουσιάζει διαφοροποιημένη εικόνα την περίοδο 2019–2022. Στη βιομηχανία τροφίμων, παρά τη μικρή κάμψη στον κύκλο εργασιών, διατηρείται σταθερά υψηλή απασχόληση (957 εργαζόμενοι το 2022), γεγονός που

αναδεικνύει τον σημαίνοντα ρόλο του κλάδου. Σημαντική αύξηση παρατηρείται στον κλάδο των μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων, με διπλασιασμό σχεδόν του κύκλου εργασιών (10,2 εκ. € το 2022), καθώς και στις εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες (17,8 εκ. € το 2022). Εντυπωσιακή άνοδο καταγράφουν οι κατασκευές κτιρίων, που από 7,9 εκ. € το 2019 εκτοξεύτηκαν στα 19,1 εκ. € το 2022, καθώς και η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία υπερδιπλασίασε τον κύκλο εργασιών της φτάνοντας τα 5,6 εκ. €.

Στον αντίποδα, οι κλάδοι της κλωστοϋφαντουργίας, της ένδυσης και της χημικής βιομηχανίας παύουν πλήρως τη δραστηριότητά τους μετά το 2020, αποτυπώνοντας την αδυναμία διατήρησης μικρής κλίμακας παραγωγής σε παραδοσιακούς τομείς. Συνολικά, ο δευτερογενής τομέας της περιοχής ενισχύεται σε κατασκευές, ενέργεια και υπηρεσίες μηχανημάτων, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται η ανάγκη αναδιάρθρωσης προς πιο δυναμικούς και εξωστρεφείς κλάδους.

Πίνακας 31 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
10	Βιομηχανία τροφίμων	2019	121	60.336	922
		2020	118	60.101	934
		2021	120	59.421	995
		2022	121	58.091	957
11	Ποτοποιία	2019	9	128	17
		2020	9	103	10
		2021	9	382	12
		2022	9	565	11
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	2019	3	57	4
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	0	0	0
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης	2019	5	131	10
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	0	0	0
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα· κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	2019	12	810	18
		2020	11	522	20
		2021	13	931	22
		2022	14	833	20
18	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	2019	3	155	5
		2020	3	104	4
		2021	3	123	4
		2022	4	154	5

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	2019	4	578	8
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	0	0	0
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	2019	20	5.858	62
		2020	19	6.439	62
		2021	19	7.078	74
		2022	18	10.175	74
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	2019	62	3.757	104
		2020	59	3.267	102
		2021	61	4.506	117
		2022	62	4.795	116
31	Κατασκευή επίπλων	2019	24	801	33
		2020	23	592	32
		2021	24	965	33
		2022	20	1.237	29
32	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	2019	12	232	15
		2020	11	171	16
		2021	13	1.307	33
		2022	14	1.433	30
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	2019	21	399	28
		2020	25	508	35
		2021	29	866	48
		2022	34	1.186	55
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	2019	38	2.451	62
		2020	58	2.681	66
		2021	73	3.383	80
		2022	77	5.568	79
36	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	2019	0	0	0
		2020	4	0	6
		2021	4	188	4
		2022	4	0	38
41	Κατασκευές κτιρίων	2019	84	7.940	196
		2020	78	10.591	202
		2021	131	14.453	368

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ ΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
		2022	152	19.124	318
42	Έργα πολιτικού μηχανικού	2019	52	4.508	67
		2020	51	3.404	79
		2021	50	4.785	101
		2022	49	5.302	88
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	2019	296	11.141	370
		2020	288	12.364	432
		2021	301	15.001	431
		2022	305	17.824	431

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων, ΕΛΣΤΑΤ, 2025

7.2.3 Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας εμφανίζει ισχυρή ανάκαμψη και διεύρυνση το 2022, με «ατμομηχανές» το εμπόριο και τον τουρισμό. Το λιανικό και χονδρικό εμπόριο ξεπερνούν καθαρά τα επίπεδα του 2019 τόσο σε κύκλο εργασιών (π.χ. λιανικό: 192,8 εκ. €, χονδρικό: 152,9 εκ. €) όσο και σε απασχόληση, ενώ οι μεταφορές επανέρχονται (χερσαίες: 27,8 εκ. €, πλωτές: 8,0 εκ. € με αύξηση μονάδων). Τα καταλύματα και η εστίαση ανακτούν και υπερβαίνουν το προ-πανδημικό αποτύπωμα (42,9 εκ. € και 54,3 εκ. € αντίστοιχα) με ισχυρή άνοδο θέσεων εργασίας (1.505 και 3.763 άτομα).

Παράλληλα ενισχύονται κλάδοι γνώσης και τεχνικών υπηρεσιών (αρχιτεκτονικές/μηχανικών: 12,8 εκ. €, IT: άνοδος μονάδων 9→24), οι διοικητικές-υποστηρικτικές δραστηριότητες και οι ενοικιάσεις/εκμισθώσεις (90 μονάδες, 5,7 εκ. €). Η υγεία καταγράφει σταθερή άνοδο (8,9 εκ. € το 2022), ενώ η εκπαίδευση διατηρεί υψηλή απασχόληση. Επιμέρους κωδικοί που εμφανίζουν μηδενισμούς σε ορισμένα έτη (π.χ. δημόσια διοίκηση/πολιτισμός) ερμηνεύονται ως ιδιαιτερότητες ταξινόμησης/διαθεσιμότητας στοιχείων και όχι απαραίτητα ως πραγματική απουσία δραστηριότητας. Επομένως, η εικόνα του 2022 επιβεβαιώνει στροφή προς υπηρεσίες με τουριστικό και εμπορικό πρόσημο, αλλά και σταδιακή ενίσχυση κλάδων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.

Πίνακας 32 Βασικά στοιχεία επιχειρήσεων Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
45	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο- επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2019	144	13.480	253
		2020	146	12.479	253
		2021	149	16.781	296
		2022	150	19156	297
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2019	229	107.431	644
		2020	219	101.375	616
		2021	231	128.693	673
		2022	229	152876	717
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	2019	811	156.240	1.729
		2020	796	137.651	1.509
		2021	815	160.521	1.624
		2022	817	192843	1674
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	2019	293	23.927	402
		2020	289	19.426	428
		2021	278	22.174	425
		2022	287	27757	439
50	Πλωτές μεταφορές	2019	24	6.202	92
		2020	23	3.262	78
		2021	24	5.750	26
		2022	31	8034	25
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	2019	22	9.866	91
		2020	25	9.439	100
		2021	27	11.215	115
		2022	28	10788	116
53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	2019	8	634	32
		2020	6	691	23
		2021	7	778	27
		2022	10	928	35
55	Καταλύματα	2019	560	33.412	1.451
		2020	541	15.586	1.127
		2021	558	28.790	1.395
		2022	574	42851	1505
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	2019	767	40.249	3.337
		2020	730	26.253	2.771

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
		2021	736	36.881	3.334
		2022	747	54336	3763
58	Εκδοτικές δραστηριότητες	2019	5	170	9
		2020	5	121	10
		2021	7	137	12
		2022	7	151	12
60	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	2019	4	93	5
		2020	4	92	7
		2021	4	99	8
		2022	4	110	9
61	Τηλεπικοινωνίες	2019	6	349	7
		2020	6	286	6
		2021	6	386	8
		2022	7	545	12
62	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	2019	9	371	13
		2020	12	605	13
		2021	19	648	23
		2022	24	876	28
66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	2019	40	1.435	68
		2020	43	1.649	65
		2021	45	1.796	70
		2022	41	1913	61
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	2019	19	787	26
		2020	19	1.024	27
		2021	22	1.077	35
		2022	25	2494	41
69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	2019	208	4.845	325
		2020	216	4.367	338
		2021	216	5.997	350
		2022	218	5706	353
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	2019	38	1.873	44
		2020	37	2.455	60
		2021	34	2.650	63
		2022	38	2663	52
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και	2019	193	8.717	225

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
	δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	2020	196	8.933	252
		2021	200	13.051	274
		2022	218	12756	281
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	2019	9	281	9
		2020	14	268	16
		2021	19	669	19
		2022	21	694	22
73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	2019	0	0	0
		2020	0	0	0
		2021	9	376	14
		2022	11	432	15
74	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	2019	19	273	21
		2020	17	197	23
		2021	23	287	22
		2022	26	269	26
75	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	2019	0	0	0
		2020	0	0	0
		2021	13	872	19
		2022	13	895	20
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	2019	0	0	0
		2020	67	1.356	66
		2021	81	3.787	73
		2022	90	5667	87
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	2019	21	1.915	53
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	18	1.964	46
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	2019	12	375	20
		2020	14	464	27
		2021	17	522	40
		2022	16	628	32
82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	2019	15	367	18
		2020	11	274	13
		2021	13	261	14
		2022	23	357	25

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	2019	5	2.752	625
		2020	0	0	0
		2021	7	1.398	777
		2022	0	0	0
85	Εκπαίδευση	2019	165	3.827	1.657
		2020	166	3.161	1.629
		2021	170	3.708	1.596
		2022	178	4448	1581
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	2019	201	6.377	643
		2020	200	6.826	676
		2021	206	8.369	741
		2022	202	8937	732
90	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	2019	16	154	17
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	0	0	0
91	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	2019	5	72	8
		2020	0	0	0
		2021	0	0	0
		2022	0	0	0
92	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	2019	18	1.227	38
		2020	17	780	37
		2021	18	1.013	41
		2022	18	1151	40
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	2019	49	529	122
		2020	46	288	92
		2021	57	440	128
		2022	61	832	148
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	2019	61	132	106
		2020	34	105	161
		2021	51	80	190
		2022	52	141	275
95	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	2019	36	2.071	57
		2020	36	1.721	62
		2021	34	1.404	46

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ	
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή				
96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	2022	36	1.705	48
		2019	127	2.408	215
		2020	135	1.976	219
		2021	139	2.602	224
		2022	144	3412	241

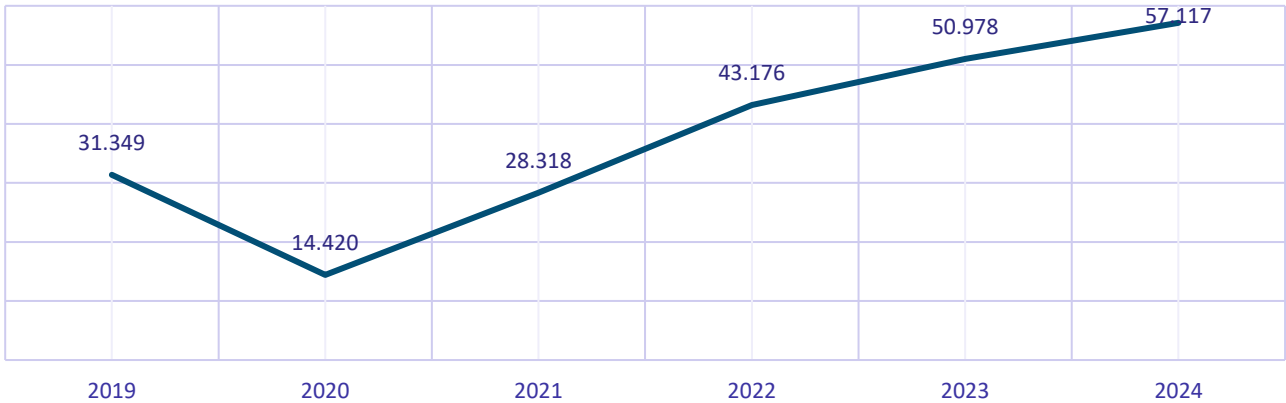
Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων, ΕΛΣΤΑΤ, 2025

7.2.3.1 Τουρισμός

Ο τουριστικός τομέας στον Δήμο Πρέβεζας καταγράφει σημαντική αναπτυξιακή δυναμική, ιδιαίτερα μετά την περίοδο της πανδημίας COVID-19. Η περιοχή διαθέτει πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, με συνδυασμό παραθαλάσσιου τουρισμού, αρχαιολογικών χώρων (Νικόπολη, Κασσώπη), θρησκευτικών μνημείων και εναλλακτικών δραστηριοτήτων (περιπατητικές και ποδηλατικές διαδρομές, γαστρονομία, θαλάσσιος και ιστιοπλοϊκός τουρισμός). Σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία του τρίτογενή τομέα, οι δραστηριότητες καταλυμάτων και εστίασης υπερέβησαν το 2022 τα προ-πανδημικά επίπεδα (κύκλος εργασιών 42,9 εκ. € και 54,3 εκ. € αντίστοιχα), ενώ η απασχόληση κατέγραψε θεαματική άνοδο (1.505 και 3.763 εργαζόμενοι αντίστοιχα). Η αύξηση αυτή συνδέεται με την ενίσχυση της ελκυστικότητας του προορισμού, όπως αποτυπώνεται και στην άνοδο της επισκεψιμότητας αρχαιολογικών χώρων και μουσείων (Νικόπολη, Κασσώπη) καθώς και στη σταθερή αύξηση των ελλιμενισμών στη Μαρίνα Πρέβεζας. Παράλληλα, η απουσία σταθερής κρουαζιέρας στο λιμάνι εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση αλλά και δυνητική ευκαιρία για ανάπτυξη νέων τουριστικών ροών.

Ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων παροχής καταλυμάτων στην Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας παρουσιάζει σαφή δυναμική ανάκαμψης και ανάπτυξης την περίοδο 2019–2024. Ειδικότερα, μετά τη σημαντική πτώση λόγω της πανδημίας το 2020 (14,42 εκ. €), η αγορά κατέγραψε συνεχή άνοδο, με 28,32 εκ. € το 2021 και 43,18 εκ. € το 2022. Η τάση αυτή ενισχύθηκε περαιτέρω το 2023 (50,98 εκ. €) και το 2024 (57,12 εκ. €), υπερβαίνοντας κατά πολύ τα προ πανδημίας επίπεδα του 2019 (31,35 εκ. €). Η εξέλιξη αυτή αναδεικνύει τη σημασία του τουρισμού ως βασικού μοχλού οικονομικής ανάπτυξης για την περιοχή και την ικανότητα του κλάδου να προσαρμόζεται γρήγορα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες ζήτησης.

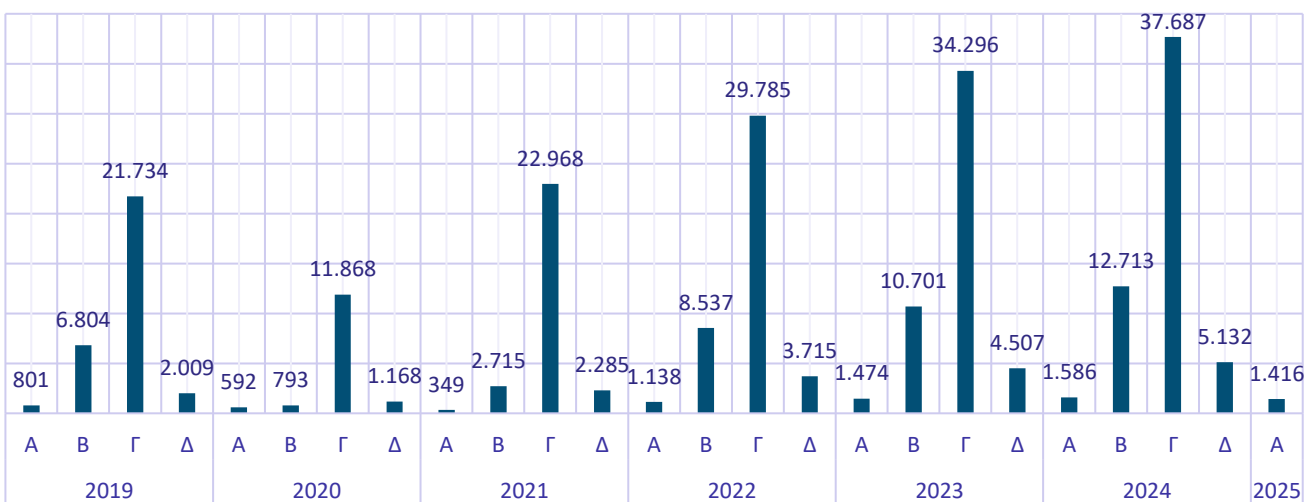
Γράφημα 13 Εξέλιξη κύκλου εργασιών επιχειρήσεων παροχής καταλυμάτων στην Π.Ε. Πρέβεζας (2019–2024)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2025, Διοικητικές Πηγές – Κλάδος Παροχής Καταλυμάτων (NACE 55), Επεξεργασία Ομάδας Εργασίας

Η ανάλυση του κύκλου εργασιών σε τριμηνιαία βάση αποτυπώνει με σαφήνεια την έντονη εποχικότητα του τουρισμού στην Πρέβεζα. Παρατηρείται σταθερά η κορύφωση του τζίρου στο τρίτο τρίμηνο κάθε έτους, που αντιστοιχεί στη θερινή περίοδο (Ιούλιος–Σεπτέμβριος), όταν οι αφίξεις και οι διανυκτερεύσεις επισκεπτών βρίσκονται στο απόγειό τους. Ενδεικτικά, το Γ' τρίμηνο 2022 κατέγραψε κύκλο εργασιών 29,8 εκατ. ευρώ, ενώ το 2023 ανήλθε σε 34,3 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας διαδοχική αύξηση. Αντίθετα, τα Α' και Δ' τρίμηνα παραμένουν χαμηλά, γεγονός που καταδεικνύει την περιορισμένη αξιοποίηση του προορισμού εκτός της θερινής περιόδου. Η έντονη πτώση του 2020, ιδιαίτερα στο Α' και Β' τρίμηνο, αντανakλά τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, ενώ η σταδιακή ανάκαμψη από το 2021 και μετά αποδεικνύει τη δυναμική επαναφορά του τουριστικού τομέα. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία (Γ' τρίμηνο 2024: 37,7 εκατ. ευρώ) δείχνουν ιστορικό υψηλό, γεγονός που ενισχύει την εικόνα ισχυρής τουριστικής ανάπτυξης και αναδεικνύει την ανάγκη στρατηγικών για επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

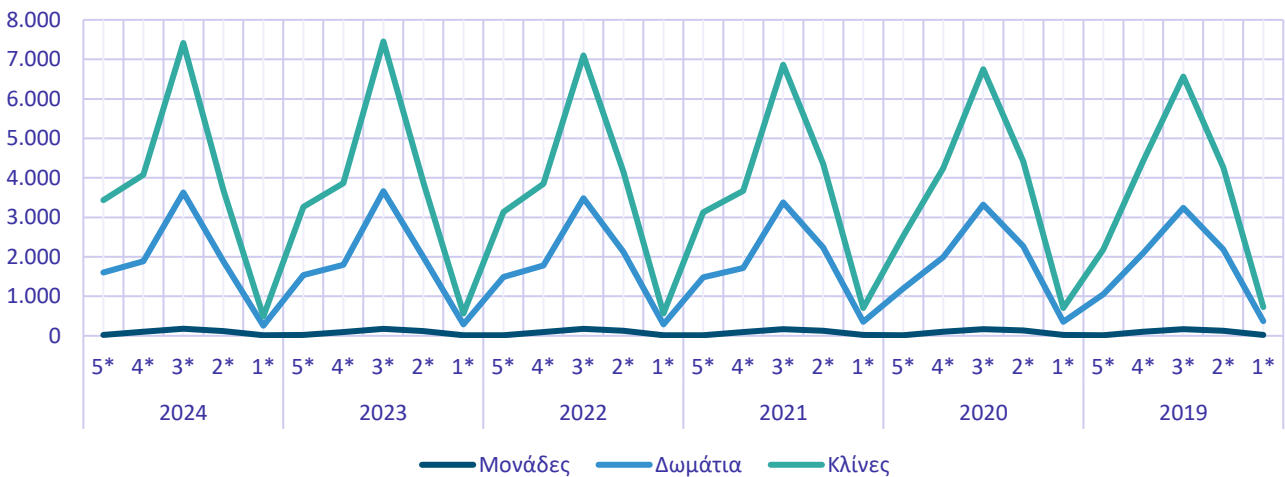
Γράφημα 14 Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων του κλάδου Παροχής Καταλυμάτων (NACE 55) στην Π.Ε. Πρέβεζας ανά τρίμηνο, 2019–2025

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2025, Διοικητικές Πηγές – Κλάδος Παροχής Καταλυμάτων (NACE 55), Επεξεργασία Ομάδας Εργασίας

Ο ξενοδοχειακός στόλος της Ηπείρου την εξαετία 2019–2024 παραμένει σχεδόν σταθερός σε αριθμό μονάδων (433 → 433), αλλά αναβαθμίζεται ποιοτικά. Τα 5* αυξάνονται από 14 σε 21 και τα 3* από 165 σε 179, ενώ μειώνονται τα 2* (128 → 116) και ιδιαίτερα τα 1* (23 → 16). Παρά την οριακή μεταβολή μονάδων, η δυναμικότητα μεγαλώνει: δωμάτια 8.947 → 9.259 (+3,5%) και κλίνες 18.171 → 19.113 (+5,2%), άρα περισσότερες κλίνες ανά μονάδα. Το μερίδιο κλινών 4–5* ανεβαίνει από 36% (2019) σε ~39% (2024), δείχνοντας στροφή σε υψηλότερες κατηγορίες. Μετά την πανδημική κάμψη, τα μεγέθη του 2022–2024 κινούνται ανοδικά σε δωμάτια/κλίνες, στοιχείο που ευνοεί στρατηγική επιμήκυνσης περιόδου και προσέλκυσης αγορών υψηλότερης δαπάνης.

Γράφημα 15 Διαχρονική εξέλιξη ξενοδοχειακού δυναμικού (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) στην Ήπειρο ανά κατηγορία (2019–2024)

Πηγή: Σύνδεσμος Ξενοδόχων Ελλάδος¹², 2025, Επεξεργασία Ομάδας Εργασίας

Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Π.Ε. Πρέβεζας το 2023 ανέρχεται σε 116 μονάδες, 3.153 δωμάτια και 6.354 κλίνες. Η διάρθρωση είναι έντονα «μεσαίας κατηγορίας»: τα 3* συγκεντρώνουν 2.633 κλίνες (41,4%) και τα 2* 1.693 κλίνες (26,6%). Ακολουθούν τα 4* με 1.218 κλίνες (19,2%), ενώ τα 5* παραμένουν περιορισμένα (2 μονάδες, 567 κλίνες – 8,9%). Τα 1* καλύπτουν μόλις 243 κλίνες (3,8%). Συνεπώς, ο προορισμός στηρίζεται κυρίως σε μεσαίας τάξης καταλύματα με καλή σχέση ποιότητας/τιμής, αλλά διαθέτει περιθώριο ενίσχυσης της ανώτερης κατηγορίας (4–5*) αν ο Δήμος/αγορά στοχεύσει σε υψηλότερη δαπάνη ανά επισκέπτη και επιμήκυνση περιόδου.

Πίνακας 33 Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας (2023)

Κατηγορία	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
5*	2	256	567
4*	21	570	1218
3*	41	1316	2633
2*	45	885	1693
1*	7	126	243
Σύνολο	116	3153	6354

Πηγή: ΞΕΕ – Επεξεργασία INSETE Intelligence

¹²Δεδομένα από: <https://www.grhotels.gr/diachroniki-ekseliksi-tou-ksenodocheiakou-dynamikou-2015-2024-ana-perifereia-kai-katigoria/>

Το 2019 η Π.Ε. Πρέβεζας διέθετε 756 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων με 4.975 δωμάτια και 12.028 κλίνες, συγκεντρώνοντας περίπου το 57% των μονάδων, το 62% των δωματίων και το 63% των κλινών της Ηπείρου στον συγκεκριμένο τύπο καταλύματος. Η αγορά είναι έντονα προσανατολισμένη στις μεσαίες κατηγορίες 2Κ–3Κ (301 και 263 μονάδες αντίστοιχα), που αθροιστικά αντιστοιχούν σε ~75% των μονάδων και ~73% των κλινών (8.594). Η κατανομή αυτή υποδηλώνει κυριαρχία μικρών/μεσαίων, συχνά οικογενειακών, επιχειρήσεων που εξυπηρετούν κυρίως θερινή και παραθαλάσσια ζήτηση. Η παρουσία στις ανώτερες κατηγορίες είναι περιορισμένη (79 μονάδες 4Κ), γεγονός που δείχνει περιθώρια αναβάθμισης ποιότητας και διαφοροποίησης προϊόντος (θεματικές υπηρεσίες, ανακαινίσεις, πιστοποιήσεις), ώστε να αυξηθεί η μέση δαπάνη και η διάρκεια παραμονής, ιδίως σε περιόδους εκτός αιχμής.

Πίνακας 34 Ενοικιαζόμενα δωμάτια Π.Ε. Πρέβεζας ανά κατηγορία (2019)

Κατηγορία	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
4Κ	79	825	2057
3Κ	263	1704	4357
2Κ	301	1833	4237
1Κ	113	613	1377
Σύνολο	756	4975	12028

Πηγή: ΜΗΤΕ – επεξεργασία INSETE Intelligence

Επίσης, Η Π.Ε. Πρέβεζας είναι ο σαφής «πυρήνας» της βραχυχρόνιας μίσθωσης στην Ήπειρο: 2.451 μονάδες, 4.016 δωμάτια και 9.499 κλίνες (περίπου 49% των μονάδων, 50% των δωματίων και 48,5% των κλινών της Περιφέρειας). Ο μέσος λόγος δωμάτια/μονάδα = 1,6 και κλίνες/μονάδα = 3,9 δείχνει μικρές-μεσαίες, κυρίως οικογενειακές κατοικίες/διαμερίσματα, έντονα προσανατολισμένες στη θερινή, παραθαλάσσια ζήτηση. Αυτό το δυναμικό επηρεάζει την τοπική αγορά φιλοξενίας (τιμές, εποχικότητα) και αναδεικνύει ανάγκη για κανόνες ποιότητας, δεδομένα χωροθέτησης και δράσεις επιμήκυνσης περιόδου.

Το δυναμικό των κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας για το 2023 αποτυπώνεται σε 11 μονάδες, με 32 οικίσκους και συνολικά 796 θέσεις φιλοξενίας. Η πλειονότητα εντάσσεται στις κατηγορίες 2* και 3*, γεγονός που δείχνει ότι ο συγκεκριμένος τύπος καταλύματος είναι περισσότερο προσανατολισμένος σε βασικές και μεσαίες παροχές, καλύπτοντας κυρίως τις ανάγκες τουριστών που αναζητούν οικονομικές και εναλλακτικές μορφές διαμονής. Αυτό ενισχύει τον χαρακτήρα της Πρέβεζας ως προορισμού που μπορεί να συνδυάζει οργανωμένες τουριστικές υποδομές με πιο «φυσικές» εμπειρίες διακοπών κοντά στη φύση.

Πίνακας 35 Δυναμικό κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2023)

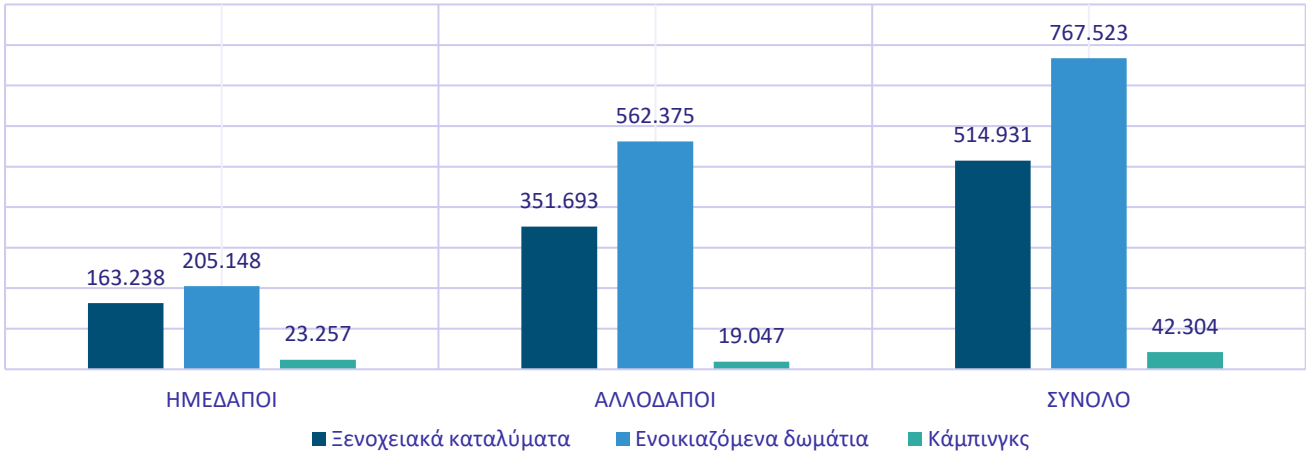
	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Μονάδες	0	3	8	0	11
Οικίσκοι	0	11	21	0	32
Θέσεις	0	218	578	0	796

Πηγή: ΞΕΕ – Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η τουριστική ζήτηση στην Π.Ε. Πρέβεζας το 2024 διαμορφώθηκε σε 1.324.758 διανυκτερεύσεις και 290.799 αφίξεις (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα, κάμπινγκ), με Μέση Διάρκεια Παραμονής ~4,56 διαν./άφιξη. Το βάρος πέφτει στα ενοικιαζόμενα δωμάτια (57,9% των διανυκτερεύσεων), έπονται τα ξενοδοχεία (38,9%) και τα κάμπινγκ (3,2%). Οι αλλοδαποί παράγουν το 70,5% των συνολικών διανυκτερεύσεων, στοιχείο που εξηγεί και τη μεγαλύτερη μέση παραμονή. Στα ξενοδοχεία

καταγράφηκαν 514.931 διαν./129.708 αφίξεις (ΜΔΠ 3,97), με πληρότητα 44,2% στις κλίνες που λειτούργησαν.

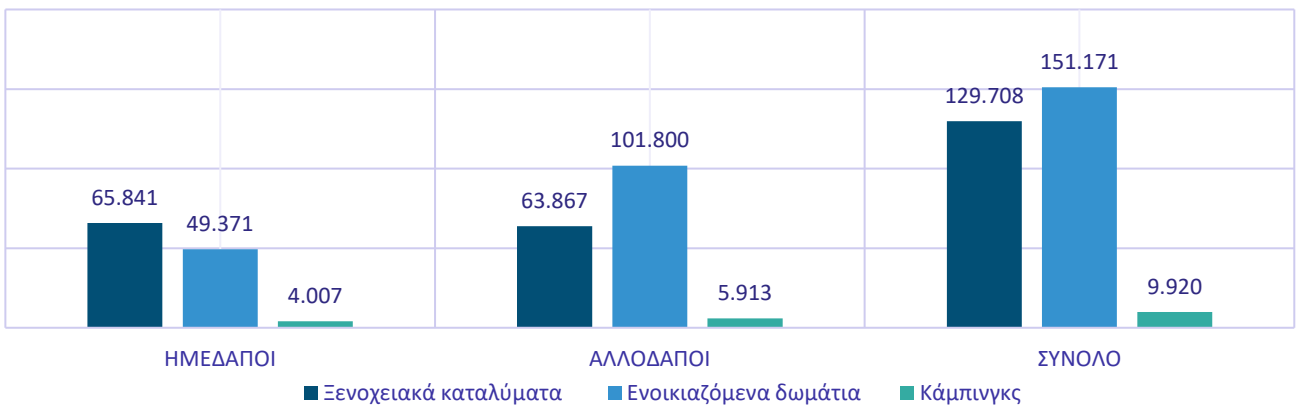
Γράφημα 16 Διανυκτερεύσεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2024)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Στατιστικά στοιχεία διανυκτερεύσεων, 2024, Επεξεργασία Ομάδας Εργασίας

Παρότι οι αφίξεις είναι μοιρασμένες (Ημεδαποί 50,8% – Αλλοδαποί 49,2%), οι αλλοδαποί μένουν πολύ περισσότερο (5,51 διαν./άφιξη έναντι 2,48 των ημεδαπών). Στα ενοικιαζόμενα η ΜΔΠ είναι ακόμη υψηλότερη (5,08), με ισχυρή διεθνή ζήτηση (73,3% των διανυκτερεύσεων, 5,53 διαν./άφιξη αλλοδαπών). Τα κάμπινγκ έχουν μικρό μερίδιο αλλά μεγάλη παραμονή ημεδαπών (5,80 διαν./άφιξη). Συμπέρασμα: η αγορά εξωτερικού «τραβά» τη διάρκεια παραμονής – ειδικά στα μη ξενοδοχειακά – ενώ στα ξενοδοχεία υπάρχει χώρος για βελτίωση πληρότητας μέσω επιμήκυνσης σεζόν, θεματικών προϊόντων και καλύτερης στόχευσης σε αγορές με υψηλή ΜΔΠ.

Γράφημα 17 Αφίξεις σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, Ενοικιαζόμενα Δωμάτια και Κάμπινγκ στην Π.Ε. Πρέβεζας (2024)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Στατιστικά στοιχεία αφίξεων, 2024, Επεξεργασία Ομάδας Εργασίας

Η κρουαζιέρα στην Ήπειρο παρουσιάζει εντυπωσιακή αύξηση την περίοδο 2019–2023, με τις αφίξεις επιβατών να εκτινάσσονται κατά 217%. Ο κύριος όγκος κίνησης εντοπίζεται στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας, ενώ αξιοσημείωτη είναι η εμφάνιση της Πρέβεζας στον χάρτη της κρουαζιέρας με 479 επιβάτες το 2023, μετά από απουσία τα προηγούμενα χρόνια. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει τις προοπτικές του λιμανιού Πρέβεζας ως νέου τουριστικού προορισμού

κρουαζιέρας, γεγονός που θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τουριστικής ταυτότητας της περιοχής.

Πίνακας 36 Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Ηπείρου (2019–2023)

Λιμάνι	2019	2022	2023	%Δ 2019–2023	%Δ 2022–2023
Ηγουμενίτσας	1.053	4.323	4.166	296%	-4%
Πάργας	1.084	1.348	2.125	96%	58%
Πρέβεζας	0	0	479	-	-
Ήπειρος	2.137	5.671	6.770	217%	19%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος – Επεξεργασία INSETE Intelligence

Ως προς την επισκεψιμότητα σε μουσεία, ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει τον αριθμό επισκεπτών σε μουσεία της Περιφέρειας Ηπείρου κατά την περίοδο 2019-2023. Για την Πρέβεζα, παρατηρείται σημαντική αύξηση επισκεψιμότητας με 10.985 επισκέπτες το 2023, καταγράφοντας άνοδο 28% σε σχέση με το 2019 και 34% συγκριτικά με το 2022. Η αύξηση αυτή αποτυπώνει τη δυναμική της περιοχής στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού και αναδεικνύει τη σημασία των μουσείων ως πόλο έλξης επισκεπτών.

Πίνακας 37 Επισκέπτες σε Μουσεία της Περιφέρειας Ηπείρου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019-2023

Ενότητα	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Ιωαννίνων	35.414	41.380	44.216	25%	7%
Άρτας	12.080	10.243	13.167	9%	29%
Πρέβεζας	8.570	8.215	10.985	28%	34%
Θεσπρωτίας	2.992	3.718	3.486	17%	-6%
Ήπειρος	59.056	63.556	71.854	22%	13%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία INSETE Intelligence

Τέλος, ο αριθμός επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζει σταθεροποίηση την περίοδο 2019-2023, με συνολική αύξηση 3%. Η Πρέβεζα κατέγραψε άνοδο 1% συγκριτικά με το 2019 και 6% σε σχέση με το 2022, διατηρώντας σημαντική θέση στον πολιτιστικό τουρισμό της περιοχής.

Πίνακας 38 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Ηπείρου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019-2023

Ενότητα	2019	2022	2023	%Δ 2019-2023	%Δ 2022-2023
Ιωαννίνων	45.069	41.697	44.642	-1%	7%
Πρέβεζας	41.723	39.558	42.021	1%	6%
Θεσπρωτίας	1.679	3.216	4.139	147%	29%
Ήπειρος	88.471	84.471	90.802	3%	7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Συνολικά, και με βάση τις κατευθύνσεις της Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Ήπειρο (RIS3) προκύπτει ότι, μια προτεραιότητα ανάπτυξης είναι η διαφοροποίηση και επέκταση τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξη του τουρισμού εμπειρίας. Ως προς αυτήν τη διάσταση ενισχύονται οι μορφές εναλλακτικών μορφών τουρισμού και συνεργασιών ανάμεσα στις επιχειρήσεις σε όλη την

αλυσίδα αξίας της βιομηχανίας της εμπειρίας και τις εναλλακτικές μορφές της τουριστικής βιομηχανίας. Μέσω αυτής της προτεραιότητας, ο Δήμος Πρέβεζας μπορεί να συμβάλει στην ανάδειξη των περιοχών ευθύνης του μέσω της αξιοποίησης πλήρως ανεκμετάλλευτων ή ατελώς εκμεταλλεύσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Για παράδειγμα, η δράση δύναται να εστιάσει στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και υποδομών στον:

1. Σχολικό Τουρισμό (υποδομές και δίκτυα που συνδυάζουν την επίσκεψη με την φύση και πολιτισμό της Ηπείρου) (έρευνα για διαθέσιμες υποδομές και θεματικές επισκέψεις για ολοκληρωμένα πακέτα προσφορών) Αν λάβουμε υπόψη το χαμηλό αριθμό επισκέψεων από σχολεία αυτό θα πρέπει να θορυβήσει και συνάμα να κινητοποιήσει τη δημοτική αρχή- Απαιτείται η υιοθέτηση ενός μοντέλου εξωστρέφειας στη βάση της συνέργειας τουριστικών πρακτόρων - ιδιοκτητών καταλυμάτων - δημοτικής αρχής προκειμένου να κοινοποιηθεί η δυναμική αυτή μέσω απευθείας επαφών με μεγάλους ομίλους αλλά και με τις κατά τόπους Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας και τα Σχολεία για να εντάξουν είτε εν μέρει είτε κατά κύριο λόγο στα προγράμματα των εκδρομών τους.
2. Καταδυτικό Τουρισμό (επιλεγμένα καταδυτικά πάρκα - πλούτος του θαλάσσιου βυθού - ναυάγια - Άκτιο) - Συγχρηματοδότηση δραστηριοτήτων - Αδειών - Πιστοποιήσεων
3. Ιστιοπλοϊκό Τουρισμό - Θεματικός (π.χ. ιστορικός) - Οργάνωση και πιστοποίηση μαρίνων - Ολοκλήρωση Υποδομών - Διεθνές μάρκετινγκ - ένταξη σε διεθνείς αλυσίδες
4. Θρησκευτικό Τουρισμό - Έρευνα για ανάπτυξη προϊόντων (π.χ. μοναστήρια, ξωκλήσια, εικόνες, Άγιοι, εορτολόγιο και συσχέτιση με συγκεκριμένες χώρες πελάτες, όπως Ουκρανία, Ρωσία, Γεωργία)

Ο θρησκευτικός τουρισμός μπορεί να αναδειχθεί και στη βάση του άξονα που αφορά τους καθολικούς και όχι μόνο τους ορθόδοξους καθώς συνδέεται και με τον Απόστολο Παύλο και τον Απόστολο Βαρνάβα και τις περιοδείες στην περιοχή καθώς και με την παλαιοχριστιανική περίοδο της Νικόπολης όπου δεν είχε ακόμη επέλθει το Σχίσμα μεταξύ των δυο εκκλησιών οπότε λειτουργεί ως τόπος κοινής αναφοράς. Αν λάβουμε υπόψη το εύρος των επισκεπτών που κινούνται προς την κατεύθυνση αυτή και στη βάση αυτού του προγραμματισμού ανοίγεται σαφώς μια νέα προοπτική που μπορεί να συνδεθεί και με τα μοναστήρια ως χώρους ανάπτυξης της τέχνης για εκείνους που επιδεικνύουν ειδικό ενδιαφέρον όπως είναι οι σπουδαστές –μελετητές –καθηγητές της βυζαντινής τέχνης και αρχαιολογίας, σύλλογοι, όμιλοι μελέτης κτλ. που δεν έχουν αυστηρά θρησκευτικό προσανατολισμό. Μια ακόμη αγορά έντονα προσανατολισμένη προς τον θρησκευτικό και ιστορικό-αρχαιολογικό τουρισμό είναι η αγορά της Κύπρου τόσο στο επίπεδο των σχολικών της εκδρομών όσο και των οργανωμένων τουρ τα οποία κινούνται στην ευρύτερη περιοχή όπου και υπάρχουν ανταγωνιστικοί προορισμοί (Ιωάννινα, Ζαγοροχώρια, Μέτσοβο, Μετέωρα) και τους οποίους θα μπορούσε να προσελκύσει η Πρέβεζα λόγω του συγκριτικού πλεονεκτήματος ότι συνδυάζει τα πολιτισμικά – θρησκευτικά θέλητρα με τον τουρισμό αναψυχής.

5. Δραστηριότητες, όπως περίπατοι, διαδρομές με ποδήλατα, ιππασία, ιστορία, θαλάσσιος πλούτος και τοπικά προϊόντα, ορεινές διαδρομές – Δημιουργία διαδρομών Οι διαδρομές αυτές θα πρέπει να έχουν χαρακτήρα συνδυαστικό και να μην είναι αυστηρά θεματικά προσανατολισμένες προκειμένου να αναδεικνύουν τη σύνθεση των επιλογών. Π.χ. μια πεζοπορική διαδρομή που θα καταλήγει σε ένα χώρο θρησκευτικού χαρακτήρα ή σε ένα αρχαιολογικό μνημείο.

6. Διαδρομές γαστρονομίας σε συνδυασμό με τον περιπατητικό τουρισμό
7. Υποστήριξη Θεματικών Πάρκων και Δικτύων (εξωτικής ομορφιάς παραλίες, μοναστήρια, δίκτυα αρχαίων θεάτρων) – Συγχρηματοδότηση ανάπτυξης με ιδιωτικά κεφάλαια.
8. Το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και υπόβαθρο της περιοχής προσφέρει πληθώρα δυνατοτήτων για ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού συμβάλλοντας ουσιαστικά στη διαφοροποίηση και επέκταση του τουριστικού προϊόντος.

7.3 Υφιστάμενη κατάσταση και δραστηριότητες

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ανάλυσης, στον Δήμο Πρέβεζας ο τριτογενής τομέας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος της απασχόλησης και της οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, καταγράφονται ενδείξεις περιορισμού της παραγωγικής δραστηριότητας σε επιμέρους υποκλάδους του πρωτογενούς τομέα, ενώ η τοπική οικονομία επηρεάστηκε τα προηγούμενα έτη από τις γενικότερες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες. Στον τομέα του τουρισμού, οι δραστηριότητες επηρεάστηκαν προσωρινά κατά την περίοδο της πανδημίας, ωστόσο στη συνέχεια καταγράφεται σαφής δυναμική ανάκαμψη, γεγονός που ενισχύει τον ρόλο του τουρισμού ως βασικού πυλώνα της τοπικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης και διαφοροποίησης της παραγωγικής βάσης, σε συνδυασμό με τη στήριξη της απασχόλησης και τη βελτίωση της ανθεκτικότητας της τοπικής οικονομίας. Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει ένα πλέγμα υπηρεσιών και συνεργαζόμενων φορέων που μπορούν να υποστηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη και την επιχειρηματική δραστηριότητα. Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης, όπως υλοποιούνται τόσο από τις υπηρεσίες του Δήμου όσο και από συναρμόδιους και συνεργαζόμενους φορείς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η συνεργασία του Δήμου με φορείς όπως το Δασαρχείο Πρέβεζας, οι αγροτικοί σύλλογοι και ενώσεις παραγωγών, το Λιμεναρχείο και το Λιμενικό Ταμείο Πρέβεζας, οι υπηρεσίες εγγειοβελτιωτικών έργων της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, καθώς και οι αρμόδιοι φορείς του τουρισμού, δύναται να συμβάλει ουσιαστικά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων που ενισχύουν την τοπική οικονομία. Οι παρεμβάσεις αυτές μπορούν να ευθυγραμμιστούν με τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ηπείρου, υποστηρίζοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής.

Πίνακας 39 Κυρίες δραστηριότητες Τομέα Οικονομικής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΤΟ ΤΟΜΕΑ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Δ/ση Γεωργίας & Κτηνοτροφίας Ν. Πρέβεζας	1. Έλεγχοι και καταγραφές γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής
	2. Προγράμματα επιχορηγήσεων
	3. Κατευθύνσεις και προγραμματισμοί αγροτικής παραγωγής
Κτηνιατρική Υπηρεσία Ν. Πρέβεζας	1. Έλεγχοι και πιστοποιήσεις επάρκειας λειτουργίας κτηνοτροφικών μονάδων και μονάδων επεξεργασίας κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων
	2. Έλεγχοι υγειονομικής επάρκειας επιχειρήσεων παραγωγής και διάθεσης
	1. Καταγραφές δημιουργίας λειτουργίας και διάλυσης επιχειρήσεων

Εμπορικό, Τεχνικό & Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Νομού Πρέβεζας	2. Επιχορηγήσεις και προγράμματα
	3. Προγράμματα επανεκπαίδευσης εργαζομένων και εργοδοτών
Επιτρ.& Δ/νση Τουρισμού Περ. Ενότητας Πρέβεζας	1. Προβολή και καταγραφή του τουριστικού προϊόντος
	2. Προώθηση τουριστικού προϊόντος
	3. Επαφές, διασυνδέσεις, εκθέσεις κτλ.
ΔΕΗ, Ιχθυόσκαλα, ΒΙΠΕ, ΕΤΑΝΑΜ Ιχθυογεννητικός	1. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
	2. Έρευνα και έλεγχος ιχθυοκαλλιεργειών και αλιευτικής παραγωγής
	3. Συγκέντρωση και δικτυακή εξυπηρέτηση μονάδων παραγωγής και επεξεργασίας
Εποπτεία Αλιείας & Δ/ση Βιομηχανίας Π.Ε. Πρέβεζας	1. Αδειοδοτήσεις και έλεγχοι αλιευτικών, μεταποιητικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων

Αναφορικά με τον Τομέα 1 (Αγροτική Παραγωγή) στον Δήμο Πρέβεζας, τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η αγροτική δραστηριότητα έχει περιοριστεί τα τελευταία χρόνια, με χαρακτηριστική τη μείωση των μονάδων εκτροφής και του ζωικού πληθυσμού. Παράλληλα, ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να στηρίζεται σε μια σημαντική παραγωγική βάση (γεωργικές εκμεταλλεύσεις και χρησιμοποιούμενη γεωργική γη), με σαφή χωρική εξειδίκευση ανά δημοτική ενότητα (π.χ. δενδρώδεις καλλιέργειες, αροτραίες, βοσκότοποι και θερμοκήπια). Επιπλέον, καταγράφεται έντονη δραστηριότητα στην αλιεία και την ιχθυοκαλλιέργεια (αλιευτικά σκάφη, ιχθυόσκαλα, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και επιχειρήσεις επεξεργασίας αλιευμάτων), που αποτελεί συμπληρωματικό πυλώνα της τοπικής πρωτογενούς παραγωγής.

Ο Τομέας 2 (Τουρισμός), αποτυπώνει ισχυρή μεταπανδημική ανάκαμψη, με τις δραστηριότητες καταλυμάτων και εστίασης να υπερβαίνουν το 2022 τα προ-πανδημικά επίπεδα τόσο σε κύκλο εργασιών όσο και σε απασχόληση. Παράλληλα, η τουριστική ζήτηση εμφανίζει έντονη εποχικότητα, με κορύφωση το Γ' τρίμηνο και περιορισμένη αξιοποίηση του προορισμού εκτός της θερινής περιόδου, ενώ η πληρότητα των ξενοδοχείων παραμένει πεδίο βελτίωσης μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα (παραθαλάσσιο περιβάλλον, αρχαιολογικοί χώροι και μουσεία), το οποίο ενισχύεται από την αύξηση της επισκεψιμότητας και τη δυναμική της διεθνούς ζήτησης, όπως αποτυπώνεται στη μεγάλη συμμετοχή αλλοδαπών στις διανυκτερεύσεις και στη μεγαλύτερη μέση διάρκεια παραμονής τους. Με βάση τις κατευθύνσεις της RIS3 Ηπείρου, αναδεικνύεται ως κρίσιμη ευκαιρία η διαφοροποίηση και επέκταση του τουριστικού προϊόντος προς τον τουρισμό εμπειρίας και θεματικές μορφές, καθώς και η αξιοποίηση υποδομών όπως το λιμάνι/η κρουαζιέρα, με στόχο την επιμήκυνση της περιόδου και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Στον Τομέα 3 (Απασχόληση), η εικόνα του Δήμου Πρέβεζας εμφανίζει στοιχεία βελτίωσης, ωστόσο παραμένουν σαφείς διαρθρωτικές προκλήσεις. Η ανεργία και οι άνεργοι συγκεντρώνονται κυρίως σε κλάδους που συνδέονται με τον τουρισμό/εστίαση και το εμπόριο, γεγονός που ενισχύει την εποχικότητα και τις ενδοετήσιες διακυμάνσεις της απασχόλησης. Παράλληλα, η μακροχρόνια ανεργία (ιδίως σε γυναίκες και ηλικίες 30-44) και η δυσκολία ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας παραμένουν κρίσιμα ζητήματα. Από την άλλη πλευρά, ο Δήμος διαθέτει ευνοϊκότερη ηλικιακή δομή και υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με την Π.Ε., στοιχεία που μπορούν να στηρίξουν στοχευμένες παρεμβάσεις αναβάθμισης δεξιοτήτων και καλύτερης διασύνδεσης με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας.

Στον Τομέα 4 (της Αδειοδότησης και των Ρυθμίσεων Εμπορικών Δραστηριοτήτων), τα ζητήματα που αναδεικνύονται συνδέονται κυρίως με το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον και τη συμπύεση

της αγοραστικής δύναμης, γεγονός που έχει επηρεάσει τη δυναμική της τοπικής εμπορικής δραστηριότητας. Η μείωση της ζήτησης και οι πιέσεις στα μικρομεσαία στρώματα δεν απορρέουν από δυσλειτουργίες των διαδικασιών αδειοδότησης, αλλά από τις γενικότερες οικονομικές συνθήκες. Παράλληλα, καταγράφεται η ύπαρξη θεσμικών δομών και μηχανισμών υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθώς και προσπάθειες εκσυγχρονισμού των διοικητικών διαδικασιών. Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται ως κρίσιμη κατεύθυνση η αξιοποίηση της καινοτομίας, των νέων τεχνολογιών και της ποιοτικής αναβάθμισης της εμπορικής δράσης, προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα της τοπικής αγοράς.

Στον Τομέα 5 (Προσέλκυση νέων επενδύσεων – Τοπική επιχειρηματικότητα) αναδεικνύονται ως βασικές αδυναμίες οι διαχρονικές ελλείψεις σε προγραμματισμό και οργανωμένες δομές υποστήριξης, καθώς και τα κενά γνώσης/αξιοποίησης νέων τεχνολογιών και καινοτομίας. Παράλληλα, το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον (οικονομική επιβράδυνση, υψηλά επιτόκια και χαμηλός δανεισμός) λειτουργεί ως πρόσθετος περιοριστικός παράγοντας για την κινητοποίηση επενδύσεων. Ωστόσο, το επιχειρησιακό αναδεικνύει σημαντικές δυνατότητες, καθώς ο Δήμος μπορεί να ενισχύσει αναπτυξιακές παρεμβάσεις και στους τρεις τομείς της οικονομίας, αξιοποιώντας ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις και τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Ηπείρου. Στο πλαίσιο αυτό, οι ευκαιρίες εστιάζουν στην ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων, στη διασύνδεση με φορείς έρευνας/ακαδημαϊκά ιδρύματα και στη στοχευμένη ενδυνάμωση επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας (αγροδιατροφή, βιομηχανία της εμπειρίας, υγεία-ευεξία).

Πίνακας 40 Αξιολόγηση Υφιστάμενης Κατάστασης

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
Τομέας 1. Αγροτική ή Παραγωγή	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση μονάδων εκτροφής στον Δήμο (2008→2020) και αντίστοιχη μείωση ζωικού πληθυσμού (2015→2020). Περιορισμός της αγροτικής δραστηριότητας τα τελευταία χρόνια, με ένδειξη εξόδου/μετακίνησης μονάδων υπό πίεση. 	<ul style="list-style-type: none"> Ισχυρή γεωργική βάση (γεωργικές εκμεταλλεύσεις και UAA), με σαφή κατανομή χρήσεων (αροτραίες, πολυετείς καλλιέργειες, βοσκότοποι κ.λπ.). Σημαντική δραστηριότητα αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας (αλιευτικά σκάφη, ιχθυόσκαλα, μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, επιχειρήσεις επεξεργασίας αλιευμάτων).
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Ελλιπής επικοινωνία με την αγορά Αδυναμία παρουσίασης μορφών μεταποίησης ή συσκευασίας των αγροτικών προϊόντων . Συγκέντρωση θερμοκηπίων κυρίως στη Δ.Ε. Πρέβεζας, άρα άνιση χωρική διάχυση συγκεκριμένων παραγωγικών μορφών. 	<ul style="list-style-type: none"> Πιστοποίηση της ποιότητας η ταυτοποίηση των παραγομένων προϊόντων Ιχνηλασιμότητα προϊόντων Συνεργασίες με πανεπιστήμια και άλλους φορείς για την αγροδιατροφής. Αξιοποίηση των κατευθύνσεων της RIS3 Ηπείρου για αγροδιατροφή και «βιομηχανία της εμπειρίας» (σύνδεση πρωτογενούς με τουρισμό/τοπικά προϊόντα).

		<ul style="list-style-type: none"> Δυνατότητα ενίσχυσης/αναζωογόνησης πρωτογενούς και δευτερογενούς, ως αναγκαία κατεύθυνση για τα επόμενα χρόνια.
Τομέας 2. Τουρισμός	Προβλήματα/ανάγκες <ul style="list-style-type: none"> Έντονη εποχικότητα του τουριστικού προϊόντος και χαμηλή αξιοποίηση εκτός θερινής περιόδου. Υψηλή εξάρτηση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης από τους κλάδους καταλυμάτων και εστίασης. Περιορισμένη πληρότητα ξενοδοχειακών κλινών σε ετήσια βάση, παρά την αύξηση αφίξεων και διανυκτερεύσεων. Μικρή συμμετοχή ανώτερων κατηγοριών καταλυμάτων (4*-5*) στο συνολικό δυναμικό της Π.Ε. Πρέβεζας. 	Δυνατότητες <ul style="list-style-type: none"> Ανάπτυξη τουρισμού στις διασυνοριακές περιοχές Ισχυρή μεταπανδημική ανάκαμψη του τουριστικού τομέα Πλούσιο φυσικό, πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα (παραλίες, αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, θρησκευτικά μνημεία). Σημαντική παρουσία ενοικιαζόμενων δωματίων και βραχυχρόνιας μίσθωσης, με υψηλή μέση διάρκεια παραμονής αλλοδαπών επισκεπτών. Αύξηση επισκεψιμότητας σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους της Π.Ε. Πρέβεζας.
	Περιορισμοί <ul style="list-style-type: none"> Κυριαρχία μεσαίων και χαμηλών κατηγοριών καταλυμάτων, που περιορίζει τη μέση δαπάνη ανά επισκέπτη. Περιορισμένη μέχρι πρόσφατα παρουσία της Πρέβεζας στην αγορά κρουαζιέρας. Ανάγκη καλύτερης αξιοποίησης του ξενοδοχειακού δυναμικού για την αύξηση της πληρότητας εκτός αιχμής. 	Ευκαιρίες <ul style="list-style-type: none"> Επανεκτίμηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού Αξιοποίηση του λιμανιού Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου μέσω ανάπτυξης θεματικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της RIS3 Ηπείρου. Ανάπτυξη τουρισμού εμπειρίας (πολιτιστικός, φυσιολατρικός, γαστρονομικός, θρησκευτικός, θαλάσσιος). Αξιοποίηση του λιμανιού Πρέβεζας και της εμφάνισης της περιοχής στην αγορά κρουαζιέρας ως νέας τουριστικής ροής. Περαιτέρω ποιοτική αναβάθμιση του ξενοδοχειακού δυναμικού και στόχευση αγορών υψηλότερης μέσης διάρκειας παραμονής και δαπάνης.
	Προβλήματα/ανάγκες <ul style="list-style-type: none"> Υψηλή συγκέντρωση ανέργων σε συγκεκριμένους κλάδους, κυρίως καταλύματα-εστίαση και χονδρικό/λιανικό εμπόριο. Έντονη εποχικότητα της απασχόλησης, ιδίως στο διάστημα Απριλίου-Σεπτεμβρίου. 	Δυνατότητες <ul style="list-style-type: none"> Βελτίωση των δεικτών απασχόλησης και μείωση της ανεργίας τα τελευταία έτη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Σχετικά ευνοϊκότερη ηλικιακή δομή στον Δήμο Πρέβεζας σε σύγκριση με την Π.Ε., με μεγαλύτερη συμμετοχή ενεργών ηλικιών (20-59).
	Τομέας 3. Απασχόληση	

	<ul style="list-style-type: none"> • Σημαντική παρουσία μακροχρόνιας ανεργίας, ιδίως στις γυναίκες και στις ηλικίες 30–44. • Υψηλός αριθμός νέων ανέργων, με δυσκολία ένταξης στην αγορά εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου σε σχέση με την Π.Ε. Πρέβεζας. • Κυριαρχία της μισθωτής εργασίας στον Δήμο, πλησιέστερα στο εθνικό πρότυπο απασχόλησης. • Προγράμματα απασχόλησης και επανεκπαίδευσης των απασχολουμένων • Ανάπτυξη και των τριών τομέων της οικονομικής δραστηριότητας • Εστίαση στις νέες τεχνολογίες, στην καινοτομία και την εύρεση νέων αγορών και νέων δράσεων προσοδοφόρων.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> • Γήρανση του πληθυσμού στην Π.Ε. Πρέβεζας και υψηλός δείκτης εξάρτησης. • Χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό στην Περιφέρεια Ηπείρου. • Περιορισμένη δεξαμενή δεξιοτήτων λόγω χαμηλών εκπαιδευτικών βαθμίδων σε σημαντικό τμήμα του πληθυσμού. • Εξάρτηση της τοπικής απασχόλησης από κλάδους χαμηλής σταθερότητας και εποχικού χαρακτήρα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Στοχευμένη αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανεκπαίδευση εργατικού δυναμικού, σε συνάρτηση με τις ανάγκες της τοπικής αγοράς εργασίας. • Σύνδεση της απασχόλησης με αναπτυσσόμενους κλάδους, όπως τουρισμός εμπειρίας, δημιουργικές υπηρεσίες και ποιοτική αγροδιατροφή. • Αξιοποίηση της αυξημένης ζήτησης σε συγκεκριμένα επαγγέλματα (τουρισμός, πωλήσεις, τεχνικά επαγγέλματα, διοικητική υποστήριξη). • Ενίσχυση της απασχόλησης μέσω διαφοροποίησης της τοπικής οικονομικής βάσης και μείωσης της εποχικότητας. • Εύρεση νέων αγορών.
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Τομέας 4. Αδειοδότησης και Ρυθμίσεις Εμπορικών Δραστηριοτήτων	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση της εμπορικής δραστηριότητας λόγω περιορισμένης αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών. • Πίεση στα μικρομεσαία κοινωνικά και επαγγελματικά στρώματα, με επιπτώσεις στη βιωσιμότητα επιχειρήσεων. • Περιορισμένη συνολική ζήτηση, που δεν σχετίζεται άμεσα με τις διαδικασίες αδειοδότησης. • Δυσμενές οικονομικό περιβάλλον που επηρεάζει την κατανάλωση και την επιχειρηματική δραστηριότητα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνητρα για επένδυση στην περιοχή. • Καινοτόμες εμπορικές δραστηριότητες. • Καινοτόμα και ποιοτικά ανωτέρα προϊόντα • Ύπαρξη θεσμικών φορέων και υπηρεσιών (Εμπορικό, Τεχνικό & Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, υπηρεσίες Π.Ε.) • Δυνατότητα αξιοποίησης προγραμμάτων επιχορηγήσεων και στήριξης επιχειρήσεων. • Σταδιακός εκσυγχρονισμός διαδικασιών αδειοδότησης και διοικητικών μηχανισμών. • Ρόλος του Δήμου ως συντονιστή και διαμεσολαβητή μεταξύ επιχειρήσεων και αρμόδιων υπηρεσιών.
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες

	<ul style="list-style-type: none"> • Πολυπλοκότητα και πλήθος διαδικασιών αδειοδότησης και ρυθμίσεων. • Ανάγκη συνεχούς προσαρμογής σε νέο θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο. • Περιορισμένη δυνατότητα του Δήμου να επηρεάσει άμεσα τη συνολική αγοραστική δύναμη. • Εξάρτηση της εμπορικής δραστηριότητας από τις γενικότερες μακροοικονομικές συνθήκες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη καινοτόμων εμπορικών δραστηριοτήτων και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών. • Αναζήτηση νέων αγορών και μορφών εμπορικής δράσης σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο. • Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας μέσω ποιοτικής αναβάθμισης προϊόντων και υπηρεσιών. • Ενίσχυση της εμπορικής δραστηριότητας μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων σε περιόδους ύφεσης.
<p>Τομέας 5. Προσέλκυση νέων επενδύσεων - Τοπική επιχειρηματικότητα</p>	<p>Προβλήματα/ανάγκες</p>	<p>Δυνατότητες</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Διαχρονικές ελλείψεις σε προγραμματισμό και οργανωμένες δομές υποστήριξης της τοπικής επιχειρηματικότητας. • Περιορισμένη γνώση και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων. • Μειωμένη δυναμική επενδύσεων λόγω της γενικότερης οικονομικής επιβράδυνσης. • Αδυναμία συστηματικής προσέλκυσης νέων επενδύσεων σε τοπικό επίπεδο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα ανάπτυξης και στους τρεις τομείς της οικονομικής δραστηριότητας • Ύπαρξη τοπικών και περιφερειακών φορέων που μπορούν να υποστηρίξουν την επιχειρηματικότητα (επιμελητήρια, υπηρεσίες Π.Ε., φορείς έρευνας). • Παρουσία παραγωγικών δραστηριοτήτων με αναπτυξιακή δυναμική (αγροδιατροφή, τουρισμός, υγεία-ευεξία). • Διασύνδεση της τοπικής ανάπτυξης με τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) Ηπείρου.
	<p>Περιορισμοί</p>	<p>Ευκαιρίες</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Αναχρονιστικές ή ανεπαρκείς υποδομές και δομές σε ορισμένους τομείς. • Περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση λόγω χαμηλών επιπέδων δανεισμού και υψηλών επιτοκίων. • Αβεβαιότητα στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. • Επίδραση της πανδημίας COVID-19 στην επενδυτική δραστηριότητα προηγούμενων ετών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων. • Ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων και προϊόντων με βάση τις νέες τεχνολογίες. • Προσέλκυση επενδύσεων μέσω συνεργασιών με ευρωπαϊκούς και διαπεριφερειακούς φορείς. • Ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας σε τομείς προτεραιότητας της RIS3 (αγροδιατροφή, βιομηχανία της εμπειρίας, υγεία-ευεξία). 	

Όπως προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, η ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας του Δήμου Πρέβεζας συνδέεται άμεσα με τη διάρθρωση της παραγωγικής βάσης και τη δυναμική της απασχόλησης. Η οικονομική δραστηριότητα εμφανίζει έντονη συγκέντρωση στον τριτογενή τομέα, και ιδίως στους κλάδους του τουρισμού, της εστίασης και του εμπορίου, γεγονός που ενισχύει την εποχικότητα και τις ενδοετήσιες διακυμάνσεις της απασχόλησης. Παράλληλα, στον πρωτογενή τομέα καταγράφεται τα τελευταία έτη περιορισμός της δραστηριότητας σε ορισμένους υποκλάδους, χωρίς ωστόσο να αναιρείται η ύπαρξη σημαντικού

παραγωγικού δυναμικού στη γεωργία, την κτηνοτροφία-πτηνοτροφία, την αλιεία και την ιχθυοκαλλιέργεια.

Οι πρόσφατες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες ανέδειξαν τη σημασία της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικότητας των τοπικών οικονομιών, καθιστώντας αναγκαία τη σταδιακή αναδιάρθρωση και ενίσχυση της παραγωγικής βάσης. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη του Δήμου Πρέβεζας συνδέεται με την ανάγκη διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας, αξιοποίησης των υφιστάμενων τοπικών πλεονεκτημάτων και ενίσχυσης της διασύνδεσης μεταξύ παραγωγής, υπηρεσιών και απασχόλησης.

Οι βασικοί άξονες στόχευσης εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) της Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία δίνει έμφαση στην αγροδιατροφή και στη βιομηχανία της εμπειρίας. Στον τομέα της αγροδιατροφής, αναδεικνύεται η δυνατότητα ενίσχυσης της παραγωγικής δραστηριότητας και της προστιθέμενης αξίας των τοπικών προϊόντων, μέσα από την ποιοτική αναβάθμιση, την πιστοποίηση και τη διασύνδεση με άλλους δυναμικούς τομείς της τοπικής οικονομίας, διατηρώντας παράλληλα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την τοπική ταυτότητα της παραγωγής.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά ο τουρισμός ως βασικός πυλώνας της τοπικής ανάπτυξης, με έμφαση στη βελτίωση της διαχείρισης του τουριστικού προϊόντος, στη διαφοροποίηση των παρεχόμενων εμπειριών και στην καλύτερη αξιοποίηση του φυσικού, πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος της περιοχής. Στο πλαίσιο της βιομηχανίας της εμπειρίας, η ενίσχυση της προστιθέμενης αξίας του τουριστικού προϊόντος μπορεί να βασιστεί τόσο στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής (φυσιογνωμία, γεωγραφικά χαρακτηριστικά, ιστορία, παράδοση και τοπική ταυτότητα), όσο και στην αξιοποίηση της γνώσης και των σύγχρονων τεχνολογιών, οι οποίες υποστηρίζουν οριζόντια την τουριστική δραστηριότητα και ενισχύουν την αλυσίδα αξίας του τομέα.

Παράλληλα, η ύπαρξη ιαματικής πηγής και η ολοκλήρωση σχετικής υποδομής δημιουργούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη προϊόντος τουρισμού ευεξίας (ιαματικού), ως συμπληρωματικής κατεύθυνσης εμπλουτισμού και διαφοροποίησης του τουριστικού χαρτοφυλακίου του Δήμου. Η συγκεκριμένη κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει στη διεύρυνση της τουριστικής περιόδου και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες μορφές τουρισμού εμπειρίας.

Τέλος, η εγγύτητα του Δήμου Πρέβεζας σε ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς συνιστά δυνητικό πεδίο ενίσχυσης της καινοτομίας και της τοπικής επιχειρηματικότητας, ιδίως μέσω της αξιοποίησης ανθρώπινου δυναμικού και της ενίσχυσης συνεργειών σε τομείς που συνδέονται με την αγροδιατροφή, τον τουρισμό και τις υπηρεσίες. Η σταδιακή ενδυνάμωση αυτών των διασυνδέσεων μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης στον Δήμο.

8 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

8.1 Διοικητική διάρθρωση Δήμου Πρέβεζας

Η διοικητική διάρθρωση του Δήμου Πρέβεζας διαμορφώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ), όπως αυτός εγκρίθηκε και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β' 3115/10.05.2023. Ο ΟΕΥ λαμβάνει υπόψη τις σύγχρονες ανάγκες διοίκησης, τις αρμοδιότητες που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τις στρατηγικές κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής.

Η οργανωτική δομή του Δήμου βασίζεται στη διάκριση επιτελικών και εκτελεστικών λειτουργιών και ενισχύεται με αυτοτελείς οργανικές μονάδες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο, με σκοπό την ενίσχυση του συντονισμού, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στη διοικητική λειτουργία. Ειδικότερα, προβλέπεται η λειτουργία Αυτοτελών Τμημάτων, μεταξύ άλλων, στους τομείς του Εσωτερικού Ελέγχου, της Πολιτικής Προστασίας, της Δημοτικής Αστυνομίας και του Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής, με εξειδικευμένα Γραφεία που υποστηρίζουν τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, τη διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων, τη διαφάνεια, τον τουρισμό, την απασχόληση και τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Παράλληλα, η διοικητική διάρθρωση ενισχύεται από τη λειτουργία αποκεντρωμένων υπηρεσιών στις Δημοτικές Ενότητες Λούρου και Ζαλόγγου, με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και την υποστήριξη διοικητικών, οικονομικών, τεχνικών και περιβαλλοντικών λειτουργιών σε τοπικό επίπεδο.

Ως προς τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων, ο Δήμος Πρέβεζας διοικείται και λαμβάνει αποφάσεις σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με κεντρικό όργανο το Δημοτικό Συμβούλιο και τη Δημοτική Επιτροπή, ενώ λειτουργούν τα προβλεπόμενα συμβούλια και όργανα των Δημοτικών και Τοπικών Κοινοτήτων. Η διάρθρωση αυτή διασφαλίζει τη θεσμική νομιμότητα, τη δημοκρατική λειτουργία και τη διοικητική επάρκεια του Δήμου για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2025–2029.

Πίνακας 41 Βασικά επίπεδα διοικητικής διάρθρωσης

Επίπεδο / Δομή	Κύριος Ρόλος
Δήμαρχος	Πολιτική και διοικητική ηγεσία
Δημοτικό Συμβούλιο	Ανώτατο συλλογικό όργανο λήψης αποφάσεων
Δημοτική Επιτροπή	Υποστηρικτικό όργανο διοίκησης
Αυτοτελή Τμήματα υπαγόμενα στον Δήμαρχο (Εσωτερικός Έλεγχος, Πολιτική Προστασία, Δημοτική Αστυνομία, Προγραμματισμός κ.λπ.)	Επιτελικές και οριζόντιες λειτουργίες
Υπηρεσιακές Διευθύνσεις & Τμήματα	Εκτελεστικός μηχανισμός
Διεύθυνση ΚΕΠ	Εξυπηρέτηση πολιτών και διοικητική υποστήριξη
Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δημοτικών Ενοτήτων Λούρου & Ζαλόγγου	Τοπική διοικητική υποστήριξη
Συμβούλια Δημοτικών & Τοπικών Κοινοτήτων	Συμμετοχικός θεσμός τοπικής εκπροσώπησης

8.2 Διοίκηση - Εποπτεία - Συντονισμός

Στον Πίνακα 39 παρουσιάζονται οι υπηρεσίες του Δήμου, οι οποίες υποστηρίζουν τους θεματικούς τομείς ανάπτυξης του. Ο Πίνακας αποτυπώνει την επικαιροποιημένη αντιστοίχιση των θεματικών τομέων ανάπτυξης με τις κάθετες και οριζόντιες/υποστηρικτικές υπηρεσίες του Δήμου Πρέβεζας, σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας.

Πίνακας 42 Υπηρεσίες Διοίκησης ανά τομέα Ανάπτυξης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ & ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής	<ul style="list-style-type: none"> • Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας & Πρασίνου • Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών • Διεύθυνση Πολεοδομίας • Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης 	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφείο Τουρισμού και Απασχόλησης • Δράσεις Τοπικής Ανάπτυξης μέσω Αγροτικού Τομέα 	<ul style="list-style-type: none"> • Διεύθυνση ΚΕΠ • Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου • Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας • Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας • Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής <ul style="list-style-type: none"> - Γραφείο ΤΠΕ - Γραφείο Διαφάνειας - Γραφείο Τουρισμού & Απασχόλησης • Διοικητική Υπηρεσία • Οικονομική Υπηρεσία • Νομική Υπηρεσία
Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Πολιτισμού • Δομές κοινωνικής μέριμνας και αθλητισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με Γραφείο Απασχόλησης & Τουρισμού για δράσεις κοινωνικής επιχειρηματικότητας 	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης & Πληροφορικής • Διοικητική Υπηρεσία • Οικονομική Υπηρεσία

8.3 Στελέχωση – Προσωπικό – Εξοπλισμός

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει συνολικά 253 άτομα προσωπικό. Ο Πίνακας 35 παρουσιάζει την κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού ανά θεματικό τομέα και επίπεδο εκπαίδευσης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας.

Οι κατηγορίες προσωπικού περιλαμβάνουν: ΠΕ (Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης), ΤΕ (Τεχνολογικής Εκπαίδευσης), ΔΕ (Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) και ΥΕ (Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης), με εξειδίκευση ανά κλάδο και ειδικότητα.

Πίνακας 43 Ανθρώπινο Δυναμικό

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
1	ΠΕ1
1	ΠΕ11
1	ΠΕ9
5	ΔΕ1
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
4	2 ΠΕ9, 1ΠΕ6 ,1ΠΕ7
1	ΤΕ13
33	2 ΔΕ1,15 ΔΕ29, 2 ΔΕ30, 8 ΔΕ28, 2 ΔΕ2, 2 ΔΕ26
29	29 ΥΕ16
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
6	2 ΠΕ4, 1 ΠΕ6, 3 ΠΕ3,
1	1 ΤΕ
3	3 ΔΕ1
Ανθρώπινο Δυναμικό Υπηρεσιών Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας, Υγείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
5	3 ΠΕ1, 2 ΠΕ
19	1 ΤΕ2, 18 ΤΕ
15	ΔΕ1
21	ΥΕ
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
20	5ΠΕ1, 15 ΠΕ, 1 ΠΕ Δημ. Αστυν.
48	26ΔΕ1, 1 ΔΕ28, 7 ΔΕ ,9 ΔΕ φύλακες, 5 ΔΕ Δημ. Αστυν.
2	2 ΥΕ
3	2 ΤΕ, 1 ΤΕ Δημ. Αστυν.
Ανθρώπινο Δυναμικό Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών	
Πλήθος	Επίπεδο Εκπαίδευσης (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ) Κλάδος &Ειδικότητα
16	2 ΠΕ6,1 ΠΕ5, 13ΠΕ
9	1 ΤΕ3, 8 ΤΕ
9	9 ΔΕ
1	1 ΥΕ

Ο εξοπλισμός του Δήμου παρουσιάζεται στον Πίνακα 36. Σε κάθε περίπτωση, αυτές οι καταγραφές είναι δυναμικές καθώς τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα μεταβάλλονται συχνά για πολλούς λόγους (βλάβες, μετακινήσεις προσωπικού, αντικαταστάσεις, κλπ.).

Πίνακας 44 Τεχνικός Εξοπλισμός

Πλήθος	Είδος τεχνικού εξοπλισμού
2	Servers
137	Υπολογιστές γραφείου. ΔΕΝ συμπεριλαμβάνονται στο νούμερο αυτό: α) οι υπολογιστές των νομικών προσώπων (ΔΛΤ κλπ.)

	β) παλιοί υπολογιστές που αντικαταστάθηκαν από νέους
	γ) υπολογιστές που βρίσκονται για επισκευή
5	Laptops
145	Εκτυπωτές γραφείου / πολυμηχανήματα. ΔΕΝ συμπεριλαμβάνονται στο νούμερο αυτό:
	α) οι εκτυπωτές των νομικών προσώπων (ΔΛΤ κλπ)
	β) εκτυπωτές που βρίσκονται για επισκευή ή σε αχρησία λόγω βλάβης
11	Φωτοτυπικά

8.4 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση (e-government) αφορά τη συστηματική αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών και πληροφοριών προς πολίτες και επιχειρήσεις, με βασικό στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της ταχύτητας και της διαφάνειας στη λειτουργία του δημόσιου τομέα. Περιλαμβάνει τόσο την ψηφιοποίηση επιμέρους διοικητικών διαδικασιών, όπως ηλεκτρονικές αιτήσεις, φορολογικές δηλώσεις και αδειοδοτήσεις, όσο και την ανάπτυξη ολοκληρωμένων ψηφιακών πλατφορμών ενιαίας πρόσβασης μέσω ψηφιακής ταυτοποίησης, οι οποίες επιτρέπουν την εξ αποστάσεως διεκπεραίωση συναλλαγών. Η αποτελεσματική εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης συμβάλλει στη μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού κόστους, στην αύξηση της παραγωγικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και στην ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη δημόσια διοίκηση, ενώ παράλληλα δημιουργεί νέες δυνατότητες συμμετοχής των πολιτών στα δημόσια ζητήματα μέσω ψηφιακών εργαλείων ενημέρωσης και διαβούλευσης.

Σε διεθνές επίπεδο, η πρόοδος των χωρών στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αποτυπώνεται μέσα από δείκτες όπως ο Digital Government Index (DGI) του ΟΟΣΑ, ο οποίος αξιολογεί τον βαθμό ενσωμάτωσης των ψηφιακών τεχνολογιών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών. Χώρες όπως η Νότια Κορέα, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο καταγράφουν ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις, διαθέτοντας ολοκληρωμένα πλαίσια ψηφιακής στρατηγικής, καθολική ψηφιακή ταυτότητα και συστηματική αξιοποίηση δεδομένων στη δημόσια διοίκηση. Στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος στον ψηφιακό μετασχηματισμό του δημόσιου τομέα, ιδίως μετά τη σύσταση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και την ανάπτυξη της πλατφόρμας Gov.gr, η οποία λειτουργεί ως ενιαίο σημείο πρόσβασης σε μεγάλο αριθμό ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών.

Παρά τη θετική αυτή εξέλιξη, η συνολική εικόνα παραμένει σύνθετη. Τα πλέον πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι η χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τους πολίτες στην Ελλάδα βρίσκεται πλέον σε υψηλά επίπεδα, σε ορισμένες περιπτώσεις συγκρίσιμα ή και υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ωστόσο, δείκτες που αφορούν την ποιότητα, την ωριμότητα και την ολοκλήρωση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών υποδεικνύουν ότι εξακολουθούν να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης, ιδίως ως προς τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων πολιτών και δημοσίων υπαλλήλων και τη συνολική εμπειρία χρήστη. Η περαιτέρω εμβάθυνση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αποτελεί συνεπώς κρίσιμο παράγοντα για τη μετάβαση σε έναν πιο αποδοτικό, διαφανή και ανθρωποκεντρικό δημόσιο τομέα.

Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται και στο ακόλουθο γράφημα, το οποίο παρουσιάζει το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 16–74 ετών που χρησιμοποίησαν ιστοσελίδα ή εφαρμογή δημόσιας αρχής κατά

την τελευταία 12μηνη περίοδο (2023–2024), επιτρέποντας τη συγκριτική αξιολόγηση της Ελλάδας σε σχέση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα λοιπά κράτη-μέλη.

Γράφημα 18 Χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από πολίτες στην ΕΕ, 2023–2024

Πηγή: Eurostat (2025), Digital economy and society statistics – e-government usage, dataset isoc_ciegi_ac.

Για τον Δήμο Πρέβεζας, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αποτελεί πεδίο με σαφείς δυνατότητες περαιτέρω ενίσχυσης κατά την προγραμματική περίοδο 2025–2029. Όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 42, ο Δήμος διαθέτει βασικά συστήματα διοικητικής υποστήριξης και διαχείρισης, καθώς και υποδομές δικτύωσης (LAN) και λειτουργικές διαδικτυακές πύλες. Ωστόσο, το εύρος των παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες παραμένει περιορισμένο, με αποτέλεσμα να απαιτείται στοχευμένη επένδυση στην ανάπτυξη διαδραστικών και συναλλακτικών υπηρεσιών, με στόχο την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης, τη μείωση του διοικητικού φόρτου και την ενίσχυση της διαφάνειας.

Πίνακας 45 Σύστημα και εργαλεία Δήμου Πρέβεζας

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ		
Πρότυπα - Συστήματα - Εργαλεία	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαχειριστική Επάρκεια		
Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης		
ISO 9001/2008		
Επιμορφώσεις - Κατάρτιση		
Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων	ΟΧΙ	
Σύστημα Διαχείρισης Γνώσης	ΟΧΙ	
Σύστημα Προγραμματισμού & Παρακολούθησης Έργων	ΝΑΙ	Εμπορική εφαρμογή με ετήσια ανανεούμενη υποστήριξη
Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	ΝΑΙ	Εμπορική εφαρμογή με ετήσια ανανεούμενη υποστήριξη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		
	ΝΑΙ/ΟΧΙ	Σχόλιο - Παρατηρήσεις
Διαδικτυακή Πύλη	ΝΑΙ	Δύο sites: διοικητικό (dimosprevezas.gr) και τουριστικό (discoverpreveza.gr)
Διαβούλευση	ΟΧΙ	
Τοπικό δίκτυο (lan)	ΝΑΙ	Στο κτήριο του Δημαρχείου και των πρώην Δημαρχείων Λούρου και Ζαλόγγου
Ασύρματο δίκτυο (w-lan)	ΝΑΙ	Στο κτήριο της πρώην Λαϊκής Αγοράς
Πλατφόρμα τηλεδιαχείρισηςοδο φωτισμού	ΝΑΙ	Σε φάση υλοποίησης/ενσωμάτωσης

Ειδικότερα, στον τομέα της ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών, οι διαθέσιμες ψηφιακές υπηρεσίες περιορίζονται σήμερα κυρίως στο επίπεδο της παροχής πληροφόρησης, χωρίς να καλύπτουν επαρκώς στάδια αλληλεπίδρασης, συναλλαγής ή προσωποποιημένης εξυπηρέτησης.

Πίνακας 46 Ηλεκτρονική εξυπηρέτηση πολίτη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		
A/A	Επίπεδο Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών	Περιγραφή
1.	ΝΑΙ	Πληροφόρηση
2.	ΟΧΙ	Αλληλεπίδραση
3.	ΟΧΙ	Αμφίδρομη αλληλεπίδραση
4.	ΟΧΙ	Συναλλαγή
5.	ΟΧΙ	Προσωποποίηση

Ωστόσο, στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού, ο Δήμος έχει ήδη δρομολογήσει ή υλοποιεί παρεμβάσεις που ενισχύουν ουσιαστικά την ψηφιακή του ωριμότητα, όπως η ψηφιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, οι έξυπνες και προσβάσιμες διαβάσεις πεζών, το ηλεκτρονικό σύστημα διαβούλευσης με τους δημότες, τα έξυπνα συστήματα παρακολούθησης πλημμυρικών φαινομένων και ποιότητας υδάτων, καθώς και η ανάπτυξη ολοκληρωμένης υποδομής κυβερνοασφάλειας. Οι δράσεις αυτές δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τη σταδιακή μετάβαση σε πιο ολοκληρωμένες, διαδραστικές και συναλλακτικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες, με στόχο τη βελτίωση της εξυπηρέτησης, τη διαφάνεια και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας του Δήμου.

8.4.1 Υφιστάμενες και εν εξελίξει υποδομές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει και ενισχύει υποδομές και εφαρμογές που υποστηρίζουν τόσο τη βελτίωση των εσωτερικών διοικητικών διαδικασιών όσο και την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης των πολιτών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται:

1. **Σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών πληρωμών και ηλεκτρονική τιμολόγηση**, για την υποστήριξη των συναλλαγών και των οικονομικών διαδικασιών του Δήμου.
2. **Ολοκληρωμένη υποδομή προστασίας από κυβερνοεπιθέσεις**, συμπεριλαμβανομένων λύσεων ασφάλειας δικτύου και τερματικών (network firewall, endpoint security κ.λπ.), καθώς και **παροχή συστήματος τηλε-εργασίας**, όπου απαιτείται.
3. **Σύστημα ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων και ψηφιακών υπογραφών**, με στόχο την επιτάχυνση και τον εκσυγχρονισμό της εσωτερικής διοικητικής λειτουργίας.

4. **Κεντρική ενιαία πλατφόρμα διαχείρισης και συλλογής δεδομένων δράσεων ψηφιακού μετασχηματισμού των ΟΤΑ**, για την υποστήριξη της οργάνωσης, της παρακολούθησης και της τεκμηριωμένης λήψης αποφάσεων.
5. **Ηλεκτρονικό σύστημα διαβούλευσης Προϋπολογισμού και Τεχνικού Προγράμματος**, για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων.

Οι παραπάνω παρεμβάσεις ενισχύουν την ψηφιακή ωριμότητα του Δήμου και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μετάβαση από την απλή πληροφόρηση σε περισσότερα διαδραστικές και συναλλακτικές υπηρεσίες προς τον πολίτη.

8.4.2 Σύστημα τηλεδιαχείρισης οδοφωτισμού (Smart Lighting)

Στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ο Δήμος αναπτύσσει σύστημα τηλεδιαχείρισης οδοφωτισμού για 8.383 φωτιστικά σώματα, με δυνατότητες απομακρυσμένου ελέγχου, παρακολούθησης κατανάλωσης/βλαβών και δυναμικής ρύθμισης φωτεινότητας. Η παρέμβαση υλοποιείται σε συνέργεια με την ενεργειακή αναβάθμιση οδοφωτισμού (βλ. ενότητα 5.2.5) και αναμένεται να επιφέρει μείωση κατανάλωσης ~72,13% σε σχέση με την αρχική βάση, καθώς και μείωση κόστους συντήρησης, βελτιώνοντας παράλληλα την ποιότητα φωτισμού και την οδική ασφάλεια.

8.5 Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης

Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Πρέβεζας βασίζεται στη σημερινή διοικητική, οργανωτική και λειτουργική του πραγματικότητα, όπως αυτή αποτυπώνεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΦΕΚ Β' 3115/10.05.2023), στη στελέχωση, στις υφιστάμενες υποδομές και στα συστήματα διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Οργανωτική Δομή και Συστήματα Λειτουργίας. Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει πλέον σαφώς ορισμένη διοικητική διάρθρωση, με διάκριση επιτελικών και εκτελεστικών λειτουργιών και με αυτοτελείς οργανικές μονάδες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο, γεγονός που ενισχύει τον συντονισμό, τη λογοδοσία και τη διαφάνεια. Η ύπαρξη Αυτοτελών Τμημάτων (Εσωτερικού Ελέγχου, Πολιτικής Προστασίας, Δημοτικής Αστυνομίας, Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής) συνιστά σημαντικό πλεονέκτημα για τη διοικητική επάρκεια και την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ωστόσο, εξακολουθούν να εντοπίζονται ανάγκες ενίσχυσης των συστημάτων εσωτερικής οργάνωσης, τυποποίησης διαδικασιών και συστηματικής παρακολούθησης έργων και δράσεων. Οι περιορισμένοι ανθρωπίνι και οικονομικοί πόροι δυσχεραίνουν την πλήρη αξιοποίηση των οργανωτικών δυνατοτήτων του Δήμου. Παρά ταύτα, η νέα προγραμματική περίοδος 2021–2027 προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για την περαιτέρω αναβάθμιση της διοικητικής λειτουργίας, μέσω ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, διαδημοτικών συνεργασιών και υιοθέτησης σύγχρονων εργαλείων διοίκησης.

Ανθρώπινο Δυναμικό. Το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου Πρέβεζας, παρά τη σημαντική εμπειρία και τεχνογνωσία που διαθέτει, χαρακτηρίζεται από ποσοτικές και ποιοτικές πιέσεις. Η μακροχρόνια συρρίκνωση του προσωπικού, σε συνδυασμό με τους περιορισμούς στις προσλήψεις, επηρεάζει την ταχύτητα και την ποιότητα παροχής υπηρεσιών, ιδιαίτερα σε τομείς με αυξημένες αρμοδιότητες και απαιτήσεις. Ταυτόχρονα, προκύπτουν σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης μέσω του επαναπροσδιορισμού καθηκόντων, της καλύτερης αξιοποίησης των δεξιοτήτων του

προσωπικού και της ενίσχυσης της κατάρτισης, ιδίως σε αντικείμενα ψηφιακής διακυβέρνησης, διαχείρισης έργων και ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Η συστηματική επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη λειτουργική αναβάθμιση του Δήμου.

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αναδεικνύεται σε βασικό πεδίο βελτίωσης και ανάπτυξης για τον Δήμο Πρέβεζας. Παρά την ύπαρξη βασικών υποδομών (τοπικά δίκτυα, διαδικτυακές πύλες, πληροφοριακά συστήματα διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού και παρακολούθησης έργων), οι παρεχόμενες ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες περιορίζονται κυρίως στο επίπεδο της πληροφόρησης. Ταυτόχρονα, βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικές παρεμβάσεις ψηφιακού μετασχηματισμού, όπως το σύστημα τηλεδιαχείρισης οδοφωτισμού (Smart Lighting), που ενισχύουν τη λειτουργική αποδοτικότητα, τη βιωσιμότητα και την ποιότητα ζωής. Οι βασικοί περιορισμοί αφορούν την ανάγκη αναβάθμισης και συντήρησης του υφιστάμενου εξοπλισμού, την έλλειψη εξειδικευμένων ψηφιακών εφαρμογών και την ανάγκη περαιτέρω κατάρτισης του προσωπικού. Η επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών (π.χ. διαδραστικές και συναλλακτικές υπηρεσίες) αποτελεί στρατηγική ευκαιρία για τη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών και της διαφάνειας.

Κτιριακή Υποδομή και Τεχνικός Εξοπλισμός. Η κτιριακή υποδομή και ο τεχνικός εξοπλισμός του Δήμου βρίσκονται σε γενικά ικανοποιητικό επίπεδο, με σχετικά σύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Παρ’ όλα αυτά, ανακύπτουν ζητήματα που σχετίζονται με τη συντήρηση, την αντικατάσταση αναλώσιμων και την αναβάθμιση επιμέρους υποδομών. Ο βασικός περιορισμός αφορά την επάρκεια χρηματοδότησης για συστηματικές παρεμβάσεις συντήρησης και ενεργειακής αναβάθμισης. Σημαντική ευκαιρία αποτελεί η αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την αναβάθμιση και αξιοποίηση δημοτικών κτιρίων, τόσο για τη στέγαση υπηρεσιών όσο και για την υποστήριξη κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών δραστηριοτήτων.

Οικονομικά και Δημοτική Περιουσία. Η μείωση των κρατικών χρηματοδοτήσεων και των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) εξακολουθεί να επηρεάζει τη δημοσιονομική ευελιξία του Δήμου Πρέβεζας, περιορίζοντας τη δυνατότητα ενίσχυσης κοινωνικών και αναπτυξιακών δράσεων. Παράλληλα, η ανάγκη ορθολογικής διαχείρισης των οικονομικών πόρων καθίσταται ολοένα και πιο επιτακτική. Σε αυτό το πλαίσιο, η αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας αναδεικνύεται σε κρίσιμο πυλώνα ενίσχυσης της οικονομικής βιωσιμότητας του Δήμου. Επιπλέον, η αξιοποίηση νέων χρηματοδοτικών εργαλείων, ευρωπαϊκών προγραμμάτων και συνεργασιών μπορεί να λειτουργήσει ως βασικός μοχλός για την υλοποίηση των στρατηγικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Πίνακας 47 Αξιολόγηση Υφιστάμενης κατάστασης

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΤΟΜΕΑΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ
	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
Οργανωτική Δομή και Συστήματα Λειτουργίας	<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκη περαιτέρω τυποποίησης διαδικασιών και εσωτερικών ροών εργασίας Περιορισμένη χρήση ολοκληρωμένων συστημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> Σύγχρονος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ 2023) Λειτουργία αυτοτελών επιτελικών μονάδων (Εσωτερικός Έλεγχος, Προγραμματισμός κ.λπ.)

	διοικητικής παρακολούθησης και αξιολόγησης δράσεων	
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμένοι ανθρωπίνοι και οικονομικοί πόροι 	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων 2021–2027 Διαδημοτικές και διαπεριφερειακές συνεργασίες Υιοθέτηση σύγχρονων εργαλείων διοίκησης και παρακολούθησης έργων
Ανθρώπινο Δυναμικό	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ποσοτική πίεση λόγω συρρίκνωσης προσωπικού Αυξημένες απαιτήσεις αρμοδιοτήτων με περιορισμένο προσωπικό 	<ul style="list-style-type: none"> Συσσωρευμένη εμπειρία και τεχνογνωσία προσωπικού Επαναπροσδιορισμός καθηκόντων και καλύτερη αξιοποίηση δεξιοτήτων
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμοί προσλήψεων μόνιμου και εξειδικευμένου προσωπικού 	<ul style="list-style-type: none"> Κατάρτιση και επιμόρφωση σε ψηφιακές δεξιότητες και διαχείριση έργων Υποστήριξη μέσω ψηφιακών εργαλείων και πληροφοριακών συστημάτων
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμός ηλεκτρονικών υπηρεσιών κυρίως στο επίπεδο της πληροφόρησης Ανάγκη αναβάθμισης εξοπλισμού και ανάπτυξης νέων ψηφιακών εφαρμογών 	<ul style="list-style-type: none"> Υφιστάμενες βασικές ψηφιακές υποδομές Υλοποίηση έργων Smart City (π.χ. τηλεδιαχείριση οδοφωτισμού)
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκη ενίσχυσης ψηφιακών δεξιοτήτων προσωπικού 	<ul style="list-style-type: none"> Επέκταση διαδραστικών και συναλλακτικών ηλεκτρονικών υπηρεσιών Βελτίωση εξυπηρέτησης πολιτών και διαφάνειας
Κτιριακή Υποδομή και Τεχνικός Εξοπλισμός	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκες συντήρησης και αναβάθμισης επιμέρους υποδομών Κόστος αναλωσίμων και τεχνικής υποστήριξης 	<ul style="list-style-type: none"> Σχετικά σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός
	Περιορισμοί	Ευκαιρίες
	<ul style="list-style-type: none"> Περιορισμένη διαθεσιμότητα πόρων για συστηματικές παρεμβάσεις 	<ul style="list-style-type: none"> Χρηματοδοτικά εργαλεία για ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων
Οικονομικά και Περιουσία	Προβλήματα/ανάγκες	Δυνατότητες
	<ul style="list-style-type: none"> Μείωση κρατικών χρηματοδοτήσεων και ΚΑΠ Περιορισμένη δημοσιονομική ευελιξία 	<ul style="list-style-type: none"> Υφιστάμενη δημοτική περιουσία με δυνατότητες αξιοποίησης

Περιορισμοί	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> Αυξημένες λειτουργικές ανάγκες σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους 	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση ευρωπαϊκών και εθνικών χρηματοδοτικών εργαλείων Ενίσχυση οικονομικής βιωσιμότητας μέσω αξιοποίησης περιουσίας

8.6 Ο Δήμος Πρέβεζας ως Smart City

Η έννοια της «Έξυπνης Πόλης» (Smart City) αποτελεί πλέον βασική στρατηγική κατεύθυνση για την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ευρώπη και την Ελλάδα. Μία πόλη χαρακτηρίζεται «έξυπνη» όταν αξιοποιεί ψηφιακές τεχνολογίες, καινοτόμα εργαλεία και συστήματα διαχείρισης δεδομένων με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, τη διαφάνεια, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η στρατηγική για τις έξυπνες πόλεις εντάσσεται στις προτεραιότητες του προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη», της «Πράσινης Συμφωνίας» (GreenDeal) και των δράσεων του ΕΣΠΑ 2021–2027. Οι Δήμοι καλούνται να μετασχηματίσουν τις λειτουργίες τους, ώστε να γίνουν πιο συμμετοχικοί, πιο φιλικόι προς το περιβάλλον και πιο αποδοτικοί στη διαχείριση των πόρων.

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει ήδη θέσει τις βάσεις για τη μετάβασή του σε έξυπνη πόλη, μέσω δράσεων που αφορούν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών. Συγκεκριμένα:

- Παρέχει **ηλεκτρονικές υπηρεσίες** μέσω της ιστοσελίδας του, με δυνατότητα ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων και έκδοσης πιστοποιητικών.
- Διαθέτει **γεωχωρικές εφαρμογές (GIS)** για πολεοδομικές και τεχνικές υπηρεσίες.
- Χρησιμοποιεί τον **επίσημο ιστότοπο και τα κοινωνικά δίκτυα** ως βασικά κανάλια ενημέρωσης και επικοινωνίας με τους δημότες.
- Υποστηρίζει τη διασύνδεση με την εθνική πλατφόρμα **gov.gr**, διευκολύνοντας τη διαλειτουργικότητα και την πρόσβαση των πολιτών σε υπηρεσίες.

Όπως ήδη προαναφέρθηκε στο υποκεφ. 8.4, στο πλαίσιο της σταδιακής μετάβασης προς το μοντέλο της “έξυπνης πόλης”, ο Δήμος Πρέβεζας αξιοποιεί ψηφιακές εφαρμογές και τεχνολογικά εργαλεία που λειτουργούν υποστηρικτικά στη βιώσιμη αστική λειτουργία, την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα της πόλης. Οι παρεμβάσεις αυτές εφαρμόζονται πιλοτικά ή επιχειρησιακά, με έμφαση στην πρόληψη κινδύνων, την προσβασιμότητα και την περιβαλλοντική παρακολούθηση:

- **Έξυπνες διαβάσεις πεζών και εφαρμογές φιλικές προς ΑμεΑ**, με στόχο την ενίσχυση της προσβασιμότητας και της ασφάλειας στο αστικό περιβάλλον.
- **Συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και αντιμετώπισης κινδύνων** (π.χ. πλημμυρικά φαινόμενα, πυρκαγιές, σεισμικά συμβάντα), εντός των ορίων του Δήμου και σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- **Ψηφιακές εφαρμογές και αισθητήρες παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων**, όπως ποιότητα υδάτων και λοιποί δείκτες, για την υποστήριξη της πρόληψης και της περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Πάνω σε αυτή τη βάση, ο Δήμος μπορεί να προχωρήσει σε έναν πιο ολοκληρωμένο στρατηγικό σχεδιασμό Smart City, ο οποίος θα περιλαμβάνει τους παρακάτω άξονες:

- **Έξυπνη κινητικότητα:** ανάπτυξη εφαρμογών για βιώσιμες μετακινήσεις, πληροφόρηση σε πραγματικό χρόνο για την κυκλοφορία και τη στάθμευση, ενίσχυση της μικροκινητικότητας (ποδήλατα, πεζή μετακίνηση).
- **Περιβάλλον και ενέργεια:** εγκατάσταση έξυπνου φωτισμού, χρήση αισθητήρων για την παρακολούθηση της κατανάλωσης ενέργειας, έλεγχο ποιότητας αέρα και νερού, ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας.
- **Συμμετοχή πολιτών:** ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών για διαβούλευση, διάθεση ανοιχτών δεδομένων και ενίσχυση της διαφάνειας.
- **Διαχείριση δεδομένων:** δημιουργία ενιαίας πλατφόρμας συλλογής, αποθήκευσης και ανάλυσης δεδομένων, ώστε οι αποφάσεις του Δήμου να βασίζονται σε πραγματικά στοιχεία και τεκμηριωμένες ανάγκες.

Για την αξιολόγηση της προόδου στη μετάβαση προς το μοντέλο Smart City, προτείνεται να παρακολουθούνται συγκεκριμένοι δείκτες:

- ποσοστό δημοτικών υπηρεσιών που παρέχονται ηλεκτρονικά,
- αριθμός ενεργών εφαρμογών και πλατφορμών,
- βαθμός χρήσης των ψηφιακών καναλιών από τους πολίτες,
- πλήθος αισθητήρων και «έξυπνων» υποδομών που εγκαθίστανται,
- δείκτες ικανοποίησης των πολιτών από την ποιότητα και την προσβασιμότητα των υπηρεσιών.

Η υιοθέτηση καλών πρακτικών από άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, η συμμετοχή σε δίκτυα συνεργασίας και η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων θα ενισχύσουν την ικανότητα του Δήμου να υλοποιήσει τον ψηφιακό του μετασχηματισμό.

Η στρατηγική αυτή είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με το όραμα και τους στρατηγικούς άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Συγκεκριμένα, συμβάλλει:

- **Στον Άξονα 1 (Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής)** με δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας και προστασίας του περιβάλλοντος.
- **Στον Άξονα 2 (Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός)** με την παροχή πιο προσβάσιμων και φιλικών υπηρεσιών προς όλους τους πολίτες.
- **Στον Άξονα 3 (Τοπική Οικονομία και Απασχόληση)** με την τόνωση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και των ψηφιακών δεξιοτήτων.
- **Στον Άξονα 4 (Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας)** με την αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών του Δήμου και την ενίσχυση της διαφάνειας.

Με αυτόν τον τρόπο, ο Δήμος Πρέβεζας δεν περιορίζεται απλώς στη βελτίωση των υπαρχουσών ψηφιακών υπηρεσιών, αλλά χαράσσει έναν ολοκληρωμένο δρόμο για τη μετατροπή του σε μία πόλη βιώσιμη, καινοτόμο και πραγματικά φιλική προς τον πολίτη.

8.7 Ψηφιακός μετασχηματισμός και ψηφιακές υπηρεσίες

Ο Δήμος Πρέβεζας, το 2019, ξεκίνησε την υλοποίηση του πρώτου πιλοτικού προγράμματος ψηφιακών λύσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιήθηκαν πιλοτικές ψηφιακές εφαρμογές με έμφαση στη λειτουργική παρακολούθηση αστικών και δημοτικών υποδομών, όπως:

- Μία λύση που αφορούσε τον έλεγχο και την παρακολούθηση των συγκοινωνιακών δεδομένων της πόλης σε έξι συγκεκριμένα σημεία εισόδου της.
- Μία διαδικασία ελέγχου των απορριμματοφόρων του Δήμου, με στόχο την καταγραφή των δρομολογίων και των στοιχείων τους, καθώς και την τοποθέτηση συστήματος ταυτοποίησης (tagging) σε πέντε κάδους απορριμμάτων, ώστε κάθε κάδος να ταυτοποιείται μέσω ζυγιστικής διάταξης που φέρει το απορριμματοφόρο.
- Την εγκατάσταση τριάντα (30) ψηφιακών μετρητών σε δημοτικά κτίρια και σχολεία του Δήμου Πρέβεζας, για την καταγραφή των καταναλώσεων ηλεκτρικής ενέργειας.

Επιπλέον, από το 2019 ξεκίνησε η εγκατάσταση ελεύθερων προς χρήση δικτύων Wi-Fi σε τρία πολυσύχναστα σημεία της Πρέβεζας.

Το 2020 τέθηκε σε λειτουργία το πρόγραμμα **Novoville**, μέσω του οποίου οι πολίτες μπορούν να καταγράφουν και να αποστέλλουν αιτήματα και προβλήματα που αφορούν τον Δήμο Πρέβεζας. Τα αιτήματα αυτά προωθούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου για άμεση επίλυση.

Το έτος 2024, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μέσω του προγράμματος **Ψηφιακού Μετασχηματισμού των Δήμων**, ενέκρινε τη χρηματοδότηση του Δήμου Πρέβεζας για την εγκατάσταση νέων ψηφιακών λύσεων. Το έργο του ψηφιακού μετασχηματισμού βρίσκεται στη φάση της συμβασιοποίησης και θα ακολουθήσει η φάση της υλοποίησης.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της συνολικής στρατηγικής ψηφιακού μετασχηματισμού, ο Δήμος Πρέβεζας εξετάζει και αξιοποιεί ψηφιακές εφαρμογές που υποστηρίζουν τη λειτουργική αναβάθμιση αστικών υπηρεσιών και υποδομών, όπως:

- Τη δυνατότητα υποστήριξης ευάλωτων ομάδων μέσω αισθητήρων που θα παρακολουθούν ηλεκτρονικά δεδομένα ατόμων με ανάγκες φροντίδας.
- Τη δυνατότητα διαχείρισης του δημοτικού πάρκινγκ.
- Τη δημιουργία **Ψηφιακού Κέντρου του Δήμου Πρέβεζας**, όπου θα παρουσιάζονται πληροφορίες σχετικές με την ιστορία και τον πολιτισμό του Δήμου. Επιπλέον, μέσω του ΣΒΑΑ, προγραμματίζεται η ολοκλήρωση και η κεντρική διαχείριση του στόλου όλων των οχημάτων του Δήμου Πρέβεζας.

Τα τελευταία χρόνια, ο Δήμος Πρέβεζας έχει υλοποιήσει μέσω του διαδικτυακού του τόπου τη διενέργεια δημοσκοπήσεων, ώστε να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη των πολιτών σε διάφορα ζητήματα που τίθενται προς διαβούλευση.

Μέσω του προγράμματος **WiFi4GR**, προγραμματίζεται η εγκατάσταση και λειτουργία σημείων ασύρματης πρόσβασης σε όλες τις δημοτικές και τοπικές κοινότητες του Δήμου Πρέβεζας. Το έργο αυτό βρίσκεται ήδη στη διαδικασία υλοποίησης.

Μέσω του προγράμματος **OpenMall**, ο Δήμος Πρέβεζας παρείχε δημόσια κάλυψη Wi-Fi κατά μήκος του παραλιακού μετώπου, από το κέντρο της πόλης έως και τα ιαματικά λουτρά.

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 δημιουργήθηκε και καλύφθηκε με δημόσιο δίκτυο Wi-Fi περιοχή του Δήμου που διέθετε υποδομές τηλεφωνίας και διαδικτύου, οι οποίες εξακολουθούν να λειτουργούν και να παρέχουν πρόσβαση.

Από το 2020, ο Δήμος Πρέβεζας μεταδίδει τις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου μέσω ειδικού καναλιού στο **YouTube**, ώστε οι πολίτες να μπορούν να τις παρακολουθούν ζωντανά.

9 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται συνοπτικά τα απολογιστικά δεδομένα (έσοδα-έξοδα) των ετών 2021-2024, καθώς και τα διαθέσιμα στοιχεία για τον Προϋπολογισμό 2025 (αρχικός και προτελευταία αναμόρφωση).

9.1 Ισολογιστικά και απολογιστικά στοιχεία 2021-2024

9.1.1 Έσοδα (Απολογιστικά – Εισπραχθέντα)

Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνεται η εξέλιξη των εισπραχθέντων εσόδων και των βασικών υποκατηγοριών τακτικών και έκτακτων εσόδων για την περίοδο 2021-2024.

Πίνακας 48 Σύνολο εισπραχθέντων εσόδων & βασικές κατηγορίες (2021-2024)

Κατηγορία (Εισπραχθέντα €)	2021	2022	2023	2024
Σύνολο Εσόδων (Απολογισμός)	23.500.743,40	24.290.736,41	23.112.057,16	21.972.553,59
Τακτικά Έσοδα (σύνολο)	10.190.092,25	10.656.197,51	12.448.412,87	12.410.483,89
Έκτακτα Έσοδα (σύνολο)	5.749.413,82	5.394.336,04	3.842.285,58	3.651.192,46

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το σύνολο των εισπραχθέντων εσόδων εμφανίζει μείωση από το 2021 έως το 2024 (από 23,50 εκ.€ σε 21,97 εκ.€), ενώ τα τακτικά έσοδα διατηρούνται σε επίπεδα ~10,19-12,45 εκ.€, με σημαντική ενίσχυση το 2023-2024 σε σχέση με το 2022.

9.1.2 Ανάλυση τακτικών εσόδων (2022-2024 – σύγκριση)

Η ανάλυση των τακτικών εσόδων για τα έτη 2022-2024 παρουσιάζεται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 49 Τακτικά έσοδα – βασικές υποκατηγορίες (2022-2024, εισπραχθέντα €)

Τακτικά Έσοδα (Εισπραχθέντα €)	2022	2023	2024
Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	318.550,49	326.878,48	367.715,34
Έσοδα από κινητή περιουσία	34.974,63	27.990,77	31.283,48
Ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα	3.747.938,08	3.903.442,13	3.464.957,79
Λοιπά τέλη/δικαιώματα/υπηρεσίες	629.188,16	704.690,18	708.477,26
Φόροι & εισφορές	212.698,02	186.375,27	99.172,79
Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	5.691.483,41	7.261.044,95	7.718.197,03
Λοιπά τακτικά έσοδα	21.364,72	37.991,09	20.680,20
Σύνολο Τακτικών Εσόδων	10.656.197,51	12.448.412,87	12.410.483,89

Κύριο συμπέρασμα είναι ότι η αύξηση των τακτικών εσόδων το 2023-2024 συνδέεται κυρίως με την ενίσχυση των επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες, που αποτελούν και τη μεγαλύτερη συνιστώσα των τακτικών εσόδων.

9.1.3 Έξοδα (Απολογιστικά – Πληρωθέντα)

Τα απολογιστικά στοιχεία εξόδων αποτυπώνονται μέσω των πληρωθέντων ποσών ανά βασική κατηγορία υπηρεσιών. Παράλληλα, καταγράφεται το ταμείο 31/12 κάθε έτους.

Πίνακας 50 Σύνολο πληρωθέντων εξόδων & ταμειακό υπόλοιπο (2021–2024)

Δείκτης	2021	2022	2023	2024
Σύνολο πληρωθέντων (Εξοδα)	19.651.337,70	22.137.864,37	21.433.643,58	20.682.565,30
Ταμείο 31/12 (τρέχοντος έτους)	3.849.435,70	2.152.872,04	1.679.137,44	1.289.988,39

Παρατηρείται σαφής μείωση του ταμειακού υπολοίπου στο τέλος χρήσης (31/12) την περίοδο 2021–2024.

9.2 Προϋπολογισμός 2025

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία από την προτελευταία αναμόρφωση προϋπολογισμού, προκύπτουν τα παρακάτω συνολικά μεγέθη:

Πίνακας 51 Προϋπολογισμός 2025 – συνολικά μεγέθη (διαθέσιμα στοιχεία)

Στοιχείο	Ποσό (€)
Έγκριση Προϋπολογισμού	38.901.773,86
Διαμόρφωση πριν την αναμόρφωση	42.941.921,46
Ποσό αναμόρφωσης	278.810,67
Διαμόρφωση μετά την αναμόρφωση	43.220.732,13

Σημείωση: Τα παραπάνω αποτυπώνουν τη συνολική εικόνα του προϋπολογισμού όπως εμφανίζεται στην προτελευταία αναμόρφωση. Ο τελικός/τελευταίος προϋπολογισμός θα προκύψει μετά την έγκρισή του από το Δ.Σ. στις 22/12/2025.

10 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

10.1 Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο

Το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο ιδρύθηκε το έτος 2003 με το ΦΕΚ 270/Α/25.11.2003. Αποτελεί Νομικό Πρόσωπο του Δήμου Πρέβεζας από τον Απρίλιο του 2012 σύμφωνα με το Ν. 4071/2012 (ΦΕΚ 85/Α/11.4.2012). Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από δημοτικούς συμβούλους σύμφωνα με την υπ' αριθ. 122/2017 Α.Δ.Σ. Βασικοί στόχοι του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου είναι: (1) η Διοίκηση της χερσαίας ζώνης των λιμένων και των παραλιών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του (2) η Οικονομική Διαχείριση των Λιμενικών Τελών και (3) η πραγματοποίηση Λιμενικών Έργων τα οποία θα συμβάλλουν στη λειτουργική και αισθητική ανάπλαση του χώρου της χερσαίας ζώνης. Αναφορικά με τις αρμοδιότητες του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου αυτές προσδιορίζονται συνοπτικά στη διαχείριση των θεμάτων διοικητικής φύσεως, στη σύνταξη και εκτέλεση των ετήσιων προϋπολογισμών και ισολογισμών.

Στη δικαιοδοσία του ΔΛΤΠ βρίσκονται ο εμπορικός λιμένας Πρέβεζα, το αλιευτικό καταφύγιο και ο δημοτικός προβλήτας που φιλοξενεί επαγγελματικά και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής. Ο εμπορικός λιμένας Πρέβεζα είναι πρώτης γενιάς, καθώς οι τακτικές και στρατηγικές ανάπτυξης είναι περιορισμένες. Κυριότερες δραστηριότητες του λιμανιού είναι η διακίνηση φορτίων και ο χειρισμός τους στο λιμάνι. Τα φορτία που χειρίζεται το λιμάνι είναι γενικά φορτία και ομοειδή - χύδην φορτία.

Το αλιευτικό καταφύγιο φιλοξενεί επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη. Οι θέσεις είναι προκαθορισμένες περί 240 τον αριθμό και χωροθετείται πίσω από το λούνα - παρκ της πόλης. Οι θέσεις στον δημοτικό προβλήτα που επεκτείνεται από το τέλος της μαρίνας (μπαστούνι) μέχρι το τουριστικό περίπτερο φιλοξενεί επαγγελματικά και ιδιωτικά σκάφη αναψυχής και οι θέσεις είναι περίπου 300, ανάλογα με το μέγεθος των σκαφών.

Η τοποθεσία είναι επίσης στη δικαιοδοσία του ΔΛΤΠ όπου δένουν σκάφη ερασιτεχνικά και ιδιωτικά και οι θέσεις δεν είναι προκαθορισμένες.

10.2 Δημοτική Ραδιοφωνία

Η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας λειτουργεί από το 1992 και αποτελεί Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου Πρέβεζας. Εκπέμπει σε εικοσιτετράωρη βάση στη συχνότητα των 87,9 μεγακύκλων, και διαδικτυακά στην ηλεκτρονική σελίδα του Δήμου Πρέβεζας, ανανεώνοντας και εμπλουτίζοντας το πρόγραμμά της με νέες εκπομπές. Πάντα με στόχο και σκοπό την πολυφωνία, την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών, προσπαθώντας να συμβαδίζει με τις ανάγκες της εποχής, αλλά και των ακροατών της. Η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας διακρίνεται για τον πλουραλιστικό χαρακτήρα της, καθώς μέσα από τα δελτία ειδήσεων ανά μία ώρα, τις εκπομπές ενημέρωσης, λόγου, τέχνης και μουσικής αποτυπώνει την εικόνα ενός πολυφωνικού ραδιοφώνου. Με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα καλύπτει όλη την επικαιρότητα της περιοχής, με απόλυτα διασταυρωμένες ειδήσεις και με σεβασμό στον ακροατή. Ακόμη πραγματοποιεί απευθείας συνδέσεις όπου μεταδίδονται όλες οι συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας κ.α. Από το 2007 η Δημοτική Ραδιοφωνία Πρέβεζας ανήκει στην Επιχείρηση Ειδικού Σκοπού του Δήμου που συστάθηκε με την επωνυμία «Δημοτική Επιχείρηση Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

Πρέβεζας» με το ραδιόφωνο ως κύρια δραστηριότητά της. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δημοτικής Επιχείρησης Επικοινωνίας και Ενημέρωσης Πρέβεζας ορίζεται από το εκάστοτε Δημοτικό Συμβούλιο Πρέβεζας και είναι επταμελής (επτά (7) τακτικά κι επτά (7) αναπληρωματικά μέλη).

10.3 Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πρέβεζας

Η “Νέα Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Πρέβεζας” (ΝΕ.ΔΗ.Κ.Ε.Π.) συστάθηκε με την υπ’ αριθ. 124/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας, μετά την συγχώνευση των Δημοτικών Κοινωφελών επιχειρήσεων του Δήμου Πρέβεζας, και καταργήθηκε την 31/12/2023 σε εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 5056/2023. Οι αρμοδιότητές της από την 01.01.2024 ασκούνται αυτοδικαίως από τον Δήμο Πρέβεζας. Η Κοινωφελής Επιχείρηση ασκούσε δραστηριότητα στους κάτωθι τομείς, οι οποίες πλέον ανήκουν στον Δήμο Πρέβεζας:

Τομέας Πρόνοιας και Παιδείας

1. Πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»
2. Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.)
3. Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ)
4. Παιδικοί σταθμοί

Τομέας Πολιτισμού

1. θερινός κινηματογράφος “ΚΥΑΝΗ ΑΚΤΗ”, λειτουργεί Ιούλιο-Σεπτέμβριο
2. χειμερινός κινηματογράφος στο Πολιτιστικό Κέντρο, λειτουργεί Νοέμβριο-Απρίλιο

Τομέας Περιβάλλοντος

με τη διαχείριση και τη λειτουργία των:

1. Ιαματικών Λουτρών Πρέβεζας
2. Δημοτικών Σφαγείων Λούρου

10.4 Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρέβεζας (Δ.Ε.Υ.Α.)

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρέβεζας (Δ.Ε.Υ.Α.Π.) ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1988. Ιδρύθηκε με αριθμ. 495/85 Π.Δ. μετά από τις υπ’ αριθμ. 436/84 και 28/85 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Πρέβεζας. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, με κοινωφελή χαρακτήρα και διέπεται ως προς τη λειτουργία και την οργάνωση από τις διατάξεις του Ν. 1069/80 «περί κινήτρων για την ίδρυση επιχειρήσεων Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως», ο οποίος ορίζει το αντικείμενο και τις αρμοδιότητές που είναι: η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση, διοίκηση και λειτουργία των δικτύων ύδρευσης, αποχέτευσης ακαθάρτων και όμβριων υδάτων καθώς και των μονάδων επεξεργασίας λυμάτων (ΜΕΛ) και αποβλήτων της περιοχής του Δήμου Πρέβεζας. Μετά από τη διεύρυνση του 2022, οι παραπάνω αρμοδιότητες της ΔΕΥΑΠ επεκτάθηκαν στις Δημοτικές Ενότητες Λούρου και Ζαλόγγου.

Στο κλείσιμο του έτους 2025 η Υπηρεσία απαριθμεί: 17 μόνιμους υπαλλήλους, 9 υπαλλήλους με προγράμματα ΔΥΠΑ και 3 υπαλλήλους με παροχή υπηρεσιών,

Με βάση τον ετήσιο αλλά και τον 5ετή προγραμματισμό των προηγούμενων ετών, μέσα στο έτος 2026 αναμένονται 14 μόνιμοι υπάλληλοι.

Σε εξέλιξη βρίσκονται 3 έργα αναβάθμισης δικτύων ύδρευσης μέσω προγραμμάτων αξίας 7 εκ. €, ενώ παράλληλα έχουν ολοκληρωθεί μελέτες για συντήρηση δικτύων ύδρευσης, νέες δεξαμενές ύδρευσης, συντήρηση και επέκταση δικτύων αποχέτευσης, αξίας 22 εκ. €.

Στα πλαίσια της διεύρυνσης, στον προγραμματισμό του 2026 υπάρχει σχεδιασμός για δημιουργία Υποκαταστημάτων στις Δημοτικές Ενότητες Λούρου και Ζαλόγγου.

11 ΔΙΑΤΟΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

11.1 Σχέση με άλλους ΟΤΑ

Ο Δήμος Πρέβεζας διαθέτει συνεργασίες, δίκτυα και αδελφοποιήσεις και συγκαταλέγεται στους πρωτοπόρους στη δικτύωση και τη συνεργασία με φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης τόσο στην Ελλάδα όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο. Αυτό προσδίδει στον Δήμο εμπειρία, τεχνογνωσία, αλλά και ηθική, καθώς και συχνά οικονομική υποστήριξη. Πιο συγκεκριμένα, ο Δήμος Πρέβεζας συνεργάζεται με φορείς όπως η Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας (Περιφέρεια Ηπείρου), η Ι.Μ. Νικοπόλεως και Πρεβέζης, η ΕΠΣ Πρέβεζας και Λευκάδας, καθώς και οι Διευθύνσεις Α΄ και Β΄ βάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Πρέβεζας. Παράλληλα, στο πλαίσιο της σχέσης του με άλλους ΟΤΑ στην Ελλάδα και την Ευρώπη, συμμετέχει σε δίκτυα και αδελφοποιήσεις, όπως το δίκτυο Douzelage, το Δίκτυο Πάφου – Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδος, το Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου και η «Αμφικτυονία – Δίκτυο Αδελφοποιημένων Πόλεων και Περιοχών της Μεσογείου». Οι διεθνείς αυτές σχέσεις συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου μέσω της ανταλλαγής ιδεών και καλών πρακτικών. Στις επόμενες υποενότητες παρουσιάζονται συνοπτικά τα κύρια δίκτυα στα οποία συμμετέχει.

11.1.1 Δωδεκάδα- Ντουζελάζ (Douzelage)

Η σύλληψη της ιδέας των Αδελφοποιήσεων έγινε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο με κύριο στόχο την προστασία της Ευρώπης από έναν νέο πόλεμο στο μέλλον και με σκοπό να φέρει τους λαούς πιο κοντά τον ένα στον άλλον. Οι πρώτοι πενήντα Δήμαρχοι που ίδρυσαν το Συμβούλιο Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης στα 1951, αντελήφθησαν ότι η Ευρώπη δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει τις δυσκολίες της χωρίς να ενώσει τις δυνάμεις της. Με την επινόηση ενός νέου Τύπου σχέσης μεταξύ των Δήμων καθιέρωσαν την ιδέα μίας Ευρώπης των Πολιτών και κατά συνέπεια την ονομασία της Αδελφοποίησης. Η αδελφοποίηση αποτελεί την συνάντηση μεταξύ δύο ή περισσότερων Δήμων που θα ενεργήσουν από κοινού αντιμετωπίζοντας προβλήματα και αναπτύσσοντας σταδιακά στενότερους φιλικούς δεσμούς μεταξύ τους. Η επιλογή των εταίρων γίνεται σύμφωνα με τα γεωγραφικά, ιστορικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.

Η ιδέα για την Ντουζελάζ (Douzelage) ξεκίνησε το 1990 από τη γαλλική πόλη Γκρανβίλ, το Σέρμπορν της Μεγάλης Βρετανίας και την ολλανδική πόλη του Μίρσεν. Η πρώτη επαφή με τον Δήμο Πρέβεζας έγινε στα τέλη του 1990 μέσω του Οργανισμού Ηνωμένων Πόλεων. Η απάντηση του τότε Δημάρχου Νικολάου Γιαννούλη ήταν θετική κι έτσι η πόλη της Πρέβεζας συμμετέχει στο Δίκτυο αυτό από τα 1991. Μέχρι και σήμερα ο Δήμος Πρέβεζας ανήκει στο συγκεκριμένο δίκτυο μαζί με άλλες εικοσεπτάπλεον (27) ευρωπαϊκές πόλεις μεταξύ των οποίων είναι Αγρός (Κύπρος), Αλτέα (Ισπανία), ΜπαντΚέτστινγκ (Γερμανία), Μπελλάτζιο (Ιταλία), Γκρανβίλ (Γαλλία), Χόλστεμπρο (Δανία), Τριάβνα (Βουλγαρία), Χουφαλίζ (Βέλγιο), Ασικκάλα (Φιλανδία), Μπουτοράν (Ιρλανδία), Χόινα (Πολωνία), Γιουτενμπουργκ (Αυστρία), Κιόζεγκ (Ουγγαρία), Μαρσασκάλα (Μάλτα), Μέρσεν (Ολλανδία), Νιντερανβεν (Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου), Οξελοσουντ (Σουηδία), Ροκισκίς (Λιθουανία), Ροβίνι (Κροατία), Σεσιμπρα (Πορτογαλία), Σερμπορν (Ηνωμένο Βασίλειο), Σιγκούλδα (Λετονία), Σιρέτ (Ρουμανία) ΣκόφιαΛόκα (Σλοβενία), Σονσίσε (Τσεχία), Τιούρι (Εσθονία), Σβόλεν (Σλοβακία). Ο αριθμός των πόλεων που συμμετέχουν όπως διαπιστώνεται έχει αυξηθεί σημαντικά στοχεύοντας στην προώθηση και ενδυνάμωση του πνεύματος της Ευρώπης και να εδραιωθούν μεταξύ άλλων εκπαιδευτικές, οικονομικές,

τουριστικές, αθλητικές και πολιτιστικές συνεργασίες μεταξύ των πόλεων για την αμοιβαία ανάπτυξη τους. Αναλυτικά οι δράσεις και οι στόχοι περιγράφονται στη σελίδα των αδελφοποιημένων πόλεων της Δωδεκάδας <https://douzelage.eu/>

11.1.2 Δίκτυο Πάφου - Αδελφοποιημένων Πόλεων της Ελλάδος

Στο Δίκτυο μετέχουν η Πάφος της Κύπρου και από την Ελλάδα, τα Χανιά, η Καλαμαριά, η Κέρκυρα, η Λαμία, η Μυτιλήνη και η Πρέβεζα. Βασικοί σκοποί του Δικτύου είναι:

1. Η συντονισμένη προσπάθεια προώθησης και προβολής των εθνικών ζητημάτων στο πνεύμα και το πλαίσιο του Ενιαίου Ελληνισμού, με σημείο αναφοράς την προώθηση μιας δίκαιης και λειτουργικής λύσης του Κυπριακού Προβλήματος που να συνάδει με τις καταστατικές αρχές και πρόνοιες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Η γόνιμη συνεργασία των μελών του στον πολιτιστικό, τον κοινωνικό και τον οικονομικό τομέα, μέσω μιας ευρείας ανταλλαγής και διακίνησης ανθρώπινου δυναμικού, μέσων, πληροφοριών, εμπειριών και ιδεών που θα κατατείνει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των πόλεων - μελών στο πλαίσιο μιας αναβαθμισμένης μορφής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη συνεργασία των μελών στους κλάδους του τουρισμού και της προώθησης των αγροτικών προϊόντων.

11.1.3 Άλλες Πόλεις

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει αδελφοποιηθεί επίσης με το Κάλμαρ της Σουηδίας, με την Σπίσκα Νόβα Βες της Σλοβακίας το 1986, και τελευταία με την Οπάβα της Τσεχίας, ενώ υποψήφια για αδελφοποίηση είναι η πόλη του Βλαντιμίρ της Ρωσίας και η Περούτζια Ιταλίας.

11.1.4 Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου

Πριν μερικά χρόνια η Πρέβεζα αποφάσισε και τη συμμετοχή της στο Φόρουμ των παράκτιων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου. Το Φόρουμ είναι μια ένωση εκούσια και διεθνής, Δήμων ή φορέων Δημοτικού χαρακτήρα, της ευρύτερης περιοχής της Αδριατικής και του Ιονίου, δημιουργήθηκε δε, με τη Συνδιάσκεψη της Ανκόνα στα 1999 και μέλη του είναι οι Δήμοι: Τεργέστης, Βενετίας, Ανκόνας, Μπάρι, Πρίντιζι, Πεσκάρα, Τάραντο, Τράνι, Πέζαρο, Τσινιτανόβα από την Ιταλία, Καποδίστρια από την Σλοβενία, Σπλιτ, Ντουμπρόβνικ, Ζαντάρ, Ριέκα από την Κροατία, Μπαρ από την Βοσνία, Δυράχιο, Άγιοι Σαράντα, Σκούταρι από την Αλβανία, Κέρκυρα, Ηγουμενίτσα, Πάτρα και Πρέβεζα από την Ελλάδα και έχει έδρα την Ανκόνα.

Το πλαίσιο του Φόρουμ είναι αρκετά ευρύ ώστε να συμπεριλαμβάνει το πλέγμα των δράσεων που αγγίζουν τους πολίτες αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες πόλεις που δεν ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά είναι προ των θυρών της και επομένως δεσμεύονται από τις βασικές κατευθύνσεις και στόχους της. Στόχοι του είναι η συνεργασία για την κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη μέσα από την κοινή συμμετοχή στα διάφορα κοινοτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες και σε όλους τους τομείς της οικονομία, ήτοι σε θέματα μεταφορών (δημιουργία οδικού άξονα Τεργέστης-Ηγουμενίτσας, Δυρραχίου-Κωνσταντινούπολης, σύνδεση λιμανιών Ανατολικής Αδριατικής τα ελληνικά λιμάνια του Ιονίου, τουρισμού,

περιβάλλοντος, πολιτισμού, ασφάλειας. Το Φόρουμ επιπλέον επιφορτίζεται με την αποστολή να συμβάλλει στην υλοποίηση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και την διεύρυνσή της.

Συμμετοχή Δήμου Πρέβεζας στο Δίκτυο “Φόρουμ των παρακτίων πόλεων της Αδριατικής και του Ιονίου”

Οι σκοποί του Φόρουμ αποτέλεσαν το κίνητρο για τη συμμετοχή του Δήμου Πρέβεζας σε αυτό. Το φόρουμ προσπαθεί να:

- αξιολογεί την πολιτιστική κληρονομιά, την ιστορική ταυτότητα και να μοιράζεται τις γεωγραφικές και οικονομικές ιδιαιτερότητες μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στην λεκάνη της Αδριατικής και του Ιονίου, αντλώντας από το εν λόγω δυναμικό της λεκάνης και συνεργάζεται για την ανάπτυξη και την πρόοδο των κοινοτήτων τους
- συμβάλλει συγκεκριμένα στην υλοποίηση των διαδικασιών Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διεύρυνσης, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από το εν λόγω δυναμικό της λεκάνης και συνεργάζεται για την ανάπτυξη και την πρόοδο των κοινοτήτων τους
- συμβάλλει συγκεκριμένα στην υλοποίηση των διαδικασιών Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και διεύρυνσης, στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην ανάπτυξη υψηλότερων προτύπων ασφάλειας και νομιμότητας, καθώς και στην προώθηση της ισότητας ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών
- υποστηρίζει την εδαφική συνοχή μεταξύ των πόλεων που ανήκουν στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής-Ιονίου
- ενεργοποιεί πρωτοβουλίες διασυνοριακής συνεργασίας για την προστασία και την αξιολόγηση του περιβάλλοντος, καθώς και πρωτοβουλίες σε διάφορους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής
- ενθαρρύνει τις σχέσεις και τις ανταλλαγές μεταξύ των διαφόρων συνιστωσών της κοινωνίας των πολιτών, με ιδιαίτερη προσοχή στη νεολαία και τα σχολεία, τους αθλητικούς και εθελοντικούς συλλόγους και στην κοινωνική επιχειρηματικότητα, στηρίζοντας την πραγματοποίηση εταιρικής.

Συνολικά στο δίκτυο συμμετέχουν σχεδόν 45 πόλεις από τις κάτωθι χώρες: Αλβανία, Βοσνία & Ερζεγοβίνη, Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία, Μαυροβούνιο, Σλοβενία.

Ακόμη, Δήμοι, Ενώσεις και Περιοχές της Ευρώπης και της Μεσογείου διατηρώντας σχέσεις συνεργασίας μεταξύ τους, θεωρούν ότι είναι θέμα υψίστης σημασίας για τους Λαούς τους, η διαβίωση σε περιβάλλον διαρκούς ειρήνης και αειφόρου ανάπτυξης, οικονομικά αποτελεσματικής, κοινωνικά δίκαιης και περιβαλλοντικά βιώσιμης, με συνοχή και ασφάλεια των περιοχών τους.

Προς το σκοπό αυτό σύστησαν το έτος 1997 την «ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ – ΔΙΚΤΥΟΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ», το οποίο μετά την έκδοση του κανονισμού 1082/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου μετεξελιχθηκε σε Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ) με αντίστοιχη τροποποίηση του Καταστατικού του και στο οποίο συμμετέχουμε.

11.1.5 Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ)

Το Δίκτυο Ελληνικών Πόλεων για την Ανάπτυξη (ΔΕΠΑΝ) ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2015 ως αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, με πρωτοβουλία οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με σκοπό την

ενίσχυση της διοικητικής και αναπτυξιακής ικανότητας των ΟΤΑ. Σύμφωνα με τη δημόσια παρουσίασή του, το ΔΕΠΑΝ λειτουργεί ως φορέας υποστήριξης ΟΤΑ, συγκεντρώνοντας δήμους και άλλους αυτοδιοικητικούς οργανισμούς από την ελληνική επικράτεια, με στόχο τη συνεργασία, τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης.

Κεντρικός άξονας της δράσης του ΔΕΠΑΝ είναι η τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη των δήμων/μελών του, ιδίως για την ωρίμανση, προετοιμασία και υλοποίηση αναπτυξιακών έργων, καθώς και για την υποστήριξη διοικητικών λειτουργιών και διαδικασιών. Παράλληλα, αναπτύσσει και υποστηρίζει λύσεις Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για ανάγκες των ΟΤΑ, στο πλαίσιο του ευρύτερου ψηφιακού μετασχηματισμού της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει στο Δίκτυο από το 2019. Η συνεργασία αποτυπώνεται και σε επίπεδο έργων/πράξεων, καθώς σε δημόσια τεύχη διαγωνισμών που αφορούν έργα του Δήμου Πρέβεζας γίνεται αναφορά σε προγραμματική σύμβαση με το ΔΕΠΑΝ. Επιπλέον, στο πλαίσιο των δράσεων ενημέρωσης/υποστήριξης του Δικτύου έχουν πραγματοποιηθεί συναντήσεις εργασίας και ενημερώσεις στον Δήμο Πρέβεζας.

11.1.6 Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει στο Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων – Προαγωγής Υγείας

Το Εθνικό Διαδημοτικό Δίκτυο Υγείων Πόλεων-Προαγωγής Υγείας (<http://www.eddyppy.gr>) έχει ως αποκλειστικό σκοπό την Πρόληψη των Νοσημάτων, την Προαγωγή της Υγείας, τον προ-συμπωματικό Έλεγχο των πληθυσμιακών ομάδων υψηλού κινδύνου και γενικότερα την προώθηση ολοκληρωμένων πολιτικών και Δράσεων στο πεδίο της Δημόσιας Υγείας. Δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της υγειονομικής ενημέρωσης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προληπτικής Ιατρικής.

Το πρόγραμμα των ΚΕΠ Υγείας του ΕΔΔΥΠΠΥ έχει ως στόχο να παίξει έναν κυρίαρχο ρόλο τόσο στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού, μέσα από ποικίλες ημερίδες, όσο και στην προληπτική ιατρική μέσα από δωρεάν εξετάσεις διοργανωμένες από το ΕΔΔΥΠΠΥ ή εξετάσεις σε συμβεβλημένους ιατρούς μέσω ΕΟΠΥ. Επίσης το Λογισμικό του Προγράμματος του ΚΕΠ ΥΓΕΙΑΣ, είναι χρήσιμο Εργαλείο Ενημέρωσης των Δημοτών, στο πλαίσιο καταπολέμησης της πανδημίας COVID-19.

11.1.7 Διαδημοτικό Δίκτυο Πόλεων «Διαδρομή του Αποστόλου Παύλου»

Στο πλαίσιο ενίσχυσης των διαδημοτικών συνεργασιών και της πολιτιστικής και τουριστικής εξωστρέφειας, ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει στη σύσταση του «Δικτύου Πόλεων – Διαδρομή του Αποστόλου Παύλου», το οποίο συγκροτείται με τη μορφή Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας, βάσει θεσμικού καταστατικού και κοινής πρωτοβουλίας των συμμετεχόντων Δήμων.

Το Δίκτυο αποσκοπεί στην ανάδειξη, προβολή και αξιοποίηση της πολιτιστικής και θρησκευτικής διαδρομής που συνδέεται με τα βήματα του Αποστόλου Παύλου, ως ολοκληρωμένου πολιτιστικού και τουριστικού προϊόντος, με έμφαση στη διαδημοτική συνεργασία, την εξωστρέφεια, την ανάπτυξη θρησκευτικού και θεματικού τουρισμού, καθώς και τη διασύνδεση με εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδότησης.

Μέσω της συμμετοχής του στο Δίκτυο, ο Δήμος Πρέβεζας επιδιώκει την ενίσχυση της διατοπικής συνεργασίας με Δήμους από διαφορετικές γεωγραφικές ενότητες της χώρας, την προώθηση κοινών δράσεων πολιτισμού, τουρισμού και επιστημονικής ανταλλαγής, καθώς και τη δημιουργία σταθερών μηχανισμών προβολής και υποστήριξης της τοπικής ανάπτυξης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η συνεργασία αυτή εντάσσεται στη στρατηγική του Δήμου για την ενίσχυση των διαδημοτικών δικτύων, την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής και τη διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων μέσω θεματικού και βιώσιμου τουρισμού.

11.2 Διαδημοτικά έργα

Το πιο πρόσφατο διαδημοτικό έργο είναι αυτό της ύδρευσης των παραλιών Βαλανιδοράχης, Λούτσας, Βράχου, Λυγιάς, Χειμαδιού, Ριζών, Καστροσυκιάς, προϋπολογισμού 5.696.966,56 € που ήταν ανάμεσα στα 20 μεγαλύτερα έργα σε όλη τη χώρα που είχαν σχεδιαστεί και ενταχθεί στο πρόγραμμα Φιλόδημος αλλά δεν είχαν διασφαλισμένους πόρους, εντάχθηκε στο νέο πρόγραμμα έργων, δράσεων ανάπτυξης και αλληλεγγύης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση «Αντώνης Τρίτσης».

Το φυσικό αντικείμενο του διαδημοτικού έργου περιλαμβάνει τη διάνοιξη δύο γεωτρήσεων, την τοποθέτηση αναλυτικών συγκροτημάτων σε τρεις γεωτρήσεις, την κατασκευή καταθλιπτικών αγωγών, την κατασκευή δύο δεξαμενών αντλιοστασίων και την κατασκευή δύο βασικών αγωγών ύδρευσης. Ο πρώτος αγωγός, με διαδρομή που θα υδρεύει τους οικισμούς Κουκούλι- Βράχο- Λυγιά Ριζά- Παραλία Ριζών- Καστροσυκιά- Παραλία Καστροσυκιάς και ο δεύτερος αγωγός, με διαδρομή που θα υδρεύει τους οικισμούς Λούτσα- Παραλία Λούτσας- Παραλία Βράχου και τον οικισμό Βαλανιδοράχης. Οι δύο βασικοί αγωγοί θα συνδεθούν με το υπάρχον δίκτυο ύδρευσης ενώ παράλληλα θα βελτιωθεί το δίκτυο ύδρευσης των οικισμών της Αμμουδιάς και του Μεσοποτάμου.

Επιπρόσθετα, τον Φεβρουάριο του 2023 υπογράφηκε η «ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (ΟΧΕ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ» μεταξύ της ΜΟΔ και των δήμων Αρατίων, Πρέβεζας, Ζηρού, Νικολάου Σκουφά, Ακταίου – Βόνιτσας και Αμφιλοχίας». Αντικείμενο της προγραμματικής σύμβασης αποτελεί ο σχεδιασμός προγράμματος Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) για την περιοχή του Αμβρακικού.

11.3 Έργα διασυνοριακής συνεργασίας

Η συμμετοχή του Δήμου Πρέβεζας σε ευρωπαϊκά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, όπως το Interreg, αποτελεί στρατηγικής σημασίας εργαλείο για την τοπική ανάπτυξη και εξωστρέφεια. Μέσω αυτών των συνεργασιών, ο Δήμος ενισχύει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, προωθεί βιώσιμες πολιτικές και υλοποιεί έργα που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των πολιτών. Παράλληλα, ενδυναμώνεται η διασυνοριακή συνεργασία και η αξιοποίηση ευρωπαϊκών πόρων για την πράσινη μετάβαση, τον ψηφιακό μετασχηματισμό και τον πολιτισμό. Η ενεργή συμμετοχή του Δήμου Πρέβεζας στα προγράμματα Interreg αναδεικνύει την ικανότητά του να συνδέει τοπικές ανάγκες με ευρωπαϊκές προτεραιότητες.

Ο Δήμος Πρέβεζας συμμετέχει ενεργά σε Προγράμματα Διασυνοριακής Συνεργασίας (Interreg) που έχουν ως στόχο την αντιμετώπιση κοινών διασυνοριακών και διακρατικών προκλήσεων και τη στήριξη συνεργασιών και συνεργειών, μέσω εταιρικών σχημάτων, με γνώμονα την ισόρροπη, οικονομική, κοινωνική και χωρική ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg Europe συμμετέχει στην υλοποίηση του έργου “Citizen and Civic Inclusion and the Digital Transformation of Public Decision-Making Processes” και με ακρωνύμιο “CIVITEC”. Το έργο ενσωματώνει νέες και αναπτυσσόμενες τεχνολογίες πληροφορικής, εργαλεία και διαδικασίες, τα οποία δίνουν τη δυνατότητα για μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών σε μία ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία. Τα κύρια είδη των μέσων/τεχνολογιών αυτών υπάγονται στις εξής κατηγορίες:

1. Πολίτης προς πολίτη (citizen to citizen - C2C): τεχνολογία που επικεντρώνεται στην βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των πολιτών
2. Πολίτης προς διακυβέρνηση (citizen to government – C2G): τεχνολογία που επικεντρώνεται στην βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων οργανισμών.

Οι γενικοί στόχοι του έργου είναι:

α) η βελτίωση της συμμετοχής του κοινού σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και

β) η ανάπτυξη και υλοποίηση νέων συμμετοχικών στρατηγικών και πολιτικών.

Αυτό συνεπάγεται πολλές αλλαγές στις σχέσεις μεταξύ πολιτών και φορέων δημόσιας διοίκησης, ενδυναμώνοντας τις δημοκρατικές διαδικασίες και ενθαρρύνοντας του πολίτες να συμμετέχουν ενεργά σε διάφορες μορφές δημοκρατικών αλλά και ταυτόχρονα δεσμευτικών αποφάσεων.

Σε συμφωνία με το στόχο «καλύτερης διακυβέρνησης» το έργο CIVITEC σκοπεύει να βελτιώσει τις πολιτικές που κάνουν τη δημοκρατία πιο συμμετοχική, συμπεριληπτική και ενεργή, χρησιμοποιώντας νέες τεχνολογίες πληροφορικής, εργαλεία και διαδικασίες παράλληλα με άλλες ανοικτές και συμπεριληπτικές, συμμετοχικές διαδικασίες. Παραδείγματα τέτοιων εργαλείων είναι οι online δημοσκοπήσεις, portals ανοικτών δεδομένων, συστήματα συμμετοχικών προϋπολογισμών, στα οποία οι πολίτες συζητούν μαζί τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της κοινότητας και μετά διανέμουν ανάλογα τα δημόσια κονδύλια.

Επιπρόσθετα, ο Δήμος συμμετέχει στην υλοποίηση του έργου “PREservingBIOdiversity in coastalDUNEsfromtourismpressure” με ακρωνύμιο “PREBIODUNES”. Το PREBIODUNES εντάσσεται στην **Προτεραιότητα 2 Υποστήριξη μιας πιο Πράσινης και Κλιματικά Ανθεκτικής Περιοχής Αδριατικής-Ιονίου** (Programme Priority 2. Supporting a greener and climateresilientAdriatic - Ionian region) και συγκεκριμένα στον **Ειδικό Στόχο 2.3 Υποστήριξη της διατήρησης και της προστασίας του περιβάλλοντος στην Περιοχή Αδριατικής-Ιονίου** (SO 2.3 Supportingenvironmentpreservation and protection in the Adriatic - Ionian region) στο πλαίσιο της 1ης πρόσκλησης έργων του Προγράμματος Διακρατικής Συνεργασίας Interreg VI-B IPA Αδριατική-Ιόνιο 2021-2027.

Ο σχεδιασμός του έργου **PREBIODUNES** βασίστηκε στην ανάγκη αξιολόγησης και αντιμετώπισης των αυξανόμενων περιβαλλοντικών απειλών που υπονομεύουν τα παράκτια οικοσυστήματα στην περιοχή της Αδριατικής-Ιονίου και πέρα από αυτήν, οι οποίες απαιτούν συντονισμένη διακρατική δράση βασισμένη σε κοινή κατανόηση και τεκμηριωμένα δεδομένα. Τα τελευταία χρόνια, η εντατική αστικοποίηση για τουριστικούς και ψυχαγωγικούς σκοπούς έχει οδηγήσει σε παγκόσμια

υποβάθμιση των παράκτιων οικοσυστημάτων των αμμόλοφων. Δραστηριότητες όπως η αναδιαμόρφωση ή η ισοπέδωση των αμμόλοφων, ο καθαρισμός των παραλιών, η κυκλοφορία μηχανοκίνητων οχημάτων και η καταπάτηση, συνιστούν σοβαρές απειλές που προκαλούν περιβαλλοντική υποβάθμιση. Επιπλέον, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή επιδεινώνουν την κατάσταση αυτών των οικοσυστημάτων, ενώ η εισροή λιπασμάτων και άλλων θρεπτικών ουσιών μέσω απορροής μπορεί να μεταβάλει τη χημική σύσταση των αμμόλοφων και να μειώσει τη βιοποικιλότητά τους.

Το έργο θα συμβάλει στην προστασία των παράκτιων αμμόλοφων σε όλη την περιοχή Αδριατικής-Ιονίου, εστιάζοντας στις απειλές από τον ανεξέλεγκτο τουρισμό, ο οποίος επηρεάζει το φυσικό τοπίο, τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Θα αναπτύξει λύσεις για τη διατήρηση των παράκτιων αμμόλοφων, όπως πρωτόκολλα αποκατάστασης των κατεστραμμένων οικοτόπων, δημιουργία καινοτόμων προσβάσεων για πεζούς, περιορισμούς και χώρους ανάπαυσης για να αποφεύγεται η υποβάθμιση από την ανθρώπινη παρουσία, καθώς και τη δημιουργία βάσης δεδομένων για τη μακροχρόνια διαχείριση των αμμόλοφων. Θα καταρτίσει και θα εγκρίνει σχέδια διαχείρισης για κάποιες περιοχές Natura 2000, τα οποία θα χρησιμεύσουν ως αναφορά για το Κοινό Σχέδιο Δράσης.

Το έργο θα υιοθετήσει υφιστάμενες ήδη λύσεις, όπως η εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών για την προστασία των οικοτόπων προτεραιότητας της ΕΕ, και θα καθιερώσει κοινή προσέγγιση για την προστασία αυτών των οικοσυστημάτων μέσω παρακολούθησης των βιοτικών και αβιοτικών χαρακτηριστικών τους. Επίσης, θα συμβάλει στην εφαρμογή των Ευρωπαϊκών συστάσεων για τη Διαχείριση Ολοκληρωμένων Παράκτιων Ζωνών (Integrated Coastal Zone Management - ICZM) και στην ευαισθητοποίηση του κοινού και των τοπικών φορέων για τη σημασία αυτών των οικοτόπων, τόσο για την αξία του τοπίου όσο και για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Νέες λύσεις που θα αναπτυχθούν περιλαμβάνουν τη χρήση δεδομένων από δορυφορικές αποστολές (π.χ. Sentinel) για την παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη εργαλείων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) (GIS, WebGIS) για την ανάλυση της κατάστασης στην περιοχή Αδριατικής-Ιονίου. Επίσης, θα δημιουργηθεί σύστημα απομακρυσμένης παρακολούθησης ακραίων γεγονότων και των επιπτώσεών τους για την έγκαιρη ανίχνευση απειλών.

Στις παράκτιες περιοχές της Πρέβεζας, οι οποίες είναι περιοχές ανάπτυξης του τουρισμού, υπάρχει μεγάλη εξάρτηση από τον μαζικό τουρισμό, με φαινόμενα υπερτουρισμού σε ορισμένες περιόδους, ενώ υπάρχει επίσης αδυναμία διάχυσης των τουριστικών ροών σε δευτερεύοντες τουριστικούς προορισμούς. Αυτό το γεγονός δημιουργεί απειλές, ενώ πολλές άλλες αλλαγές στα οικοσυστήματα των παράκτιων αμμοθινών προκαλούν αλλοίωση της μορφολογίας των αμμοθινών, ενεργοποιούν διαδικασίες διάβρωσης ή ευνοούν αλλαγές στις χλωριδικές κοινότητες.

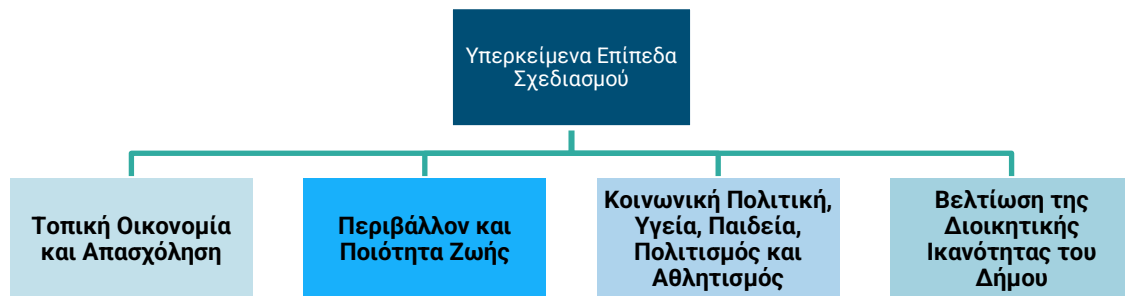
Λόγω όλων των παραπάνω χαρακτηριστικών της Πρέβεζας, ο Δήμος Πρέβεζας είναι ο πλέον κατάλληλος οργανισμός για να συμμετάσχει σε αυτό το έργο, καθώς είναι σε θέση να παρέχει όλα τα δεδομένα και τις πληροφορίες που αφορούν την εκτεταμένη περιοχή της πόλης της Πρέβεζας και έχει επίσης τη δυνατότητα να ενσωματώσει αλλαγές και να δοκιμάσει πιλοτικά νέα μέτρα για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης ενόψει της κλιματικής αλλαγής.

12 ΚΡΙΣΙΜΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

12.1 Στρατηγικός σχεδιασμός και υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού

Ο Δήμος της Πρέβεζας, με κέντρο την πόλη της Πρέβεζας, αποτελεί έναν τόπο με ιδιαίτερη ταυτότητα. Η ιστορική διαδρομή μέσα στους αιώνες, η σημαντική γεωγραφική θέση, ο φυσικός πλούτος και ο πολιτιστικός ρόλος της Πρέβεζας διαμορφώνουν τον χαρακτήρα της περιοχής και θέτουν τις βάσεις για την αναπτυξιακή δυναμική και προοπτική της. Μπροστά στις δυνατότητες που ανοίγονται για το μέλλον, και τις προκλήσεις που αναδεικνύονται στο σήμερα, ο Δήμος πρέπει να πατήσει πάνω στα συγκριτικά του πλεονεκτήματα για μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου βασίζεται πάνω στα υπερκείμενα επίπεδα σχεδιασμού που αφορούν τέσσερις ξεχωριστούς πυλώνες. Οι άξονες αυτοί βρίσκονται σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική και αφορούν το Περιβάλλον και Ποιότητας Ζωής, Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός, την Τοπική Οικονομία και Απασχόληση και τη Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας ενός επιχειρησιακού σχεδίου οποιουδήποτε ΟΤΑ, κρίνεται από το κατά πόσο: 1) καταφέρνει να ενσωματώσει τις υπερκείμενες προβλέψεις και πολιτικές που παράγονται από τα σχέδια ανωτέρων χωρικά επιπέδων και 2) αν επιτυγχάνει να συνδυάσει τις πολιτικές και τα μέσα που ο εθνικός αναπτυξιακός προγραμματισμός του προσφέρει (ΠΔΕ, ΕΣΠΑ, σύγχρονα εργαλεία όπως Interreg κ.ά.), προς όφελος της δραστηριότητας του και εν γένει της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας που αντιπροσωπεύει. Παρακάτω περιγράφονται τα υπερκείμενα επίπεδα του στρατηγικού σχεδιασμού και προγραμματισμού. Όπως φαίνεται τα επίπεδα παρουσιάζουν πληρότητα καλύπτοντας όλα τα χωρικά επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και υπο – περιφερειακό).

Πίνακας 52 Πίνακας σχεδίων & προγραμμάτων αναπτυξιακού σχεδιασμού

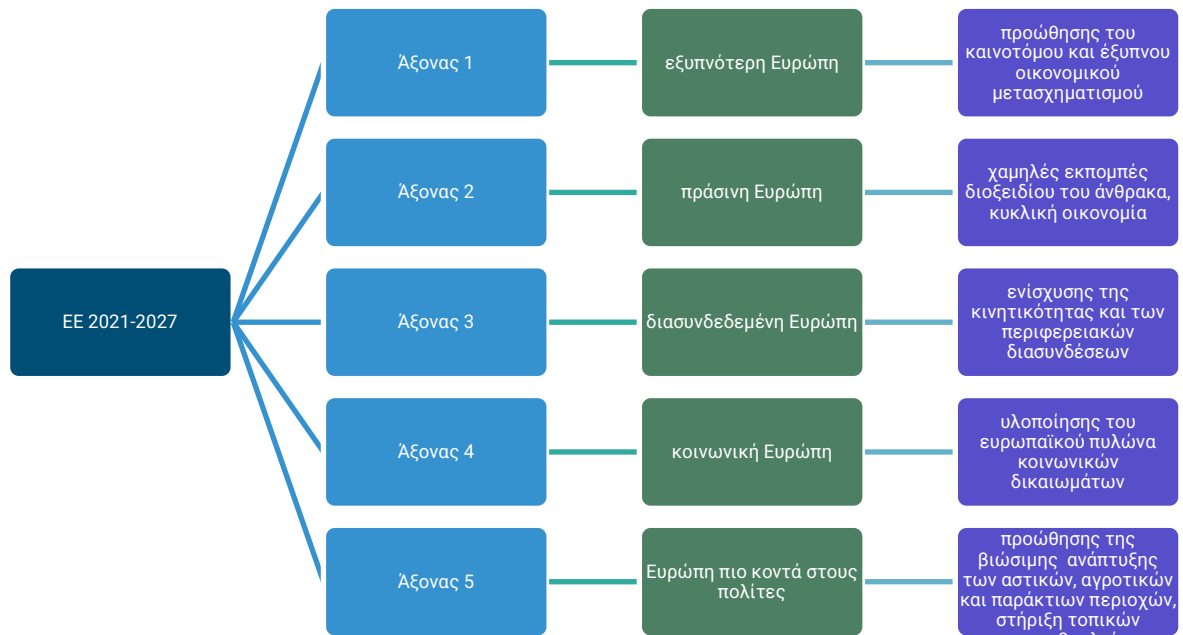
Επίπεδο	Είδος Σχεδίου ή Προγράμματος	Θεσμικό Πλαίσιο
Εθνικό	Εθνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (περιλαμβάνει και το Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων)	Το προβλέπει το άρθρο 4 του Κανονισμού 1466/97 του ΕΚ
	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το ΕΣΠΑ και τα ΤΕΠ είναι:
	Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΤΕΠ), Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), ΕΠ	Ν. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/Α/21.03.2022) ΥΑ 114947/2022 (ΦΕΚ Β' 6132/01-12-2022)
Περιφερειακό	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ)	Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα ΠΕΠ είναι:

		<ul style="list-style-type: none"> N. 4914/19.03.2022 (ΦΕΚ 61/A/21.03.2022) YA 114947/2022 (ΦΕΚ Β' 6132/01-12-2022)
	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα (αιρετών Περιφερειών)	N. 4555/2018
	Ετήσια Προγράμματα Δράσης	
Κατώτερο του Περιφερειακού (τοπικό)	Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα ΟΤΑ α' βαθμού	N. 3463/2006 – ΚΔΚ (άρθρο 203) N. 3852/2010 (άρθρο 266)
	Ετήσια Προγράμματα Δράσης	N. 4555/2018 YA 41179/2014
ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	N.1622/1986–ΦΕΚ 92/A/14.07.1986, N.3614/2007 – ΦΕΚ 267/A/03.12.2007, N.3299/2004–ΦΕΚ261/A/23.12.2004, N.3463/2006 – ΦΕΚ 114/A/08.06.2006 N. 4399 -ΦΕΚ Α' 117 /22.6.2016, N. 4887/2022 ΦΕΚ 16/A'/04/02/2022, N. 5203/2025 ΦΕΚ Α 87/02.06.2025	

Στρατηγική κατεύθυνση για Ενέργεια & Κλιματική Ουδετερότητα

Ο Δήμος Πρέβεζας θέτει οριζόντια προτεραιότητα τη μείωση κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπών CO₂, με παρεμβάσεις ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίηση ΑΠΕ. Κεντρικά έργα αποτελούν: (α) η **ενεργειακή αναβάθμιση/τηλεδιαχείρισηοδοφωτισμού** (βλ. ενότητα 5.2.5), με αναμενόμενη **εξοικονόμηση ~72%** έναντι της υφιστάμενης κατανάλωσης οδοφωτισμού, και (β) ο **φωτοβολταϊκός σταθμός 250 kWp (SOLIS – Interreg)** με **ενεργειακό συμφηφισμό** για τον Βιολογικό Καθαρισμό Λούρου. Η ευθυγράμμιση με το **ΕΣΠΑ 2021–2027** και το **ΠΕΠ Ηπείρου** διασφαλίζει χρηματοδοτική ωριμότητα και κλιμάκωση των παρεμβάσεων.

Εναρμονισμένα με τους παραπάνω στόχους τα κείμενα των ελληνικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027 εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα ΕΠ αποτελούνται από πέντε τομεακά και δεκατρία περιφερειακά και στην προσπάθεια προετοιμασίας για την επίτευξη της καλύτερης δυνατής αξιοποίησης των διαρθρωτικών πόρων της ΕΕ, ο Δήμος Πρέβεζας θα πρέπει να συντονίσει τις προτεραιότητές του με αυτές των επιχειρησιακών σχεδίων και να επιτύχει την μέγιστη δυνατή ωριμότητα κατά βάση στους παρακάτω θεματικούς στόχους που αφορούν τη στρατηγική 2021-2027 της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

Ο Δήμος Πρέβεζας ευθυγραμμίζει τις ενεργειακές και κλιματικές του πολιτικές με το Αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ 2024, ΦΕΚ 6983/Β/2024). Οι τοπικές παρεμβάσεις στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας, της ενσωμάτωσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου συμβάλλουν στην επίτευξη των εθνικών στόχων για το 2030, με προοπτική την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.

Στρατηγική κατεύθυνση για Βιώσιμο Τουρισμό

Ο Δήμος Πρέβεζας έχει θέσει ως στρατηγικό στόχο τη βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης της Πρέβεζας και στην ανάδειξή της ως τουριστικό προορισμό με διακριτή φυσιογνωμία που συνδυάζει τον ιστορικό, πολιτιστικό και φυσικό της πλούτο με τη σύγχρονη δυναμική. Ο Δήμος ευθυγραμμίζει τις πολιτικές του με το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης όπου στοχεύει σε τοπικές παρεμβάσεις με βασικές κατευθύνσεις:

- Την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και του οικιστικού περιβάλλοντος και την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας.
- Την ανασύνταξη της οικονομίας και επιχειρηματικότητας βασισμένη στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της περιοχής.
- Την ανάδειξη του τουριστικού προϊόντος της πόλης της Πρέβεζας και την συνολική ενίσχυση της εξωστρέφειάς της.
- Την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την προώθηση της ισότητας στην πόλη της Πρέβεζας

12.2 Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης

Τις τελευταίες δεκαετίες, η διεθνής κοινότητα έχει αναγνωρίσει ότι η ευμάρεια του παγκόσμιου πληθυσμού και η αντιμετώπιση των μεγάλων περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων, περνά μέσα από την βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων. Τα αστικά κέντρα, αποτελούν τον τόπο που

διαμένει η πλειονότητα της ανθρωπότητας και εκτυλίσσονται οι περισσότερες οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

Για την περίοδο 2021-2027, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την ενίσχυση της αστικής και εδαφικής διάστασης θεσπίζοντας έναν νέο Στόχο Πολιτικής για «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της». Ο στόχος αυτός προωθεί τη συμμετοχή των τοπικών αρχών και της κοινωνίας των πολιτών στην εύρεση λύσεων για τις τοπικές προκλήσεις. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 για να μεγιστοποιηθεί η συμβολή στη χωρική ανάπτυξη, οι δράσεις στον τομέα αυτόν θα πρέπει να βασίζονται σε ολοκληρωμένες εδαφικές στρατηγικές, με προβλεπόμενο χωρικό εργαλείο για τις αστικές περιοχές τις Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (ΒΑΑ). Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της χωρικής στρατηγικής και του σχεδίου υλοποίησης θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τη συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα των προτεινόμενων δράσεων, καθώς και με την αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

Στρατηγικός στόχος της προτεινόμενης Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Δήμου Πρέβεζας είναι ο μετασχηματισμός της εικόνας της αστικής περιοχής του και η βελτίωση της ελκυστικότητάς της, με τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για τους κατοίκους, τους εργαζόμενους και ασκούντες οικονομική και επιχειρηματική δραστηριότητα και τους επισκέπτες.

Το όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την αστική περιοχή του Δήμου Πρέβεζας μπορεί να εξειδικευτεί ως εξής:

Η βελτίωση της ελκυστικότητας της αστικής περιοχής του Δήμου Πρέβεζας μέσα από τη διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης ταυτότητας με επίκεντρο την ανάδειξη και αξιοποίηση του ιδιαίτερου ιστορικού, πολιτιστικού και φυσικού πλούτου της και την αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, με στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και της αναπτυξιακής δυναμικής, για την βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή, με έμφαση στους τομείς του θεματικού τουρισμού, του αγροδιατροφικού κλάδου και της περιβαλλοντικής προστασίας.

Πιο συγκεκριμένα:

- Η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την αστική περιοχή του Δήμου Πρέβεζας αποσκοπεί στο να αξιοποιήσει την ιστορικότητα της πόλης και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής σε σύνθεση με μια νέα ολοκληρωμένη, συνολική λογική αστικής ανασυγκρότησης και ανάπτυξης, με ενσωμάτωση οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραμέτρων. Στρατηγική επιλογή αποτελεί η αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και του οικιστικού περιβάλλοντος, ως βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της ελκυστικότητας της πόλης για κατοίκους και επισκέπτες, αλλά και για όσους εργάζονται και παράγουν σε αυτήν. Το ιστορικό και πολιτιστικό απόθεμα της πόλης είναι άρρηκτα δεμένο με την ταυτότητα και την εικόνα της, και δεν μπορεί παρά να αποτελεί «πυρηνικό» στοιχείο, το οποίο εμπλουτίζεται με σύγχρονα χαρακτηριστικά που ενισχύουν την ελκυστικότητα της πόλης. Επιπροσθέτως, στρατηγική επιλογή για την πόλη της Πρέβεζας είναι η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας σε όλη την έκτασή της, κάτι που αφορά στη διαμόρφωση μιας νέας οργάνωσης του δημόσιου χώρου, με μετακίνηση του κέντρου

βάρους στη χρήση «ήπιων» μέσων μετακίνησης, σε ένα πλαίσιο με αυξημένη προσβασιμότητα σε διαφορετικά σημεία ενδιαφέροντος. Βασική προτεραιότητα, ακόμα, είναι η προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος που, εκτός από το ότι συνδέεται άμεσα με την ποιότητα ζωής των κατοίκων, συνιστά και πόλο έλξης για επισκέπτες, αλλά και σημαντικό στοιχείο οικονομικής ανάπτυξης. Σε αυτή την κατεύθυνση δίνεται έμφαση στην υιοθέτηση μέτρων και παρεμβάσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, με στόχο τη βελτίωση του μικροκλίματος, σε συνδυασμό με την αύξηση της ποσότητας και της ποιότητας του πρασίνου εντός της αστικής περιοχής. Τέλος, κεντρικό στοιχείο της στρατηγικής αποτελεί η αειφορική διαχείριση των πόρων, συμπεριλαμβανομένης και της βιώσιμης διαχείρισης των αστικών αποβλήτων, με τρόπο σύγχρονο, ευρωπαϊκό και αποδοτικό για πολίτες και το Δήμο.

- Η προτεινόμενη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης επιδιώκει να συμβάλλει στην ανασύνταξη της οικονομίας και επιχειρηματικότητας της πόλης της Πρέβεζας, ενισχύοντας τομείς και δραστηριότητες που αξιοποιούν τα τοπικά και περιφερειακά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, όπως οι τομείς της μπλε και πράσινης οικονομίας, η οικονομία της γνώσης και οι νέες τεχνολογίες, ο πρωτογενής τομέας και η μεταποίηση, καθώς και ο τουρισμός. Ο παραγωγικός μετασχηματισμός του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα αναμένεται να δώσει ώθηση στην τοπική οικονομία και επιχειρηματικότητα, αναβαθμίζοντας τόσο την ποιότητα, την εξωστρέφεια και την προστιθέμενη αξία των προϊόντων όσο και τις μεθόδους παραγωγής και οργάνωσης. Η διείσδυση των νέων τεχνολογιών και καινοτομιών σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και ειδικότερου τομέα, οδηγεί σε αύξηση της παραγωγικότητας αυτών και μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων τους, και αποτελεί στρατηγική κατεύθυνση για το Δήμο Πρέβεζας. Στην κατεύθυνση αυτή στηρίζεται η προσαρμοστικότητα των επιχειρήσεων της περιοχής και των εργαζομένων σε αυτές στις νέες προκλήσεις, όπως η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, με στόχο τη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης και τη διαμόρφωση βιώσιμων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων. Υποστηρίζεται, επιπλέον, η ανάπτυξη νέων, βιώσιμων επιχειρήσεων στην πόλη της Πρέβεζας, που εφαρμόζουν καινοτομίες σε κάθε τμήμα της αλυσίδας αξίας, ενώ ενθαρρύνονται οι συνεργατικοί σχηματισμοί και οι δικτυώσεις τόσο μεταξύ επιχειρήσεων όσο και με ερευνητικά ιδρύματα και φορείς μετάδοσης γνώσης και τεχνογνωσίας. Επιπροσθέτως, ο Δήμος Πρέβεζας προωθεί τον ψηφιακό μετασχηματισμό της λειτουργίας του και των παρεχόμενων από αυτόν υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, καθώς και την ψηφιακή διακυβέρνηση της καθημερινότητας και της λειτουργίας της πόλης που, πέραν των οφελών από τη βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης, δημιουργεί και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες.
- Βασική στρατηγική κατεύθυνση αποτελεί και η ανάδειξη της πόλης της Πρέβεζας ως τουριστικού προορισμού με διακριτή φυσιογνωμία, που συνδυάζει τον ιστορικό, πολιτιστικό και φυσικό πλούτο με τη σύγχρονη δυναμική που μπορεί να αναπτύξει. Ο συνδυασμός: (α) της γεωγραφικής θέσης της και του χαρακτήρα της ως σταυροδρομίου ταξιδιωτικών και εμπορικών διαδρομών, (β) του ιδιαίτερου φυσικού και πολιτιστικού της πλούτου, και (γ) της ύπαρξης αξιόλογων υποδομών και επιχειρήσεων στον ευρύτερο τομέα του τουρισμού, της εστίασης και της αναψυχής, δημιουργεί σημαντική δυναμική και προοπτική εξέλιξης της Πρέβεζας σε προορισμό πολλαπλών δυνατοτήτων. Μέσα από ένα ολοκληρωμένο σχέδιο που θα συνδυάζει την επέκταση της τουριστικής περιόδου για την

πόλη με την αναβάθμιση, ενίσχυση ΣΧΕΔΙΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΡΕΒΕΖΑΣ 49 και διεύρυνση των υποδομών και τη θεματική διαφοροποίηση του τουριστικού της προϊόντος, είναι εφικτή η συνολική ενίσχυση της εξωστρέφειας της Πρέβεζας και της εικόνας της, με σημαντικά οφέλη και για την τοπική οικονομία και κοινωνία.

- Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η προώθηση της ισότητας στην πόλη της Πρέβεζας αποτελεί επίσης στρατηγική κατεύθυνση, στο πλαίσιο της προτεινόμενης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και του πρωταρχικού στόχου για μία Πρέβεζα περισσότερο ελκυστική για όλους. Συνδέεται με την ανάπτυξη δικτύου κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών, με την ανάπτυξη και εμβάθυνση των τοπικών κοινωνικών εταιρικών σχέσεων και την κινητοποίηση του τοπικού κοινωνικού κεφαλαίου της Πρέβεζας για τη δημιουργία «διχτού προστασίας» για αυτούς που έχουν ανάγκη. Συνδέεται, επίσης, με παρεμβάσεις βελτίωσης της κινητικότητας και προσβασιμότητας σε δημόσια κτίρια και σημεία ενδιαφέροντος, με την αντιμετώπιση των αποκλεισμών και των διακρίσεων καθώς και των περιστατικών βίας, με τη δημιουργία υποδομών και υπηρεσιών παροχής υποστήριξης για ευάλωτα άτομα και ομάδες, με παρεμβάσεις στήριξης και ανακούφισης των ανθρώπων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, καθώς και με προγράμματα και δράσεις για την προαγωγή του αθλητισμού και του πολιτισμού ως κεντρικών στοιχείων της καθημερινής ζωής και του τοπικού κοινωνικοοικονομικού γίγνεσθαι. Επιπλέον, επιλογή της προτεινόμενης στρατηγικής αποτελεί η ενεργοποίηση/ενδυνάμωση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού με στόχο τη συμμετοχή του στην οικονομική και κοινωνική ζωή, με παρεμβάσεις για την εκπαίδευση και κατάρτισή του, για την υποστήριξη στην ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας και για την καταπολέμηση της φτώχειας. Άλλωστε, η ενδυνάμωση σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, προκειμένου οι άνθρωποι να διεκδικούν ενεργά μια καλύτερη ζωή για τους εαυτούς τους, αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την ατομική και κοινωνική ευημερία. Με άλλα λόγια, η προτεινόμενη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης υπηρετεί την επίτευξη της κεντρικής στόχευσης για τη βελτίωση της ελκυστικότητας της πόλης της Πρέβεζας ως:
 - Τόπου κατοικίας, τόσο για τους υφιστάμενους κατοίκους όσο και για δυνητικούς κατοίκους
 - Τόπου εργασίας και δραστηριοποίησης, τόσο για τους υφιστάμενους εργαζόμενους, επιχειρηματίες και επαγγελματίες, όσο και για δυνητικούς εργαζόμενους επιχειρηματίες και επαγγελματίες.
 - Τόπου ταξιδιωτικού προορισμού, για επισκέπτες με συντομότερη ή πιο παρατεταμένη διαμονή στην πόλη. Η παράλληλη έμφαση στις τρεις διαστάσεις της ελκυστικότητας της πόλης (για κατοικία, για εργασία και δραστηριοποίηση, για επίσκεψη) δίνει τη δυνατότητα για ανάδειξη των τομέων εκείνων των οποίων η ανάπτυξη και η εξέλιξη μπορεί να επιφέρει τη μέγιστη δυνατή θετική επίδραση για την πόλη της Πρέβεζας, τόσο άμεσα όσο και με προσδοκώμενες δευτερογενείς επιπτώσεις και σε άλλους τομείς ανάπτυξης.

Η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της πόλης της Πρέβεζας κινείται σε πολλαπλά επίπεδα, με εσωτερική συνάφεια και συνοχή. Διαρθρώνεται δε σε επιμέρους στρατηγικές και πολιτικές, που διαμορφώνουν ένα ενιαίο, συνεκτικό και αλληλοσυμπληρούμενο μίγμα παρεμβάσεων, και ειδικότερα στους κάτωθι τρεις (3) Άξονες Προτεραιότητας:

Α.Π. 1: Πρέβεζα- Ένας τόπος αξιοβίωτος, ανθεκτικός και προσβάσιμος. Προστασία του Φυσικού Περιβάλλοντος - Αναβάθμιση του Δημόσιου Χώρου και του οικιστικού περιβάλλοντος- Καλύτερη χωρική οργάνωση - Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα – Αξιοποίηση και Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς – Βελτίωση της συνδεσιμότητας

Α.Π. 2: Πρέβεζα- Ένας τόπος καινοτόμος και συμμετοχικός, με αειφόρο και ισχυρή μπλε και πράσινη οικονομία. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας – Παραγωγική Ανασυγκρότηση – Ενίσχυση της εθνικής και διεθνούς εξωστρέφειας – Ψηφιακός Μετασχηματισμός - Ολοκληρωμένη Τουριστική Ανάπτυξη

Α.Π. 3: Πρέβεζα- Ένας τόπος ανοιχτός για όλους και όλες. Ισότητα - Εξάλειψη των διακρίσεων- Μείωση της Ανεργίας- Κοινωνική Συνοχή

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο με την απόφαση 290/2024.

12.3 Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για το 2021-2027

Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η πολιτική συνοχή και συνεπώς και η περιφερειακή πολιτική, η οποία ασκείται μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Η στόχευση αυτή απευθύνεται στην εξισορρόπηση των περιφερειακών ανισοτήτων και είχε, τουλάχιστον πριν κάποια χρόνια, χαρακτήρα κυρίως αναδιανεμητικό. Με την στρατηγική της Λισσαβόνας επισημοποιήθηκε μια αλλαγή, που τοποθετεί τους στόχους της συνοχής προς την κατεύθυνση της αύξησης της ανταγωνιστικότητας και προκειμένου οι περιφέρειες της Ευρώπης να ανταποκριθούν στον παγκοσμιοποιημένο πια περιβάλλον και σε τομείς αιχμής, όπως η έρευνα και η καινοτομία. Σημαντική αλλαγή ήταν και η προσθήκη της έννοιας της χωρικής συνοχής, η οποία συνοδεύει πια τους παλαιότερους στόχους της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής και περιγράφεται μέσα από το κείμενο αναφοράς «Territorial Agenda 2020».

Αν και ο όρος χωρική συνοχή παραμένει, ως προς το περιεχόμενό του, αρκετά ασαφής, εντούτοις δεν πρέπει να συγχέεται με την παλαιότερη αναδιανεμητική λογική, αλλά να σχετίζεται με την έννοια του εδαφικού κεφαλαίου, καθώς και το μοντέλο της κατά τόπους ανάπτυξης, που σημαίνει τον εντοπισμό των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής και την ενεργοποίησή τους ως μοχλούς επίτευξης υψηλής ανταγωνιστικότητας. Μέσα σε αυτή τη λογική εντοπίζονται άλλωστε, και στα νέα επιχειρησιακά προγράμματα του κοινοτικού πλαισίου στήριξης, χρηματοδοτικά μέτρα όπως η «τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων» και οι «ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις», που θα πρέπει να υλοποιούνται πάνω στους αναπτυξιακούς άξονες κάθε περιοχής και με τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων.

Στον Πίνακα 45 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι πέντε στόχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021-2027 και το πως εξειδικεύονται οι στόχοι αυτοί στα εθνικά πλαίσια. Ο Πίνακας είναι προσωρινός και μπορεί να αλλάξει κατά την επόμενη χρονική περίοδο. Εναρμονισμένα με τους στόχους τα κείμενα των ελληνικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της νέας προγραμματικής περιόδου 2021 - 2027 εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο Δήμος Πρέβεζας θα πρέπει να συντονίσει της προτεραιότητές του με αυτές των επιχειρησιακών σχεδίων και να επιτύχει την μέγιστη δυνατή ωριμότητα κατά βάση στους παρακάτω θεματικούς στόχους:

1. Ενίσχυση της πρόσβασης και της χρήσης, καθώς και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας για την αναβάθμιση της ποιότητας των διαδικτυακών υπηρεσιών και για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
2. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης για πιθανά έργα διοικητικής μεταρρύθμισης και βελτιστοποίησης της λειτουργίας των υπηρεσιών.
3. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, που αφορά έργα που σχετίζονται με ενεργειακά θέματα και κυρίως έργα Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, Εξοικονόμησης Ενέργειας σε δημόσιο φωτισμό, δημόσια κτήρια, σε δημόσια οχήματα καθώς και αξιοποίηση δυνατοτήτων γεωργίας και δασοπονίας στην μείωση των εκπομπών αερίου και ευφυή συστήματα εξοικονόμησης.
 - Έξυπνος οδοφωτισμός (Smart Lighting): αντικατάσταση 8.383 φωτιστικών & τηλεδιαχείριση (μείωση kWh, μείωση CO₂, βελτίωση συντήρησης).
 - ΑΠΕ & netmetering: λειτουργία Φ/Β 250 kWp (SOLIS) για συμψηφισμό κατανάλωσης Τεχνικών Υποδομών (βιολογικός Λούρου) και σταδιακή αξιοποίηση δημοτικών στεγών.
 - Σταδιακή ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων: Η/Μ, κελύφη, BEMS, με δείκτες απόδοσης (kWh/m², tn CO₂/έτος).
4. Προώθηση της προσαρμογής στις κλιματικές αλλαγές, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνου για έργα αντιμετώπισης φαινομένων, όπως σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες, χιονοπτώσεις κ.ά. αλλά και αξιοποίηση και διατήρηση και ενίσχυση φυσικών οικοσυστημάτων, διαχείρισης του εδάφους, συγκράτησης του εδάφους με κάλυψη με πράσινο, αναδάσωση.
5. Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση βιώσιμης (αποδοτικής) χρήσης των πόρων για έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, αλλά και προστασία και ανάπτυξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως αποκατάσταση διατηρητέων κτηρίων, αναπλάσεις ιστορικών τόπων κλπ.
6. Επένδυση στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση, που προβλέπει την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών υποδομών και την παροχή στήριξης για τους μαθητές όπως έργα ΑΠΕ σε σχολεία, κατασκευή «πράσινων σχολείων», βελτίωση – αναβάθμιση των τοπικών κέντρων Δια Βίου Μάθησης με υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, καταπολέμηση ψηφιακού αναλφαριθμητισμού κλπ.
7. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας, που αφορά την ενίσχυση της δυνατότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης να προάγει την απασχόληση των ατόμων που ανήκουν στις ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας, να βελτιώσει την ποιότητα των υπηρεσιών υγείας-πρόνοιας και
8. Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών κατευθύνσεων για ψηφιακή μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς και ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, ο Δήμος Πρέβεζας έχει ήδη εξασφαλίσει θεσμική έγκριση για τη λειτουργία ενός (1) Κόμβου Ψηφιακής Ενδυνάμωσης Ηλικιωμένων, στο πλαίσιο σχετικού πιλοτικού προγράμματος με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, γεγονός που ενισχύει τη χρηματοδοτική ωριμότητα και την ευθυγράμμιση του Επιχειρησιακού με τις προτεραιότητες 2021–2027.

Πίνακας 53 Στόχοι πολιτικής και ειδικοί στόχοι ανά Ταμείο (όπως προς το παρόν έχουν προταθεί από την Επιτροπή)

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού	ΕΤΠΑ	Ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών
		Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις
		Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ
		Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα
Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων	ΕΤΠΑ/ ΤΣ	Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης
		Προαγωγή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
		Ανάπτυξη έξυπνων ενεργειακών συστημάτων, δικτύων και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
		Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές
		Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
		Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
		Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και τη μείωση της ρύπανσης
Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων»	ΕΤΠΑ/ ΤΣ	Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας
		Ανάπτυξη βιώσιμου, ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς και διατροφικού ΔΕΔ-Μ
		Ανάπτυξη βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης, ασφαλούς και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση σε ΔΕΔ-Μ και διασυννοριακή κινητικότητα
		Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας
Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.	ΕΤΠΑ	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αγορών εργασίας και της πρόσβασης σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης μέσω της ανάπτυξης της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών
		Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών
		Ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και των μειονεκτούσων ομάδων, με την εφαρμογή

ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
		<p>ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες</p> <p>Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης</p> <p>ΕΚΤ</p> <p>Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση όλων των ατόμων που αναζητούν εργασία, ιδίως των νέων, των μακροχρόνια ανέργων και των οικονομικά μη ενεργών ατόμων, προώθηση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας</p> <p>Εκσυγχρονισμός των θεσμών της αγοράς εργασίας και των υπηρεσιών για την αξιολόγηση και την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες και εξασφάλιση της έγκαιρης και εξατομικευμένης βοήθειας και στήριξη της προσαρμογής στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, των μεταβάσεων και της κινητικότητας</p> <p>Βελτίωση της ποιότητας, της αποτελεσματικότητας και της συνάφειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με σκοπό τη στήριξη της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών δεξιοτήτων</p> <p>Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών</p> <p>Αντιμετώπιση της υλικής στέρησης με παροχή τροφίμων και/ή βασικής υλικής βοήθειας προς τους απόρους, συμπεριλαμβανομένων των συνοδευτικών μέτρων</p>
<p>Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.</p>	<p>ΕΤΠΑ</p>	<p>Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές</p> <p>Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και των παράκτιων περιοχών μέσω της τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων</p>

Στο πλαίσιο της στρατηγικής 2021–2027, ο Δήμος Πρέβεζας υιοθετεί μετρήσιμους δείκτες (KPIs) που αφορούν την εξοικονόμηση ενέργειας και τη μείωση εκπομπών CO₂, μέσω της εφαρμογής τηλεδιαχείρισης στον οδοφωτισμό και της λειτουργίας φωτοβολταϊκών υποδομών (π.χ. έργο

SOLIS/Interreg). Οι παρεμβάσεις αυτές συνδέονται άμεσα με τους ευρωπαϊκούς στόχους για πράσινη ανάπτυξη και χαμηλό ανθρακικό αποτύπωμα.

12.4 Ευρώπη 2030

Η Στρατηγική «Ευρώπη 2030» αποτελεί το νέο οδικό χάρτη ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εστιάζοντας στη βιωσιμότητα, την ανθεκτικότητα και την κοινωνική συνοχή. Κεντρικός της στόχος είναι η μετάβαση προς μια πράσινη, ψηφιακή και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη, που αξιοποιεί την καινοτομία και τη γνώση για την ευημερία των πολιτών και την προστασία του περιβάλλοντος. Ο Δήμος Πρέβεζας εναρμονίζει το Επιχειρησιακό του Πρόγραμμα με τις αρχές και τους στόχους της Στρατηγικής, επιδιώκοντας να καταστεί ένας βιώσιμος, έξυπνος και κοινωνικά δίκαιος δήμος, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και το φυσικό του κεφάλαιο.

Στο πλαίσιο αυτό, οι βασικοί στόχοι του Δήμου Πρέβεζας συνδέονται με τους πυλώνες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2030» ως εξής:

1. **Μια Πιο Πράσινη Ευρώπη.** Ο Δήμος υιοθετεί δράσεις ενεργειακής απόδοσης, αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Παρεμβάσεις όπως ο έξυπνος οδοφωτισμός, τα φωτοβολταϊκά συστήματα και η σταδιακή ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών υποδομών ενισχύουν τη συμβολή του Δήμου στην κλιματική ουδετερότητα έως το 2050.
2. **Μια Ψηφιακή και Καινοτόμος Ευρώπη.** Προωθείται ο ψηφιακός μετασχηματισμός των δημοτικών υπηρεσιών, η ανάπτυξη ηλεκτρονικών εργαλείων διακυβέρνησης και η ενίσχυση της ψηφιακής εκπαίδευσης και συμμετοχής των πολιτών. Ο στόχος είναι η βελτίωση της διαφάνειας, της προσβασιμότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
3. **Μια Κοινωνικά Δίκαιη και Συνεκτική Ευρώπη.** Ο Δήμος ενισχύει δράσεις κοινωνικής προστασίας, καταπολέμησης του αποκλεισμού και προώθησης της ισότητας ευκαιριών. Παράλληλα, στηρίζει την εκπαίδευση, τη δια βίου μάθηση και την απασχόληση, δίνοντας έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και στους νέους.
4. **Μια Ανθεκτική Ευρώπη.** Μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψης φυσικών κινδύνων και ενίσχυσης της πολιτικής προστασίας, ο Δήμος προάγει την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα των τοπικών κοινοτήτων.
5. **Μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες.** Με εργαλεία συμμετοχικού σχεδιασμού, δημόσιες διαβουλεύσεις και τοπικές πρωτοβουλίες, ενισχύεται η ενεργή εμπλοκή των πολιτών στη διαμόρφωση και υλοποίηση πολιτικών. Η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των κοινοτήτων (CLLD) και οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν βασικά εργαλεία για την επίτευξη του στόχου αυτού.

Με την παραπάνω στρατηγική κατεύθυνση, ο Δήμος Πρέβεζας εντάσσει το όραμά του στο ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο, συμβάλλοντας ενεργά στην επίτευξη των στόχων της «Ευρώπη 2030» και στη διαμόρφωση μιας βιώσιμης και ανθεκτικής τοπικής κοινωνίας.

12.5 Συγκριτικά πλεονεκτήματα του τόπου

Όπως έχει προκύψει από την προηγούμενη έρευνα της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Πρεβέζης ανακύπτουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα όσον αφορά τις δυνατότητες για την περαιτέρω ανάπτυξη του.

Πρώτον, η περιοχή έχει πρόσβαση από πολλούς και διαφορετικούς τρόπους. Η πρόσβαση γίνεται μέσω του βελτιωμένου και αναβαθμισμένου αεροδρομίου στο Άκτιο, του λιμένα Πρέβεζας, της Εγνατίας και της Ιόνιας Οδού, και τη σύνδεση Ακτίου - Πρέβεζας.

Δεύτερον, στην περιοχή υπάρχει τουριστική υποδομή καταλυμάτων, χώρων εστίασης και αναψυχής η οποία μπορεί να εξελιχθεί περαιτέρω. Η ήδη υπάρχουσα υποδομή αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη μελλοντικής πρόσθετης τουριστικής υποδομής βελτιωμένων προδιαγραφών, με προσανατολισμό σε τουρισμό υψηλότερων εισοδημάτων, αλλοδαπό και σε ειδικές μορφές τουρισμού.

Το τρίτο συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής είναι οι φυσικοί πόροι. Η περιοχή διαθέτει σημαντικό αριθμό καταγεγραμμένων προστατευόμενων περιοχών οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης επισκεπτών. Παράλληλα ο Δήμος διαθέτει μεγάλο μήκος ακτών καλής ποιότητας και ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη θαλάσσιων σπορ αλλά και διαφορετικών αθλητικών δραστηριοτήτων.

Αντίστοιχα, το τέταρτο συγκριτικό πλεονέκτημα είναι οι πολιτιστικοί πόροι της περιοχής. Η μεγάλη ποικιλία των μνημείων, τα όποια χρονολογούνται από τους προϊστορικούς έως τους νεότερους χρόνους, αποτελεί ένα πλεονέκτημα για την περιοχή, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την προσέλκυση τόσο γενικού όσο και ειδικού τουρισμού. Ιδιαίτερα η παρουσία του εκτεταμένου χώρου της Νικόπολης, ο οποίος αποτελεί στην ουσία ένα διαχρονικό αρχαιολογικό πάρκο, προσδίδει δυνατότητες περαιτέρω τουριστικής ανάπτυξης, εφόσον αξιοποιηθεί και αναδειχθεί ο συγκεκριμένος χώρος. Εξίσου μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος και το αρχαίο θέατρο της Κασσώπης, ενώ και η σταδιακή ανάδειξη και αξιοποίηση των κάστρων της πόλης δύναται να ενισχύσει σημαντικά την τουριστική της ταυτότητα.

Πέμπτο, η περιοχή έχει δυναμική ανάπτυξης στη γεωργία και κτηνοτροφία. Ειδικά μέσα από τη συνεργασία με τα ερευνητικά ιδρύματα της περιοχής μπορεί ο τομέας της αγροδιατροφής να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης της περιοχής. Διαδεχόμενα, ο κλάδος μπορεί να αποτελέσει πόλο επενδύσεων στην περιοχή και να εξασφαλιστούν θέσεις εργασίας.

Έκτο, ο Δήμος διαθέτει ώριμο χαρτοφυλάκιο ενεργειακών παρεμβάσεων (αντικατάσταση φωτιστικών, τηλεδιαχείριση, Φ/Β σταθμός SOLIS, μικρά Φ/Β σε στέγες) που συνδυάζουν χαμηλό λειτουργικό κόστος, γρήγορη απόσβεση και μετρήσιμη μείωση CO₂, ενισχύοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη.

12.6 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης - SWOT Ανάλυση

Από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης προκύπτει η SWOT Ανάλυση όπως περιγράφεται παρακάτω.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ & ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
Δυνατότητες	Προβλήματα/ανάγκες
<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες οδικές συνδέσεις μέσω της ΕΓΝΑΤΙΑΣ και της ΙΟΝΙΑΣ Οδού, καθώς και ύπαρξη σταθμού ΚΤΕΛ για ενδοδημοτικές και κυρίως υπερτοπικές μετακινήσεις • Αεροπορικές συνδέσεις χάρη στην εγγύτητα με τα αεροδρόμια Ακτίου και Ιωαννίνων • Ακτοπλοϊκή πρόσβαση χάρη στο λιμάνι και τη μαρίνα • 40 και πλέον χλμ ακτογραμμής και παραλίες με γαλάζιες σημαίες • Σημαντικοί περιβαλλοντικοί πόροι, προστατευόμενες περιοχές και περιοχές Natura, υδροβιότοποι με πλούσια πανίδα και χλωρίδα • Πολύ σημαντικοί πολιτιστικοί πόροι (αξιοθέατα, μνημεία, μουσεία) - Αρχαία Νικόπολη, Αρχαία Κασσώπη κ.λπ. • Ισχυρή ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα (Ζάλογγο) και μακρόχρονη εκκλησιαστική και μοναστηριακή παράδοση • Λειτουργία ικανών σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων σε όλες τις δημοτικές ενότητες, καθώς και γηπέδων και αθλητικών υποδομών • Λειτουργία δύο ανώτατων σχολών - Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού & Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής • Παροχή πλήρους υπηρεσιών από το Δήμο προς τους Δημότες, σημαντικός αριθμός εκ των οποίων δύναται να παρέχεται και απομακρυσμένα (ψηφιακά) • Αξιοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερων χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, Φιλόδημος, Πρόγραμμα Αντώνης Τρίτσης, Πράσινο Ταμείο, Interreg κ.λπ.) • Σημαντικός αριθμός ενταγμένων έργων (σε εξέλιξη ή ολοκληρωμένων) που αφορούν κυρίως υποδομές σε πληθώρα τομέων (τοπική ανάπτυξη, περιβάλλον, καθαριότητα, ενέργεια, πολιτισμός, αθλητισμός, παιδεία, κοινωνικές υπηρεσίες κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ύποστελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου ειδικά στη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και στο Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Πληροφορικής και Οργάνωσης, δεδομένου του εύρους των εργασιών και του όγκου των προγραμμάτων που διαχειρίζονται καθημερινά • Μη επικαιροποιημένος χωροταξικός σχεδιασμός • Ύπαρξη αρκετών ενεργοβόρων δημοτικών κτιρίων, καθώς και περιορισμένη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας • Υψηλά κόστη συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υποδομών πολιτισμού και αθλητισμού • Αποδυναμωμένο - από άποψη υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού - γενικό νοσοκομείο • Δυσκολίες συντονισμού και συνεργασίας φορέων • Ενεργοβόρα δημοτικά κτίρια και ανάγκη BEMS/ενεργειακών αναβαθμίσεων με προτεραιοποίηση κατά kWh/m². • Εξάρτηση από εξωτερικές διαδικασίες σύνδεσης (ΔΕΔΔΗΕ) που μπορεί να καθυστερήσουν το netmetering. • Αυξημένες απαιτήσεις στελέχωσης και τεχνικής υποστήριξης της Δ.Ε.Υ.Α.Π. λόγω διεύρυνσης αρμοδιοτήτων και λειτουργίας σύνθετων τεχνικών και ψηφιακών συστημάτων (δίκτυα ύδρευσης, ΜΕΛ, τηλεμετρία, ψηφιακοί μετρητές).

- Ενταγμένες/ώριμες ενεργειακές παρεμβάσεις, καθώς και ολοκληρωμένες (οδοφωτισμός με τηλεδιαχείριση, Φ/Β SOLIS, μικρά Φ/Β σε στέγες) με σαφείς δείκτες εξοικονόμησης και CO₂.
- Βιώσιμη και αποδοτική επαναλειτουργία του χώρου των ιαματικών λουτρών της Πρέβεζας
- Συμφωνία εταιρικής σχέσης για το σχεδιασμό και την ωρίμανση προγράμματος Ολοκληρωμένων Χωρικών Παρεμβάσεων (ΟΧΕ) για την περιοχή του Αμβρακικού (Σύμπραξη ΜΟΔ με 6 Δήμους)
- Πολυκαναλική πρόσβαση σε χρηματοδότηση (ΕΤΠΑ/ΕΚΤ+, Interreg, Πράσινο Ταμείο) για επεκτάσεις.

Ευκαιρίες

- Λειτουργικός ΟΕΥ
- Αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΣΠΑ, ΠΕΠ, Ταμείο Ανάκαμψης κ.λπ.) για έργα δημιουργίας και αναβάθμισης υποδομών κοινής ωφέλειας, καθώς και αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών ευκαιριών για ενεργειακές αναβαθμίσεις, εξοικονόμηση ενέργειας και αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- Αξιοποίηση των ευκαιριών χρηματοδότησης για τη δημιουργία και λειτουργία βασικών κοινωνικών δομών προς την κατεύθυνση της στήριξης των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καθώς και των οικονομικά ασθενών ομάδων
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την ψηφιοποίηση, προβολή και ανάδειξη της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τη δικτύωση των τοπικών φορέων με φορείς εντός και εκτός Ελλάδας
- Συμμετοχή στη διαδρομή αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου λόγω των αρχαίων θεάτρων Νικόπολης και Κασσώπης
- Ανάπτυξη του εναλλακτικού/ θεματικού τουρισμού και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- Αυξανόμενη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ιδιωτών (πολιτών) και επιχειρηματιών σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και τοπικής ανάπτυξης
- Κλιμάκωση netmetering/virtualnetmetering σε κρίσιμες υποδομές (αντλιοστάσια, αντλιοστάσια όμβριων, σχολεία).
- Διεύρυνση Smart City: αισθητήρες φωτεινότητας, συντήρηση βάσει δεδομένων, ανοικτά δεδομένα κατανάλωσης.
- Αξιοποίηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων διαπεριφερειακής

Περιορισμοί

- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του Δήμου χωρίς ανάλογη αύξηση πόρων σε όρους χρηματοδότησης και στελεχειακού δυναμικού
- Αδυναμία αξιοποίησης μεγαλύτερου αριθμού προγραμμάτων και ένταξης μεγαλύτερου αριθμού έργων λόγω έλλειψης μελετών (ωρίμανση έργων) και ανεπάρκειας προσωπικού
- Επιβάρυνση των κοινωνικών υπηρεσιών λόγω αύξησης των πολιτών που χρήζουν προστασίας, αλλά και λόγω έκτακτων καταστάσεων με κυριότερη την πανδημική κρίση Covid-19
- Τάσεις τιμών ενέργειας & ρυθμιστική αβεβαιότητα που επηρεάζουν ταχείς υπολογισμούς απόσβεσης/CO₂.

συνεργασίας για την προώθηση της συμμετοχικότητας και διαφάνειας αλλά και σε ζητήματα που αφορούν τη βιοποικιλότητα (CIVITEC, PREBIODUNES).

- Αξιοποίηση στοχευμένων συμβάσεων έργου για την ενίσχυση της λειτουργικής, περιβαλλοντικής και ψηφιακής επάρκειας της ΔΕΥΑΠ συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών κυβερνοασφάλειας και τεχνικής υποστήριξης υποδομών επεξεργασίας λυμάτων.

13 ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

13.1 Στρατηγική του Δήμου Πρέβεζας

13.1.1 Καθορισμός των γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης και των προτεραιοτήτων του Δήμου Πρέβεζας

Η στρατηγική της Δημοτικής Αρχής Πρέβεζας εδράζει πάνω σε ένα μακροπρόθεσμο και φιλόδοξο όραμα πέρα από τη θητεία της, με γνώμονα τη δημιουργία ενός τόπου ανθεκτικού, βιώσιμου και ελκυστικού, που θα εξελίσσεται δυναμικά, αξιοποιώντας το φυσικό και πολιτιστικό του κεφάλαιο, την καινοτομία και τη συλλογική συμμετοχή των πολιτών με σεβασμό στις αρχές της αειφορίας, της ισότητας και της διαφάνειας.

Πρέβεζα 2030: Τόπος αξιοβίωτος... με αειφόρο και ισχυρή μπλε και πράσινη οικονομία, καινοτόμος, ανθεκτικός, προσβάσιμος και ανοιχτός σε όλους.

**Preveza 2030: Blue, Green, Innovative, Resilient, Accessible and Inclusive...
a wonderful place to live.**

Το νέο όραμα της Δημοτικής Αρχής εστιάζει στη μετάβαση του Δήμου σ' ένα πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης, όπου η τεχνολογία, η προστασία του περιβάλλοντος και η κοινωνική ευημερία συνυπάρχουν αρμονικά. Η Πρέβεζα φιλοδοξεί να αποτελέσει παράδειγμα ισορροπημένης ανάπτυξης: μία πόλη που προστατεύει τους φυσικούς της πόρους, επενδύει στην ποιότητα ζωής, και προσελκύει επισκέπτες και επενδύσεις μέσα από τον σεβασμό στην ταυτότητα και το περιβάλλον της.

Ο Δήμος με γνώμονα την εξέλιξη και μετάβαση του σε μία νέα εποχή εστιάζει στις εξής θεματικές:

1. Βιώσιμος Τουρισμός και Εξειδίκευση Τουριστικών Δράσεων

Η Πρέβεζα, με τη μοναδική της γεωγραφική θέση, το ιστορικό της παρελθόν και τον φυσικό της πλούτο, αναδεικνύεται ως προορισμός βιώσιμου τουρισμού.

Η νέα στρατηγική προβλέπει:

- Την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού (πολιτιστικός, γαστρονομικός, αθλητικός, αλιευτικός, φυσιολατρικός, ιαματικός, βιωματικός).
- Την εξειδίκευση δράσεων προβολής και μάρκετινγκ ανά θεματική, με στόχο την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την προσέλκυση επισκεπτών υψηλής ποιότητας.
- Την ενίσχυση του αθλοτουρισμού και του βιωματικού τουρισμού, με αξιοποίηση των αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών του Δήμου και διοργάνωση διεθνών γεγονότων.
- Την ανάδειξη των ιαματικών πηγών ως πυλώνα τουριστικής ταυτότητας και τη δημιουργία υποδομών ευεξίας και αναζωογόνησης.

2. Πολιτική Προστασία και Ανθεκτικότητα

Η κλιματική κρίση και τα φαινόμενα ακραίων καιρικών συνθηκών απαιτούν έναν Δήμο **ανθεκτικό και προετοιμασμένο**.

Ο Δήμος Πρέβεζας προωθεί:

- Τη σύγχρονη οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας, με αξιοποίηση τεχνολογιών πρόγνωσης και έγκαιρης ειδοποίησης.
- Την ενσωμάτωση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) για πρόβλεψη κινδύνων, παρακολούθηση φαινομένων (πυρκαγιές, πλημμύρες, λειψυδρία) και άμεση λήψη αποφάσεων.

3. Τεχνητή Νοημοσύνη και Ψηφιακή Καινοτομία

Η Πρέβεζα φιλοδοξεί να καταστεί **έξυπνος και καινοτόμος Δήμος**, αξιοποιώντας την Τεχνητή Νοημοσύνη και τις ψηφιακές τεχνολογίες για την **αναβάθμιση των δημοτικών υπηρεσιών και την ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών**.

Βασικές κατευθύνσεις:

- **Ψηφιακός μετασχηματισμός** των υπηρεσιών του δήμου και σχεδιασμό έργων υποδομής.
- Ανάπτυξη **AI εργαλείων για διαχείριση κυκλοφορίας, απορριμμάτων, νερού και ενέργειας**.
- Προγράμματα ψηφιακού γραμματισμού και **ενίσχυσης των ψηφιακών δεξιοτήτων** των πολιτών.
- **Αξιοποίηση ευρωπαϊκών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων όπως το έργο CIVITEC**, το οποίο στοχεύει να καταστήσει τη δημοκρατία πιο συμμετοχική, χωρίς αποκλεισμούς και να ανταποκρίνεται ενισχύοντας τη συμμετοχή των πολιτών μέσω νέων ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών.

4. Προστασία Φυσικών Πόρων – Νερό και Βιωσιμότητα

Η **διαχείριση της λειψυδρίας** και η προστασία των φυσικών πόρων αποτελούν θεμελιώδη στόχο.

Ο Δήμος Πρέβεζας προωθεί:

- **Ολοκληρωμένη στρατηγική βιώσιμης διαχείρισης νερού**, με έξυπνα συστήματα παρακολούθησης κατανάλωσης και μείωσης απωλειών.
- **Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υδάτων** για άρδευση.
- **Προγράμματα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης πολιτών** για εξοικονόμηση νερού και σεβασμό στους υδάτινους πόρους.

5. Διαχείριση Αποβλήτων και Κυκλική Οικονομία

Η Πρέβεζα υιοθετεί την αρχή «μηδενικά απόβλητα», με στόχο τη μετάβαση σε ένα **μοντέλο κυκλικής οικονομίας**.

Βασικοί άξονες:

- **Αναβάθμιση του συστήματος ανακύκλωσης**, χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων και προώθηση της κομποστοποίησης.
- **Εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία και κοινότητες** για την περιβαλλοντική συνείδηση και τη μείωση απορριμμάτων.
- **Συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις** για δράσεις “zerowaste” και αξιοποίηση παραπροϊόντων.

6. Κοινωνική Συνοχή, Υγεία και Ανάπτυξη

Η Πρέβεζα στοχεύει σε μια πόλη **κοινωνικά δίκαιη και υγιή**. Η στρατηγική επικεντρώνεται σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα όπως:

- **Παχυσαρκία, εξάρτηση από οθόνη και ηλεκτρονικό τζόγο**, μέσω προγραμμάτων πρόληψης, εκπαίδευσης και οικογενειακής συμβουλευτικής.
- **Αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας**, με στήριξη νέων οικογενειών, παιδικών σταθμών και κοινωνικών δομών.
- **Ενίσχυση της ψυχικής υγείας και της κοινωνικής συνοχής**, με συμμετοχικές δράσεις και κοινότητες αλληλεγγύης.

7. Πολιτισμός – Αθλητισμός – UNESCO

Η Πρέβεζα διαμορφώνει μια νέα **πολιτιστική και αθλητική ταυτότητα** που συνδυάζει τη δημιουργία, τη συμμετοχή και την εξωστρέφεια.

- Προωθείται η **υποψηφιότητα για ένταξη πολιτιστικών πόρων (Νικόπολη, Κάστρα, Άυλη Κληρονομιά) στον Φάκελο UNESCO**.
- Ενίσχυση του **πολιτιστικού ημερολογίου** της πόλης και διοργάνωση διεθνών αθλητικών και πολιτιστικών γεγονότων.
- Σύνδεση πολιτισμού, τουρισμού και αθλητισμού μέσα από **διαδραστικές εμπειρίες** για κατοίκους και επισκέπτες.

8. Πρωτογενής Τομέας και Εκπαίδευση

Ο Δήμος στηρίζει την παραγωγή **ποιοτικής πρώτης ύλης** μέσα από:

- Προγράμματα **εκπαίδευσης και κατάρτισης αγροτών και κτηνοτρόφων** σε βιώσιμες πρακτικές.
- Προώθηση της **αγροδιατροφικής ταυτότητας της Πρέβεζας** και σύνδεσή της με τον τουρισμό και τη γαστρονομία.
- Στήριξη **τοπικών συνεταιρισμών** και καινοτόμων καλλιεργειών.

9. Καταφύγιο Αδέσποτων Ζώων – Ευαισθητοποίηση

Η Πρέβεζα επιδιώκει να γίνει **πόλη φιλική προς τα ζώα** μέσω:

- Της ενίσχυσης και προώθησης της λειτουργίας των υποδομών φιλοξενίας αδέσποτων ζώων (καταφύγιο), καθώς και δράσεων υιοθεσίας.
- Εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχολεία για την υπεύθυνη ιδιοκτησία και φροντίδα ζώων.
- Συνεργασιών με φιλοζωικές οργανώσεις και εθελοντές.

10. Νεολαία – Τρίτη Ηλικία

Η Πρέβεζα επενδύει στη διαγενεακή συνοχή, αναγνωρίζοντας ότι η συνεργασία και η αλληλεπίδραση μεταξύ νεότερων και μεγαλύτερων πολιτών ενισχύει τον κοινωνικό ιστό και δημιουργεί κοινότητες με συνοχή, σεβασμό και αλληλοϋποστήριξη.

Ο Δήμος Πρέβεζας προωθεί:

- Τη **δημιουργία διαγενεακών κοινοτήτων μάθησης και δράσης**, όπου νέοι και ηλικιωμένοι ανταλλάσσουν δεξιότητες, εμπειρίες και γνώσεις (π.χ. ψηφιακές δεξιότητες από τους νέους – παραδοσιακές τέχνες και τοπική ιστορία από τους ηλικιωμένους).

- Την ενεργοποίηση της νεολαίας στα κοινά, μέσω συμμετοχικών δράσεων, συμβουλίων νεολαίας και προγραμμάτων «άτυπης» εκπαίδευσης σε δημοκρατικές διαδικασίες και τοπική διακυβέρνηση.
- Την πιλοτική εφαρμογή συμμετοχικού προϋπολογισμού, μέσω του έργου CIVITEC που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα διαπεριφερειακής συνεργασίας InterregEurope όπου νέοι πολίτες θα συνδιαμορφώνουν προτάσεις για δράσεις που ωφελούν τόσο τη δική τους γενιά όσο και την τρίτη ηλικία.

Μέσα από αυτές τις πρωτοβουλίες, η Πρέβεζα φιλοδοξεί να γίνει πρότυπο πόλης όπου οι γενιές συνυπάρχουν δημιουργικά, μαθαίνουν η μία από την άλλη και διαμορφώνουν από κοινού το μέλλον.

Βασικά συστατικά του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου καθίστανται η **συμμετοχικότητα** και η **διαφάνεια**:

- Η συμμετοχή των πολιτών στην τοπική διακυβέρνηση από το σχεδιασμό, τη λήψη και την εφαρμογή αποφάσεων έως τον απολογισμό έργων και δράσεων μέσα από πλήρως ψηφιοποιημένες και ανοικτές διαδικασίες | 100% e-Preveza.
- Η διαφάνεια επίσης θα διατρέχει οριζόντια όλο το εύρος των λειτουργιών και των υπηρεσιών του Δήμου με στόχο την ίση και δίκαιη μεταχείριση όλων των πολιτών, των επιχειρήσεων και των φορέων που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται εντός των ορίων του, τη χρηστή διαχείριση εθνικών, Ευρωπαϊκών και ίδιων πόρων, την υπεύθυνη και αειφόρο αξιοποίηση της περιουσίας και των πόρων του | Responsible&Accountable Preveza.
- Η αξιοποίηση εργαλείων και πιλοτικών εφαρμογών από συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά έργα όπως το CIVITEC στοχεύουν στην ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ικανότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσω συμμετοχικών διαδικασιών, στη βελτίωση στις στρατηγικές και μεθοδολογικές διαδικασίες και τέλος, στην αύξηση της συμμετοχής των πολιτών και των ενδιαφερόμενων μερών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εφαρμογής πολιτικών.

Με σαφές όραμα για το μέλλον και ισχυρή και σύγχρονη στρατηγική ανάπτυξης, η Δημοτική Αρχή της Πρέβεζας εντάσσει κι άλλες στρατηγικές στο Επιχειρησιακό της Σχέδιο καθώς το αρχικό ήταν δομημένο στις εξής δεκαοκτώ (18) στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης τις οποίες κατατάσσει βάσει του χαρακτήρα τους σε θεματικές-τομεακές, ειδικές-χωρικές, οριζόντιες και οργανωσιακές:

Στρατηγικές Κατευθύνσεις Ανάπτυξης Δήμου Πρέβεζας

Έξι (6)
Θεματικ
ές –
Τομιακ
ές
Κατευθ
ύσεις
Ανάπτυ
ξης

Διαμόρφωση της ολοκληρωμένης ταυτότητας της πόλης και αναδιαμόρφωση του τουριστικού προϊόντος του Δήμου ισχυροποιώντας την ελκυστικότητά του τόσο ως προορισμό μαζικού τουρισμού, με παράλληλη ανάπτυξη νέων θεματικών τουριστικών στόχων, όπως περιπατητικός, πεζοπορικός και επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου τόσο κατά τους χειμερινούς όσο και κατά τους θερινούς μήνες όσο και αναδεικνύοντας θεματικές μορφές τουρισμού: ναυτικός (κρουαζιέρα, μαρίνες), αλιευτικός, πολιτιστικός, γαστρονομικός, οικο-, αγρο- κ.λπ.

Ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας με έμφαση στον πρωτογενή τομέα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εσπεριδοειδή και εν γένει δενδρώδεις καλλιέργειες, κηπευτικά, κτηνοτροφία κ.λπ.), στη μεταποίηση αγροδιατροφικών προϊόντων που παράγονται στον τόπο και τις υπηρεσίες.

Δημιουργία ενός ανθρωποκεντρικού και κοινωνικά υπεύθυνου Δήμου με ενισχυμένες και σύγχρονες υπηρεσίες φροντίδας για τους ηλικιωμένους και τις ευαίσθητες-ευάλωτες κοινωνικά ομάδες, για τις εργαζόμενες μητέρες και τις μητέρες σε αναζήτηση εργασίας, για τους νέους.

Δημιουργία ενός πλήρους προσβάσιμου - φυσικά και ψηφιακά - Δήμου εξασφαλίζοντας αφενός στους ανθρώπους με αναπηρίες τη δυνατότητα 100% αυτόνομης διαβίωσης υψηλής ποιότητας (μέσα μεταφοράς για άτομα με αναπηρίες, προσβάσιμες παραλίες, προσβάσιμοι χώροι ψυχαγωγίας κ.λπ.) και αφετέρου σε όλους τους πολίτες τη δυνατότητα πρόσβασης τους στο σύνολο των υπηρεσιών του Δήμου και την διεκπεραίωση των υποθέσεών τους ψηφιακά.

Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του ιστορικού, πολιτιστικού και οικολογικού πλούτου του Δήμου Πρέβεζας σύμφωνα με τις επιταγές της αειφόρου διαχείρισης και με έμφαση στους πόρους εκείνους που έχουν υπερεθνική σημασία (Αρχαία Νικόπολη, Περιοχές Natura κ.λπ.)

Η συμμετοχική ανάπτυξη αποτελεί βασικό άξονα της στρατηγικής του Δήμου Πρέβεζας, με στόχο την ενεργό εμπλοκή των πολιτών – και ιδιαίτερα της νεολαίας – στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν την καθημερινότητά τους. Μέσα από την πιλοτική δράση της δημιουργίας συμβουλίου νεολαίας με συμμετοχικό προϋπολογισμό, ο οποίος θα είναι κλιμακούμενος τα επόμενα έτη, ο Δήμος ενισχύει τη δημοκρατική κουλτούρα και την αίσθηση συλλογικής ευθύνης. Παράλληλα, προωθεί την «άτυπη» εκπαίδευση των νέων στα κοινά, δίνοντάς τους τα εφόδια να σχεδιάζουν, να προτείνουν και να υλοποιούν δράσεις που αντανακλούν τις ανάγκες και τα οράματά τους για την πόλη.

Τέσσερις (4) ειδικές - χωρικές κατευθύνσεις ανάπτυξης

Ανάδειξη του Αρχαιολογικού Πάρκου της Νικόπολης ως ένα ενιαίο και ολοκληρωμένο σύνολο μνημείων, αξιοθέατων και επισκέψιμων χώρων.

Διασύνδεση των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων του Δήμου Πρέβεζας με κεντρικά σημεία αναφοράς τη Νικόπολη και την Αρχαία Κασσώπη, καθώς και τα κάστρα σε όλο το Δήμο.

Ανάδειξη διασύνδεση των βιοτόπων του Δήμου Πρέβεζας με επίκεντρο τον Υγροβιότοπο του Αμβρακικού Κόλπου.

Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων εντός των ορίων του Δήμου Πρέβεζας και διασύνδεση του με το ευρωπαϊκό δίκτυο ποδηλατοδρόμων Eurovelo.

Πέντε (5) οριζόντιες κατευθύνσεις ανάπτυξης

Έξυπνη και καινοτόμα πόλη.

Πόλη με ισχυρό γαλάζιο και πράσινο αναπτυξιακό προσανατολισμό.

Αυτάρκης και ανθεκτική πόλη.

Αξιοβίωτη και ανοιχτή (χωρίς αποκλεισμούς) πόλη.

Ελκυστική και εξωστρεφής πόλη.

Τέσσερις (4) οργανωσιακές κατευθύνσεις ανάπτυξης

Πρωώθηση της διαφάνειας (ανοιχτά δεδομένα, εφαρμογή localintegritysystemassessment) και της συμμετοχικής δημοκρατίας (ανοιχτή διακυβέρνηση, ψηφιακές διαβουλεύσεις, συμμετοχικός προϋπολογισμός κ.λπ.).

Βελτίωση και επέκταση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Δήμου και αξιοποίηση των ΤΠΕ, καθώς και των ψηφιακών υπηρεσιών που αναπτύσσονται για τους Δήμους σε εθνικό επίπεδο.

Ενίσχυση της εξωστρέφειας του Δήμου και ενεργός συμμετοχή του σε δίκτυα σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο.

Αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας.

14 ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

14.1 Καθορισμός στόχων ανά άξονα προτεραιότητας & μέτρων

14.1.1 ΑΞΟΝΑΣ 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Άξονας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής			
Μέτρα		Ειδικοί Στόχοι	
1.1	Δομημένο περιβάλλον και οικιστική ανάπτυξη	1.1.1	Πρωώθηση θεμάτων πολεοδομικού σχεδιασμού και επεκτάσεων, επικαιροποίηση ΓΠΣ Δ.Ε. Πρέβεζας και Δ.Ε. Λούρου και ΣΧΟΟΑΠ Δ.Ε. Ζαλόγγου
		1.1.2	Οικιστικές αναπλάσεις και πολεοδομικές παρεμβάσεις
		1.1.3	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των δημόσιων χώρων (κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι)
		1.1.4	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της Παλιάς Πόλης Πρέβεζας
		1.1.5	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη του θαλάσσιου παραλιακού μετώπου της πόλης
		1.1.6	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των αρχαιολογικών πάρκων Νικόπολης και Κασσώπης, και διασύνδεση του συνόλου των αρχαιολογικών χώρων του Δήμου
		1.1.7	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των Κάστρων Αγίου Γεωργίου, Αγίου Αντρέα, Παντοκράτορα και Ρηνιάσσης, καθώς του Φρουρίου Λασκάρας
		1.1.8	Αξιοποίηση και ανάδειξη των Ιαματικών Λουτρών στην πόλη της Πρέβεζας
		1.1.9	Ολοκλήρωση της ανατολικής προβλήτας του Λιμένα της Πρέβεζας
1.2	Βιώσιμη κινητικότητα	1.2.1	Αναβάθμιση, επέκταση και διασφάλιση της προσβασιμότητας πεζών και αμαξιδίων ΑΜΕΑ σε όλους τους χώρους
		1.2.2	Αντιμετώπιση των προβλημάτων και βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας, στάθμευσης και οδικής ασφάλειας
		1.2.3	Πρωώθηση των βιώσιμων μέσων μεταφοράς

		1.2.4	Δημιουργία ενιαίου δικτύου ποδηλατοδρόμων κατά μήκος της ακτογραμμής και εντός της πόλης της Πρέβεζας
1.3	Καθαριότητα και διαχείριση στερεών αποβλήτων	1.3.1	Βελτίωση του επιπέδου καθαριότητας των δημόσιων χώρων με την παράλληλη ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση πολιτών και επιχειρήσεων
		1.3.2	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών, εξοπλισμού και διαδικασιών περισυλλογής και επεξεργασίας αποβλήτων
		1.3.3	Ανάπτυξη συμμετοχικών πρωτοβουλιών και δράσεων για την μείωση (reduce), την επαναχρησιμοποίηση (reuse) και την ανακύκλωση (recycle) στερεών αποβλήτων
1.4	Υποδομές και ανάπτυξη δικτύων	1.4.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών ύδρευσης & διαχείρισης υδάτινων πόρων
		1.4.2	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών άρδευσης
		1.4.3	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών αποχέτευσης & μονάδων βιολογικού καθαρισμού
		1.4.4	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών ενέργειας με επίκεντρο την ενεργειακή εξοικονόμηση, τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
		1.4.5	Σχεδιασμός και υλοποίηση βιοκλιματικών παρεμβάσεων
		1.4.6	Συντήρηση, αναβάθμιση και επέκταση υποδομών, δικτύων και υπηρεσιών επικοινωνιών
1.5	Φυσικό περιβάλλον	1.5.1	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη του αστικού και περιαστικού φυσικού περιβάλλοντος
		1.5.2	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της ακτογραμμής κατά μήκος όλου του Δήμου, συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων αυτής εντός του αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος
		1.5.3	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη των περιοχών φυσικού κάλλους εκτός αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος
		1.5.4	Προστασία, αξιοποίηση και ανάδειξη της Προστατευόμενης Περιοχής Natura Αμβρακικού Κόλπου και Δέλτα Λούρου
		1.5.5	Προστασία και διαχείριση των αδέσποτων ζώων

1.6	Πολιτική προστασία	1.6.1	Αναβάθμιση σχεδιασμού, υποδομών, εξοπλισμού, διαδικασιών, τεχνογνωσίας και ικανότητας προσωπικού στην πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών
		1.6.2	Ενίσχυση της δασοπροστασίας με τη συντήρηση και επέκταση του δικτύου κρουτών πυρόσβεσης, τη διαμόρφωση των ζωνών πυροπροστασίας και τον συστηματικό καθαρισμό δασών εντός του Δήμου
		1.6.3	Αξιοποίηση σύγχρονων εφαρμογών και εργαλείων ειδικά για την προστασία των αρχαιολογικών χώρων και των προστατευόμενων περιοχών από έκτακτα φαινόμενα και φυσικές καταστροφές
		1.6.4	Αντιμετώπιση κατά τόπους πλημμυρικών φαινομένων -Καρυδάς, Λούρος (Σεργιάς)

14.1.2 ΑΞΟΝΑΣ 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Άξονας 2: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός			
Μέτρα		Ειδικοί Στόχοι	
2.1	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	2.1.1	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών και υπηρεσιών κοινωνικής μέριμνας
		2.1.2	Δημιουργία δημοτικού γηροκομείου, καθώς και ενίσχυση των δομών και των υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας ηλικιωμένων
		2.1.3	Ενίσχυση των δράσεων προληπτικής ιατρικής με τη δημιουργία και λειτουργία του ΚΕΠ Υγείας
		2.1.4	Υποστήριξη της προσπάθειας κατασκευής νέου νοσοκομείου στην Πρέβεζα και αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός των υποδομών και υπηρεσιών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας
		2.1.5	Ανάδειξη του Δήμου σε ασφαλή τόπο για καρδιαγγειακά νοσήματα - HeartSafeCity (προμήθεια και εγκατάσταση απινιδωτών σε εξωτερικούς χώρους, πιστοποιημένη εκπαίδευση πολιτών κ.λπ.)
		2.1.6	Δημιουργία και λειτουργία Κόμβου Ψηφιακής Ενδυνάμωσης Ηλικιωμένων
2.2	Παιδεία	2.2.1	Συντήρηση, αναβάθμιση, εκσυγχρονισμό, επέκταση και δημιουργία νέων σχολικών υποδομών, Μουσικού Σχολείου, εξοπλισμού & υπηρεσιών

		2.2.2	Σχεδιασμός και οργάνωση σύγχρονων δράσεων Δια Βίου Μάθησης
		2.2.3	Συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των υποδομών και υπηρεσιών του Δημοτικού Ωδείου και της Δημοτικής Βιβλιοθήκης
		2.2.4	Ενίσχυση της προσπάθειας αναβάθμισης των σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που εδρεύουν στην Πρέβεζα - Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού Ηπείρου & Τμήμα Λογιστικής - Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
2.3	Πολιτισμός	2.3.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων (υποδομές), καθώς και των υποδομών σύγχρονου πολιτισμού του Δήμου
		2.3.2	Αναβάθμιση των πολιτιστικών εκδηλώσεων με έμφαση στην υποστήριξη των θεσμοθετημένων και τη δημιουργία νέων θεσμών με διεθνή διάσταση - Διακρατικές συνεργασίες για βιώσιμες πολιτιστικές εκδηλώσεις
		2.3.3	Αξιοποίηση ανθρώπων των γραμμάτων και των τεχνών που ζουν στην Πρέβεζα για τη διάσωση και σύγχρονη ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και του τοπικού πολιτισμού
		2.3.4	Εκσυγχρονισμός υποδομών, υπηρεσιών και προγράμματος Δημοτικής Ραδιοφωνίας
2.4	Αθλητισμός	2.4.1	Συντήρηση, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός υποδομών αθλητισμού, καθώς και δημιουργία νέων
		2.4.2	Αναβάθμιση των αθλητικών διοργανώσεων με έμφαση στην υποστήριξη των θεσμοθετημένων και τη δημιουργία νέων θεσμών με διεθνή διάσταση
		2.4.3	Δράσεις προώθησης και στήριξης του μαζικού αθλητισμού καθώς και του θαλάσσιου αθλητισμού
2.5	Νεολαία	2.5.1	Δημιουργία και υποστήριξη λειτουργίας Τοπικού Συμβουλίου Νεολαίας

14.1.3 ΑΞΟΝΑΣ 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση			
Μέτρα		Ειδικοί Στόχοι	
3.1	Πρωτογενής Τομέας	3.1.1	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής
		3.1.2	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
		3.1.3	Υποστήριξη πρωτοβουλιών αναγνώρισης ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων στο Δήμο Πρέβεζας
3.2	Δευτερογενής Τομέας	3.2.1	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός των κλάδων του δευτερογενή τομέα
		3.2.2	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός της ΒΙ.ΠΕ. Πρέβεζας
3.3	Τριτογενής Τομέας & Τουρισμός	3.3.1	Ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στον τομέα του τουρισμού
		3.3.2	Προσέλκυση νέων επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ανάπτυξη στρατηγικών για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με γνώμονα την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης και οικονομίας
		3.3.3	Ενίσχυση των λοιπών κλάδων του τριτογενή τομέα
		3.3.4	Υποστήριξη της προσπάθειας για την ανάδειξη της Πρέβεζας σε σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο
3.4	Καινοτομία και δικτύωση	3.4.1	Συνέργειες του Δήμου με τους τοπικούς επιχειρηματικούς και επαγγελματικούς συλλογικούς φορείς
		3.4.2	Ενθάρρυνση της δημιουργίας δικτύων τοπικών επιχειρήσεων και επιχειρηματικών clusters
		3.4.3	Δράσεις προώθησης και στήριξης της καινοτομίας και της τεχνολογικής ανάπτυξης στον πρωτογενή, το δευτερογενή και τον τριτογενή τομέα

14.1.4 ΑΞΟΝΑΣ 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου

Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας του Δήμου			
Μέτρα		Ειδικοί Στόχοι	
4.1	Οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών	4.1.1	Σχεδιασμός, οργάνωση και λειτουργικός εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών του Δήμου
		4.1.2	Συνεχής επιμόρφωση και κατάρτιση προσωπικού
		4.1.3	Καθιέρωση τακτικής αξιολόγησης τμημάτων και προσωπικού με την εισαγωγή ετήσιων στόχων, καθώς και δεικτών επιδόσεων, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας
4.2	Ψηφιακή διακυβέρνηση, συμμετοχική δημοκρατία και διαφάνεια	4.2.1	Ενίσχυση και αναβάθμιση των υφιστάμενων καθώς και δημιουργία νέων εργαλείων και υπηρεσιών ψηφιακής διακυβέρνησης, συμμετοχικής δημοκρατίας και διαφάνειας
		4.2.2	Διασύνδεση του Δήμου με τους τοπικούς φορείς εκπαίδευσης, επιχειρηματικότητας και κοινωνίας των πολιτών (τετραπλή έλικα)
		4.2.3	Ενεργός συμμετοχή του Δήμου σε θεματικά εθνικά και διεθνή δίκτυα Δήμων και Πόλεων και ενίσχυση της συνολικής εικόνας του
		4.2.4	Εγκατάσταση & λειτουργία συστήματος τηλεδιαχείρισης οδοφωτισμού (Smart Lighting)
		4.2.5	Πιλοτική εφαρμογή συμμετοχικού κλιμακούμενου προϋπολογισμού για το συμβούλιο νεολαίας μέσω του έργου CIVITEC
4.3	Οικονομική διαχείριση & Δημοτική περιουσία	4.3.1	Βελτίωση της οικονομικής θέσης του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων
		4.3.2	Λεπτομερής καταγραφή, αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και αξιοποίηση της Δημοτικής, Δημόσιας και Ιδιωτικής Περιουσίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bartolini, D., Stossberg, S., and Blöchliger, H., 2016. Fiscal decentralisation and regional disparities.
- Blöchliger, H., 2013. Measuring decentralisation: The OECD fiscal decentralisation database. *Measuring Fiscal Decentralization: Concepts and Policies, Paris: OECD Publishing*, 15–36.
- George, B., 2017. Does strategic planning ‘work’ in public organizations? Insights from Flemish municipalities. *Public Money & Management*, 37 (7), 527–530.
- Junghun, K. and Sean, D., 2018. *OECD Fiscal Federalism Studies Fiscal Decentralisation and Inclusive Growth*. OECD Publishing.
- Kim, H.-A., 2018. Fiscal decentralisation and inclusive growth: Considering education.
- Marshall, T., 2000. Urban planning and governance: Is there a Barcelona model? *International planning studies*, 5 (3), 299–319.
- Miller, S., Hickson, D., and Wilson, D., 2008. From strategy to action: involvement and influence in top level decisions. *Long Range Planning*, 41 (6), 606–628.
- Mueller, C., Klein, U., and Hof, A., 2018. An easy-to-use spatial simulation for urban planning in smaller municipalities. *Computers, Environment and Urban Systems*, 71, 109–119.
- Poister, T.H. and Streib, G., 2005. Elements of Strategic Planning and Management in Municipal Government: Status after Two Decades. *Public Administration Review*, 65 (1), 45–56.
- Sadeghifar, J., Tofighi, S., Roshani, M., Toulideh, Z., Mohsenpour, S., and Jafari, M., 2017. An assessment of implementation and evaluation phases of strategic plans in Iranian hospitals. *SAGE Open Medicine*, 5 (6), 205031211773622.
- Stossberg, S., Bartolini, D., and Blöchliger, H., 2016. Fiscal decentralisation and income inequality: Empirical evidence from OECD countries.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Πίνακας 54 Δημοτική περιουσία προς αξιοποίηση

Οδός	Περιοχή	Επιφάνει α (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Νέο κτίριο Κυανής Ακτής (αναψυκτήριο)	Κυανή Ακτή - Πρέβεζα	110κτιρ.- οικοπ.910		
Δημαρχιακό Μέγαρο	Μπαχούμη 2- Πρέβεζα	1245 480		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Νηπιαγωγείο (Τραχωματικό)	Πρέβεζα	350 947		
Δημοτικό Καφενείο	Παλιοσάραγα -Πρέβεζα	90 400		Ενοικιασμένο
Ιαματικά Λουτρά	Παλιοσάραγα -Πρέβεζα	300 7.274	Διασωθέν τμήμα σαραγιού Αλή Πασά	Λειτουργεία
Δημαρχείο Λούρου 1ο κτίριο	Λούρος	325		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Δημαρχείο Λούρου 2ο κτίριο	Λούρος	325		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Σπηλιάδου	Πρέβεζα	608	Ναυτικό Μουσείο	
Εθν.Αντιστάσεως 127	Πρέβεζα	50		
Εθν.Αντιστάσεως 133	Πρέβεζα	28		
Δημοτική Πινακοθήκη	Πρέβεζα	318	Πρ. Πανδοχ.Παττίκου	
Δημαρχιακό Μέγαρο 2	Πρέβεζα	701	Παλιά Λαϊκή Αγορά	
Γυμνασ.Χρ.Κοντού 11	Πρέβεζα	35		Ενοικιασμένο
Γυμνασ.Χρ.Κοντού 6	Πρέβεζα	15		Ενοικιασμένο
Πολυτεχνείου 68	Πρέβεζα	75		Ενοικιασμένο
Κρόκου Δημ	Πρέβεζα	70		Ενοικιασμένο
Εντος οικισμού Λούρου - Τρ.Ηπείρου	Λούρος	50		Ενοικιασμένο
Πρωην Κοινότητα Κοτσανόπουλου	Λούρος	81		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πρώην Κοινότητα Ωρωπού	Εμπορικό κέντρο	333		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Μουσείο Συρακιωτών	Πρέβεζα	228 504	Αναπαλαιωθέν διατηρητέο κτίριο	
Οικισμός Παντοκρατορα	Πρέβεζα	52		
Αναψυκτήριο Πάρκου Νεάπολης	Πρέβεζα	70		Ενοικιασμένο
Πρώην Κοινότητα Ωρωπού	Εμπορικό κέντρο Αναψυκτήριο	52		Κτίριο -Ιδιόχρηση

Οδός	Περιοχή	Επιφάνει α (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Αιθ. Πνευματικού Κέντρου	Λούρος Ωρωπός	367		
Παρθεναγωγείου 1 Αποθήκη	Πρέβεζα	51		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Δημαρχιακό μέγαρο Δήμου Ζαλόγγου	Κανάλι	599		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πρώην κοινότητα Μεγαδέντρου	Μεγαδέντρο	89		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Πολιτιστικό Κέντρο Πρώην ΟΑΣΗ	Πρέβεζα	729		Κτίριο -Ιδιόχρηση
Κέντρο Κακοποιημένων Γυναικών	Πρέβεζα	173		Κτίριο -Ιδιόχρηση
ΚΕΓΕ	Πρέβεζα	48		Ενοικιασμένο
Παπαλάκος-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	10		Ενοικιασμένο
Φλάμπουρα Σχολικό	Πρέβεζα	10		Ενοικιασμένο
Ρευματια	Λούρος	12		Ενοικιασμένο
Σκιαδά	Λούρος	15		Ενοικιασμένο
Αγιος Θωμάς	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αγιος Θωμάς -Φάρος	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παντοκρατορας	Πρέβεζα	3000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αϊ θωμάς-Σκαφιδάκι	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ανήλιαγος-Κούκος	Πρέβεζα	55374		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λεύκες -Μύτικας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φραξιας Α	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φραξιας1	Λούρος	78318		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καρβούνες	Λούρος	20800		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδος Γ.	Λούρος	63967		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδος Α	Λούρος	82050		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Απακίτσα	Λούρος	58900		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα	Λούρος	31123		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σκάλα Λούρου	Λούρος	1500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Γρεντιές	Λούρος	336		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λούστρες Α	Λούρος	57020		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λούστρες Β	Λούρος	45000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Αυλαίμονα	Λούρος	60000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

Οδός	Περιοχή	Επιφάνει α (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
Μπάρμπα Λούρου	Λούρος	31728		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμάσια Λούρου	Λούρος	7430		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Λούρου	Λούρος	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Α	Λούρος	17350		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Β	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παραλείβαδοςβ	Λούρος	57785		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπάρμπα Αυλαίμονα	Λούρος	14000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Φράξια Λούρου	Λούρος	21578		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπουραζέρι-Μιχαλίτσι	Πρέβεζα	80262		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 1 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 2 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 3 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 4 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 5 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 6 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	15000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιόμυλος 7 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	12500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 4 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	31000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 1 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	56000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 2 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	37000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βαλτάκη 3 -Φλάμπουρα	Πρέβεζα	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σουλμάδι – Φλάμπουρα	Πρέβεζα	7500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λόγγος Α	Πρέβεζα	32000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Λόγγος Β	Πρέβεζα	12000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μαραθιές -Εικόνισμα	Πρέβεζα	18500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΠαλιοχώραΑγιας Τριάδας	Πρέβεζα	6000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΠαλιοχώραΑγιας Τριάδας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

Οδός	Περιοχή	Επιφάνει α (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
ΠαλιοχώραΑγιας Τριάδας	Πρέβεζα	4000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμιώτη-Μύτικα	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κουμιώτη-Μπελλ.	Πρέβεζα	70000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΓουινιάΜπέλλ.	Πρέβεζα	50000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κάμπος Νικόπολης	Πρέβεζα	5871		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ράχη Νικόπολης	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μαραθιές Ν. Τμ.	Ζάλογγο	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιομάνα Κάμπου	Ζάλογγο	2560		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλιομάνα Κάμπου	Ζάλογγο	4208		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Καμαρίνας	Ζάλογγο	25000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Λούρου	Λούρος	10000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Μπόρος Διαβάτη-Καμαρίνα	Ζάλογγο	21432		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Παλαιοκλησι Ωρωπού	Λούρος	35000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βρυσούλα Ωρωπού	Λούρος	3500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Ωρωπού	Λούρος	44500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Ξυλογέφυρο Ωρωπού	Λούρος	22825		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Αγία Παρασκευή Λούρου	Λούρος	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βάλτος Ωρωπού	Λούρος	41545		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου183	Λούρος	63254		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 186	Λούρος	49600		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 184	Λούρος	78263		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου 182	Λούρος	33130		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλόγηρου185	Λούρος	54571		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Καλογήρου 177	Λούρος	114000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΛουτσαριάΜύτικα	Πρέβεζα	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΤσούκεςΚαναλιού	Ζάλογγο	4020		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΤσούκεςΚάμπικ-Καν.	Ζάλογγο	19036		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΜόλαΝ.Σινώπης	Ζάλογγο	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

Οδός	Περιοχή	Επιφάνεια (τ.μ.)	Κτίσματα Ιστορικής / Αρχιτεκτονικής αξίας	Περιγραφή
ΚουλιαδήμαΝικόπολης	Πρέβεζα	29437 100000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΚυραλούτσαΝ.Σαμψούντας	Ζάλογο	3484		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΚούριαΝ.Σαμψούντας	Ζάλογο	25725		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κανάλες Στεφάνης	Λούρος	5892		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Κεραμαριά Λούρου	Λούρος	20000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Πλαστήρα Ωρωπού	Λούρος	5000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Βουρβάλια Ν Σινώπης	Ζάλογο	14684		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΤριανταφυλιάΝ.Σινώπης	Ζάλογο	62872		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Εκκλησιές	Ζάλογο	32000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Θέμα Καμαρίνας	Ζάλογο	49806		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Κρυπηγής	Ζάλογο	10195		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Μυρσίνης	Ζάλογο	30000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σαμψούντας	Ζάλογο	21924		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογο	6923		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογο	104000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογο	51000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογο	6345		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
Σχολικό Ν.Σινώπης	Ζάλογο	12500		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια
ΒοϊδολίβαδοΝ.Σινώπης	Ζάλογο	12000		Χέρσο-Μονοετής καλλιέργεια

